

**UCHWAŁA NR III/27/2024
RADY MIASTA NOWY TARG**

z dnia 27 czerwca 2024 r.

**w sprawie przyjęcia zmiany Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Nowy Targ na lata 2017-2030 -
aktualizacja**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 609 z późn. zm.) oraz art. 14 ust. 1 i art. 23 ust. 1 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 278).

§ 1.

Przyjmuje się zmianę Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Nowy Targ na lata 2017-2030 – aktualizacja, w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały, stanowiący zmianę dotychczas obowiązującego Gminnego Programu Rewitalizacji na lata 2017-2030 - aktualizacja.

§ 2.

Traci moc Uchwała Nr LVIII/652/2023 z dnia 27 listopada 2023 r. w sprawie przyjęcia aktualizacji Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Nowy Targ na lata 2017-2030.

§ 3.

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Nowego Targu.

§ 4.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Wiceprzewodniczący Rady
Miasta

inż. Szymon Fatla

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Nowy Targ na lata 2017-2030 **AKTUALIZACJA**

Opracowanie:

Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Gospodarczych DELTA PARTNER

Nowy Targ, 2024 r.

Spis treści

1. Wykaz pojęć zastosowanych w opracowaniu	5
2 Wprowadzenie i uwagi metodologiczne	8
3. Zgodność dokumentu	12
3.1 Spójność dokumentu w skali makro	12
3.2 Opis powiązań GPR z dokumentami strategicznymi gminy	14
4. Charakterystyka miasta	17
5. Podsumowanie analizy porównawczej	20
5.1 Metodyka wyznaczania obszaru zdegradowanego	21
5.2 Syntetyczny wskaźnik degradacji porównywanych jednostek statystycznych	27
5.3 Wyznaczenie obszaru zdegradowanego	32
5.4 Podsumowanie – wyznaczanie obszaru rewitalizacji	34
6. Badania ankietowe prowadzone w ramach prac nad GPR	38
6.1. Badania ankietowe dotyczące oceny podejmowanych działań rewitalizacyjnych	38
7. Diagnoza obszaru rewitalizacji	42
7.1 Podobszar 1 Centrum	42
7.2 Podobszar 2 Osiedle	57
7.3 Obszar rewitalizacji – obszary zagrożenia powodzią	65
7.4 Podsumowanie diagnozy obszaru przewidzianego do rewitalizacji	72
8. Wizja stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji	80
9. Cele rewitalizacji, kierunki działań i przedsięwzięcia rewitalizacyjne	82
9.1 Cele strategiczne i kierunki działań	82
9.2 Przedsięwzięcia rewitalizacyjne	86
10. Komplementarność i mechanizmy integrowania działań rewitalizacyjnych	132
10.1 Komplementarność przestrzenna	132
10.2 Komplementarność problemowa	133
10.3 Komplementarność proceduralno-instytucjonalna	133
10.4 Komplementarność międzyokresowa	133
10.5 Komplementarność źródeł finansowania	137
10.6 Podsumowanie komplementarności	137
10.7 Mechanizmy integracji	140
11. Indykatywne ramy finansowe	142
11.1 Ramy finansowe	142
11.2 Potencjalne źródła finansowania projektów rewitalizacyjnych	143
12. Opis struktury zarządzania	151
12.1 Opis struktury zarządzania	151
13. System monitoringu i ewaluacji	153

13.1 System monitoringu.....	153
13.2 Ewaluacja	154
13.3 Harmonogram realizacji.....	155
13.4 Koszty zarządzania	156
13.5 Wskaźniki realizacji	156
14. GPR jako strategia IIT (Inny Instrument Terytorialny).....	159
15. Strategiczna Ocena Oddziaływania na Środowisko	163
16. Uspołecznienie dokumentu i proces partycypacji społecznej.....	164
16.1 Uspołecznienie opracowania GPR	164
16.2 Uspołecznienie wdrażania GPR.....	168
17. Określenie niezbędnych zmian w uchwałach.....	170
17.1 Określenie niezbędnych zmian w uchwałach, o których mowa w art. 21. Ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminnym i o zmianie Kodeksu Cywilnego	170
18. Zmiany w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego.....	171
18.1 Specjalna Strefa Rewitalizacji	171
18.2 Zmiany w dokumentach planowania i zagospodarowania przestrzennego	171
Spis tabel, grafik i wykresów	173
Załączniki	175

1. Wykaz pojęć zastosowanych w opracowaniu

Wskazane poniżej pojęcia pochodzą z Ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2024 r. poz. 278).

Rewitalizacja stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji.

Interesariuszami rewitalizacji, zwanymi dalej „interesariuszami”, są w szczególności:

- 1) mieszkańcy obszaru rewitalizacji oraz właściciele, użytkownicy wieczyści nieruchomości i podmioty zarządzające nieruchomościami znajdującymi się na tym obszarze, w tym spółdzielnie mieszkaniowe, wspólnoty mieszkaniowe, społeczne inicjatywy mieszkaniowe, stowarzyszenia budownictwa społecznego oraz członkowie kooperatywy mieszkaniowej współdziałający w celu realizacji na obszarze rewitalizacji inwestycji mieszkaniowej w rozumieniu art. 2 ust. 1 Ustawy z dnia 4 listopada 2022 r. o kooperatywach mieszkaniowych oraz zasadach zbywania nieruchomości należących do gminnego zasobu nieruchomości w celu wsparcia realizacji inwestycji mieszkaniowych (Dz. U. z 2023 r. poz. 28)
- 2) mieszkańcy gminy inni niż wymienieni w pkt. 1;
- 3) podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność gospodarczą;
- 4) podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność społeczną, w tym organizacje pozarządowe i grupy nieformalne;
- 5) jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne;
- 6) organy władzy publicznej;
- 7) podmioty, inne niż wymienione w pkt. 6, realizujące na obszarze rewitalizacji uprawnienia Skarbu Państwa.

Obszar zdegradowany to obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, wysokiej liczby mieszkańców będących osobami ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w Ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz. U. z 2020 r. poz. 1062), niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym, który można wyznaczyć jako obszar zdegradowany

w przypadku występowania na nim ponadto co najmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk:

- 1) gospodarczych – w szczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw;
- 2) środowiskowych – w szczególności przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska;
- 3) przestrzenno-funkcjonalnych – w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niedostosowania infrastruktury do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych;
- 4) technicznych – w szczególności degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz niefunkcjonowaniu rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności, ochrony środowiska i zapewniania dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w Ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

Obszar zdegradowany może być podzielony na podobszary, w tym te nieposiadające ze sobą wspólnych granic, pod warunkiem stwierdzenia na każdym z podobszarów występowania koncentracji negatywnych zjawisk społecznych oraz gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych lub technicznych.

Obszar rewitalizacji to obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, o których mowa w art. 9 ust. 1 Ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (tj. społecznych, gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych, technicznych), na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację. Obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy i zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy.

Procedura sporządzenia gminnego programu rewitalizacji składa się z następujących etapów:

- podjęcie uchwały o przystąpieniu do sporządzania GPR,
- ogłoszenie informacji o podjęciu uchwały o przystąpieniu do sporządzania GPR,

- sporządzenie projektu GPR,
- przeprowadzenie konsultacji społecznych projektu GPR,
- wystąpienie o zaopiniowanie projektu GPR przez podmioty wskazane w ustawie m.in.: zarząd powiatu, państwowego wojewódzkiego inspektora sanitarnego, gminną komisję urbanistyczno-architektoniczną, ministra właściwego do spraw zdrowia,
- wystąpienie o odstąpienie od przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowiska (OOŚ),
- wprowadzenie zmian do projektu GPR wynikających z konsultacji społecznych i uzyskanych opinii,
- przedstawienie radzie gminy do uchwalenia projektu GPR.

2 Wprowadzenie i uwagi metodologiczne

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Nowy Targ na lata 2017-2023 został przyjęty w drodze Uchwały Nr XXXV/335/2017 Rady Miasta Nowy Targ z dnia 28 kwietnia 2017 roku w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Nowy Targ na lata 2017-2023, a opracowany został na podstawie Ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. Niniejszy dokument stanowi aktualizację Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Nowy Targ na lata 2017-2023, z przedłużeniem perspektywy realizacji jego założeń do roku 2030.

Zgodnie z art. 22 ustawy o rewitalizacji gminny program rewitalizacji podlega ocenie aktualności i stopnia realizacji, dokonywanej przez organ wykonawczy. W Nowym Targu w 2021 r. taka ocena została przeprowadzona oraz pozytywnie zaopiniowana przez Komitet Rewitalizacji. W Opinii Komitetu Rewitalizacji dotyczącej sprawozdania Burmistrza Miasta Nowy Targ pn. „Ocena Aktualności i stopnia realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji miasta Nowy Targ na lata 2017-2023” potwierdzono konieczność przeprowadzenia aktualizacji. W konsekwencji Rada Miasta Nowy Targ w drodze Uchwały nr XLVIII/513/2022 z dnia 28 listopada 2022 r. przystąpiła do zmiany Gminnego Programu Rewitalizacji. Konieczność aktualizacji Gminnego Programu Rewitalizacji podyktowana jest kończącą się perspektywą czasową realizacji założeń programu oraz dużą liczbą projektów rewitalizacyjnych, które nie zostały zrealizowane.

Decyzja o podjęciu prac nad aktualizacją Programu wynika również z konieczności dostosowania jego zapisów do ustawy wdrożeniowej nowej perspektywy finansowej Unii Europejskiej – Fundusze Europejskie dla Małopolski 2021 -2027 (FEM). Zgodnie z jej zapisami działania rewitalizacyjne będą prowadzone na podstawie GPR, który jest szczególnym rodzajem Innego Instrumentu Terytorialnego. Funkcję strategii pełnić będą gminne programy rewitalizacji przygotowane na podstawie ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r., pod warunkiem spełnienia wymogów wynikających z art. 29 rozporządzenia ogólnego (Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r.). Zatem istnieje konieczność dostosowania zakresu opracowania do wymogów rozporządzenia tak, by Program pełnił funkcję Strategii IIT.

Ponadto aktualizacji poddana została analiza występujących w poszczególnych obszarach gminy zjawisk o charakterze społecznym oraz sytuacji gminy w sferach gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej. Biorąc pod uwagę wyniki analizy, dotychczas zrealizowane przedsięwzięcia rewitalizacyjne oraz nową perspektywą finansową 2021 - 2027 pojawiła się konieczność weryfikacji i aktualizacji obowiązujących granic obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Diagnoza potwierdziła, że obszarem najbardziej wymagającym interwencji w Nowym Targu w dalszym ciągu jest wyznaczony w 2017 r. obszar rewitalizacji tj. podobszar 1 Centrum

i podobszar 2 Osiedle. Wskazano również kilka kolejnych miejsc w mieście charakteryzujących się dużym stopniem natężenia zjawisk kryzysowych. Jako warunki włączenia nowych terenów w granice obszaru rewitalizacji zgodnie z art. 10 ust. 1 ustawy o rewitalizacji postawiono szczególną koncentrację negatywnych zjawisk oraz istotność dla rozwoju lokalnego gminy, za którą na potrzeby opracowania uznano czynniki takie jak: występowanie gruntów i nieruchomości gminnych oraz koncentrację terytorialną działań rewitalizacyjnych. Zgodnie z powyższym, w mieście Nowy Targ wskazuje się dwa podobszary rewitalizacji: **Podobszar 1 Centrum i Podobszar 2 Osiedle**.

Biorąc pod uwagę koniec perspektywy czasowej na realizację założeń GPR (2023 r.), wysoki odsetek niezrealizowanych przedsięwzięć, jak i nową perspektywę finansową UE, wiążącą się ze zmianami wytycznych dotyczących projektów rewitalizacyjnych przeprowadzony został nabór projektów rewitalizacyjnych. Istotnym działaniem podjętym w ramach prac nad aktualizacją było także zaproszenie partnerów społecznych, rozumianych jako podmioty reprezentujące społeczeństwo obywatelskie do współudziału w tworzeniu i realizacji GPR.

Przedmiotowe opracowanie zawiera szczegółową analizę miasta Nowy Targ z uwzględnieniem obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji oraz wyznacza kierunki planowanych działań. Z punktu widzenia zapisów ustawy o rewitalizacji konieczne jest podkreślenie czynników mających kluczowe znaczenie dla procesu wyznaczenia obszaru zdegradowanego oraz planowanego procesu rewitalizacji, a w szczególności przyczyn, dla których ten proces jest niezbędny z punktu widzenia rozwoju całego miasta.

Uwagi metodologiczne

Rewitalizacja stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie i prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji. Rewitalizacja zakłada optymalne wykorzystanie specyficznych uwarunkowań danego obszaru oraz wzmacnianie jego lokalnych potencjałów w tym także kulturowych.

Miasto przygotowuje, koordynuje i tworzy warunki do prowadzenia rewitalizacji, ale rewitalizacja prowadzona jest przez wielu interesariuszy.

Interesariuszami rewitalizacji są w szczególności:

1. mieszkańcy obszaru rewitalizacji oraz właściciele, użytkownicy wieczyści nieruchomości i podmioty zarządzające nieruchomościami znajdującymi się na tym obszarze;
2. mieszkańcy gminy inni niż wymienieni w pkt 1;
3. podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność gospodarczą;

4. podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność społeczną, w tym organizacje pozarządowe i grupy nieformalne;
5. jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne;
6. organy władzy publicznej;
7. podmioty, inne niż wymienione w pkt 6, realizujące na obszarze rewitalizacji uprawnienia Skarbu Państwa.

Rewitalizacja jest procesem wieloletnim, prowadzonym, jak wskazano powyżej przez szeroki i otwarty katalog interesariuszy, ze szczególnym uwzględnieniem mieszkańców obszaru rewitalizacji. Działania służące wspieraniu procesów rewitalizacji prowadzone są w sposób spójny: wewnątrz (poszczególne działania pomiędzy sobą) oraz zewnątrz (z lokalnymi politykami sektorowymi, np. transportową, energetyczną, celami i kierunkami wynikającymi z dokumentów strategicznych i planistycznych). Działania dotyczące rewitalizacji wpisują się nie tylko w wymiar lokalny, ale również stanowią przedmiot działań Ministerstwa Infrastruktury oraz Ministerstwa Rozwoju i Technologii dotyczących polityki przestrzennej kraju, w szczególności *Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju – Polska 2030, Trzecia fala nowoczesności i Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030*, m.in. w zakresie:

- przywrócenia i utrwalenia ładu przestrzennego,
- przeciwdziałania suburbanizacji,
- optymalizacji gospodarowania przestrzenią i zasobami środowiskowymi głównie poprzez nadanie priorytetu inwestycjom typu brownfield zamiast greenfield, głęboką przebudowę i adaptację zdegradowanych obiektów do pełnienia nowych funkcji, np. kulturalnych, rekreacyjnych, społecznych, gospodarczych oraz rekultywację terenów zdegradowanych na cele przyrodnicze.

Gminny Program Rewitalizacji jest dokumentem o charakterze strategicznym, którego skutki wdrożenia obejmują praktycznie wszystkie podmioty zlokalizowane na obszarze rewitalizowanym. Powoduje to konieczność zaangażowania do prac w przygotowaniu i wdrażaniu szerokiego spektrum przedstawicieli sektora samorządowego, pozarządowego i biznesowego. Współpraca pomiędzy interesariuszami Gminnego Programu Rewitalizacji ma na celu:

- wykorzystanie potencjału organizacji oraz społeczności lokalnej poprzez skoordynowanie działań w ramach kilku wspólnych i spójnych projektów akceptowanych i wspieranych przez wszystkich uczestników;
- optymalne wykorzystanie kompetencji i zasobów będących w dyspozycji gminy, organizacji pozarządowych oraz przedsiębiorców;

- wsparcie innowacyjności proponowanych rozwiązań, wyrażające się zastosowaniem nowych podejść do rozwiązywania problemów.

Jako kluczowe, z punktu widzenia wdrażania przedmiotowego dokumentu, uznano właśnie partnerstwo wielosektorowe oraz aktywne zaangażowanie mieszkańców. Takie podejście pozwoli nie tylko na realizację zaplanowanych działań, ale również pełne dostosowanie ich do potrzeb interesariuszy rewitalizacji w mieście Nowy Targ.

3. Zgodność dokumentu

3.1 Spójność dokumentu w skali makro

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Nowy Targ na lata 2017-2030 - aktualizacja jest wyrazem potrzeb społeczności lokalnej i samorządu miasta Nowy Targ. Przedmiotowe opracowanie zostało poddane analizie oraz kompleksowej weryfikacji w zestawieniu z kluczowymi dokumentami strategicznymi i operacyjnymi o wymiarze regionalnym oraz lokalnym. Proces rewitalizacji, co do zasady ma wymiar lokalny. Powinien on dążyć wyprowadzenia ze stanu kryzysowego obszarów o najwyższej skali problemów na poziomie poszczególnych jednostek samorządu terytorialnego i następnie pośrednio realizować cele i założenia programów na poziomie regionu. Niniejsze opracowanie jest w pełni zgodne z założeniami, priorytetami oraz celami artykułowanymi w dokumentach wymienionych w poniższej tabeli.

Tabela 1 Opis powiązań GPR z dokumentami na poziomie krajowym i regionalnym.

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju jest aktualizacją średniookresowej strategii rozwoju kraju, tj. Strategii Rozwoju Kraju 2020, przyjętej uchwałą Rady Ministrów z dnia 25 września 2012 r., zgodnie z wymogami ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2023 poz. 1259 z późn.zm.). Strategia określa nowy model rozwoju - suwerenną wizję strategiczną, zasady, cele i priorytety rozwoju kraju w wymiarze gospodarczym, społecznym i przestrzennym do 2020 r. oraz w perspektywie do 2030 r.

Zgodnie z zapisami Strategii efektem jej realizacji w perspektywie długookresowej dla obywateli *będzie wzrost ich dochodów oraz poprawa jakości życia, rozumiana jako stworzenie przyjaznych warunków bytowych, przede wszystkim dla rodzin; zapewnienie odpowiedniej jakości edukacji i szkoleń, podwyższających kwalifikacje i kompetencje obywateli; wzrost zatrudnienia i lepsze jakościowo miejsca pracy; poprawa dostępu do infrastruktury; zapewnienie odpowiedniej opieki medycznej, poprawiającej zdrowotność obywateli; satysfakcjonującego stanu środowiska oraz poczucia bezpieczeństwa*¹. Wyznaczone w ramach GPR Miasta Nowy Targ cele są zgodne z zapisami Strategii, a komplementarność dotyczy poniższych celów i zadań Strategii:

1. Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną:
 - Nowe formy działania i współpracy,
 - Nowoczesne instrumenty wsparcia.
2. Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony:
 - Wzrost i poprawa wykorzystania potencjału kapitału ludzkiego na rynku pracy,
 - Zrównoważony rozwój kraju wykorzystujący indywidualne potencjały endogeniczne poszczególnych terytoriów,
 - Podniesienie skuteczności i jakości wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie na wszystkich szczeblach zarządzania.

¹ Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.), str. 50

3. Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu:
- Inkluzywne i skuteczne instytucje publiczne - dostępne i otwarte dla obywateli oraz przedsiębiorstw,
 - Budowa zintegrowanego systemu planowania społeczno-gospodarczego i przestrzennego,
 - Wykorzystanie środków z budżetu Unii Europejskiej w sposób przekładający się na trwałe efekty rozwojowe.

Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030

Stanowi aktualizację *Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020*, która była konieczna z powodu wyznaczenia nowych zasad, celów i priorytetów rozwoju kraju w ramach przyjętej dnia 14 lutego 2017 r. przez Radę Ministrów Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju 2020 (z perspektywą do 2030).

Komplementarność zapisów GPR Miasta Nowy Targ dotyczy głównie zapisów Strategii:

Cel główny strategii: Wzrost kapitału ludzkiego i spójności społecznej w Polsce.

Cel szczegółowy 4 – Redukcja ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz poprawa dostępu do usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne

Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego (współdziałanie, kultura, kreatywność) 2030 (SRKS2030)

Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego (współdziałanie, kultura, kreatywność) 2030 (SRKS) stanowi kontynuację i aktualizację przyjętej uchwałą nr 61 Rady Ministrów z dnia 26 marca 2013 r. Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego 2020 (M.P. poz. 378). SRKS jest jednym z instrumentów realizacji przyjętej uchwałą nr 8 Rady Ministrów z dnia 14 lutego 2017 r. Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.). Na zgodność zapisów GPR Nowy Targ z zapisami Strategii wskazują takie jej zapisy jak:

- **Cel szczegółowy 1. Zwiększenie zaangażowania obywateli w życie publiczne,**
- **Cel szczegółowy 2. Wzmacnianie roli kultury w budowaniu tożsamości i postaw obywatelskich,**
- **Cel szczegółowy 3. Zwiększenie wykorzystania potencjału kulturowego i kreatywnego dla rozwoju**

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR 2030)

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR 2030) jest podstawowym dokumentem strategicznym polityki regionalnej państwa w perspektywie do 2030 r. Strategia ta jest zbiorem wspólnych wartości, zasad współpracy rządu i samorządów oraz partnerów społeczno-gospodarczych na rzecz rozwoju kraju i województw. Cel główny założony w ramach strategii brzmi: **Efektywne wykorzystanie endogenicznych potencjałów terytoriów i ich specjalizacji dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju kraju, co tworzyć będzie warunki wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym osiąganiu spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym.** W ramach poszczególnych celów w Strategii wskazane zostały kierunki interwencji, w tym kierunki dla których komplementarne są założenia Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Nowy Targ:

1.4 Przeciwdziałanie kryzysom na obszarach zdegradowanych

1.5 Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczenie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów

2.1 Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego

3.3 Poprawa organizacji świadczenia usług publicznych**Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego**

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa przyjęty uchwałą Nr XLVII/732/18/2018 z dnia 26 marca 2018 r. Sejmiku Województwa Małopolskiego jest głównym elementem systemu planowania przestrzennego w województwie i służy do określania przestrzennych aspektów polityki rozwojowej. Plan ten jest dokumentem, za którego pośrednictwem ustalenia strategii rozwoju są przenoszone do planowania miejscowego. Zawiera także przestrzenne odniesienia zadań rządowych wpisanych

do rejestru i samorządu województwa umieszczonych w programach wojewódzkich polegające na ustaleniu obszarów, na których przewiduje się ich realizację.

Strategia Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”

Strategia Rozwoju Województwa „Małopolska 2030” została uchwalona przez Sejmik Województwa Małopolskiego w dniu 17 grudnia 2020 r. i stanowi aktualizację dokumentu pn. „Strategia Rozwoju Województwa Małopolskiego na lata 2011-2020”. Strategia zakłada podjęcie działań w ramach pięciu obszarów: Małopolskie, Gospodarka, Klimat i środowisko, Zarządzanie strategiczne rozwojem i Rozwój zrównoważony terytorialnie. Zgodnie z zapisami dokumentu Kierunki interwencji zaplanowane w Strategii będą zmierzały do objęcia wsparciem wszystkich, nawet najmniejszych jednostek w regionie, a szczególna uwaga skupiona zostanie na terenach najbardziej tego potrzebujących i oddalonych. Takie podejście ma przyczynić się do tego, aby rozwój regionu był trwały i zrównoważony. Wyznaczone w ramach GPR Miasta Nowy Targ cele są zgodne z zapisami Strategii, a komplementarność dotyczy poniższych celów szczegółowych Strategii:

1. Rozwój społecznie wrażliwy, sprzyjający rodzinie
2. Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka
3. Zrównoważony i trwały rozwój oparty na endogenicznych potencjałach kierunku V.2.5 Wsparcie miast

Źródło: opracowanie własne.

Powyższa tabela wskazuje na spójność niniejszego Gminnego Programu Rewitalizacji z opracowaniami obowiązującymi na poziomie krajowym i regionalnym ze szczególnym uwzględnieniem dokumentów obowiązujących na poziomie samorządu województwa małopolskiego. W kolejnym podrozdziale zostaną poddane analizie powiązania na poziomie gminnym odnoszącym się do dokumentów opisujących założenia polityki rozwojowej Nowego Targu.

3.2 Opis powiązań GPR z dokumentami strategicznymi gminy

W wymiarze mikro Gminny Program Rewitalizacji Miasta Nowy Targ na lata 2017 – 2030 - aktualizacja jest zgodny z następującymi dokumentami opisanymi w tabeli.

Tabela 2 Opis powiązań GPR z dokumentami strategicznymi na poziomie lokalnym.

Strategia Rozwoju Miasta Nowy Targ na lata 2019-2023 z perspektywą do roku 2030

Strategia Rozwoju Miasta Nowy Targ na lata 2019–2023 z perspektywą do roku 2030 jest nadrzędnym dokumentem planistycznym miasta, który określa podstawowe kierunki rozwoju w perspektywie długookresowej. Został przyjęty w drodze uchwały nr VIII/74/2019 Rady Miasta Nowy Targ z dnia 20 maja 2019 r. i zaktualizowany w drodze uchwały nr XLII/458/2022 Rady Miasta Nowy Targ z dnia 30 maja 2023 r. Dokument nakreśla wizję Nowego Targu oraz cele strategiczne i plany operacyjne na najbliższe lata. Strategia integruje plany rozwojowe i modernizacyjne, wynikające z wyzwań stojących przed samorządem miasta Nowego Targu.

W ramach Strategii wyznaczone zostały trzy cele strategiczne, do których zostały przypisane kierunki działań, jakie należy podjąć w celu ich osiągnięcia. Zapisy Gminnego Programu Rewitalizacji i obrane w jego ramach założenia rozwojowe są kompatybilne z wszystkimi trzema wyznaczonymi w Strategii celami:

Cel strategiczny 1. Poprawa jakości środowiska naturalnego oraz infrastruktury miejskiej

Cel strategiczny 2. Zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej i turystycznej

Cel strategiczny 3. Poprawa jakości życia w mieście

Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Nowy Targ

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Nowy Targ jest zgodny ze Zmianą Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Nowy Targ (Uchwała Nr XXXVII/399/2021 Rady Miasta Nowy Targ z dnia 22 grudnia 2021 r.) w zakresie następujących celów:

- a. Racjonalne wykorzystanie zasobów przyrodniczych, społecznych i gospodarczych dla rozwoju miasta;
- f. Utrzymanie tożsamości kulturowej miasta;
- g. Uporządkowanie funkcjonalno - przestrzenne i estetyczne zabudowy, w tym kształtowanie wnętrza architektonicznych w nawiązaniu do tradycji;
- h. Poprawa jakości środowiska przyrodniczego, w tym ochrona przed zabudową terenów cennych przyrodniczo i krajobrazowo oraz kanałów wentylacyjnych;
- i. Poprawa warunków życia ludności, związana z podniesieniem jego jakości.

Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miasto Nowy Targ

Cel strategiczny 3. Wzrost funkcjonalności przestrzeni publicznych obszaru rewitalizacji jak i planowane przedsięwzięcia rewitalizacyjne zawarte w Gminnym Programie Rewitalizacji Miasta Nowy Targ są powiązane i komplementarne z założeniami Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miasto Nowy Targ w zakresie następujących celów:

- Cel strategiczny 1: Redukcja emisji gazów cieplarnianych przy zapewnieniu zrównoważonego rozwoju miasta
 - Cel szczegółowy 1.1 Podniesienie efektywności energetycznej (zarówno ograniczenie zużycia energii użytkowej, jak i zwiększenie efektywności energetycznej instalacji i urządzeń),
 - Cel szczegółowy 1.2 Zwiększenie udziału energii ze źródeł odnawialnych.
- Cel strategiczny 2: Poprawa jakości powietrza
- Cel szczegółowy 2.3 Niskoemisyjne zarządzanie miastem.

Źródło: opracowanie własne.

Podsumowując – analiza komplementarności i powiązań z dokumentami gminnymi wskazuje, iż Gminny Program Rewitalizacji Miasta Nowy Targ na lata 2017-2030 - aktualizacja jest dokumentem w pełni wynikającym z zapisów Strategii i programów planistycznych i gospodarczych miasta, realizując tym samym znaczącą liczbę celów operacyjnych, jak i szczegółowych zadań wskazanych w omawianych dokumentach. Podkreślić tu należy, przede wszystkim następujące aspekty:

1. Działania rewitalizacyjne włączają się w zakres przedsięwzięć odnoszących się do podnoszenia wiedzy i umiejętności mieszkańców, poszerzania oferty edukacyjnej dla zróżnicowanych grup odbiorców oraz przyczyniają się do promocji nauczania przez całe życie.
2. Dążą do zapewnienia poprawy jakości usług publicznych, dostosowania do aktualnych wymogów przestrzeni publicznych wraz z ofertą oświatową, rekreacyjną oraz profilaktyką zdrowotną.
3. Przewidywane działania zakładają dążenie do rozwoju usług czasu przemysłu wolnego oraz poszerzania działań mających na celu promocję lokalnych tradycji, kultury i historii.
4. Działania skoncentrowano na włączenie w proces odnowy społecznej organizacji pozarządowych, przedsiębiorców, jak również innych podmiotów działających na rzecz lokalnej społeczności.

Powyższe uwagi w syntetyczny sposób wskazują na traktowanie rewitalizacji jako integralnej części polityk rozwojowych miasta Nowy Targ oraz na możliwie ich pełną transpozycję na zapisy i projekty przedmiotowego GPR.

4. Charakterystyka miasta

Nowy Targ jest malowniczym miastem położonym na południu Małopolski w sercu rozległej Kotliny Orawsko – Nowotarskiej, u zbiegu Białego i Czarnego Dunajca. Centralne położenie, uwarunkowania administracyjne i atrakcje kulturalne sprawiały, iż Nowy Targ jest stolicą Podhala. Tu skupiają się wszystkie drogi z Podhala, Spisza i Orawy. Centralne położenie jest zaletą Nowego Targu. Jest ono znakomitą bazą wypadową w Tatry, Pieniny, nad Jezioro Czorszyńskie, na Babią Górę, czy pełne szlaków turystycznych Gorce. Nowy Targ jest niewielkim miastem z liczbą mieszkańców wynoszącą 31 216 z czego 52,7% stanowią kobiety, a 47,3% mężczyźni. W latach 2012-2021 liczba mieszkańców spadła o niespełna 2%.

Nowy Targ dysponuje dużym potencjałem gospodarczym i intelektualnym. Struktura tego potencjału wskazuje, że obok zakładów i instytucji usługowych pracujących na wewnętrzne potrzeby miasta, szczególnie duży potencjał posiadają liczne zakłady, firmy i instytucje usługowe pracujące dla potrzeb otoczenia regionalnego, często obejmujące skalę ponadregionalną. Rozwój firm w Nowym Targu w latach 2019-2022 wyglądał następująco:

Tabela 3 Podmioty gospodarcze (stan na dzień 31.12.2022 r.)

Podmioty gospodarcze				
	2019	2020	2021	2022
Podmioty gospodarcze ogółem	5010	5129	5282	5440
Podmioty gospodarcze - sektor publiczny	101	101	101	101
Podmioty gospodarcze - sektor prywatny	4885	5000	5138	5285

Źródło: Główny Urząd Statystyczny Bank Danych Lokalnych

Miasto stanowi centrum administracyjne, gospodarcze, edukacyjne i kulturalne Podhala, Spisza i Orawy. Znajdują się tutaj siedziby wielu instytucji o znaczeniu regionalnym m. in. Podhalański Szpital Specjalistyczny im. Jana Pawła II, Sąd Rejonowy, Starostwo Powiatowe, Urząd Skarbowy, Powiatowy Urząd Pracy, Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, Oddział Regionalny Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, Podhalańska Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa, Oddział Małopolskiego Ośrodka Ruchu Drogowego, banki, Euroregion „Tatry”, liczne organizacje pozarządowe, lokalne mass media.

W celu zweryfikowania konieczności objęcia procesem rewitalizacji obszarów wyróżnionych w trakcie prac związanych z delimitacją obszarów zdegradowanych na terenie Miasta Nowy Targ oraz dla dookreślenia potrzeb i kierunków związanych z rewitalizacją omawianych terenów, przeprowadzono pięć eksperckich wywiadów pogłębionych z przedstawicielami zróżnicowanych środowisk miejskich. Wśród uczestników badania znalazły się osoby związane z instytucjami kultury, lokalni działacze

społeczni, pracownicy pomocy społecznej oraz przedstawiciele lokalnych władz. Przeprowadzone badania podzielone zostały na kilka bloków tematycznych wśród których znajdowały się pytania o aktualny stan miasta, jego główne wady i zalety, obserwowane problemy społeczne, gospodarcze, środowiskowe i przestrzenne, a także trudności/problemy z nich wynikające. Następnie wywiad koncentrował się na wskazaniu miejsc i obszarów nacechowanych koncentracją zjawisk negatywnych. Przeprowadzono także porównanie, mające na celu ukazanie w/w miejsc na tle całego miasta. Na końcu, na podstawie uzyskanych informacji, starano się wskazać kierunek zmian oraz perspektywy rozwoju dla terenów omawianych w trakcie wywiadów. W przedmiotowym opracowaniu zaprezentowane zostały wnioski koncentrujące się wokół głównych wątków badawczych. Efekty prac badawczych zostały w całości wykorzystane i uwzględnione w rozdziale 7. Diagnoza obszaru rewitalizacji, której przedmiotem jest analiza pogłębiona obszaru wsparcia. Poniżej na potrzeby przedmiotowego podrozdziału dokonano syntetycznej charakterystyki miasta bazującej na analizie danych zastanych, ale przede wszystkim w badaniach społecznych.

Nowy Targ położony jest na południu województwa małopolskiego, w kotlinie Orawsko-Nowotarskiej, a jego usytuowanie w regionie stanowi jeden z najczęściej wymienianych przez jego mieszkańców atutów. Położenie w sercu Podhala stanowi ich zdaniem duży potencjał, a otaczające Nowy Targ góry tworzą klimat sprzyjający turystyce. Jednakże w opinii respondentów, w chwili obecnej miasto nie w pełni wykorzystuje możliwości rozwoju turystyki. Niewystarczająco korzysta z lokalnej historii i tradycji, co w rezultacie prowadzi do niewykorzystywania istotnej części potencjału rozwojowego. Nowy Targ pełni w regionie rolę miasta handlowo-usługowego oraz centrum administracyjnego subregionu. Rola pełniona przez miasto oraz jego charakter, potencjalnie sprzyja napływowi i osiedlaniu się ludzi spoza Nowego Targu. Fakt ten stanowi zarówno zaletę miasta, ponieważ świadczy o potencjale rozwojowym, ale także niesie zagrożenia w postaci braku asymilacji ludności napływowej, tworzenia grup osób wykluczonych społecznie, bezdomności itp.

Kolejnym atutem miasta, zdaniem rozmówców, są jego mieszkańcy. Z jednej strony przedstawiani jako ludzie otwarci na nowe pomysły i chętnie uczestniczący w życiu lokalnej społeczności. Z drugiej cechą wielu z nich (jak wskazują badani) jest tzw. „słomiany zapal”, objawiający się szybkim traceniem entuzjazmu w zakresie realizowanych przedsięwzięć, niechęć do angażowania się w długoterminowe przedsięwzięcia itp. Wymienione cechy zdaniem badanych przyczyniają się do tego, iż lokalnym aktywistom i organizacjom pozarządowym, trudno jest w mieście przeprowadzić działania w sposób oddolny i włączający społeczność lokalną. W rezultacie pojawia się problem niewykorzystywania potencjału kulturowego i historycznego społeczności do pobudzenia rozwoju turystyki, promocji lokalnych tradycji etc. Mieszkańcy, gdy nie widzą szybkich efektów, często zniechęcają się do działań, co skutkuje stagnacją i wypaleniem lokalnych liderów zmian społecznych.

Jednym z negatywnych efektów opisywanej sytuacji jest to, iż Nowy Targ przestał stanowić naturalną bazę turystyczną i noclegową Podhala. Stał się wyłącznie miastem tranzytowym, położonym na trasie zmierzającej do mniejszych miejscowości, które lepiej potrafią wykorzystać swój potencjał. W szczególności dotyczy to miasta takiego jak Zakopane czy wsi Bukowina Tatrzańska, które mimo zdecydowanie mniejszych rozmiarów, potrafią organizować posiadane zasoby i wykorzystywać je w celach rozwoju turystyki, lokalnej gospodarki, promocji kultury i tradycji. Niekorzystny obraz Nowego Targu w oczach mieszkańców i turystów, dopełnia brak inwestycji w infrastrukturę oraz przestarzała oferta turystyczna.

Mimo korzystnego dla rozwoju turystyki usytuowania miasta (w bezpośrednim pobliżu Tatr i wielu atrakcji turystycznych) położenie to, a w szczególności usytuowanie miasta w dolinie i na zboczach, generuje szereg problemów. Jednym z nich jest poważne zanieczyszczenie powietrza w okresie jesienno-zimowym. Okres grzewczy wydłużony przez surowy klimat, otoczenie górami, a także wysoka intensywność zabudowy jednorodzinnej będącej źródłem niskiej emisji, sprzyja utrzymywaniu się wysokich stężeń pyłu zawieszonego.

Położenie miasta na zboczach nie sprzyja rozwojowi przemysłu, ponieważ w mieście brakuje odpowiednich terenów inwestycyjnych. Sytuacja ta sprzyja utrzymywaniu się bezrobocia, a także odpływowi młodych ludzi do większych miast, co z kolei skutkuje stopniowym starzeniem się populacji Nowego Targu.

Wśród pozostałych problemów miasta (w zakresie problemów społecznych i funkcjonalnych) wymieniano także zauważalny brak siedziby biblioteki miejskiej, w której mieszkańcy mogliby skorzystać z przygotowywanej przez Miejską Bibliotekę Publiczną oferty. Możliwości rozwoju oferty czytelniczej i kulturalnej oraz uczestnictwa mieszkańców w kulturze ograniczane są przez dotychczas funkcjonujące filie miejskiej instytucji w wynajmowanych pomieszczeniach, w niektórych przypadkach niedostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych i starszych. Na niekorzystne zmiany w kwestii poziomu czytelnictwa mieszkańców Nowego Targu wskazują dane Głównego Urzędu Statystycznego, zgodnie z którymi w 2022 r. na 1000 mieszkańców przypadało 114 czytelników biblioteki publicznej, dla porównania w latach sprzed pandemii COVID-19 wartość ta była nawet trzykrotnie większa (2017 – 336, 2018 – 342, 2019 – 311). Kolejnym z wymienianych problemów, jest starzenie się społeczeństwa oraz brak miejsc aktywizacji osób starszych, co sprzyja ich stopniowemu wykluczeniu. Niedostosowanie i braki w ofercie spędzania wolnego czasu, dotyczą także młodzieży oraz osób w wieku aktywności zawodowej. W mieście brakuje miejsc spotkań, kawiarni, restauracji oraz oferty kulturalno-rozrywkowej, co w połączeniu z brakiem nowoczesnego ośrodka kultury i wspierania oddolnych działań twórczych, stanowi kolejną przeszkodę w zakresie tworzenia lokalnych inicjatyw społeczno-kulturalnych, a w rezultacie na niewykorzystywanie i utratę części dziedzictwa kulturowego.

5. Podsumowanie analizy porównawczej

Podsumowanie analizy porównawczej jednostek statystycznych w mieście Nowy Targ – diagnoza weryfikująca granice obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.

Na podstawie rekomendacji zawartych w raporcie z przeprowadzonej oceny aktualności i stopnia realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Nowy Targ na lata 2017-2023, pozytywnie zaopiniowanej przez Komitet Rewitalizacji podjęto ponowną analizę delimitacyjną obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. W ramach analizy wzięto pod uwagę w szczególności występujące negatywne zjawiska o charakterze społecznym, ale także sytuację gminy w sferach gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej. Ważną rolą analizy było rozpoznanie skali zidentyfikowanych problemów, by w dalszych etapach prac nad aktualizacją Gminnego Programu Rewitalizacji możliwe było wypracowanie działań ukierunkowanych na ich rozwiązanie.

Czynnikami determinującymi weryfikację obowiązujących obszarów zdegradowanego i rewitalizacji była także aktualizacja Gminnego Programu Rewitalizacji oraz wytyczne do finansowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych z programu regionalnego: Fundusze Europejskie dla Małopolski 2021-2027 (Uchwała Nr 2282/22 Zarządu Województwa Małopolskiego z dnia 30 grudnia 2022 roku w sprawie przyjęcia programu Fundusze Europejskie dla Małopolski 2021-2027).

Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji Miasta Nowy Targ wyznaczony został uchwałą Rady Miasta Nowy Targ nr XXV/213/2016 Rady Miasta Nowy Targ z dnia 27 czerwca 2016 roku, zmienioną uchwałą nr XXXV/317/2017 Rady Miasta Nowy Targ z dnia 27 marca 2017 r. W związku z przyjęciem aktualizacji Programu uchwałą NR LVIII/652/2023 Rady Miasta Nowy Targ z dnia 27 listopada 2023 r. w sprawie przyjęcia aktualizacji Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Nowy Targ na lata 2017-2030 oraz nową perspektywą finansową 2021-2027 pojawiła się konieczność weryfikacji i aktualizacji obowiązujących granic obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.

Przeprowadzona analiza delimitacyjna potwierdziła zasadność utrzymania wyznaczonego w drodze Uchwały Nr XXV/213/2016 Rady Miasta Nowy Targ z dnia 27 czerwca 2016 r. oraz zmieniającej Uchwały Nr XXXV/317/2017 Rady Miasta Nowy Targ z dnia 27 marca 2017 r. obszaru rewitalizacji. Wyniki analizy wskazują występowanie najwyższej skali problemów o charakterze społecznym na podobszarach Centrum i Osiedle, ponadto w dalszym ciągu występują tam negatywne zjawiska o charakterze pozaspółcznym. Dodatkowo, jak wynika z raportu z ewaluacji GPR, znaczna część projektów rewitalizacyjnych nie została zrealizowana, czego powodem jest m.in. wskazane w ewaluacji wystąpienie stanu epidemiologicznego spowodowanego wirusem SARS-CoV-2. Podczas trwania stanu

epidemii (lata 2020-2022) możliwość realizacji wielu z projektów, a zwłaszcza tych o charakterze miękkim była znacznie ograniczona. W konsekwencji nie zostały odnotowane w znacznej skali pozytywne zmiany na obszarze rewitalizacji, a poniżej zaprezentowana diagnoza weryfikacyjna potwierdza, że obszarem najbardziej wymagającym interwencji w Nowym Targu w dalszym ciągu jest obowiązujący obszar rewitalizacji tj. podobszar 1 Centrum i podobszar 2 Osiedle. Wskazano również kilka kolejnych miejsc w mieście charakteryzujących się dużym stopniem natężenia zjawisk kryzysowych. Jako warunki włączenia nowych terenów w granice obszaru rewitalizacji zgodnie z art. 10 ust. 1 ustawy o rewitalizacji postawiono szczególną koncentrację negatywnych zjawisk oraz istotność dla rozwoju lokalnego gminy, za którą na potrzeby opracowania uznano czynniki takie jak: występowanie gruntów i nieruchomości gminnych oraz koncentrację terytorialną działań rewitalizacyjnych. Podobszar rewitalizacji Centrum został powiększony o tereny niezamieszkałe, na których znajdują się nieruchomości gminne, w których Miasto zamierza realizować przedsięwzięcia rewitalizacyjne, w tym zabytkowy budynek przy ul. Rynek 4 oraz teren obejmujący Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Targu.

5.1 Metodyka wyznaczania obszaru zdegradowanego

Zgodnie z ustawą² ***Rewitalizacja stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, który realizowany jest w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowanie działań na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowanych terytorialnie, prowadzonych przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji.***

Zatem istotne jest, aby obszar, który zostanie poddany procesowi rewitalizacji, został wyodrębniony po szczegółowej analizie, opracowanej w oparciu zmienne (wskaźniki) prezentujące sytuację społeczno-gospodarczą w mieście. Przyjęta na potrzeby opracowania metodologia przeprowadzenia delimitacji obszaru zdegradowanego, a następnie obszaru rewitalizacji w Nowy Targu, skupia się na mierzalnych zmiennych dotyczących sytuacji społecznej (z zakresu demografii, kapitału społecznego, bezpieczeństwa publicznego, pomocy społecznej i rynku pracy), gospodarczej, środowiskowej, przestrzennej i technicznej występującej w Nowym Targu.

Pierwszy etap prac nad delimitacją skupiał się na przeprowadzeniu analizy danych zastanych, która polegała na zgromadzeniu rzetelnych danych statystycznych i przydatnych materiałów, które w późniejszych etapach zostały poddane analizie. Wybór istotnych informacji pozwolił na przeprowadzenie właściwej analizy, która swoim zakresem objęła dokumenty, informacje i dane uznane za istotne dla procesu badawczego. W trakcie opracowywania diagnozy delimitacyjnej

² Ustawa o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. (Dz. U. z 2023 poz. 28)

zastosowane zostały dwa podejścia - statystyczne i przestrzenne, oba bazujące na analizie danych zastanych. W ujęciu statystycznym dane zostały zgromadzone, a następnie poddane analizie i przetworzone na potrzeby niniejszego opracowania. W ujęciu przestrzennym posłużono się danymi, które zostały odniesione do przyjętych jednostek porównawczych.

Diagnoza delimitacyjna obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji miasta Nowy Targ ma na celu wskazanie tych części miasta, w których koncentracją się negatywne zjawiska, a w szczególności te o charakterze społecznym. Identyfikacja i właściwe ich rozpoznanie umożliwi podjęcie skutecznych działań, które przyczynią się do wyprowadzenia ze stanu kryzysowego, a także będą podstawą prowadzenia zaplanowanej rewitalizacji.

Obszary deficytowe zostały wyznaczone z uwzględnieniem zmiennych przede wszystkim z zakresu sfery społecznej, a w następnej kolejności zmiennych pozaspołecznych, tj. ze sfery gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej.

Wyróżnione jednostki statystyczne

W ramach prowadzonych prac pozostawiono wykorzystany w diagnozie delimitacyjnej pisanej na potrzeby poprzedniej perspektywy obowiązywania dokumentu podział miasta na 17 jednostek statystycznych. Dla skutecznego przeprowadzenia tego procesu wykorzystano podział miasta na okręgi wyborcze, częściowo je modyfikując ze względu na występujące powiązania funkcjonalne części obszarów, jak również identyfikowane zjawiska kryzysowe. Następnie dokonano analizy porównawczej w obrębie wyłonionych jednostek, co umożliwiło wskazanie obszarów znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji ze względu na odnotowywane negatywne zjawiska społeczne, gospodarcze, środowiskowe, funkcjonalno-przestrzenne i techniczne. Poniżej przedstawiono wyodrębnione obszary porównawcze z uwzględnieniem ich powierzchni i liczby mieszkańców.

Tabela 4 Wyróżnione w mieście Nowy Targ jednostki porównawcze

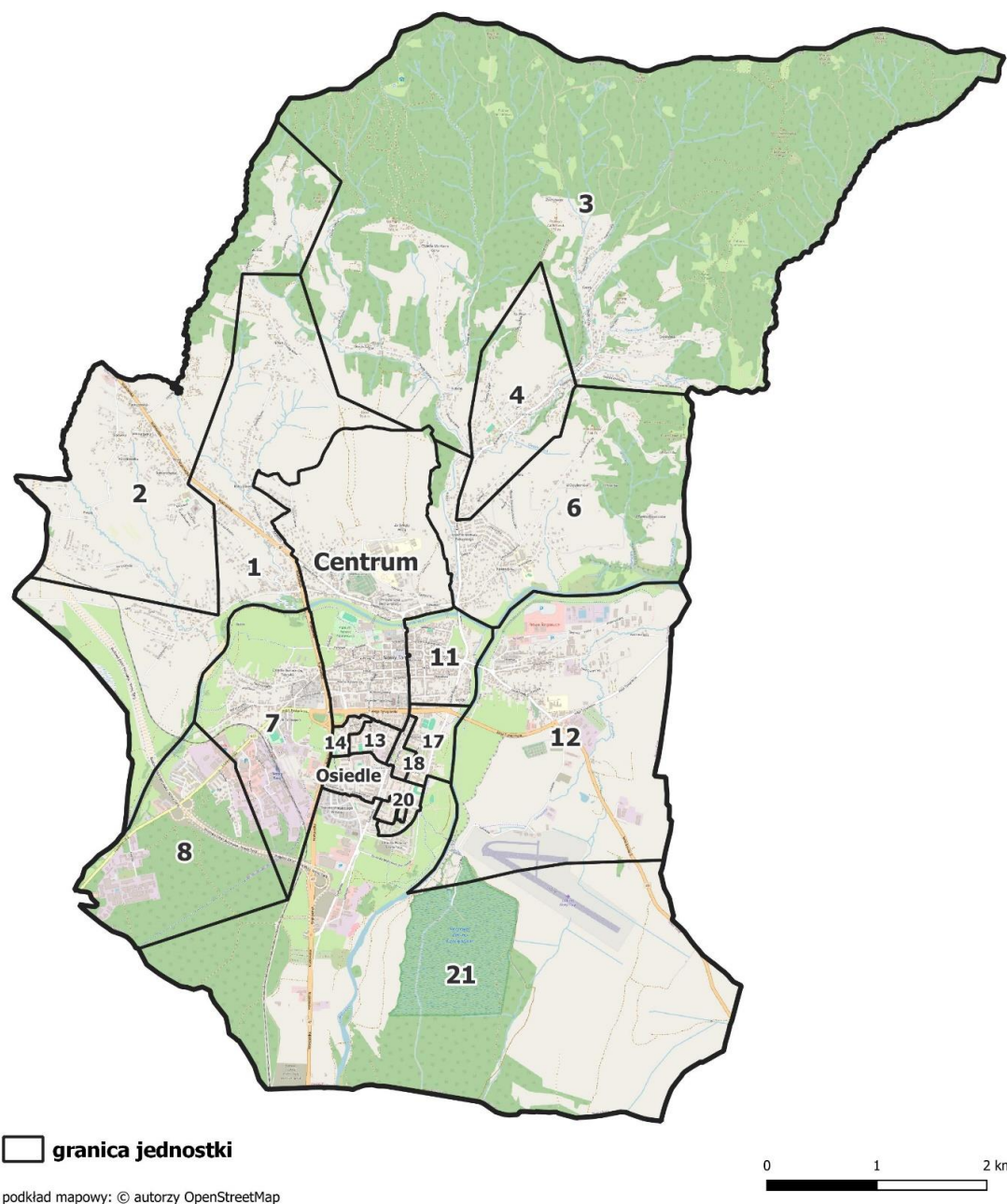
Lp.		Powierzchnia [ha]	Udział powierzchni	Liczba ludności	Udział ludności
1.	Centrum (okręgi nr 5, 9, 10)	295	5,8%	4 936	15,8%
2.	Osiedle (okręgi 15, 16, 19)	32	0,6%	4 000	12,8%
3.	Okręg wyborczy 1	426	8,3%	1 745	5,6%
4.	Okręg wyborczy 2	417	8,2%	1 480	4,7%
5.	Okręg wyborczy 3	1 482	29,0%	1 490	4,8%
6.	Okręg wyborczy 4	130	2,6%	1 330	4,3%
7.	Okręg wyborczy 6	345	6,8%	1 872	6,0%
8.	Okręg wyborczy 7	197	3,8%	1 776	5,7%
9.	Okręg wyborczy 8	217	4,2%	1 363	4,4%
10.	Okręg wyborczy 11	56	1,1%	1 723	5,5%
11.	Okręg wyborczy 12	464	9,1%	1 373	4,4%
12.	Okręg wyborczy 13	12	0,2%	1 303	4,2%
13.	Okręg wyborczy 14	7	0,1%	1 230	3,9%
14.	Okręg wyborczy 17	29	0,6%	1 280	4,1%

Lp.		Powierzchnia [ha]	Udział powierzchni	Liczba ludności	Udział ludności
15.	Okręg wyborczy 18	8	0,1%	901	2,9%
16.	Okręg wyborczy 20	5	0,1%	1 403	4,5%
17.	Okręg wyborczy 21	987	19,3%	2 011	6,4%
	Miasto Nowy Targ	5 107	100,0%	31 216	100,0%

Źródło: opracowanie własne (dane za rok 2022).

Poniższa grafika prezentuje podział miasta Nowy Targ na wskazane jednostki statystyczne.

Grafika 1 Jednostki statystyczne analizowane w ramach GPR Miasta Nowy Targ

Źródło:

opracowanie własne

Dobór kryteriów delimitacji obszaru zdegradowanego

Dla prawidłowego przeprowadzenia delimitacji analizowanych jednostek statystycznych konieczny był wybór odpowiednich zmiennych, które je w sposób istotny statystycznie różnicują. Ze względu na charakter miasta i występujące na jego obszarze zjawiska społeczne, gospodarcze, środowiskowe, przestrzenno- funkcjonalne i techniczne, konieczne było zbadanie szeregu zmiennych i wypracowanie katalogu umożliwiającego analizę każdej ze sfer wskazanych w Ustawie o rewitalizacji. Przeprowadzone prace umożliwiły wypracowanie zbioru zmiennych zaprezentowanych w poniższej tabeli.

Tabela 5 Kryteria delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji w mieście Nowy Targ

SFERA	Zmienna	Opis zmiennej
Sfera społeczna	Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców	Wskaźnik dotyczący aspektu demograficznego. Wskaźnik obliczony jako różnica między liczbą urodzeń i zgonów na danym obszarze, podawany w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. Źródło danych: Urząd Miasta Nowy Targ
	Saldo migracji na 1000 mieszkańców	Wskaźnik obrazujący sytuację w zakresie stosunku pomiędzy liczbą mieszkańców opuszczających i przybywających do danego regionu. Zmienna pokazuje liczbę będącą różnicą pomiędzy osobami zameldowanymi i wymeldowanymi w danym regionie w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. Źródło danych: Urząd Miasta Nowy Targ
	Liczba osób bezrobotnych na 1000 mieszkańców	Wskaźnik skupiający się na ocenie sytuacji społeczności obszaru na lokalnym rynku pracy dotyczący osób poszukujących pracy i zarejestrowanych jako bezrobotne. Zmienna prezentowana w formie średniej przeliczeniowej pokazującej liczbę osób bezrobotnych na 1000 mieszkańców. Źródło danych: PUP w Nowym Targu
	Liczba osób długotrwale bezrobotnych na 1000 mieszkańców	Wskaźnik skupiający się na ocenie sytuacji społeczności obszaru na lokalnym rynku pracy dotyczący osób poszukujących pracy od co najmniej 12 miesięcy i zarejestrowanych jako bezrobotne. Zmienna prezentowana w formie średniej przeliczeniowej pokazującej liczbę osób bezrobotnych na 1000 mieszkańców. Źródło danych: PUP Nowym Targu
	Liczba zdarzeń drogowych na 1000 mieszkańców	Wskaźnik opisujący sytuację w zakresie naruszeń bezpieczeństwa i prawa drogowego odnoszącą się do liczby zarejestrowanych zdarzeń drogowych. Zmienna prezentowana w formie przeliczeniowej pokazującej liczbę zdarzeń drogowych na 1000 mieszkańców. Źródło danych: KPP w Nowym Targu
	Liczba klientów pomocy społecznej na 1000 mieszkańców	Wskaźnik opisujący popyt na usługi ośrodka pomocy społecznej na danym obszarze oraz obrazujący stan lokalnej społeczności w zakresie liczby klientów ośrodka pomocy społecznej w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. Źródło danych: MOPS w Nowym Targu
	Liczba osób pobierających świadczenia ze względu na niepełnosprawność na 1000 mieszkańców	Wskaźnik opisujący popyt na usługi pomocy społecznej na danym obszarze oraz obrazujący poziom zapotrzebowania na świadczenia przez osoby z niepełnosprawnością (lub ze względu na niepełnosprawność) w przeliczeniu na 1000 mieszkańców.

SFERA	Zmienna	Opis zmiennej
		Źródło danych: MOPS w Nowym Targu
	Liczba organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców	Wskaźnik obrazujący poziom aktywności społecznej mieszkańców poszczególnych obszarów gminy. Wskaźnik prezentowany w formie przeliczeniowej wyrażanej stosunkiem zarejestrowanych organizacji pozarządowych do liczby ludności. Źródło danych: Urząd Miasta Nowy Targ
Sfera gospodarcza	Liczba podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców	Wskaźnik obrazujący poziom rozwoju przedsiębiorczości w poszczególnych obszarach, prezentowany w formie przeliczeniowej wyrażanej stosunkiem zarejestrowanych działalności gospodarczych do liczby ludności. Źródło danych: Urząd Miasta Nowy Targ
	Różnica pomiędzy nowo zarejestrowanymi a wyrejestrowanymi podmiotami gospodarczymi na 1000 mieszkańców	Wskaźnik obrazujący tendencje związane z rozwojem przedsiębiorczości. Wyrażany przez różnicę liczby nowo zarejestrowanych i wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. Źródło danych: Urząd Miasta Nowy Targ
Sfera Środowiskowa	Liczba działek na których zinwentaryzowano wyroby azbestowe / km ²	Wskaźnik zagrożenia wyrobami azbestowymi dla mieszkańców. Wskaźnik pokazuje ile obiektów zawierających szkodliwe wyroby azbestowe zinwentaryzowano na terenie wyróżnionych obszarów. Źródło danych: Urząd Miasta Nowy Targ
	Udział budynków mieszkalnych znajdujących się w strefie zagrożenia hałasem drogowym i kolejowym	Wskaźnik opisujący jaki odsetek budynków w poszczególnych obszarach znajduje się w strefie zagrożenia hałasem drogowym i kolejowym. Zmienna wyrażana w wartościach procentowych. Źródło danych: Baza Danych Obiektów Topograficznych (BDOT)
	Średnie roczne stężenie PM _{2.5}	Wskaźnik dotyczy jakości powietrza w poszczególnych obszarach i wyrażany jest w postaci stężenia pyłów zawieszonych PM _{2.5} Źródło danych: powietrze.glos.gov.pl
	Udział gospodarstw domowych ogrzewanych kotłami na paliwo stałe	Wskaźnik obrazujący potencjalne źródła niskiej emisji wyrażany poprzez udział gospodarstw domowych ogrzewanych kotłami na paliwo stałe w ogólnej liczbie gospodarstw domowych. Źródło danych: Urząd Miasta Nowy Targ
Sfera przestrzenno-funkcjonalna	Dostępność do usług społecznych (apteki, biblioteki, banki, poczta, urząd, instytucje kultury, świetlice)	Wskaźnik określa poziom dostępności instytucji publicznych. Poddano go ocenie na podstawie liczby aptek, bibliotek, banków, urzędów pocztowych, urzędów, instytucji kultury, świetlic na 1000 mieszkańców (w znaczeniu organizacyjnym). Źródło danych: Urząd Miasta Nowy Targ
	Dostępność komunikacyjna	Wskaźnik pokazuje dostępność przystanków w poszczególnych obszarach. Wyrażony jest on jako procentowy udział przystanków w danym obszarze do ogółu przystanków w gminie. Źródło danych: Urząd Miasta Nowy Targ i BDOT
	Dostępność opieki zdrowotnej na 1000 mieszkańców	Wskaźnik obrazujący podmiotów świadczących usługi opieki zdrowotnej w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. Źródło danych: Urząd Miasta Nowy Targ

SFERA	Zmienna	Opis zmiennej
Sfera techniczna	Udział powierzchni biologicznie czynnej w powierzchni ogółem	Wskaźnik obrazuje udział terenów z nawierzchnią ziemną, zapewniającą naturalną roślinność. Wskaźnik zaprezentowany w formie udziału (odsetka) w stosunku do ogólnej powierzchni jednostki. Źródło danych: Baza Danych Obiektów Topograficznych
	Liczba zabytków na km ²	Wskaźnik odnoszący się do liczby zabytków na danym obszarze. Zmienna wyrażona jako średnia liczba takich obiektów w przeliczeniu na km ² . Źródło danych: Urząd Miasta Nowy Targ
	Penetracja budynkowa Internetem stacjonarnym o przepustowości co najmniej 30 mb/s	Wskaźnik określający dostępność Internetu w poszczególnych częściach gminy. Wskaźnik penetracji budynkowej Internetem stacjonarnym o przepustowości co najmniej 30 mb/s liczony jest jako stosunek liczby budynków znajdujących się w zasięgu sieci o określonych parametrach do liczby wszystkich budynków na analizowanym obszarze. Za budynki znajdujące się w zasięgu sieci o określonych parametrach uznaje się budynki z możliwością świadczenia usług zadeklarowaną przez operatora. Źródło danych: mapbook.uk.gov.pl

Źródło: opracowanie własne

Wybrane do analizy zmienne pozwoliły na wskazanie tych obszarów w mieście Nowy Targ, w których koncentracja i natężenie negatywnych zjawisk są najwyższe, co wskazuje na występowanie stanu kryzysowego. Wykorzystane w analizie dane pozyskane zostały z Urzędu Miasta Nowy Targ oraz innych instytucji: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Targu, Powiatowy Urząd Pracy w Nowym Targu i Komenda Powiatowa Policji w Nowym Targu, a także danych ogólnodostępnych.

Zmienne zostały zaprezentowane w załączniku nr 1 oraz szczegółowo omówione i przedstawione w formie graficznej.

5.2 Syntetyczny wskaźnik degradacji porównywanych jednostek statystycznych

Stopień i skalę negatywnych zjawisk występujących w mieście Nowy Targ obrazują mierniki opisujące sytuację poszczególnych jednostek porównawczych w sferze społecznej, ale również w pozostałych sferach (środowiskowej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej). Wskazane sfery poddano analizie bazując na danych pozyskanych z różnych źródeł oraz ogólnodostępnych opracowań i raportów. Zgodnie z ustawą największy nacisk położono na analizę sfery społecznej, dla której też zakres danych jest najszerszy. Poniżej zestawiono bilans wskaźników w formie zbiorczych tabel obrazujących poziom natężenia negatywnych zjawisk społecznych. Kolejne z zestawień prezentuje syntetyczny wskaźnik degradacji w sferze społecznej. W pierwszej kolejności policzone zostały średnie dla poszczególnych jednostek porównawczych, a następnie uzyskane wartości poddano normalizacji (odchylenie standardowe). W ten sposób uzyskano porównywalny, syntetyczny wskaźnik degradacji.

Podsumowanie analizy - sfera społeczna

Pierwsza z tabel obrazuje natężenie negatywnych zjawisk w sferze społecznej. W związku z obowiązującą definicją rewitalizacji wskazaną w ustawie, kryteria te traktuje się jako kluczowe z punktu widzenia delimitacji obszaru zdegradowanego. W ramach analizy skupiono się łącznie na 9 kryteriach obrazujących czynniki związane z kapitałem ludzkim, kapitałem społecznym, pomocą społeczną, bezpieczeństwem, sytuacją na rynku pracy (bezrobocie). Analiza czynników społecznych determinujących konieczność podjęcia działań rewitalizacyjnych pokazuje, że terenami szczególnie problemowymi, gdzie koncentrują się negatywne zjawiska społeczne i występuje tam zagrożenie ich nasilania się i rozprzestrzeniania, są jednostki funkcjonalne: Centrum i Osiedle. Ponowna analiza delimitacyjna, potwierdza występowanie negatywnych zjawisk społecznych w na obszarach Centrum i Osiedle. Jednocześnie jest to utwierdzenie wniosków z przeprowadzonej w 2021 r. ewaluacji Gminnego Programu Rewitalizacji na lata 2016-2023, zgodnie z którymi, niski stopień realizacji zaplanowanych przedsięwzięć bezpośrednio przełożył się na niższy niż zakładano stopień poprawy sytuacji mieszkańców tych obszarów.

Tabela 6 Podsumowanie analizy obszarów - sfera społeczna - wartości wskaźników (dane za rok 2022)

	Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców	Saldo migracji na 1000 mieszkańców	Liczba osób bezrobotnych na 1000 mieszkańców	Liczba osób długotrwale bezrobotnych na 1000 mieszkańców	Liczba zdarzeń drogowych na 1000 mieszkańców	Liczba klientów pomocy społecznej na 1000 mieszkańców	Liczba osób pobierających świadczenia ze względu na niepełnosprawność na 1000 mieszkańców	Liczba organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców	Korzystający z zajęć stałych PCK na 1000 mieszkańców
Centrum (okręgi nr 5, 9, 10)	-3,0	-13,2	27,4	14,4	21,9	47,4	4,9	6,3	10,5
Osiedle (okręgi nr 15, 16, 19)	-4,5	-15,5	21,5	12,0	4,3	59,0	5,3	1,3	10,3
Okręg wyborczy 1	4,6	28,7	17,2	6,9	91,1	26,9	5,7	1,1	2,3
Okręg wyborczy 2	-3,4	12,2	16,9	6,8	19,6	18,2	0,0	1,4	2,0
Okręg wyborczy 3	-0,7	0,0	22,8	6,7	27,5	30,9	4,7	0,7	3,4
Okręg wyborczy 4	3,8	17,3	17,3	6,0	10,5	18,0	4,5	0,8	3,0
Okręg wyborczy 6	-2,1	-7,5	18,7	8,0	4,3	8,0	1,6	0,0	3,7
Okręg wyborczy 7	-3,9	-20,8	14,6	7,9	4,5	31,5	1,7	3,4	15,2
Okręg wyborczy 8	2,2	-5,1	16,9	4,4	38,9	37,4	8,1	0,7	0,7
Okręg wyborczy 11	-7,5	-9,9	18,0	8,7	18,6	19,7	4,6	4,6	11,0
Okręg wyborczy 12	1,5	-5,1	16,8	10,9	11,7	43,0	4,4	2,9	10,9
Okręg wyborczy 13	-6,9	-23,8	20,7	5,4	0,8	37,6	4,6	0,8	10,0
Okręg wyborczy 14	-15,4	-43,9	15,4	10,6	13,8	13,0	2,4	2,4	5,7
Okręg wyborczy 17	-2,3	-10,9	14,1	4,7	22,7	8,6	3,1	1,6	2,3
Okręg wyborczy 18	-3,3	-18,9	21,1	5,5	0,0	54,4	1,1	2,2	6,7
Okręg wyborczy 20	0,0	-29,9	24,9	12,8	0,0	1,4	1,4	2,1	1,4
Okręg wyborczy 21	1,5	0,0	21,9	9,0	0,0	8,5	2,0	1,0	8,5
Miasto Nowy Targ	-2,4	-8,8	20,3	9,3	17,0	31,2	3,8	2,4	7,2

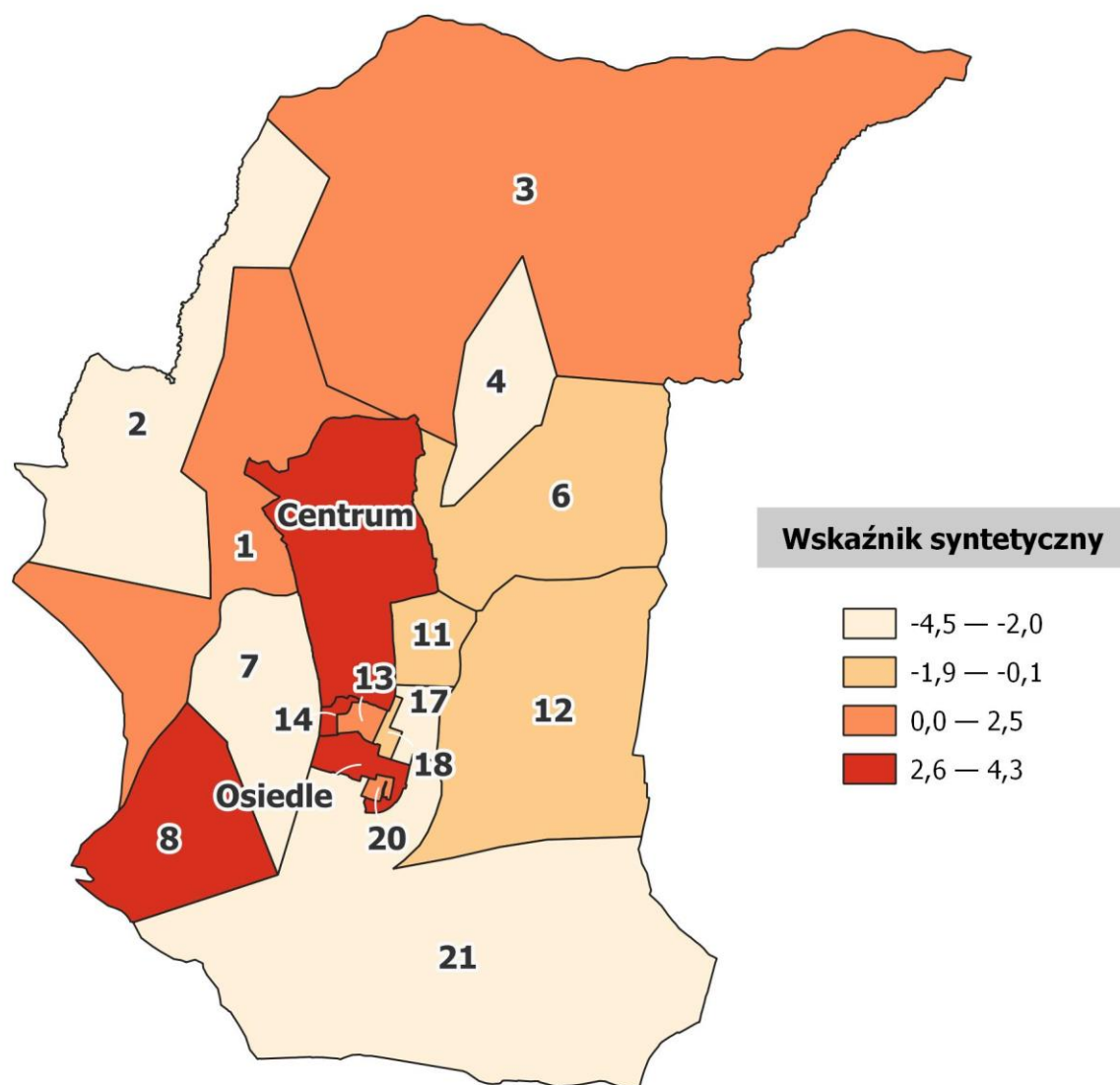
Źródło: opracowanie własne

Tabela 7 Podsumowanie analizy obszarów - sfera społeczna - wartości zestandaryzowane

	Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców	Saldo migracji na 1000 mieszkańców	Liczba osób bezrobotnych na 1000 mieszkańców	Liczba osób długotrwale bezrobotnych na 1000 mieszkańców	Liczba zdarzeń drogowych na 1000 mieszkańców	Liczba klientów pomocy społecznej na 1000 mieszkańców	Liczba osób pobierających świadczenia ze względu na niepełnosprawność na 1000 mieszkańców	Liczba organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców	Korzystający z zajęć stałych PCK na 1000 mieszkańców	Syntetyczny wskaźnik degradacji
Centrum (okręgi nr 5, 9, 10)	0,15	0,26	2,21	2,06	0,22	1,16	0,64	-2,68	-0,96	3,1
Osiedle (okręgi nr 15, 16, 19)	0,45	0,39	0,63	1,26	-0,58	1,83	0,82	0,44	-0,90	4,3
Okręg wyborczy 1	-1,43	-2,12	-0,54	-0,47	3,35	-0,02	1,06	0,50	0,92	1,2
Okręg wyborczy 2	0,22	-1,18	-0,62	-0,51	0,11	-0,52	-1,70	0,37	0,98	-2,8
Okręg wyborczy 3	-0,35	-0,49	0,98	-0,53	0,47	0,21	0,56	0,80	0,68	2,3
Okręg wyborczy 4	-1,26	-1,48	-0,51	-0,76	-0,30	-0,53	0,47	0,75	0,76	-2,9
Okręg wyborczy 6	-0,04	-0,06	-0,13	-0,09	-0,58	-1,11	-0,93	1,21	0,59	-1,1
Okręg wyborczy 7	0,33	0,70	-1,23	-0,13	-0,57	0,25	-0,89	-0,88	-2,03	-4,5
Okręg wyborczy 8	-0,94	-0,20	-0,63	-1,31	0,99	0,59	2,18	0,76	1,28	2,7
Okręg wyborczy 11	1,08	0,07	-0,32	0,15	0,07	-0,44	0,53	-1,67	-1,07	-1,6
Okręg wyborczy 12	-0,79	-0,20	-0,66	0,89	-0,24	0,91	0,40	-0,59	-1,05	-1,3
Okręg wyborczy 13	0,95	0,87	0,42	-0,98	-0,74	0,60	0,51	0,74	-0,83	1,5
Okręg wyborczy 14	2,72	2,01	-1,01	0,77	-0,15	-0,82	-0,53	-0,30	0,15	2,8
Okręg wyborczy 17	0,00	0,13	-1,39	-1,21	0,25	-1,08	-0,20	0,24	0,91	-2,3
Okręg wyborczy 18	0,21	0,58	0,52	-0,92	-0,77	1,56	-1,17	-0,16	-0,07	-0,2
Okręg wyborczy 20	-0,48	1,22	1,56	1,54	-0,77	-1,49	-1,02	-0,11	1,12	1,6
Okręg wyborczy 21	-0,79	-0,49	0,73	0,23	-0,77	-1,09	-0,74	0,60	-0,49	-2,8
Miasto Nowy Targ	0,02	0,01	0,30	0,35	0,00	0,22	0,13	-0,26	-0,21	0,6

Źródło: opracowanie własne

Grafika 2 Syntetyczny wskaźnik degradacji w sferze społecznej.

Źródło: opracowanie własne.

Podsumowanie analizy – pozostałe sfery rozwojowe

Dodatkową przesłanką, która została wzięta pod uwagę w wytypowaniu obszaru zdegradowanego były wyniki w pozostałych sferach (gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej). Poniżej zestawiono zmienne z zakresu sfery gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej. Analizowane wskaźniki zestawiono łącznie i wyprowadzono indeks degradacji obszaru, który wskazał na liczne deficyty jednostek: Osiedle (4,3) i Centrum (3,1).

Tabela 8 Podsumowanie analizy obszarów – pozostałe sfery

	Liczba podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców	Różnica pomiędzy nowo zarejestrowanymi a wyrejestrowanymi podmiotami gospodarczymi na 1000 mieszkańców	Liczba działek na których zinwentaryzowano wyroby azbestowe / km2	Udział budynków mieszkalnych znajdujących się w strefie zagrożenia hałasem drogowym i kolejowym	Średnie roczne stężenie PM2.5	Udział gospodarstw domowych ogrzewanych kotłami na paliwo stałe	Dostępność do punktów usług publicznych	Dostępność komunikacyjna	Dostępność opieki zdrowotnej na 1000 mieszkańców	Udział powierzchni biologicznie czynnej w powierzchni ogółem	Liczba zabytków na km2	Penetracja budynkowa internetem stacjonarnym o przepustowości co najmniej 30 mb/s	Liczba zdiagnozowanych problemów
Centrum (okręgi nr 5, 9, 10)	191,2	0,61	5,8	12,6%	27,8	44,3%	17,8	7,12	20,06	87,1%	50,54	78,9%	5
Osiedle (okręgi nr 15, 16, 19)	65,8	-2,50	6,3	36,0%	18,2	35,0%	2,0	6,30	5,25	81,6%	15,74	85,2%	8
Okręg wyborczy 1	95,7	-7,45	8,0	22,1%	21,0	71,6%	2,9	2,35	8,02	96,4%	2,58	77,0%	9
Okręg wyborczy 2	89,9	0,00	5,8	29,5%	19,7	75,9%	1,4	1,20	2,03	97,2%	4,08	63,3%	8
Okręg wyborczy 3	74,5	-3,36	4,0	0,0%	8,9	96,5%	4,7	0,20	2,01	99,4%	1,35	64,4%	7
Okręg wyborczy 4	94,0	2,26	14,6	0,0%	15,9	81,3%	6,8	6,14	6,02	95,5%	14,58	78,6%	7
Okręg wyborczy 6	75,9	-2,67	6,4	0,0%	24,5	52,8%	5,3	1,45	6,94	97,3%	12,18	88,3%	8
Okręg wyborczy 7	144,1	-2,82	3,1	34,3%	22,9	39,9%	5,6	3,05	12,95	78,7%	32,55	91,5%	6
Okręg wyborczy 8	97,6	0,73	2,8	15,5%	19,3	30,3%	8,1	2,77	2,93	88,6%	0,92	70,5%	5
Okręg wyborczy 11	254,2	4,64	19,8	8,5%	22,7	51,4%	26,1	3,59	27,28	72,4%	168,94	78,2%	5
Okręg wyborczy 12	126,0	2,18	2,8	4,1%	22,7	67,8%	2,2	3,02	3,64	93,1%	7,12	89,3%	5
Okręg wyborczy 13	51,4	3,07	0,0	25,0%	23,7	9,1%	3,1	8,65	4,60	74,8%	0,00	94,4%	6
Okręg wyborczy 14	39,8	-1,63	0,0	18,6%	24,4	0,0%	1,6	14,67	4,07	79,3%	0,00	87,2%	7
Okręg wyborczy 17	82,8	-1,56	3,4	18,9%	23,9	20,0%	7,0	10,26	10,16	71,9%	0,00	90,4%	6
Okręg wyborczy 18	89,9	-1,11	13,2	75,4%	20,8	32,0%	4,4	13,16	4,44	77,3%	131,60	100,0%	9
Okręg wyborczy 20	47,8	-4,99	0,0	3,0%	18,0	45,8%	0,0	0,00	3,56	83,8%	0,00	57,7%	7
Okręg wyborczy 21	71,6	-2,98	0,0	28,7%	18,1	0,0%	3,0	0,41	12,43	96,1%	0,00	55,8%	6
Miasto Nowy Targ	108,9	-1,09	4,2	14,7%	20,6	54,1%	7,1	1,80	9,55	94,9%	9,13	79,6%	-

Źródło: opracowanie własne

5.3 Wyznaczenie obszaru zdegradowanego

Miasto Nowy Targ zamierza realizować zadania własne, o których mowa w art. 3 ust. 1 w Ustawie o rewitalizacji (Dz. U. z 2023 r. poz. 28) i w związku z powyższym wyznacza się obszar zdegradowany i w dalszej kolejności obszar rewitalizacji.

Obszar miasta znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym, można wyznaczyć jako obszar zdegradowany w przypadku występowania na nim ponadto co najmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk:

1. gospodarczych – w szczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw lub
2. środowiskowych – w szczególności przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska, lub
3. przestrzenno-funkcjonalnych – w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych, lub
4. technicznych – w szczególności degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz niefunkcjonowaniu rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska.

W Nowym Targu jako **obszar zdegradowany**, w którym koncentrują się negatywne zjawiska społeczne wskazano obszar obejmujący następujące jednostki pomocnicze:

- Podobszar 1 Centrum
- Podobszar 2 Osiedle

Wyznaczony obszar zdegradowany w Nowym Targu stanowi 6,4% ogólnej powierzchni gminy i obejmuje swoim zasięgiem 28,6% populacji gminy.

Tabela 9 Obszar zdegradowany w mieście Nowy Targ

Obszar porównawczy	Obszar zdegradowany		Udział powierzchni i ludności obszaru zdegradowanego w ogólnej powierzchni i ludności miasta Nowy Targ	
	Powierzchnia [ha]	Ludność [os.]	Powierzchnia	Ludność
Centrum	294,93	4 936	5,78%	15,8%
Osiedle	31,76	4 000	0,62%	12,8%
Suma – obszar zdegradowany	326,69	8936	6,4%	28,6%

Źródło: opracowanie własne

Podobszar 1 Centrum

Zdelimitowany teren Centrum zamieszkuje 4 936 osób (stan na 13.02.2023 r.), co stanowi 15,8% łącznej liczby mieszkańców, a jego powierzchnia wynosi 294,93 ha (5,78% powierzchni miasta). Podobszar Centrum to rdzeń funkcjonalno-przestrzenny miasta istotny z punktu widzenia rozwoju oraz przywracania pierwotnej jakości przestrzeni publicznej. Pełnienie funkcji symbolicznych oraz miastotwórczy charakter tego terenu silnie koresponduje z problemami społecznymi, które niekorzystnie wpływają na jakość tej przestrzeni, jak również świadczą o kryzysie (udokumentowanym w ramach analizy wskaźnikowej), który wpływa na konieczność podjęcia skoordynowanej interwencji rewitalizacyjnej na tym terenie. Podobszar 1 Centrum kwalifikuje się do objęcia zapisami programu rewitalizacji ze względu na problemy wynikające z analizy delimitacyjnej.

Podobszar 2 Osiedle

Podobszar 2 Osiedle to silnie zurbanizowany i bardzo gęsto zaludniony obszar w południowej części miasta. Omawiany teren zamieszkuje 4 000 osób (stan na 13.02.2023 r.), co stanowi 12,8% całej populacji Nowego Targu, natomiast jego powierzchnia kształtuje się na poziomie 31,76 ha (0,62% w skali miasta). Podobszar 2 Osiedle podobnie jak teren Centrum kwalifikuje się do objęcia zapisami programu rewitalizacji ze względu na problemy wynikające bezpośrednio z analizy delimitacyjnej.

Przeprowadzona diagnoza w ramach aktualizacji i weryfikacji obszaru zdegradowanego potwierdziła zasadność utrzymania jego granic wyznaczonych uchwałą Rady Miasta Nowy Targ nr XXV/213/2016 Rady Miasta Nowy Targ z dnia 27 czerwca 2016 roku w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Miasta Nowy Targ. Na obszarach Centrum i Osiedle zidentyfikowano występowanie najwyższej skali problemów społecznych i współwystępowanie negatywnych zjawisk gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych i technicznych

5.4 Podsumowanie – wyznaczanie obszaru rewitalizacji

Zgodnie z art. 10 pkt. 1. **Obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, o których mowa art. 9 ust.1, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację, wyznacza się jako obszar rewitalizacji.** Dodatkowo zgodnie z art. 10 pkt. 2 *Obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic.* Po wyznaczeniu obszaru zdegradowanego przeanalizowano skale występujących zjawisk negatywnych o charakterze społecznym oraz pozaspołecznym.

Tabela 10 Obszar wskazany do rewitalizacji - zdiagnozowane problemy w sferze społecznej i pozaspołecznej

Obszar	Zdiagnozowane problemy w sferze społecznej	Zdiagnozowane problemy w sferach: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej
Centrum	<ul style="list-style-type: none"> • Ujemny przyrost naturalny, • zjawisko depopulacji (ujemna wartość salda migracji na 1000 mieszkańców), • wyższy niż dla gminy odsetek osób bezrobotnych oraz długotrwale bezrobotnych, • wysoki odsetek mieszkańców korzystających ze świadczeń pomocy społecznej, • wysoki odsetek osób niepełnosprawnych, • niższy poziom bezpieczeństwa, 	<ul style="list-style-type: none"> • wyższy niż w gminie odsetek obiektów na których zidentyfikowano wyroby azbestowe, • wysokie stężenie zanieczyszczeń powietrza, • niższy niż w gminie udział powierzchni biologicznie czynnej w powierzchni ogólnej obszaru, • duża liczba obiektów zabytkowych.
Osiedle	<ul style="list-style-type: none"> • Ujemny przyrost naturalny • zjawisko depopulacji (ujemna wartość salda migracji na 1000 mieszkańców), • wyższy niż dla gminy odsetek osób bezrobotnych oraz długotrwale bezrobotnych, • wysoki odsetek mieszkańców korzystających ze świadczeń pomocy społecznej, • wysoki odsetek osób niepełnosprawnych, • niski poziom kapitału społecznego. 	<ul style="list-style-type: none"> • niski poziom aktywności gospodarczej (niższy niż dla gminy odsetek zarejestrowanych podmiotów gospodarczych) • wyższy niż w gminie odsetek obiektów na których zidentyfikowano wyroby azbestowe, • wysoki odsetek budynków mieszkalnych znajdujących się w strefie zagrożenia hałasem drogowym i kolejowym, • niski poziom dostępności do usług publicznych, • niski poziom dostępności opieki zdrowotnej, • niższy niż w gminie udział powierzchni biologicznie czynnej w powierzchni ogólnej obszaru, • duża liczba obiektów zabytkowych.

Źródło: opracowanie własne

W wyniku przeprowadzonej diagnozy rekomenduje się utrzymanie dotychczasowych granic podobszaru rewitalizacji Osiedle wyznaczonych uchwałą Rady Miasta Nowy Targ nr XXV/213/2016 Rady Miasta Nowy Targ z dnia 27 czerwca 2016 roku w sprawie: wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Miasta Nowy Targ.

Rekomenduje się poszerzenie podobszaru rewitalizacji Centrum (wyznaczonego ww. uchwałą) o tereny istotne dla rozwoju lokalnego gminy. Czynniki determinujące tą istotność to występowanie gruntów i nieruchomości gminnych oraz koncentracja terytorialna działań rewitalizacyjnych. Dodany zakres terytorialny granic podobszaru obejmuje nieruchomości, ważne z punktu planowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Podobszar rewitalizacji Centrum powiększony został o tereny niezamieszkałe, na których znajdują nieruchomości gminne, w których Miasto zamierza realizować przedsięwzięcia rewitalizacyjne, w tym zabytkowy budynek przy ul. Rynek 4 oraz teren obejmujący Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Targu.

Łącznie Obszar rewitalizacji zajmują powierzchnię 256,29 ha, co stanowi 5% powierzchni gminy i zamieszkuje go 8936 osób – 28,6% populacji gminy. Zatem spełnia on obligatoryjne wymagania w zakresie powierzchni i liczby ludności.

Tabela 11 Podobszary rewitalizacji w mieście Nowy Targ

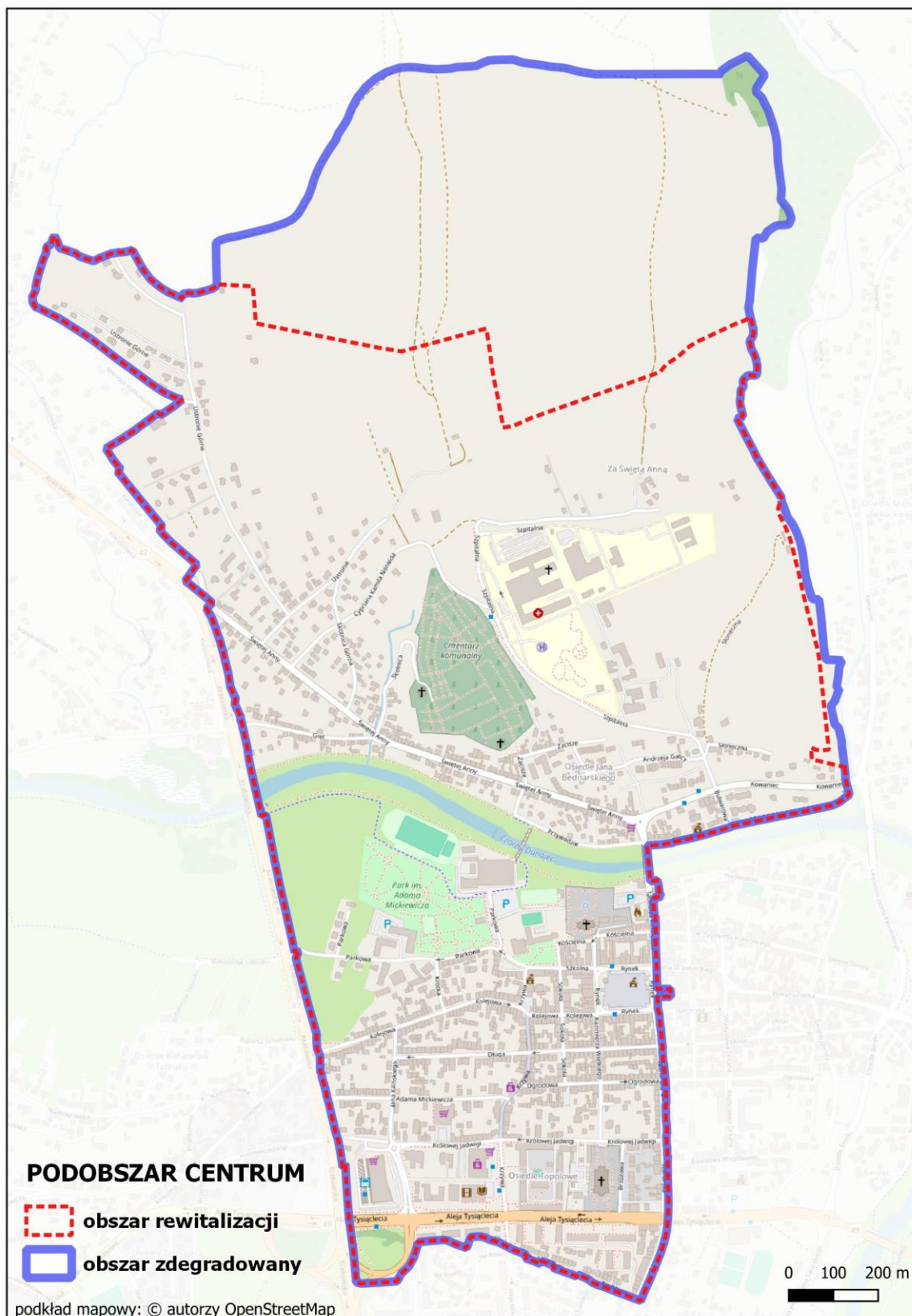
Obszar	Ludność [os.]	% Ludności	Powierzchnia [ha]	% Powierzchni
podobszar rewitalizacji Centrum	4 936	15,8	224,53	4,4
podobszar rewitalizacji Osiedle	4 000	12,8	31,76	0,6
obszar rewitalizacji	8 936	28,6	256,29	5,0
Miasto Nowy Targ	31216	100	11 853,4	100

Źródło: opracowanie własne

Zasięg terytorialny obszaru rewitalizacji może obejmować maksymalnie 20% powierzchni miasta i maksymalnie 30% jej mieszkańców. W związku ze spełnieniem obligatoryjnych uwarunkowań rekomenduje się wyznaczone podobszary do przeprowadzenia analizy pogłębionej na etapie aktualizacji Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Nowy Targ.

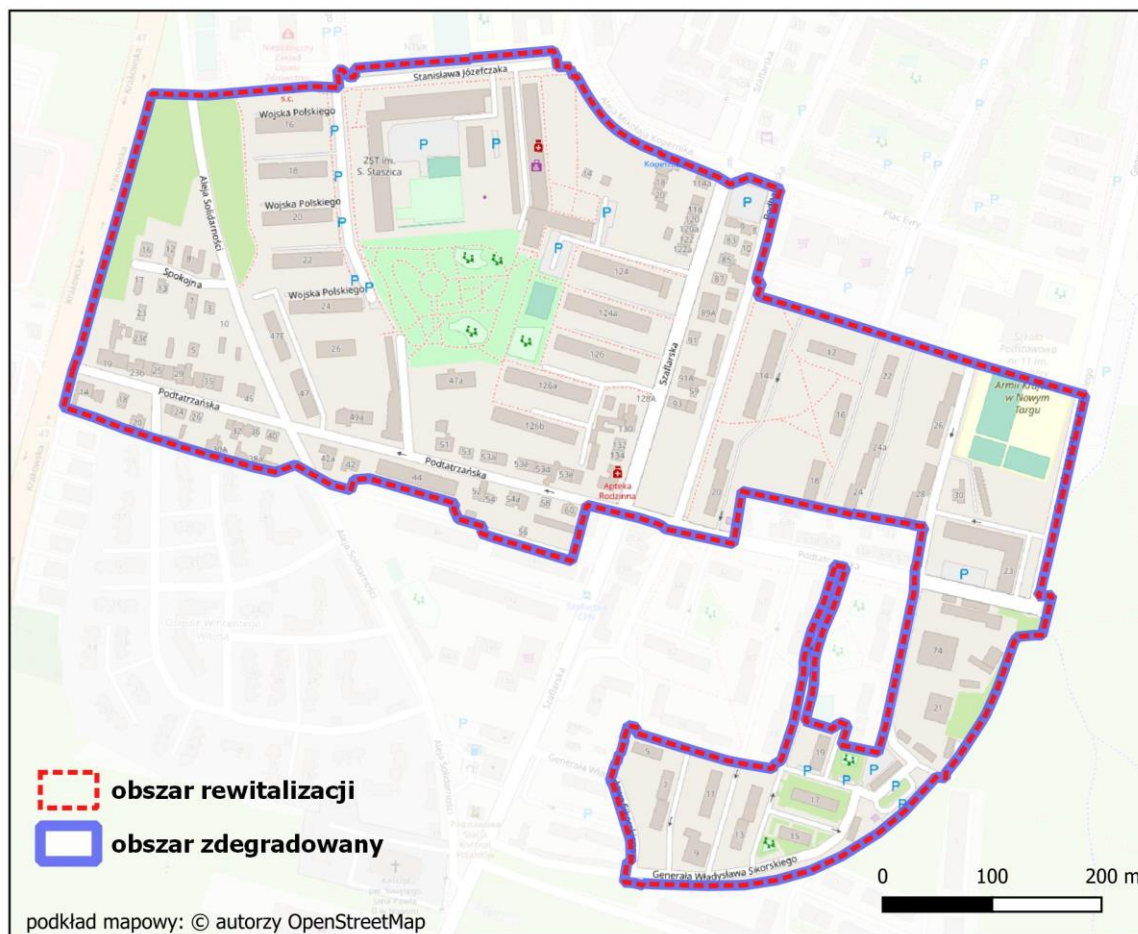
Na poniższych grafikach przedstawiono zasięgi terytorialne i granice wyznaczonych podobszarów rewitalizacji na schematycznych mapkach poglądowych.

Grafika 3 Podobszar rewitalizacji 1 Centrum

Źródło: opracowanie własne

Grafika 4 Podobszar rewitalizacji 2 Osiedle

Źródło: opracowanie własne

6. Badania ankietowe prowadzone w ramach prac nad GPR

Na potrzeby opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji dla Miasta Nowy Targ na lata 2017-2023 zdecydowano się na przeprowadzenie 2 badań, które miały na celu przede wszystkim zwiększenie poziomu partycypacji społecznej mieszkańców w tworzeniu dokumentu. Badania zostały skierowane do dwóch grup społecznych: liderów opinii oraz uczniów gimnazjów³. Wyniki obu badań były opisane w poprzednio obowiązującym Programie. W ramach opracowania oceny aktualności i stopnia realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji dla Miasta Nowy Targ (raportu ewaluacyjnego) przeprowadzono badanie ankietowe wśród mieszkańców Nowego Targu. Badanie zostało przeprowadzone w 2021 r. i miało na celu rozpoznanie opinii interesariuszy rewitalizacji na temat już podjętych działań rewitalizacyjnych i ich efektów. W poniższym podrozdziale przedstawiono i opisano wyniki badań ankietowych.

6.1. Badania ankietowe dotyczące oceny podejmowanych działań rewitalizacyjnych

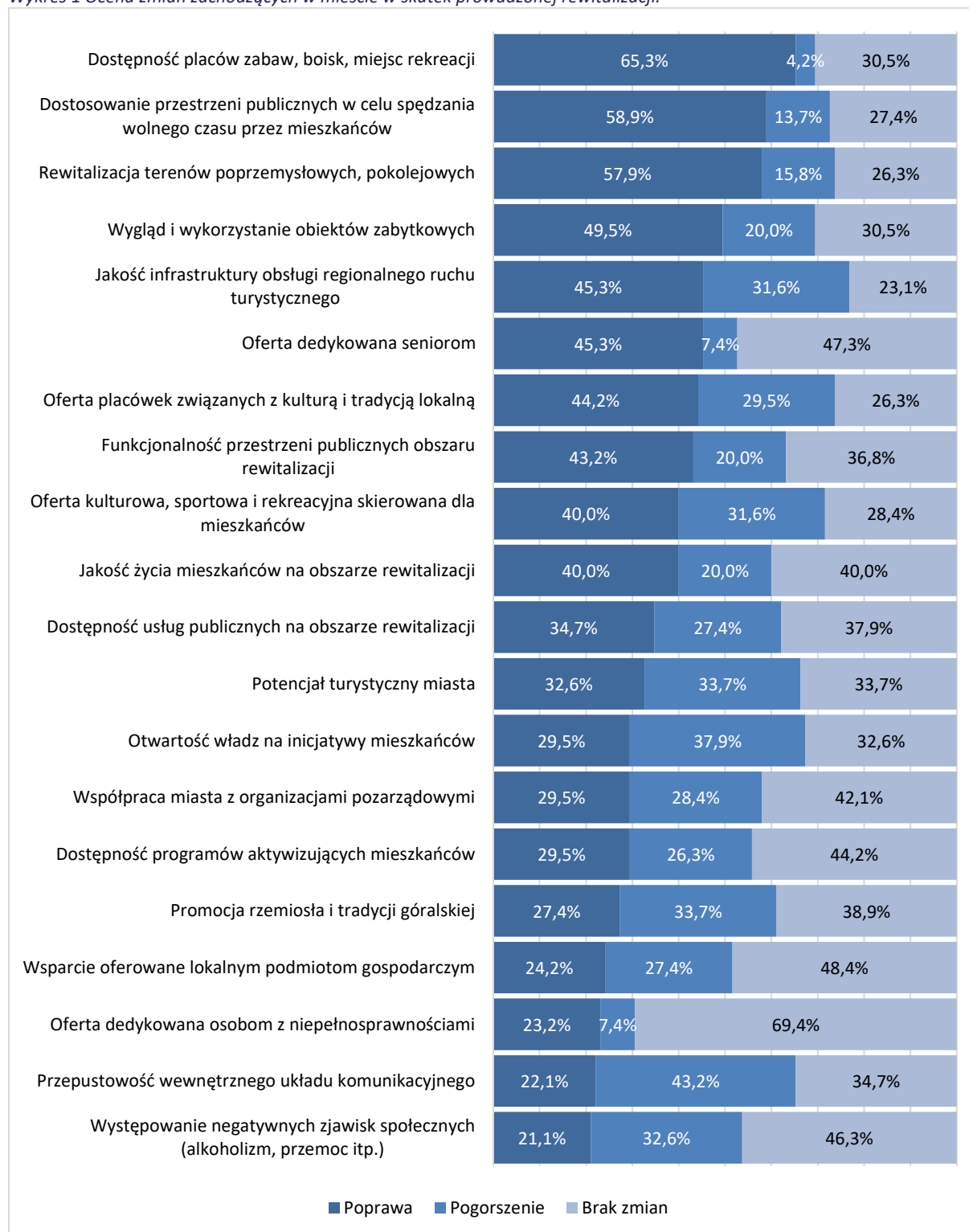
Badanie ankietowe zostało przeprowadzone na przełomie sierpnia i września 2021 r. za pomocą elektronicznego formularza ankietowego. Badanie miało na celu rozpoznanie opinii mieszkańców Nowego Targu na temat prowadzonego procesu rewitalizacji w mieście. Łączna liczba wypełnionych ankiet przez respondentów – mieszkańców miasta, wyniosła 95. Największą grupę badanych osób stanowili mieszkańcy podobszaru rewitalizacji Osiedle – 42,1% wszystkich ankietowanych. Blisko 1/3 (32,6%) to mieszkańcy podobszaru rewitalizacji Centrum, a pozostałe 25,3% to osoby zamieszkujące inne części miasta Nowy Targ. Znaczną część ankietowanych stanowili mężczyźni – 62,1%, a przedział wiekowy respondentów był mocno zróżnicowany. Pomijając pytania dotyczące metryki osób ankietowanych, formularz zakładał trzy pytania w formie oceny poszczególnych aspektów rewitalizacji i realizowanych na tamten czas projektów.

W ramach ankiety zwrócono się z prośbą o ocenę zmian zachodzących w mieście w skutek prowadzonej rewitalizacji. Najczęściej ocenianymi pozytywnie zmianami były zmiany dotyczące przestrzeni publicznych oraz infrastruktury czasu wolnego. W opinii respondentów, w mieście najbardziej dostrzegalnym progresem była poprawa dostępności placów zabaw, boisk i miejsc rekreacji (65,3% wskazań „poprawa”) oraz dostosowanie przestrzeni publicznych w celu spędzania wolnego czasu przez mieszkańców (58,9% wskazań pozytywnych). Blisko połowa badanych korzystnie oceniła zmiany takie jak wygląd obiektów zabytkowych (49,5%), jakość infrastruktury obsługi regionalnego ruchu turystycznego (45,3%), czy oferta dedykowana seniorom (45,3%). Najślabiej natomiast oceniono

³ Badania ankietowe były prowadzone w czasie opracowywania Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Nowy Targ na lata 2017-2023, w 2016 r., kiedy w oświacie funkcjonowały gimnazja.

postęp zmian w takich działaniach jak występowanie negatywnych zjawisk społecznych (alkoholizm, przemoc itp.) – zaledwie 21,1% wskazujących na poprawę sytuacji, Przepustowość wewnętrznego układu komunikacyjnego – 22,1%, czy oferta dedykowana osobom z niepełnosprawnościami – 23,2%. Szczegółowa ocena respondentów została przedstawiona na poniższym wykresie.

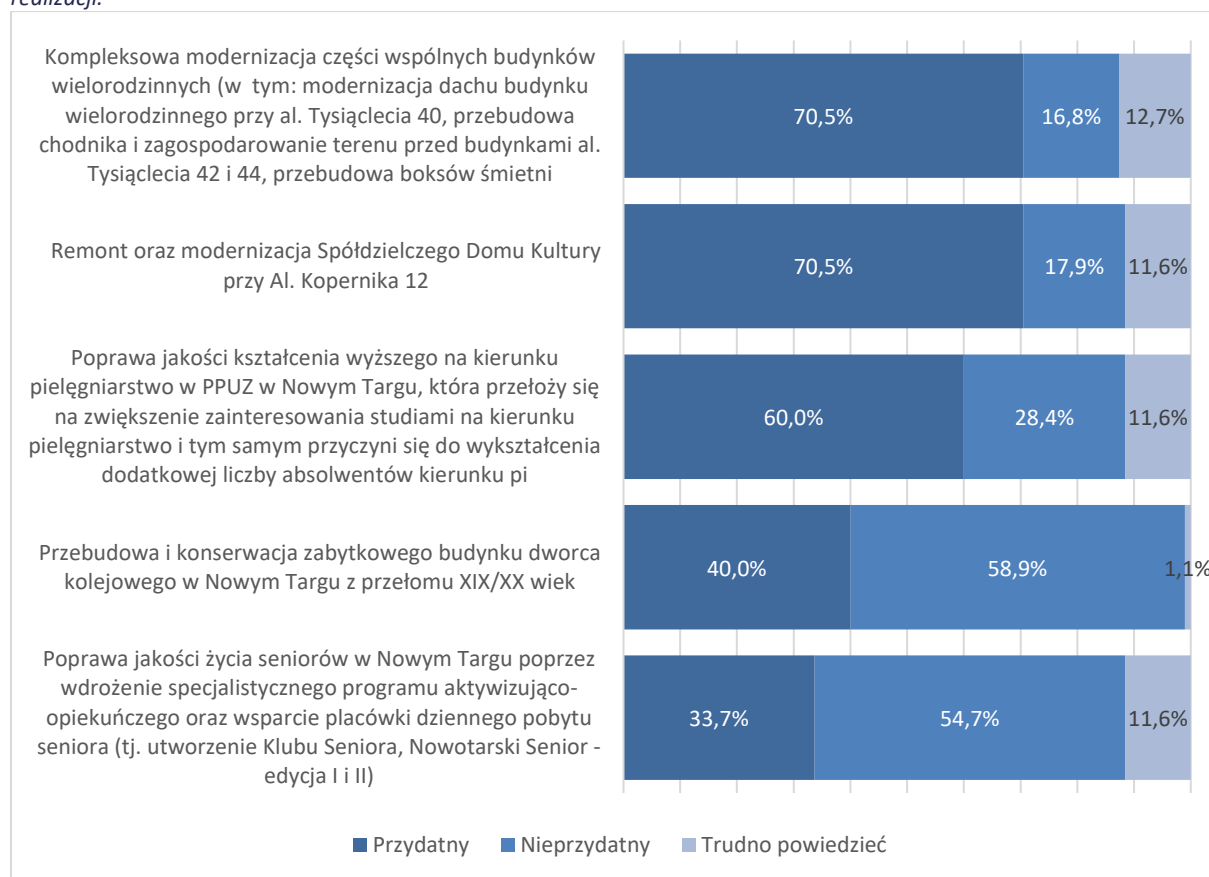
Wykres 1 Ocena zmian zachodzących w mieście w skutek prowadzonej rewitalizacji.

Źródło: badanie ankietowe 2021 r., n = 95

Respondenci zostali zapytani o ocenę zrealizowanych i rozpoczętych przedsięwzięć rewitalizacyjnych w kontekście ich przydatności i zasadności ich realizacji. Z punktu widzenia mieszkańców ocena najbardziej przydatnych dotyczy projektów kompleksowej modernizacji budynków wielorodzinnych wraz z zagospodarowaniem terenu oraz remont i modernizację Spółdzielczego Domu Kultury (70,5% wskazań pozytywnych). Wśród badanych, 6 na 10 osób korzystnie oceniło poprawę jakości kształcenia na kierunku pielęgniarstwo w PPUZ w Nowym Targu. Mniej niż połowa ankietowanych za przydatną uznała przebudowę i konserwację zabytkowego budynku dworca (40%), a poprawę jakości życia seniorów w Nowym Targu pozytywnie oceniło jedynie 33,7% respondentów. Ze zgromadzonych danych wynika, iż znacząca część mieszkańców korzystnie odniosła się do zmian jakie zaszły w trakcie wdrażania założeń Gminnego Programu Rewitalizacji do 2021 r.

Wykres 2 Ocena zrealizowanych i rozpoczętych przedsięwzięć rewitalizacyjnych w kontekście ich przydatności i zasadności ich realizacji.

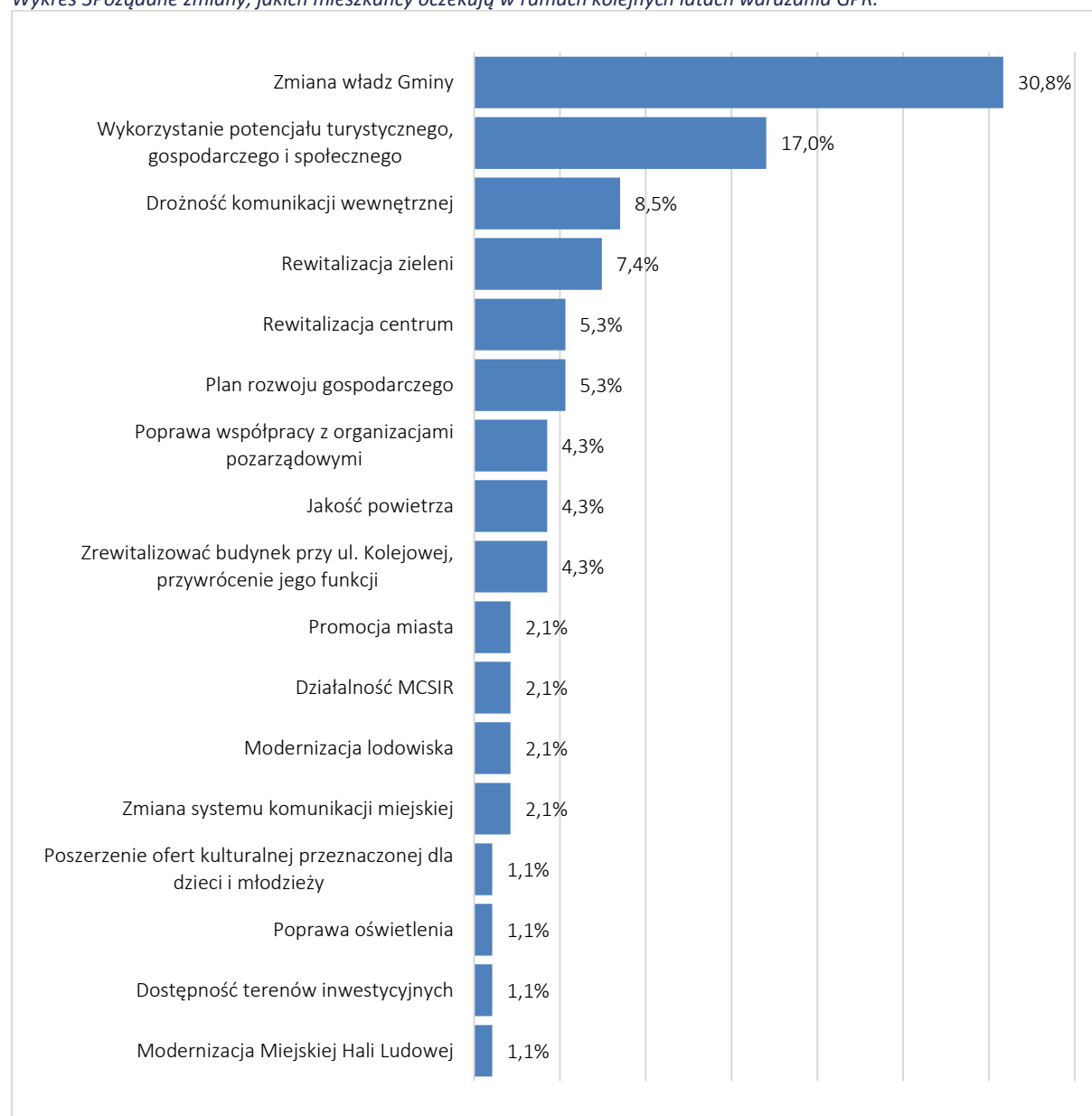

Źródło: badanie ankietowe 2021 r., n = 95

Ostatnim z zagadnień przeprowadzonego badania było pozyskanie informacji na temat pożądanych zmian, jakich mieszkańcy oczekują w ramach kolejnych lat wdrażania GPR. Działania związane z wykorzystaniem potencjału turystycznego, gospodarczego i społecznego są zdaniem 17% ankietowanych istotną zmianą jaka powinna zostać wprowadzona. Kolejnymi oczekiwanymi przez mieszkańców zmianami jakie winny zostać wprowadzone są: drożność komunikacji wewnętrznej – 8,5%, rewitalizacja zieleni – 7,4%, rewitalizacja centrum oraz plan rozwoju gospodarczego – 5,3%.

Innymi słowy są to działania nastawione na poprawę estetyki i atrakcyjności miasta, zarówno dla turystów, jak i mieszkańców i lokalnych przedsiębiorców. Wśród kolejnych wskazań znalazły się takie obszary jak poprawa współpracy z organizacjami pozarządowymi, jakość powietrza czy rewitalizacja budynku przy ul. Kolejowej – 4,3%. Pozostałe, najrzadziej wskazywane, jednak pożądane przez mieszkańców są działania związane z promocją miasta, działalnością Miejskiego Centrum Sportu i Rekreacji, modernizacją lodowiska (w latach 2019-2022 podjęte zostały prace modernizacyjne, w 2023 r. pozyskano kolejne fundusze na ich realizację), czy zwiększenie oferty kulturalnej dla dzieci i młodzieży. Wyniki przedstawiono poniżej.

Wykres 3 Pożądane zmiany, jakich mieszkańcy oczekują w ramach kolejnych lat wdrażania GPR.

Źródło: opracowanie własne badanie ankietowe 2021 r., n = 95

7. Diagnoza obszaru rewitalizacji

Obszar rewitalizacji Miasta Nowy Targ składa się z dwóch podobszarów i jest zawężony w stosunku do wyznaczonego obszaru zdegradowanego ze względu na wyłączenia niezagospodarowanych terenów zielonych, nieużytków i innych terenów niezamieszkałych. Diagnoza weryfikacyjna przeprowadzona w ramach aktualizacji dokumentu potwierdziła, że obszarem najbardziej wymagającym interwencji w Nowym Targu w dalszym ciągu jest wyznaczony w 2017 r. obszar rewitalizacji tj. podobszar 1 Centrum i podobszar 2 Osiedle. Wskazano również kilka kolejnych miejsc w mieście charakteryzujących się dużym stopniem natężenia zjawisk kryzysowych. Jako warunki włączenia nowych terenów w granice obszaru rewitalizacji zgodnie z art. 10 ust. 1 ustawy o rewitalizacji postawiono szczególną koncentrację negatywnych zjawisk oraz istotność dla rozwoju lokalnego gminy, za którą na potrzeby opracowania uznano czynniki takie jak: występowanie gruntów i nieruchomości gminnych oraz koncentrację terytorialną działań rewitalizacyjnych.

Pogłębiona analiza obszaru rewitalizacji obejmuje zdelimitowane tereny: podobszar 1 Centrum oraz podobszar 2 Osiedle. W kolejnych podrozdziałach przeprowadzono wielokryterialną analizę pogłębioną z podziałem na poszczególne sfery.

7.1 Podobszar 1 Centrum

Nowy Targ jest miastem, które w znacznym stopniu odczuło zmiany ustrojowe 1989 roku, a co za tym idzie społeczne i gospodarcze. Miasto stanęło przed koniecznością budowania „na nowo” swojego znaczenia, mając na uwadze z jednej strony dziedzictwo materialne (poprzemysłowe) pozostawione po dawnym ustroju, z drugiej strony sferę społeczną, której równowaga został zachwiana z chwilą nastania gospodarki wolnorynkowej. Mimo ogromnego wysiłku, jakie podjęło miasto, wiele sfer życia gospodarczego i społecznego wymaga jeszcze poprawy. Szczęśliwie stolica Podhala – Nowy Targ dysponuje znacznym potencjałem, który oparty jest o trzy filary:

- I. handel (w tym ze Słowacją),
- II. położenie komunikacyjne (skrzyżowanie głównych szlaków komunikacyjnych),
- III. przemysł (tradycje przemysłowe).

Znawca tematu zwróci również uwagę na duże bogactwo kulturowe, mnogość organizacji społecznych, lokalnych rzemieślników, twórców, którzy z jednej strony dodają miastu kolorytu, z drugiej stanowią „bazę” do szerokich działań na rzecz odnowy, rewitalizacji tego miejsca. Obszar ten posiada znaczny potencjał z punktu widzenia świadczenia usług społecznych. Znajdują się tutaj siedziby wielu instytucji o znaczeniu zarówno lokalnym, jak i regionalnym.

Z uwagi na fakt, że w podejmowanych procesach rewitalizacji pierwszoplanowo traktuje się sprawy społeczne, to należy wskazać, że wyodrębniony podobszar Centrum w znacznym stopniu dotyka zjawisko starzenia się społeczeństwa. Rodzi ono z jednej strony znaczne problemy - wykluczenie, samotność, wyizolowanie, rozluźnienie więzi społecznych. Z drugiej strony jednak stanowi ogromny potencjał, rozumiany jako doświadczenie życiowe i zawodowe, które po doborze odpowiednich technik animacyjnych może być traktowane jako rdzeń działań edukacyjnych (międzypokoleniowych), mogących podnosić kapitał społeczny w obszarze rewitalizacji – czyli to na czym najbardziej zależy samorządowi lokalnemu. Duże znaczenie w szeroko rozumianej aktywizacji mieszkańców - jako formy przeciwdziałania problemom społecznym mają działające liczne organizacje społeczne oraz uczelnia wyższa. Praktyka pokazuje, że są one w stanie bardziej skutecznie oddziaływać na dane środowisko, poprzez kreacje specyficznych usług społecznych, zwłaszcza z dziedziny pomocy społecznej i edukacji. Planując interwencję rewitalizacyjną należy także pamiętać o poprzednich latach upływających pod znakiem pandemicznych obostrzeń. Dane gromadzone przez GUS, wskazują jasno, iż sfera działań społecznych i kulturalnych potrzebuje wsparcia aby ponownie przyzwyczaić odbiorców do regularnego korzystania z usług społecznych i kulturalnych. Tylko w latach 2019-2022 wartość wskaźnika liczby czytelników na 1000 ludności w Nowym Targu spadła o 63% (w 2019 roku było to 311 czytelników, a w 2022 już tylko 114), co wskazuje na konieczność wsparcia instytucji czytelniczych, które mogą stać się przestrzenią aktywnej integracji społecznej.

Bardzo ważnym elementem w wyborze obszarów do rewitalizacji w Nowym Targu był tak zwany walor miejsca – *genius loci* (duch miejsca). Tutaj znajdujemy szerokie powiązanie z bogatą kulturą, materialną i duchową Nowego Targu, stolicy całego Podhala. Rewitalizacja wręcz winna sięgać po to bogactwo, tworząc przestrzeń do działań kulturowych, jak również tworzyć konkretną ofertę na bazie kapitału, jaki posiadają samorządowe placówki, czy ośrodki kultury. Dla takich działań naturalnym terenem są centralne obszary miasta, z dobrze rozpoznawalnymi miejscami, imprezami. W tym celu władze miasta winny w sposób szczególny zadbać o drożność komunikacyjną miejsc, które posiadają możliwości budowania potencjału społeczno-gospodarczego miasta. Wytypowany obszar jest z tego punktu widzenia idealny, ze względu na możliwości generowania elementów tzw. miastotwórczych - co jest istotne dla największego miasta Podhala. Ważne przy tej okazji jest również to, że podobszar Centrum charakteryzuje się wysokim wskaźnikiem przedsiębiorczości, co winno być wskazówką dla planowania inwestycji sprzyjających rozwojowi gospodarczemu.

Zjawiskiem szczególnie widocznym w miastach, które proces transformacji ustrojowej dotknął w sposób szczególny jest zanik mocnych więzi społecznych i ograniczony poziom m.in. kapitału pomostowego. Podobszar Centrum, z jednej strony dotknięty migracją osób młodych, z drugiej ubożeniem społeczeństwa, jest terenem w którym jak w soczewce skupiają się problemy związane

z budowaniem społeczeństwa obywatelskiego, uczestnictwem w życiu miasta. Wzajemnej integracji nie sprzyjają wieloletnie zaniedbania w zakresie estetyki i funkcjonalności miejsc wspólnych w budynkach wielorodzinnych. Miejsca te nie służą mieszkańcom, ponieważ zostali z nich wyparci przez osoby i grupy wykorzystujące je jako miejsca do spożywania alkoholu lub „zabijających” czas aktami drobnego wandalizmu. Stan taki jest potwierdzony oficjalnymi statystykami policyjnymi, które wskazują, że obszar Centrum należy do najniebezpieczniejszych w mieście.

Analiza poniżej pokazuje, że podobszar Centrum jest z punktu rewitalizacji wręcz kluczowy. Jest to miejsce centralne – tu znajduje się rynek, działalność prowadzi większość instytucji życia społecznego oraz gospodarczego, w tym miejscu mieszkańcy szukają wypoczynku, miejsc spotkań, kontaktów i budują więzi międzyludzkie. Skoro rewitalizacja to zespół działań, których celem jest społeczne, architektoniczne, planistyczne i ekonomiczne korzystne przekształcenie wyodrębnionego obszaru miasta, to właśnie podobszar Centrum w sposób naturalny jest predysponowany do bycia kołem zamachowym tych przemian, które będą miały pośrednio również znaczenie dla całego miasta. Kształt interwencji zostanie ustalony po przeprowadzonej gruntownie analizie pogłębionej, która w sposób syntetyczny pokaże rzeczywisty poziom zdegradowania, ale będzie również ściśle odnosić się do potencjałów, szans, które będą bazą dla propozycji działań rewitalizacyjnych.

Sfera społeczna

Podobszar Centrum zamieszkuje 4 936, co stanowi 15,8% ogółu mieszkańców. W poniższej tabeli wskazano zmienne demograficzne związane z kapitałem społecznym oraz jego pochodnymi. W pierwszej kolejności analizie poddano przyrost naturalny podobszaru Centrum, który wyniósł -3,0. Wskazuje to na zmniejszanie się liczby ludności, spowodowane nadwyżką zgonów mieszkańców nad urodzeniami, która w podobszarze wyniosła 15 osób. Spadek liczby ludności spowodowany jest także odpływem mieszkańców podobszaru, co potwierdza wskaźnik salda migracji na 1000 ludności, który w 2022 r. wyniósł -13,2 os., wymeldowanych było o 65 osób więcej niż nowo zameldowanych. Wynika to z charakteru osiedleńczego tej części miasta oraz z funkcjonującym trendem związanym z suburbanizacją Nowego Targu, która w większości jest udziałem osób młodych, pozostających w wieku produkcyjnym. Wyludnianie się centrów miast, w szczególności miast średnich nie będących aglomeracjami czy typowymi ośrodkami uniwersyteckimi jest zjawiskiem powszechnym w polskich miastach. Wśród wielu przyczyn tego zjawiska warto wymienić obniżenie jakości środowiska życiowego, w tym jakości usług i przestrzeni publicznej, niski standard mieszkań czy nawarstwiający się problemy społeczne i „ucieczkę” wyżej sytuowanych warstw społecznych na przedmieścia.

Początku nasilających się problemów społecznych, ale i gospodarczych Nowego Targu doszukiwać się należy w wprowadzanych w ostatnich dekadach zmianach w systemie osadniczym Polski, szczególnie

związanych z jego wewnętrzną hierarchią. Procesy, które miały wpływ na kształtowanie się obecnej sytuacji społeczno-ekonomicznej w Nowym Targu to przede wszystkim transformacja ustrojowa w 1989 r., nowy podział administracyjny w 1999 r. oraz wejście Polski do Unii Europejskiej w 2004 r. (z uwagi na przekształcenie i otwarcie różnego rodzaju rynków), a także odwrócenie się trendów demograficznych w regionie i kraju. Mocny wpływ na kształtowanie się sytuacji demograficznej w Nowym Targu, jak i w całej Polsce i na świecie miał także wybuch pandemii COVID-19. Nawarstwianie się negatywnie wpływających czynników na sytuację społeczno-ekonomiczną miasta powoduje, że konieczne jest podjęcie interwencji, dzięki której zjawiska kryzysowe (takie jak migracje z centrum miasta, starzenie się społeczeństwa, pogłębianie ubóstwa i patologii wśród mieszkańców) zostaną wyhamowane lub wręcz zatrzymane. Należy, między innymi poprzez dobrze zaplanowany proces rewitalizacji dążyć do poprawy jakości życia mieszkańców oraz rozwoju społeczno-gospodarczego miasta.

Należy dodać, iż większa koncentracja osób starszych na danym obszarze wiąże się z innymi problemami, takimi jak wykluczenie społeczne tej grupy, a które generują potrzeby związane z zapewnianiem opieki nad seniorami, dostępem do specjalistycznych usług medycznych oraz dostosowaniem infrastruktury i miejsc do aktywnego spędzania czasu do potrzeb osób starszych. Od czasu rozpoczęcia działań rewitalizacyjnych (2017-2023) udało się częściowo załagodzić te problemy.

Dobrym fundamentem dla prowadzenia działań o charakterze aktywizującym i integrującym jest obecność na obszarze rewitalizacji organizacji pozarządowych. Analizowany podobszar Centrum cechuje się stosunkowo wysokim poziomem aktywności obywatelskiej, co należy traktować jak atut wytypowanego terenu. Liczba zarejestrowanych organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców była ponad dwukrotnie wyższa niż w całym mieście i wyniosła 6,3. Dodatkowo aktywność obywatelska w wyborach samorządowych również była wyższa od średniej Nowego Targu o ponad 5%.

Tabela 12 Wskaźniki sfery społecznej dla podobszaru Centrum

Obszar	Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców	Saldo migracji na 1000 mieszkańców	Liczba zarejestrowanych organizacji pozarządowych na 100 mieszkańców	Aktywność obywatelska w wyborach samorządowych [%]
Podobszar Centrum	-3,0	-13,2	6,3	52,15
Miasto Nowy Targ	-2,4	-8,8	2,4	46,66

Źródło: Urząd Miasta Nowy Targ [dane za rok 2022]

Pomoc społeczna

W zakresie pomocy społecznej, analizowany wskaźnik oparto o wartość przeliczeniową na 1000 mieszkańców i porównano ją do wartości referencyjnej dla całego miasta. Przeciętna liczba

mieszkańców korzystających z pomocy społecznej na podobszarze Centrum wyniosła 43,4 os., o ponad 16,2 os. więcej, względem wartości średniej dla miasta. Problemy, z którymi borykają się mieszkańcy podobszaru nie są spowodowane jednym czynnikiem, jest to konsekwencja wielu pogłębiających się przez lata zjawisk wpływających na atrakcyjność Nowego Targu jako miejsca pracy oraz miejsca zamieszkania. Od momentu uchwalenia GPR nie zakończono prac nad żadnym projektem dostosowującym ofertę pomocy społecznej, ani wspomagającym usamodzielnianie się mieszkańców. Ubóstwo oraz inne problemy społeczne w dalszym ciągu identyfikowane są w podobszarze Centrum.

Tabela 13 Wskaźniki pomocy społecznej podobszaru Centrum

Obszar	Liczba klientów OPS na 1000 mieszkańców
Podobszar Centrum	47,4
Miasto Nowy Targ	31,2

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Targu [dane za rok 2022]

Bezrobocie

Na podobszarze rewitalizacji Centrum, pomimo rozpoznania na nim dobrej sytuacji gospodarczej (znacznie większa liczba podmiotów gospodarczych), notuje się wyższy od średniej dla miasta wskaźnik bezrobocia. Ponadto ponad połowa zarejestrowanych bezrobotnych (135) to osoby pozostające w tym statusie długotrwale (liczba długotrwale bezrobotnych – 71 osób). Liczba osób długotrwale bezrobotnych przypadających na 1000 mieszkańców miasta wynosi 9,3, podczas gdy bezrobocie długotrwale w podobszarze Centrum dotyka ponad 14 osób na 1000 mieszkańców. Długotrwale bezrobocie skorelowane jest z problemami społecznymi obszaru. Częstym zjawiskiem identyfikowanym w szczególności w miastach, o podobnej charakterystyce i przejściach związanych ze zmianami ustrojowymi jest zjawisko dziedziczenia negatywnych postaw społecznych, takich jak pozostawanie bez pracy. Problem ten wymaga intensywnych działań służb publicznych ukierunkowanych na aktywizację zawodową tej grupy mieszkańców, a w szczególności osób młodych pozostających bez pracy oraz osób dorosłych nie posiadających odpowiednich umiejętności do podjęcia specjalistycznej pracy. Często też wymagania jakie stawiają pracodawcy przewyższają kompetencje osób bezrobotnych, w tym przypadku również konieczne jest podjęcie aktywizacji zawodowej polegającej na pomocy w podnoszeniu kwalifikacji osób bezrobotnych. Wartym do wprowadzenia zabiegiem jest także korelowanie ze sobą przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Projekty, których celem jest aktywizacja zawodowa mieszkańców obszaru rewitalizacji wykorzystać można w ramach projektów inwestycyjnych poprzez zaangażowanie tych osób do podejmowania pracy

w nowo tworzonych, czy też rozszerzających działalność instytucjach jak i przy przedsięwzięciach związanych z organizacją wszelkich wydarzeń.

W ciągu obowiązywania GPR nie zrealizowano przedsięwzięć sprzyjających tworzeniu nowych miejsc pracy oraz aktywizujących zawodowo mieszkańców. Ponadto w badaniu ankietowym przeprowadzonym na potrzeby ewaluacji śródkresowej GPR Nowy Targ, respondenci zwracali uwagę na konieczność podjęcia działań w zakresie rozwoju sektora gospodarczego w najbliższych latach. Zdaniem 17% badanych należy skoncentrować się na wykorzystaniu potencjału turystycznego, gospodarczego oraz społecznego, z kolei 5,3% osób deklaroowało konieczność stworzenia planu rozwoju gospodarczego. W kolejnych latach zjawisko bezrobocia powinno stać się jednym z kluczowych problemów do rozwiązania w zakresie rewitalizacji podobszaru Centrum.

Tabela 14 Wskaźniki bezrobocia dla podobszaru Centrum

Obszar	Liczba osób długotrwale bezrobotnych na 1000 mieszkańców
Podobszar Centrum	14,4
Miasto Nowy Targ	9,3

Źródło: dane PUP

Przestępczość

Na terenie podobszaru Centrum występują zjawiska obniżające poziom bezpieczeństwa. W przeliczeniu na 1000 ludności w 2022 r. odnotowano 21,9 zdarzeń drogowych, gdzie dla miasta Nowy Targ wartość ta wyniosła 17,0. Analizowany obszar zamieszkuje również wyższa liczba osób uzależnionych od alkoholu. Na 1000 mieszkańców było to 1,2 os., o 0,4 więcej niż w przypadku całego miasta. Z przedstawionych danych wynika, iż poziom poczucia bezpieczeństwa w Centrum jest niezadowolający i wymaga poprawy. Warto również dodać, iż poziom bezpieczeństwa rzutuje na wizerunek centrum miasta, jego potencjał gospodarczy i możliwość aktywizacji mieszkańców.

Tabela 15 Wskaźniki przestępczości dla podobszaru Centrum

Liczba zdarzeń drogowych na 1000 mieszkańców		Liczba osób uzależnionych od alkoholu na 1000 mieszkańców
Podobszar Centrum	21,9	1,2
Miasto Nowy Targ	17,0	0,8

Źródło: dane KPP

Aktywność społeczna mieszkańców

Mieszkańcy podobszaru Centrum wyróżniają się natomiast korzystnie pod względem aktywności społecznej na tle pozostałych mieszkańców miasta. Liczba organizacji pozarządowych działających na tym terenie jest ponad 2 krotnie wyższa od średniej dla całego miasta, co może pozytywnie wpłynąć

na proces rewitalizacji. Dostosowanie placów zabaw, boisk, miejsc rekreacji oraz przestrzeni publicznej w celu spędzania wolnego czasu zdaniem respondentów stanowiło największy sukces odniesiony w ramach GPR⁴. Jest to korzystne zjawisko, ponieważ aktywizacja mieszkańców sprzyja niwelowaniu zjawisk patologicznych oraz problemów społecznych, takich jak marginalizacja seniorów.

Podsumowanie sfery społecznej

Poza omówionymi kluczowymi wskaźnikami opisującymi kryzys w sferze społecznej na podobszarze Centrum w dalszym ciągu dostrzega się problem związany ze starzeniem się społeczności lokalnej. Kwestie potęgowane są dodatkowo negatywnymi wskaźnikami przyrostu naturalnego oraz salda migracji. W związku z rosnącym udziałem osób w wieku poprodukcyjnym obserwuje się szereg powiązanych negatywnych zjawisk społecznych. W pierwszej kolejności, zwrócić uwagę należy na rosnącą grupę seniorów pozostawionych bez wsparcia i opieki. W ostatnich latach podjęto działania mające na celu aktywizację osób starszych, m.in.: wdrożono specjalistyczny program aktywizująco-opiekuńczy oraz wsparło placówki dziennego pobytu seniora. Co istotne, działania te dostrzegane są przez mieszkańców, ponieważ 45,3% badanych uznało, że oferta dedykowana seniorom została poprawiona⁵. Jednak potrzeby w tym zakresie nie zostały w pełni zaspokojone. W dalszym ciągu brakuje usług edukacyjnych na wyższym poziomie skierowanych do seniorów, co wzmacnia ich alienację. Pełne odpowiedzenie na potrzeby osób najstarszych stanowi istotny problem i główną barierę rozwojową podobszaru Centrum w zakresie rewitalizacji. Wysoka liczba mieszkańców, którzy znajdują się w trudnej sytuacji, a do podstawowej egzystencji potrzebne jest im wsparcie OPSu, a także mieszkańców długo pozostających bez pracy jest kolejnym czynnikiem wpływającym na stagnację rozwojową obszaru. Zdiagnozowane współwystępowanie opisanych powyżej zjawisk takich jak migracje osób młodych, starzenie się społeczeństwa oraz ubóstwo i trudna sytuacja mieszkańców powoduje, że obszar wymaga zintegrowanych działań nastawionych na wsparcie osób zamieszkujących ten obszar, podniesienie ich aktywizacji, a także stworzenie w nim miejsca sprzyjającego zarówno osobom młodym wchodzącym na rynek pracy jak i tym szukającym odpowiedniego do zamieszkania miejsca.

Sfera gospodarcza

Sytuacja gospodarcza podobszaru Centrum jest stosunkowo korzystna. Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w granicach obszaru w przeliczeniu na 1000 mieszkańców wyniosła 191,2, gdzie dla miasta wartość ta była równa 108,9. Wynik ten związany jest z centralnym w skali lokalnej położeniem podobszaru oraz pełnieniem roli centrum handlowo-usługowego o znaczeniu

⁴ Badanie ankietowe przeprowadzone w ramach Raportu z ewaluacji śródkresowej GPR Nowy Targ

⁵ Badanie ankietowe przeprowadzone w ramach Raportu z ewaluacji śródkresowej GPR Nowy Targ

lokalnym i regionalnym (siedziba powiatu). Drugą istotną zmienną w zakresie sektora gospodarczego jest stosunek podmiotów nowo zarejestrowanych do wyrejestrowanych. Z uwagi na atrakcyjne położenie Centrum zarejestrowanych zostało tu o 0,61 podmiotów więcej niż wyrejestrowanych w przeliczeniu na 1000 ludności. Wysokie wartości wskaźników opisujących sytuację gospodarczą nie korelują z trudną sytuacją zawodową i ekonomiczną jaką dotyka mieszkańców podobszaru (duża liczba osób bezrobotnych, w tym długotrwale). Osoby zamieszkujące inne części miasta lub mieszkające poza jego granicami, podejmujące decyzje o miejscu prowadzenia działalności wybierają podobszar z uwagi na jego atrakcyjność (centrum miasta i powiatu), co nie przekłada się na poprawę życia mieszkańców borykających się z problemami, a nawet powoduje ich pogłębienie, generując wzrost konkurencyjności na rynku pracy. Lokalizacja podobszaru stanowi potencjał do rozwoju nowych firm, należy zatem stymulować postawę przedsiębiorczą wśród mieszkańców w celu rozwoju sektora gospodarczego.

Tabela 16 Wskaźniki gospodarcze podobszaru Centrum

Obszar	Liczba podmiotów gospodarczych	Różnica pomiędzy nowo zarejestrowanymi a wyrejestrowanymi podmiotami gospodarczymi
Podobszar Centrum	191,2	0,61
Miasto Nowy Targ	108,9	-1,09

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych CEIDG oraz KRS

Warto dodać, że z perspektywy gospodarczej ważne dla miasta jest dalsze kreowanie nowych terenów pod inwestycje oraz zadbanie i odpowiednie wykorzystanie przestrzeni już istniejących, takich jak np. obszar po zlikwidowanych Nowotarskich Zakładach Przemysłu Skórzanego.

Sfera przestrzenno-funkcjonalna

W podobszarze Centrum zauważa się wysoki poziom dostępności do usług oraz komunikacji publicznej. Wynika to bezpośrednio z położenia granic obszaru w centrum miasta, gdzie kwestie te są najmocniej rozwinięte. Korzystnie ocenia się również dostępność do opieki zdrowotnej – na podobszarze funkcjonuje 20,1 obiektów w przeliczeniu na 1000 mieszkańców, dwukrotnie więcej niż w przypadku całego miasta. Do mankamentów podobszaru można zaliczyć niższy w porównaniu do wartości średniej Nowego Targu udział powierzchni biologicznie czynnej w powierzchni ogółem. Dodając do tego wysoką liczbę budynków powstałych lata wstecz, niedostosowanych do obecnych norm energooszczędności wpływa negatywnie na sytuację środowiskowo-klimatyczną podobszaru. Zwiększenie powierzchni obszarów zielonych w mieście i tym samym zwiększenie bioróżnorodności na jego terenie oraz zamiany w zakresie energooszczędności są niezbędne do zmniejszenia poziomu zanieczyszczeń atmosferycznych, szczególnie dotyczących obszar centrum miasta. Ponadto odpowiednio zagospodarowane tereny zielone będą miejscem rekreacyjno-wypoczynkowym dla

mieszkańców podobszaru, ale i całego miasta. Społeczność Nowego Targu tym samym zyska przestrzeń spędzania czasu wolnego, ale i integracji mieszkańców.

Utrzymującym się problemem podobszaru Centrum jest dostosowanie infrastruktury użyteczności publicznej do nowych funkcji, wynikających z rozwoju miasta oraz zmian społeczno-ekonomicznych, w tym suburbanizacji miasta i wysokim udziale osób w wieku poprodukcyjnym w lokalnej społeczności. Zjawiska te determinują konieczność dalszego dostosowywania przestrzeni do potrzeb mieszkańców wszystkich grup wiekowych.

Tabela 17 Wskaźniki funkcjonalno-przestrzenne – w przeliczeniu na 1000 mieszkańców

Obszar	Dostęp do usług publicznych	Dostępność opieki zdrowotnej	Udział powierzchni biologicznie czynnej w powierzchni ogółem	Dostępność komunikacyjna
Podobszar Centrum	17,8	20,1	87,1%	7,12
Miasto Nowy Targ	7,1	9,5	94,9%	1,80

Źródło: opracowanie własne

W analizie uwarunkowań przestrzenno-funkcjonalnych należy zwrócić uwagę na historię kształtowania się sytuacji społeczno-ekonomicznej miasta, której odzwierciedlenie jest widoczne między innymi w strukturze zabudowy i rozplanowaniu funkcji miasta. Tuż po II wojnie światowej Nowemu Targowi towarzyszył dynamiczny wzrost liczby ludności, który był bezpośrednio związany z postępującym w tamtym czasie procesem uprzemysłowienia miasta. Po zmianach zachodzących w latach 1980-1990 miasto przestało pełnić dotychczasowe funkcje, od tamtych lat zauważono też tendencje zmian w strukturze demograficznej Nowego Targu. Interwencja w tym zakresie powinna zostać oparta na modernizacjach istniejących budynków i obiektów, pozwalając tym samym przywrócić im lata świetności i wykorzystując je na cele społeczne (w szczególności miejsca dla aktywizacji i integracji mieszkańców, w tym osób starszych, placówki edukacyjne, czy miejsca wsparcia dla mieszkańców zagrożonych wykluczeniem) oraz cele gospodarcze (rozwój firm, wzrost atrakcyjności inwestycyjnej). Należy w tym miejscu zwrócić uwagę na fakt, iż w latach rozwoju przemysłowego Nowego Targu konieczne było zapewnienie miejsc dla napływającej w szybkim tempie ludności podejmującej pracę w zakładach. W związku z tym powstawała w tym czasie, w szybkim tempie zabudowa wielorodzinna, w tym w wielkiej mierze „bloki” z tzw. wielkiej płyty. Obecnie znaczna część tych budynków wymaga modernizacji w kilku aspektach, w szczególności wspomnianej powyżej termomodernizacji, ale również dostosowania do zmieniających się potrzeb mieszkańców, dostosowania do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami.

Sfera środowiskowa

Wśród omawianych wskaźników środowiskowych znalazły się: ilość wyrobów azbestowych przypadające na jednego mieszkańca, udział budynków mieszkalnych znajdujących się w strefie zagrożenia hałasem drogowym i kolejowym, jakość powietrza oraz udział gospodarstw domowych ogrzewanych kotłami na paliwo stałe. Centrum cechuje względnie wysoki udział budynków mieszkalnych znajdujących się w strefie zagrożenia hałasem drogowym i kolejowym. Wynika to z położenia podobszaru w części miasta z najczęściej uczęszczanymi szlakami komunikacyjnymi. Natężenie transportowe skutkuje również wysokim stężeniem pyłu zawieszonego PM2.5 w powietrzu, co obniża jego jakość. Czynniki te negatywnie oddziałują na standard życia w granicach podobszaru. W porównaniu do innych podobszarów udział gospodarstw domowych ogrzewanych kotłami na paliwo stałe w Centrum jest stosunkowo wysoki. Świadczy to o relatywnie niskim statusie materialnym części osób zamieszkujących obszar, jak również negatywnie rzutuje na problematykę emisyjności. Wszystkie wymienione wyżej czynniki wpływają na zmniejszenie potencjału turystycznego i spadek jakości życia mieszkańców.

Tabela 18 Wskaźniki środowiskowe

Obszar	Ilość wyrobów azbestowych na 1 mieszkańca [kg/os.]	Udział budynków mieszkalnych znajdujących się w strefie zagrożenia hałasem drogowym i kolejowym	Jakość powietrza (Średnie roczne stężenie PM2.5)	Udział gospodarstw domowych ogrzewanych kotłami na paliwo stałe
Podobszar Centrum	4 936	12,6%	28	44,3%
Miasto Nowy Targ	31 216	14,7%	21	54,1%

Źródło: opracowanie własne

Jednocześnie analiza wskazuje, że poprawy wymaga również stan dróg, który bezpośrednio wpływa na sferę środowiskową, w której najważniejszym zagadnieniem jest ograniczenie niskiej emisji i hałasu powstającego w skutek intensywnego ruchu kołowego, przyczyniającego się do silnego zanieczyszczenia powietrza i hałasu.

Sfera techniczna

Analizując zmiany stanu technicznego infrastruktury znajdującej się na podobszarze Centrum można stwierdzić, iż jej aktualny stan jest zadowalający. W granicach omawianego podobszaru zlokalizowanych jest wiele zabytków, co korzystnie wpływa na jego atrakcyjność gospodarczą i turystyczną. Należy jednak brać pod uwagę fakt, że obiekty zabytkowe dziedzictwa historycznego i kulturowego wymagają podejmowania prac konserwatorskich i zabezpieczających, co z kolei generuje

wysokie koszty związane z ich utrzymaniem i wykorzystaniem na cele turystyczne i kulturalne. W podobszarze obserwowana jest również stosunkowo wysoka dostępność do Internetu. Penetracja budynkowa Internetem o przepustowości co najmniej 30 mb/s wynosi 78,9%, gdzie wartość dla miasta równa jest 79,6%.

Budynki mieszkalne podobszaru Centrum w blisko 60% wybudowane zostały przed 1989 r. Jak wspomniano powyżej są to obiekty w większości wymagające modernizacji. Część budynków została odrestaurowana w ramach GPR, co ponad 70% mieszkańców doceniło i uznało za korzystne dla podobszaru⁶. Wciąż trwają prace nad szeregiem przedsięwzięć, których celem jest odnowa budynków wielorodzinnych. Inwestycja ta jest kluczowa z perspektywy podnoszenia atrakcyjności osiedleńczej podobszaru. Należy kontynuować proces rewitalizacji, aby ukończyć te zadania. Ważne jest również ciągłe podnoszenie estetyki obszaru, na którą niekorzystnie wpływa obecność pustostanów oraz niezagospodarowanych obiektów.

Tabela 19 Wskaźniki techniczne

Obszar	Liczba zabytków na km ²	Penetracja budynkowa Internetem stacjonarnym o przepustowości co najmniej 30 mb/s	Liczba budynków mieszkalnych zamieszkałych budowanych przed rokiem 1989
Podobszar Centrum	50,5	78,9%	59,7%
Miasto Nowy Targ	9,1	79,6%	54,5%

Źródło: opracowanie własne

W zakresie infrastruktury w ostatnich latach zrealizowano wiele korzystnych przedsięwzięć. W ramach badania ankietowego stanowiącego element śródkresowej ewaluacji GPR mieszkańcy pozytywnie ocenili zmiany wynikające z realizacji takich zadań jak rewitalizacja terenów przemysłowych i kolejowych oraz wykorzystanie obiektów zabytkowych. Zdaniem 43,2% osób wzrosła funkcjonalność przestrzeni publicznych obszaru rewitalizacji. Wśród proponowanych inwestycji na najbliższe lata mieszkańcy podawali m.in. rewitalizację zieleni (7,4%) oraz centrum (5,3%). Wskazuje to, że potrzeby lokalnej społeczności w tym zakresie nie zostały w pełni zaspokojone.

Kluczowe zmiany podobszaru Centrum

Na podstawie Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Nowy Targ na lata 2017- 2023 r. w podobszarze Centrum zrealizowano szereg zadań poprawiających kondycję społeczną, gospodarczą oraz przestrzenną. Wśród kluczowych zmian wskazać należy:

⁶ Badanie ankietowe przeprowadzone w ramach Raportu z ewaluacji śródkresowej GPR Nowy Targ

- Zakończenie prac adaptacyjno-modernizujących budynku Miejskiego Centrum Kultury w Nowym Targu oraz zagospodarowanie jego otoczenia. Przedsięwzięcie to pozwoliło na podniesienie aktywności oraz integrację mieszkańców, a także podniosło walory estetyczne obszaru rewitalizacji.
- Obiektem stanowiącym kluczowe bogactwo historyczne Nowego Targu jest Stary Szpital, który obecnie poddawany jest pracom polegającym na jego przebudowie i dostosowaniu do pełnienia nowych funkcji edukacyjnych i społecznych (ośrodek szkolny oraz placówka wsparcia seniorów). Większość dotychczasowej zabudowy została wyburzona, a w jej miejscu powstaje nowoczesny kampus studencki wraz z uczelnią. Dzięki temu, miejscu nadane zostaną nowe funkcje oraz co istotne, zachęci się ludzi młodych do pozostawania w Nowym Targu w celu dalszej edukacji. W budynku planowane jest także uruchomienie placówki wsparcia dla osób starszych.
- Największy sukces odnotowano w wymiarze przestrzennym. Kompleksowej modernizacji poddano szereg budynków wielorodzinnych, dzięki czemu wzrósł poziom życia wielu mieszkańców podobszaru, a także podniesiono poziom estetyki przestrzeni publicznej. Renowacji poddano również chodnik i tereny przed budynkami Alei Tysiąclecia nr 42 i 44 od strony północnej. Pomimo podjętych prac i zauważalnych efektów, wciąż znaczna część budynków mieszkalnych wymaga prac modernizacyjnych.
- Nieustannie trwają prace nad poprawą jakości życia osób starszych na podobszarze Centrum. Wdrażany jest specjalistyczny program aktywizująco-opiekuńczy oraz wspierane są placówki dziennego pobytu seniora.

Mimo realizacji wielu projektów nie wszystkie założenia rewitalizacyjne udało się spełnić. Na podobszarze Centrum wciąż widocznych jest wiele negatywnych zjawisk społecznych i patologii, którym należy przeciwdziałać. Z uwagi na to kluczowe jest dalsze prowadzenie procesu rewitalizacji w tym obszarze oraz pełne odpowiedzenie na potrzeby i aspiracje lokalnej społeczności.

Analiza stanu kryzysowego podobszaru centrum

Stan kryzysowy identyfikowany na podobszarze Centrum miasta ma głównie podłoże społeczne. Na obszarze tym w szczególności koncentrują się negatywne zjawiska wśród których wymienić należy ubóstwo, przestępczość i bezrobocie. Co istotne, zjawiska te są ze sobą mocno skorelowane, wobec czego obszar ten wymaga podjęcia wieloaspektowych działań naprawczych, obejmujących zarówno działania polegające na aktywizacji zawodowej mieszkańców, jak i działań nakierowanych na poprawę bezpieczeństwa publicznego.

Centrum miasta dotyka szczególnie wysokie natężenie negatywnych zjawisk z uwagi na jego położenie oraz naturalnie pełnione funkcje. Sytuację pogłębia zjawisko odpływu młodych ludzi mogących zasilić lokalną gospodarkę. Skutkuje to wysokim udziałem osób starszych, wymagających dodatkowej opieki. Ze względu na lokalizację i bliskość licznych ciągów komunikacyjnych podobszar ten w znacznej mierze narażony jest również na negatywne zjawiska środowiskowe, a w szczególności hałas i zanieczyszczenia komunikacyjne. Podobszar Centrum powinien stanowić wizytówkę miasta, między innymi ze względu na znajdujące się na jego terenie główne instytucje i zabytki miasta oraz potencjał turystyczny. Niestety, w chwili obecnej w dalszym ciągu wymaga podjęcia działań naprawczych skoncentrowanych głównie na poprawie warunków życiowych lokalnej społeczności oraz stymulacji sektora gospodarczego i turystycznego.

Tabela 20 Drzewo problemów zdiagnozowanych na podobszarze Centrum.

Przyczyny występowania problemów społecznych	Przyczyny występowania problemów pozaspołecznych
<ul style="list-style-type: none"> Transformacja ustrojowa, dziedziczenie biedy, obszary koncentracji osób bezrobotnych. Brak skutecznych działań pobudzających lokalną społeczność. brak dostosowanej do potrzeb mieszkańców infrastruktury. 	<ul style="list-style-type: none"> Rosnące koszty realizacji inwestycji. Wysokie koszty związane z rewitalizacją obiektów zabytkowych. Zmiany ustrojowe wpływające na sytuację gospodarczą i przestrzenno-funkcjonalną miasta.
Zdiagnozowane problemy społeczne	Zdiagnozowane problemy pozaspołeczne
<ul style="list-style-type: none"> zjawisko starzenia się społeczeństwa – wysoki wskaźnik obciążenia demograficznego, ubytek naturalny. niekorzystny bilans migracji. zjawisko bezrobocia, wykluczenia społecznego osób i grup mieszkańców. wysoka liczba mieszkańców o szczególnych problemach. 	<ul style="list-style-type: none"> Obiekty zabytkowe, niszczące, niewykorzystywane dla rozwoju gminy. Brak nowoczesnej i funkcjonalnej infrastruktury społecznej. Niewykorzystane obiekty mogące służyć działalności społecznej, animacyjnej, kulturalnej. Wysoka liczba budynków, w tym mieszkalnych wymagających prac modernizacyjnych, w tym w zakresie energooszczędności i dostosowania do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami. Wysoki poziom zanieczyszczeń powietrza.

Źródło: opracowanie własne

Potencjały podobszaru Centrum

Omawiany podobszar rewitalizacji to teren ścisłego centrum miasta, charakteryzujący się niekorzystnymi wskaźnikami społecznymi i częściowo wymagający działań inwestycyjnych związanych z przekształceniami przestrzenno-funkcjonalnymi i dostosowaniem do potrzeb

mieszkańców z punktu widzenia problemów społecznych. Wśród głównych potencjałów tego terenu należy wymienić przede wszystkim:

- Nowy Targ jest stolicą Podhala z ambicją na pełnienie funkcji ośrodka górskiego, kreując swój wizerunek na zgodny z dobrymi praktykami w tym zakresie, typowymi dla nowoczesnych ośrodków górskich w krajach Europy Zachodniej. Wykorzystanie endogenicznych potencjałów terenu umożliwi społeczne przeobrażenie i niwelację poziomu negatywnych zjawisk społecznych.
- Zakończenie modernizacji Centrum Kultury i utworzenie ośrodka przemysłów kreatywnych Podhala z intencją kreowania standardów rozwojowych dla gmin górskich w obszarze przemysłu kultury i przemysłu czasu wolnego.
- Dobry dostęp komunikacyjny.
- Szeroki dostęp i wysoki poziom podstawowych usług publicznych.
- Przestrzeń bogata w dziedzictwo kulturowe, stymulująca przedsiębiorców, kupców i rzemieślników.
- Koncentracja i infrastruktura oświaty edukacyjnej i uczniów.
- Trwająca rewitalizacja terenów Starego Szpitala. Zakończenie inwestycji poprawi wizerunek miasta, podniesie jego ogólną estetykę, a także nada nowe funkcje.

Zatem potencjały podobszaru rewitalizacji Centrum, to przede wszystkim ponadlokalne funkcje Nowego Targu jako stolicy Podhala, dobra lokalizacja obszaru rewitalizacji w centrum miasta, zabytkowa zabudowa, dostęp komunikacyjny, dobry dostęp podstawowych usług dla ludności, a także koncentracja infrastruktury edukacyjnej.

Bardzo istotnymi czynnikami, które wzmacniają potencjał rewitalizacji, będzie wypracowanie w ramach partycypacji społecznej sposobu zaangażowania pozostałych beneficjentów rewitalizacji poza władzami miasta Nowy Targ, czyli przedsiębiorców, organizacji społecznych, parafii, spółdzielni mieszkaniowych oraz wspólnot mieszkaniowych.

Ponadto istotna z punktu widzenia dalszego rozwijania obszaru rewitalizacji będzie ścisła współpraca z mieszkańcami Nowego Targu, a w szczególności z ludźmi aktywnymi, przedsiębiorczymi i zaangażowanymi w sprawy rozwoju swojej ulicy, osiedla i całego miasta. Podobszar Centrum z uwagi na swoją lokalizację charakteryzuje się wysokim potencjałem gospodarczym. W jego granicach znajduje się wyraźnie więcej podmiotów gospodarczych od innym rejonów Nowego Targu. Może to stanowić dużą wartość dla rozwoju podobszaru. Poza tym, bogate zaplecze historyczne i kulturowe, może stanowić główny zasób turystyczny miasta. Przy odpowiednim wykorzystaniu tego potencjału

możliwie jest rozwinięcie sektora turystycznego oraz gospodarczego obszaru. Omawiany podobszar jest kluczowy z punktu widzenia kompleksowości procesu rewitalizacji w mieście.

7.2 Podobszar 2 Osiedle

Konieczność kontynuacji działań rewitalizacyjnych w podobszarze rewitalizacji Osiedle wynika z utrzymujących się tam negatywnych zjawisk społecznych. Panuje tam deficyt w zakresie dobrze funkcjonujących, urządzonych przestrzeni publicznych, miejsc wspólnych, terenów publicznych będących dla mieszkańców sferami wypoczynku i rekreacji. Społeczność Osiedla cechuje niski poziom aktywności. Dodatkowo obserwuje się wykluczenie społeczne osób w wieku poprodukcyjnym, które mają małe możliwości integracji, a także często brakuje im opieki i wsparcia. Proces starzenia się lokalnej ludności potęgowany jest silnym odpływem osób młodych. Zagadnienia te wymagają podjęcia spektrum działań rewitalizacyjnych, których wspólnym celem powinna być aktywizacja mieszkańców, rozwój oferty rekreacji i kultury.

Dużym problemem obszaru jest bezrobocie, (w tym najbardziej dotkliwe, czyli długotrwałe), rodzące wiele problemów, do których należy ubóstwo, wyizolowanie oraz uzależnienia. Z tego względu szczególnym wyzwaniem winno być prowadzenie programów profilaktycznych, pomocowych dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Odczuwalną przeszkodą są niskie kompetencje cyfrowe mieszkańców, ograniczony dostęp do nowoczesnych technologii i innowacyjnych rozwiązań informatycznych, co wynika z wysokiego odsetka seniorów w społeczności podobszaru.

Podobszar Osiedle legitymuje się skromnym potencjałem w zakresie funkcjonujących organizacji pozarządowych (zwłaszcza tych w obszarze pomocy społecznej). Brakuje rdzenia społeczeństwa obywatelskiego, aktywnego, zaangażowanego w sprawy lokalne. Dodatkowo w sferze gospodarczej w dalszym ciągu notuje się niski poziom aktywności (niska liczba przedsiębiorstw w porównaniu do liczby mieszkańców) oraz dużą liczbę zamykanych przedsiębiorstw w porównaniu do tych zakładanych.

Obok problemów społecznych obszar ten charakteryzuje się dużym deficytem w zakresie infrastruktury. Zmodernizowany został Spółdzielczy Dom Kultury przy Al. Kopernika 12 i funkcjonują boiska, parki, place zabaw. Mimo to oferta sportowo-rekreacyjna nie jest dostatecznie rozbudowana i wymaga dalszego rozwijania. Braki te przekładają się na ograniczone możliwości spędzania czasu wolnego w przyjaznym otoczeniu. W celu redukcji negatywnych zjawisk na podobszarze Osiedle należy dalej prowadzić proces rewitalizacji. Podobnie jak w przypadku podobszaru Centrum wiele zjawisk kryzysowych w sferze społecznej mocno koreluje z problemami zidentyfikowanymi w pozostałych sferach.

Sfera społeczna

Podobszar 2 Osiedle stanowiący podobszar rewitalizacji, zlokalizowany jest w strefie wielorodzinnej zabudowy mieszkaniowej. Obejmuje on powierzchnię 31,76 ha (0,62% powierzchni miasta), zamieszkiwaną przez 4 000 osób (około 12,81% mieszkańców). Zwraca się uwagę na wysoki poziom depopulacji obszaru. Analizując stosunek urodzeń do zgonów, w przeliczeniu na 1000 ludności przyrost naturalny dla podobszaru wynosi -4,5, co jest niekorzystnym zjawiskiem. Jeszcze gorzej sytuacja prezentuje się w przypadku salda migracji. Na 1000 mieszkańców z granic podobszaru wyprowadziło się 15,5 osób, co jest niemal dwukrotnością tego samego wskaźnika dla całego miasta. Wynika to ze zjawiska suburbanizacji Nowego Targu, ale również braku perspektyw dla ludzi młodych, którzy decydują się opuścić rodzinne domy. Zjawiska te powodują starzenie się lokalnej społeczności, co wymaga podejmowania dodatkowych działań adresowanych do seniorów.

Tabela 21 Wskaźniki demograficzne dla podobszaru Osiedle

Obszar	Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców	Saldo migracji na 1000 mieszkańców
Podobszar Osiedle	-4,5	-15,5
Miasto Nowy Targ	-2,4	-8,8

Źródło: opracowanie własne

Pomoc społeczna

Biorąc pod uwagę analizowane dane uzyskane z Ośrodka Pomocy Społecznej, można wskazać, że stosunkowo wysoki odsetek mieszkańców podobszaru Osiedle korzysta z zasobów systemu pomocy społecznej. Wartość omawianego wskaźnika jest niemal dwukrotnie wyższa od średniej wartości wskaźnika dla całego miasta i wynosi 59,0 os w przeliczeniu na 1000 ludności. Sytuacja ta może wynikać między innymi z wysokiego poziomu bezrobocia panującego na analizowanych obszarze.

Tabela 22 Wskaźniki pomocy społecznej dla podobszaru Osiedle

Obszar	Liczba klientów OPS na 1000 mieszkańców
Podobszar Osiedle	59,0
Miasto Nowy Targ	31,0

Źródło: dane OPS

Bezrobocie

Jak wspomniano, mieszkańcy podobszaru Osiedle rzadziej znajdują zatrudnienie niż mieszkańcy w pozostałych częściach miasta. Wynikać to może z niedostatecznie rozwiniętego rynku pracy w mieście lub braku odpowiednich kwalifikacji zawodowych mieszkańców Osiedla. Podobnie jak w przypadku Centrum wysoka liczba osób bezrobotnych korelująca z wysoką liczbą osób

korzystających ze wsparcia społecznego wskazuje na natężenie problemów z jakimi borykają się mieszkańcy podobszaru. Dodając do tego zidentyfikowane zjawisko starzenia się społeczeństwa – można wyróżnić kilka grup narażonych na wykluczenie społeczne i zawodowe. Powyższe dane wskazują konieczność podejmowania działań skierowanych do różnych grup społecznych i wiekowych. Działania te powinny mieć przede wszystkim na celu aktywizację zawodową mieszkańców, wsparcie w trudnej sytuacji życiowej oraz integracja mieszkańców jak i zapewnienie odpowiedniego poziomu życia osobą ze szczególnymi potrzebami, w tym osobom starszym.

Tabela 23 Wskaźniki bezrobocia dla podobszaru Osiedle

Obszar	Liczba osób długotrwale bezrobotnych na 1000 mieszkańców
Podobszar Osiedle	12,0
Miasto Nowy Targ	9,3

Źródło: dane PUP

Przestępczość

Podobszar Osiedle wypada korzystnie pod kątem liczby zdarzeń drogowych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. Wynika to z umiejscowienia tego terenu z dala od głównych szlaków komunikacyjnych. Poziom zjawiska uzależnienia od alkoholu również jest stosunkowo niewielki, porównywalny ze średnią miasta. Należy jednak pamiętać, że nie wszystkie przypadki przestępczości są ewidencjonowane i rejestrowane, w związku z czym nie można jednoznacznie ocenić poziomu bezpieczeństwa w podobszarze.

Tabela 24 Wskaźniki przestępczości obszaru dla podobszaru Osiedle

Liczba zdarzeń drogowych na 1000 mieszkańców		Liczba osób uzależnionych od alkoholu na 1000 mieszkańców
Podobszar Osiedle	4,3	0,8
Miasto Nowy Targ	17,0	0,8

Źródło: dane KPP

Aktywność społeczna mieszkańców

Wartość wskaźnika aktywności społecznej liczona w oparciu o liczbę zarejestrowanych organizacji pozarządowych wskazuje, że podobszar Osiedle nie wyróżnia się pozytywnie spośród innych jednostek – liczba zarejestrowanych organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców wynosi 1,3 i jest bardzo niska. Wskaźnik ten dla miasta wyniósł 2,4. Również aktywność obywatelska w wyborach samorządowych jest przeciętna – frekwencja kształtuje się na poziomie 48,87%. Budowanie postaw obywatelskich wśród mieszkańców oraz ich aktywizacja w zakresie zaangażowania w życie miasta i podobszaru jest niezbędne do poprawy występującej sytuacji. Wartym do wprowadzenia jest zaangażowanie mieszkańców w podejmowane działania rewitalizacyjne na podobszarze. Wpłynie to

pozytywnie na realizację założeń GPR, a także wzmocni więzi między mieszkańcami i tym samym pozwoli na większe ich włączenie i zapobieganie problemom, z którymi się borykają.

Tabela 25 Wskaźniki aktywności obywatelskiej dla podobszaru Osiedle

Liczba zarejestrowanych organizacji pozarządowych na 100 mieszkańców		Aktywność obywatelska w wyborach samorządowych [%]
Podobszar Osiedle	1,3	48,87%
Miasto Nowy Targ	2,4	46,66

Źródło: opracowanie własne

Sfera gospodarcza

Liczba podmiotów gospodarczych przypadających na 1000 mieszkańców podobszaru Osiedle jest niska. Na badanym obszarze wartość omawianego wskaźnika wynosi bowiem 65,8 firm przypadających na 1000 mieszkańców, podczas gdy średnia dla miasta wynosi 108,9. Jest to zatem teren mało atrakcyjny pod względem gospodarczym, co również może stanowić istotną barierę w zakresie rozwiązywania problemów społecznych związanych z bezrobociem i ubóstwem. Dodatkowo kondycja lokalnych przedsiębiorstw jest niezadowalająca. W przeliczeniu na 1000 mieszkańców stosunek nowo zarejestrowanych a wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych wynosi -2.5. Świadczy to o niekorzystnych warunkach dla prowadzenia działalności gospodarczej. Barierę w tym zakresie stanowi m.in. zdewastowana, nieatrakcyjna zabudowa, w tym miejsca przeznaczone do prowadzenia działalności gospodarczej. Podniesienie wizerunku podobszaru, poprzez modernizację i odnowę zdewastowanych obiektów oraz poprawa jakości przestrzeni publicznych podniesie wartość obszaru pod względem atrakcyjności inwestycyjnej podobszaru.

Tabela 26 Wskaźniki gospodarcze dla podobszaru Osiedle

Obszar	Aktywność gospodarcza	Różnica pomiędzy nowozarejestrowanymi a wyrejestrowanymi podmiotami gospodarczymi
Podobszar Osiedle	65,8	-2,50
Miasto Nowy Targ	108,9	-1,09

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych CEIDG oraz KRS

Sfera przestrzenno-funkcjonalna

W obrębie sfery przestrzenno-funkcjonalnej przeanalizowano wskaźniki dotyczące:

- dostępu do usług publicznych,
- dostępu opieki zdrowotnej,
- udziału powierzchni biologicznie czynnej w powierzchni ogółem
- dostępności komunikacyjnej.

Szczególnie niskie są wartości wskaźnika obrazującego dostęp do usług publicznych i opieki zdrowotnej, co wynika z lokalizacji podobszaru i sprzyja alienacji jego mieszkańców. Udział terenów zielonych również jest niezadawalający, obniżając walory estetyczne i standard życia w omawianym terenie. Powyższe czynniki mocno determinują atrakcyjność osiedleńczą podobszaru. Stanowią one także element sprzyjający wykluczeniu społecznemu mieszkańców, którzy w celu zaspokojenia swoich potrzeb zmuszeni są do odwiedzania oddalonych od miejsca zamieszkania obszarów miasta. Jedynie dostępność komunikacyjna przewyższa średnią miasta, co wskazuje na stosunkowo łatwy dostęp do centrum miasta, znacznie bogatszego w różne usługi.

Tabela 27 Wskaźniki funkcjonalno-przestrzenne dla podobszaru Osiedle

Obszar	Dostęp do usług publicznych	Dostępność opieki zdrowotnej	Udział powierzchni biologicznie czynnej w powierzchni ogółem	Dostępność komunikacyjna
Podobszar Osiedle	2,0	5,3	81,6%	6,30
Miasto Nowy Targ	7,1	9,5	94,9%	1,80

Źródło: opracowanie własne

Wśród wymienianych mankamentów osiedla znajduje się wysoka gęstość zabudowań oraz duża gęstość zaludnienia, z których wynikają braki w dostępności do infrastruktury społecznej typu żłobki, przedszkola, place zabaw itp.

Warto jednak zaznaczyć, iż w trakcie obowiązywania GPR udało się zakończyć prace nad remontem i modernizacją Spółdzielczego Domu Kultury, który pozwala na aktywizację mieszkańców oraz zapewnia ofertę kulturalno-rozrywkową na terenie podobszaru. Na osobną uwagę zasługuje kwestia dostosowania Spółdzielczego Domu Kultury, a także innych obiektów użyteczności publicznej zlokalizowanych na podobszarze Osiedle do potrzeb i możliwości osób starszych i osób ze szczególnymi potrzebami.

Sfera środowiskowa

Kolejnymi omawianym zagadnieniem jest sfera środowiska naturalnego podobszaru Osiedle. Z uwagi na charakter analizowanego terenu występują na nim istotne problemy związane z hałasem drogowym i kolejowym – 36% budynków mieszkalnych znajduje się w strefie zagrożenia. Wartość ta znacznie przekracza średnią miasta. Problem ten wiąże się również z wysokim stężeniem pyłu zawieszonego PM_{2.5}, co powodowane jest dużą emisyjnością. Niski poziom zamożności mieszkańców, sprawia, że 35% z nich ogrzewa swoje gospodarstwa domowe przy pomocy kotłów na paliwo stałe zanieczyszczając atmosferę.

Tabela 28 Wskaźniki środowiskowe dla podobszaru Osiedle

Obszar	Ilość wyrobów azbestowych na 1 mieszkańca [kg/os.]	Udział budynków mieszkalnych znajdujących się w strefie zagrożenia hałasem drogowym i kolejowym	Jakość powietrza (Średnie roczne stężenie PM2.5)	Udział gospodarstw domowych ogrzewanych kotłami na paliwo stałe
Podobszar Osiedle	4 000	36,0%	18	35,0%
Miasto Nowy Targ	31 216	14,7%	21	54,1%

Źródło: opracowanie własne

Podsumowując, położenie obszaru nieopodal głównych arterii drogowych negatywnie wpływa na sferę środowiskową poprzez zanieczyszczenie powietrza oraz generowanie nadmiernego hałasu. Problem ten potęgowany jest szkodami atmosferycznymi powodowanymi korzystaniem z nie ekologicznych kotłów.

Sfera techniczna

Podobszar Osiedle cechuje się stosunkowo wysoką liczbą zabytków w przeliczeniu na km², niemniej jest to znacznie niższy wynik niż dla podobszaru Centrum. Warto zaznaczyć, że ponad połowa budynków mieszkalnych powstała przed 1989 z czym wiąże się wiele potrzeb remontowo-modernizacyjnych. Obecnie trwają prace w tym kierunku, lecz aby w pełni dostosować podobszar do obecnych standardów konieczne jest prowadzenie dalszych działań rewitalizacyjnych. Należy również pamiętać o zapewnieniu odpowiedniego poziomu dostępności modernizowanej infrastruktury w szczególności dla seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami.

Tabela 29 Wskaźniki techniczne dla podobszaru Osiedle

Obszar	Liczba zabytków na km ²	Penetracja budynkowa Internetem stacjonarnym o przepustowości co najmniej 30 mb/s	Liczba budynków mieszkalnych zamieszkałych budowanych przed rokiem 1989
Podobszar Osiedle	15,7	85,2%	52,7%
Miasto Nowy Targ	9,1	79,6%	54,5%

Źródło: opracowanie własne

Kluczowe zmiany podobszaru Osiedle

W latach 2017-2023 w podobszarze Osiedle zrealizowano szereg zadań poprawiających kondycję społeczną, gospodarczą oraz przestrzenną obszaru. Wśród kluczowych zmian wskazać należy:

- Zakończenie remontu oraz modernizacji Spółdzielczego Domu Kultury, co przyczynia się do podnoszenia aktywności mieszkańców. Działalności Domu przeciwdziała wykluczeniu społecznemu społeczności, a w szczególności alienacji osób starszych.

- Nieustanie trwają prace modernizacji części wspólnych budynków wielorodzinnych. Sytuacja życiowa mieszkańców podobszaru Osiedle systematycznie poprawia się. Wciąż jednak konieczne jest dalsze remontowanie infrastruktury mieszkaniowej z uwzględnieniem potrzeb seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami.

Analiza stanu kryzysowego podobszaru Osiedle

Wyróżniony obszar to zespół bloków z wielkiej płyty, ograniczony ulicami Krakowska – Sikorskiego oraz Podtatrzańska – Józefczaka. Z perspektywy społecznej głównym problemem podobszaru Osiedle jest postępujące wyludnienie się obszaru oraz starzenie się społeczeństwa. Przyczyn tego zjawiska poszukiwać należy w trudnej sytuacji na rynku pracy, która powoduje odpływ młodzieży poszukującej zatrudnienia w większych miastach. Ponadto wśród głównych negatywnych zjawisk obserwowanych na podobszarze dostrzega się koncentrację ubóstwa, która powiązana jest z wysokimi wskaźnikami poziomu bezrobocia wynikającego między innymi z niskich kwalifikacji zawodowych mieszkańców podobszaru. Czynniki negatywnie wpływającymi na potencjał obszaru są także zdewastowane i niefunkcjonalne przestrzenie publiczne niesprzyjające atrakcyjności osiedleńczej podobszaru. Zagospodarowanie obszaru podlega stopniowej poprawie, niemniej nie jest ono kompletne z punktu widzenia zmieniających się potrzeb oraz narastania problemów o charakterze cywilizacyjnym. Kluczowe jest dalsze prowadzenie procesu modernizacji zabudowy mieszanej, w celu podniesienia standardu życia mieszkańców. Podsumowując identyfikowany stan kryzysowy to splot czynników społecznych, środowiskowych, technicznych i gospodarczych. Jednocześnie diagnozowana sytuacja w dużej mierze wynika z przyjętych rozwiązań urbanistycznych oraz tworzonych powiązań funkcjonalnych w latach powojennych.

Tabela 30 Drzewo problemów zdiagnozowanych na podobszarze Osiedle.

Przyczyny występowania problemów społecznych	Przyczyny występowania problemów pozaspołecznych
<ul style="list-style-type: none"> • Transformacja ustrojowa, dziedziczenie biedy, obszary koncentracji osób bezrobotnych. • Brak skutecznych działań pobudzających lokalną społeczność. • Brak dostosowanej do potrzeb mieszkańców infrastruktury. 	<ul style="list-style-type: none"> • rosnące koszty realizacji inwestycji . • Zmiany ustrojowe wpływające na sytuację gospodarczą i przestrzenno-funkcjonalną miasta. • Brak inwestycji w kluczową infrastrukturę (kwestie własnościowe).
Zdiagnozowane problemy społeczne	Zdiagnozowane problemy pozaspołeczne
<ul style="list-style-type: none"> • zjawisko starzenia się społeczeństwa – wysoki wskaźnik obciążenia demograficznego, ubytek naturalny. • niekorzystny bilans migracji. 	<ul style="list-style-type: none"> • Niska dostępność usług społecznych i zdrowotnych. • Brak nowoczesnej i funkcjonalnej infrastruktury społecznej.

<ul style="list-style-type: none"> • zjawisko bezrobocia, wykluczenia społecznego osób i grup mieszkańców. • wysoka liczba mieszkańców o szczególnych potrzebach. • niska aktywność społeczna. • niski poziom przedsiębiorczości wśród mieszkańców podobszaru. 	<ul style="list-style-type: none"> • Niewykorzystane obiekty mogące służyć działalności społecznej, animacyjnej, kulturalnej. • Brak rdzenia społeczeństwa obywatelskiego, aktywnego, zaangażowanego w sprawy lokalne. • Wysoka liczba budynków, w tym mieszkalnych wymagających prac modernizacyjnych, w tym w zakresie energooszczędności i dostosowania do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami. • wysoki poziom zanieczyszczeń powietrza. • niekorzystna sytuacja gospodarcza na podobszarze (nadwyżka podmiotów wyrejestrowanych nad nowo zarejestrowanymi).
--	---

Źródło: opracowanie własne

Potencjały podobszaru Osiedle

Podobszar Osiedle w ostatnich latach przeszedł pozytywne zmiany, niemniej w dalszym ciągu wymaga kontynuacji działań rewitalizacyjnych. Podobszar posiada istotne potencjały z punktu widzenia rozwoju społeczno-gospodarczego tego terenu i całego miasta. Przywrócenie funkcjonalności terenu oraz nadanie mu nowych funkcji wiąże się z efektywnym wykorzystaniem istniejących zasobów. Z perspektywy kontynuacji programu rewitalizacji warto wskazać kluczowe zalety podobszaru, które będą determinowały zakres i skuteczność działań rewitalizacyjnych.

- Do zalet tego terenu należy położenie blisko centrum, co ze względu na niedużą odległość od głównych instytucji i obiektów użyteczności publicznej miasta, ogranicza konieczność korzystania z prywatnej komunikacji.
- Występowanie obiektów i przestrzeni, wymagających modernizacji, po przeprowadzeniu której wzrośnie jakość życia mieszkańców podobszaru, np. przeznaczenie budynku przy ul. Podtatrzańskiej na ośrodek wsparcia osób z niepełnosprawnościami, poprawa stanu terenów rekreacyjnych (boisk, placów zabaw itp.), czy poprawa bezpieczeństwa na tych przestrzeniach poprzez monitoring.
- W obrębie szeroko rozumianych kwestii społecznych podobszar Osiedle wyróżnia się stosunkowo wysokim poziomem bezpieczeństwa na tle miasta. Jest to szczególnie ważne w kontekście dużej gęstości zaludnienia obszaru oraz zabudowy w formie bloków mieszkaniowych. Czynniki te sprzyja także

- Teren charakteryzuje się również dobrą dostępnością komunikacyjną, która korzystnie wpływa na mobilność mieszkańców. Jest to szczególnie istotne z punktu widzenia dużej gęstości zaludnienia i wysokiego odsetka osób zamieszkujących teren na tle całego miasta. Dobra komunikacja z centrum miasta sprzyja również przeciwdziałaniu wykluczenia społecznego seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami.

7.3 Obszar rewitalizacji – obszary zagrożenia powodzią

Miasto Nowy Targ leży w dolinie kotliny Orawsko-Nowotarskiej, u zbiegu potoków Czarnego i Białego Dunajca, które swoje źródła i górne odcinki biegu mają w Tatrach Zachodnich. Poniżej centrum Nowego Targu obydwa potoki łączą się ze sobą (na wys. 578 m n.p.m.) w konsekwencji czego powstaje Dunajec. Jego dopływami są potoki: Lepietnica, Kowaniec, Klikuszówka, Skotnica oraz Wielki Rogoźnik.

Nowy Targ położony jest w regionie wodnym Górnej-Zachodniej Wisły dla którego obowiązuje dokument pn. „Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły” (PZRP); (przyjęty Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 18 października 2022 r. (Dz. U. z 2022 r. poz. 2739)). Ponadto na podstawie ustawy Prawo Wodne (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 1478 z późn. zm.), na stronie Hydroportalu Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie udostępnione są mapy zagrożenia powodziowego, w tym obejmujące m.in. przepływające przez teren miasta Nowy Targ odcinek rzeki Dunajec oraz cieków: Biały Dunajec, Czarny Dunajec, Klikuszówka, Kowaniec i Skotnica.

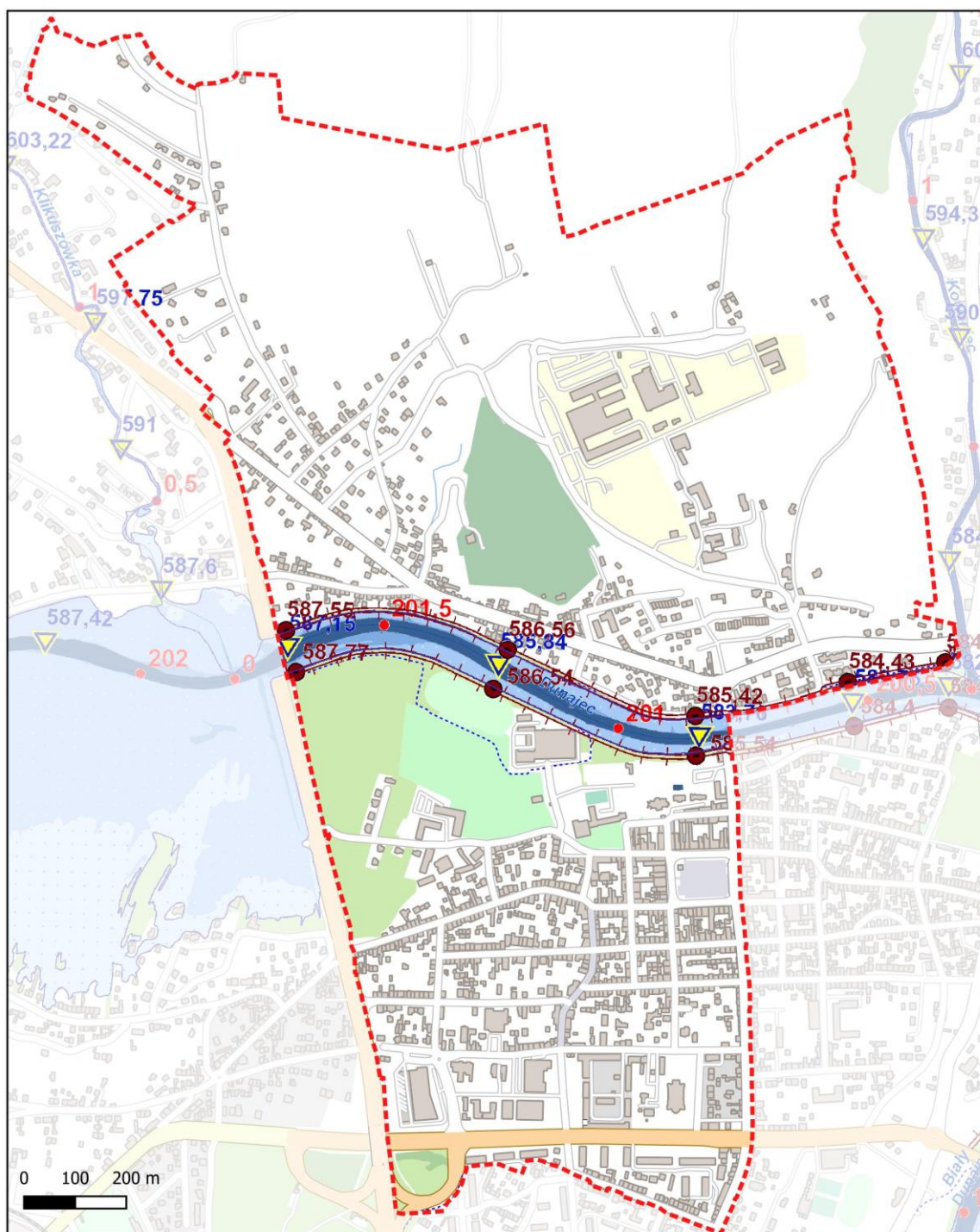
Zgodnie z wyżej wskazanymi mapami w granicach miasta Nowy Targ występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie (raz na 100 lat) oraz obszary szczególnego zagrożenia powodzią, na których prawdopodobieństwo to jest wysokie (raz na 10 lat). Obszary zagrożone zostały wyznaczone w tym przypadku dla wskazanej powyżej rzeki Dunajec i cieków wodnych. Obszary szczególnego zagrożenia obejmują także tereny pomiędzy brzegiem rzeki Dunajec a wałem przeciwpowodziowym lub naturalnym wysokim brzegiem, w który wbudowano wał przeciwpowodziowy. Ponadto na terenie Nowego Targu występują także obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie (raz na 500 lat) oraz obszary narażone na zalanie w przypadku całkowitego zniszczenia wałów przeciwpowodziowych Dunajca i Białego Dunajca (prawdopodobieństwo wystąpienia wynosi 1%).

Na podobszarze rewitalizacji Centrum występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią od rzeki Dunajec. Zgodnie z PZPR na obszarze dorzecza Wisły występują obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie (1%) oraz obszary, na których prawdopodobieństwo to jest wysokie (10%). Na podobszarze Centrum występują także tereny

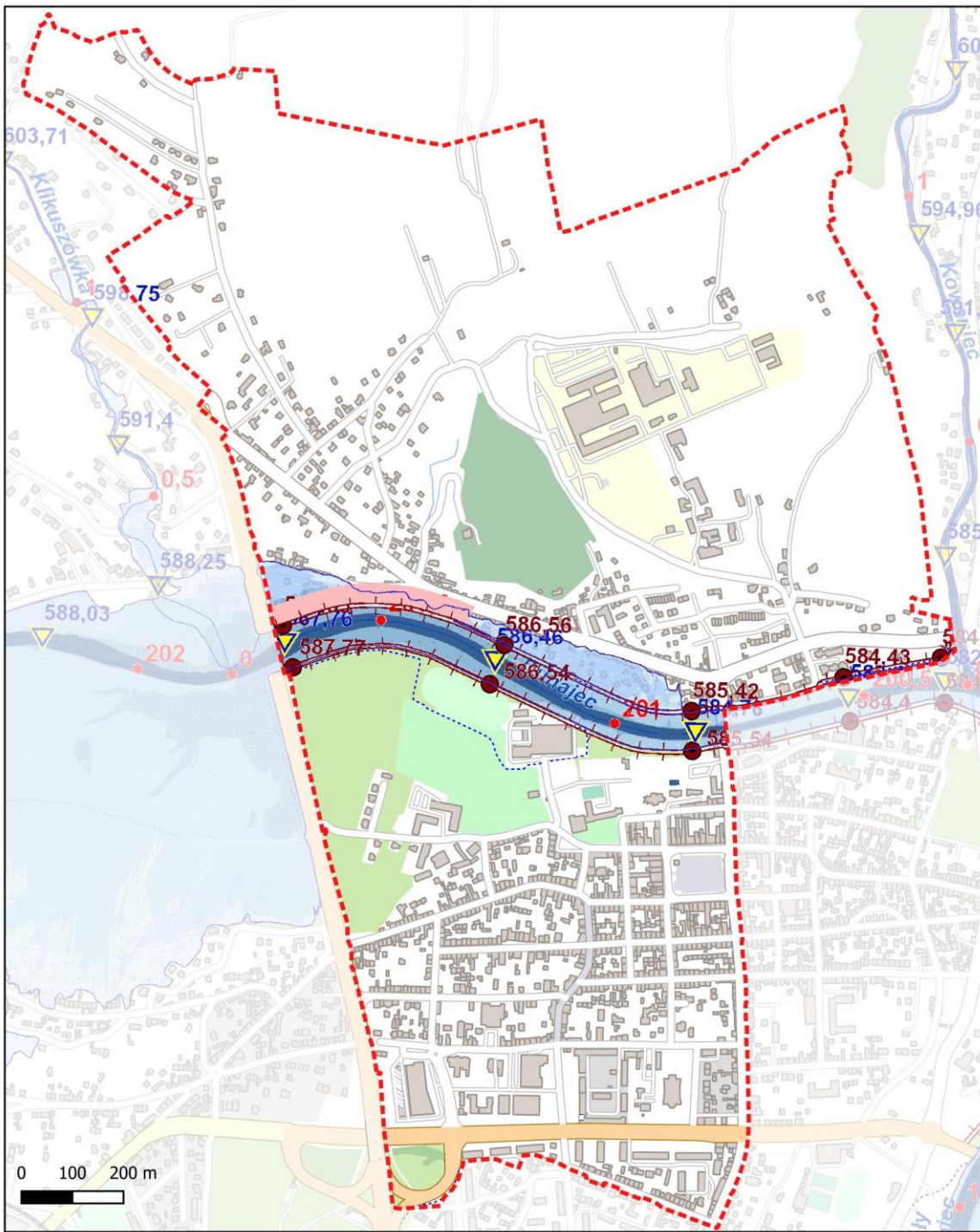
zagrożone obejmujące tereny pomiędzy brzegiem Dunajca a wałem przeciwpowodziowym. **W celu zapewnienia ochrony ludności i mienia przed powodzią wszystkie projekty zapisane w Gminnym Programie Rewitalizacji Miasta Nowy Targ na lata 2017-2030 - aktualizacja będą uwzględniać uwarunkowania prawne związane z lokalizacją na tzw. obszarach szczególnego zagrożenia powodzią.** Dla potencjalnych projektów zlokalizowanych na obszarach zalewowych będą obowiązywać odrębne przepisy, m.in. zakazy określone w art. 77 ust. 1 pkt 3 Prawa wodnego. W jego myśl na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią występuje bezwzględny zakaz lokalizowania nowych cmentarzy, gromadzenia ścieków, nawozów naturalnych, środków chemicznych, a także innych substancji lub materiałów, które mogą zanieczyścić wody, oraz prowadzenia przetwarzania odpadów, w szczególności ich składowania.

Należy brać pod uwagę, że w sytuacji gdy przedsięwzięcie rewitalizacyjne realizowane będzie na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią, wymagane będzie zastosowanie odpowiednich technologii, materiałów, zabezpieczeń sieci i urządzeń minimalizujących ryzyko strat, do których mogłoby dojść w wyniku powodzi.

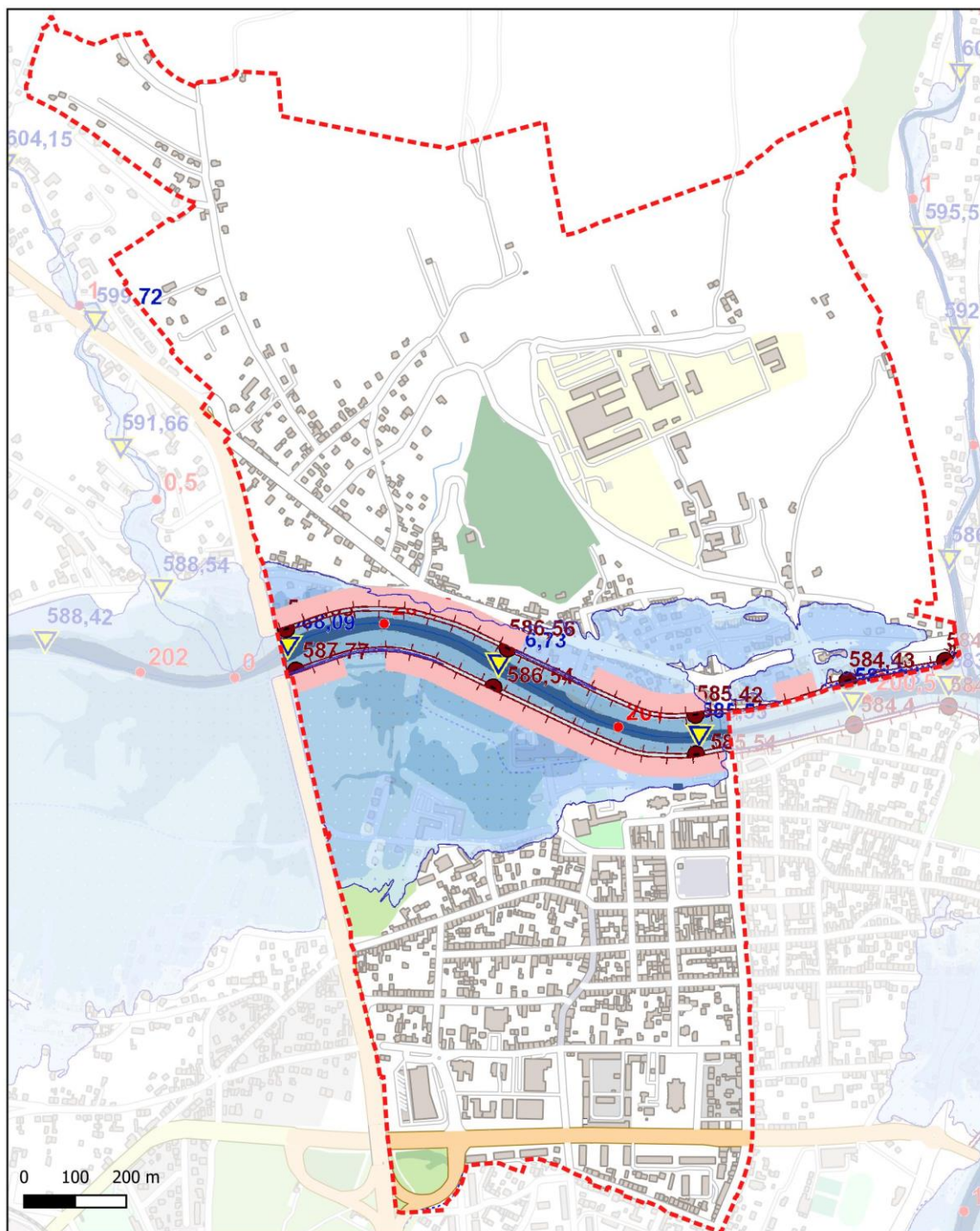
Poniżej na załącznikach mapowych przedstawiono kolejno mapy zagrożenia powodziowego o wysokim prawdopodobieństwie wystąpienia, wynoszącym 10% (czyli raz na 10 lat), o średnim prawdopodobieństwie wystąpienia, wynoszącym 1% (czyli raz na 100 lat), o niskim prawdopodobieństwie wystąpienia, wynoszącym 0,2% (raz na 500 lat) oraz obszar szczególnego zagrożenia obejmujące tereny pomiędzy brzegiem rzeki Dunajec, a wałem przeciwpowodziowym.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych isok.gov.pl.

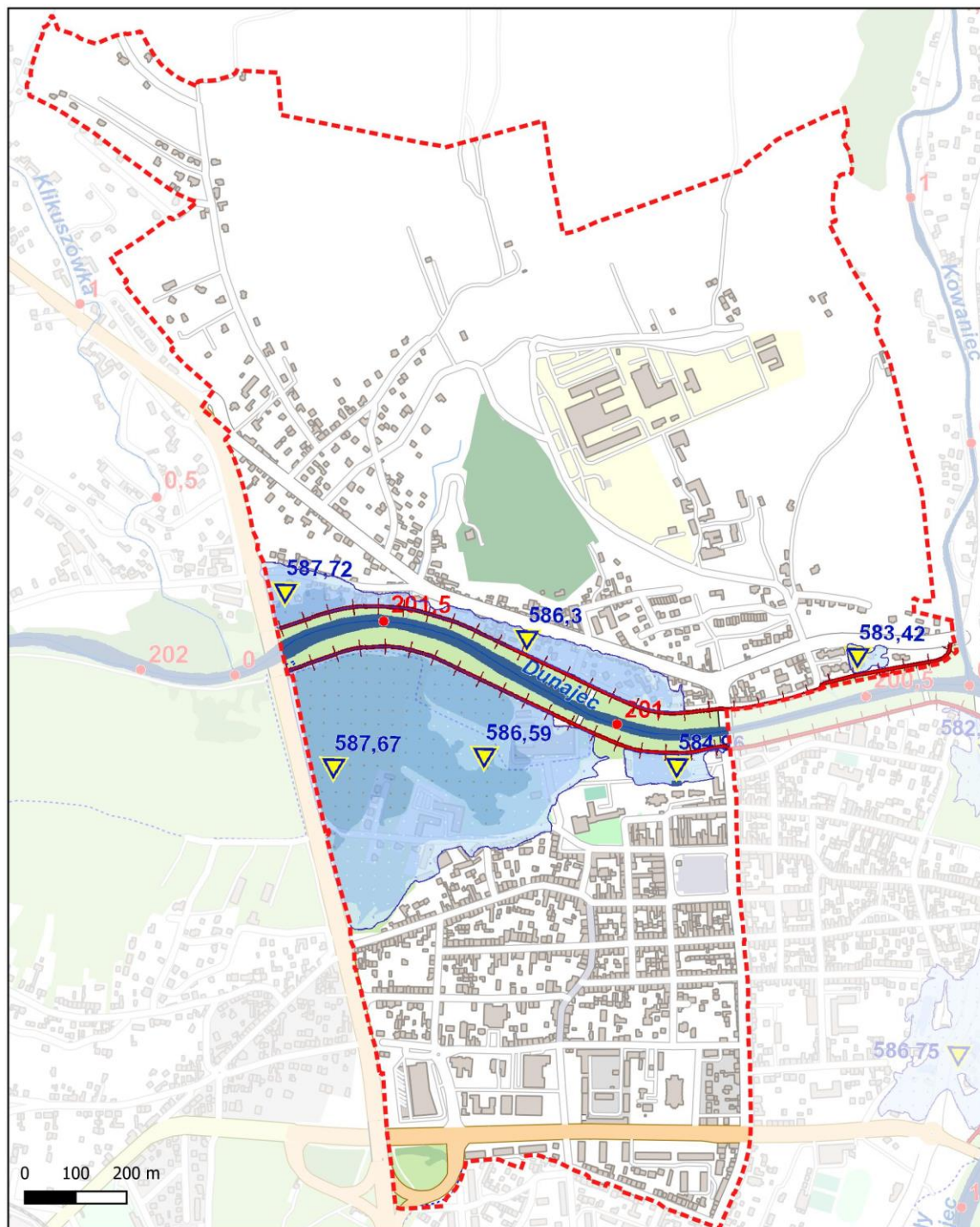

Grafika 7 Obszary szczególnego zagrożenia powodzią o niskim prawdopodobieństwie wystąpienia, wynoszącym 0,2% (raz na 500 lat) na podobszarze Centrum.

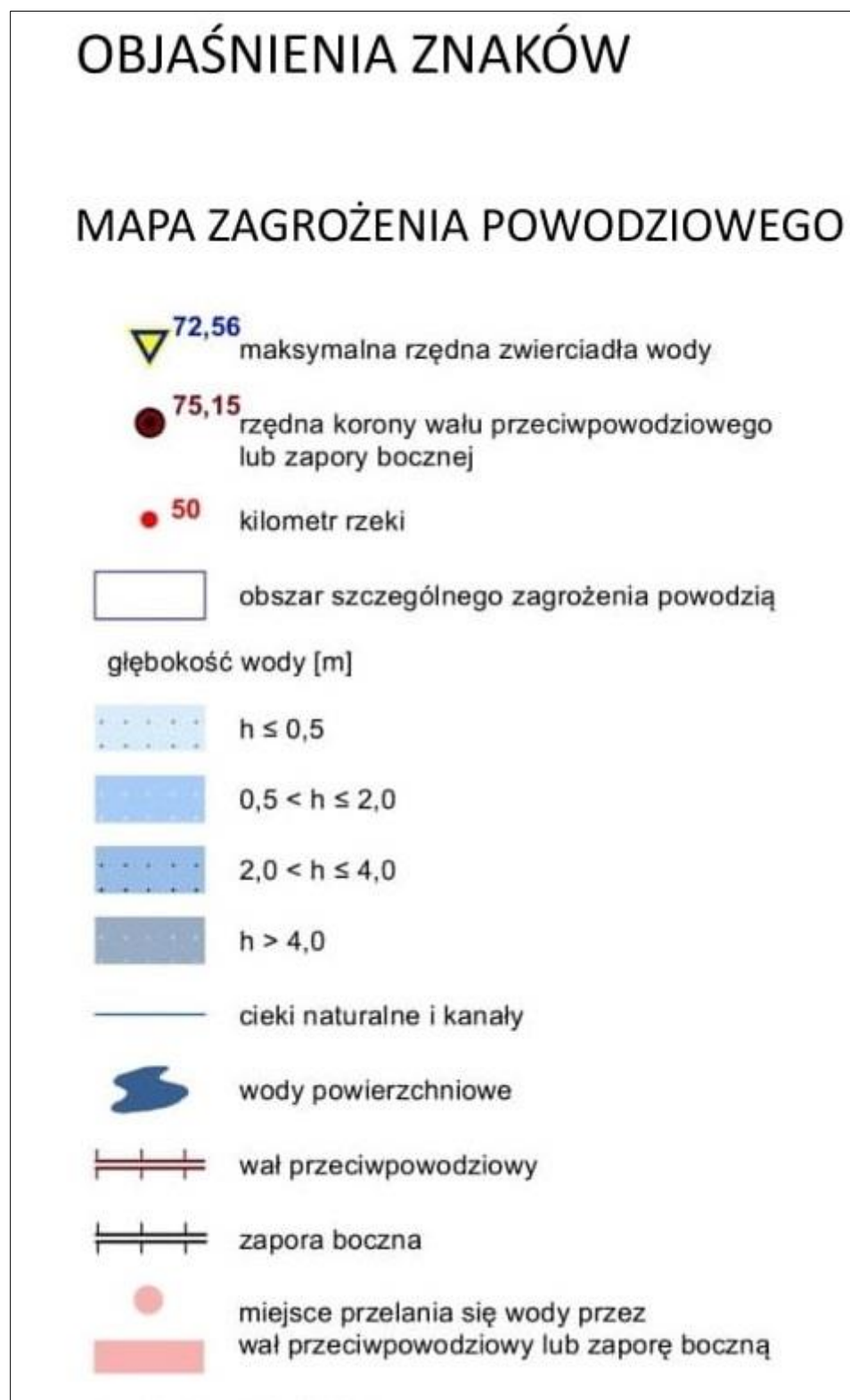
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych isok.gov.pl.

Grafika 8 Obszar szczególnego zagrożenia - tereny pomiędzy brzegiem rzeki Dunajec, a wałem przeciwpowodziowym i obszary narażone na zalanie w przypadku całkowitego zniszczenia wałów przeciwpowodziowych Dunajca.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych isok.gov.pl.

Grafika 9 Legenda - objaśnienia znaków do map zagrożenia powodziowego.

Źródło: opracowanie własne

7.4 Podsumowanie diagnozy obszaru przewidzianego do rewitalizacji

Niniejszy podrozdział ma na celu przedstawienie kompleksowego portretu analizowanego obszaru. Aktualizacji poddany zostanie bilans strategiczny w formie podsumowania poszczególnych sfer, analiza SWOT obejmująca analizę zasobów i uwarunkowań oraz potencjałów podobszarów Centrum oraz Osiedle.

Podrozdział opiera się na syntetycznych podsumowaniach dedykowanych kompleksowo definiowanemu obszarowi rewitalizacji z uwzględnieniem podziału na poszczególne sfery. Poniższa synteza to wypadkowa pracy eksperckiej oraz działań partycypacyjnych.

Sfera społeczna

1. Starzenie się społeczności miasta, emigracja osób młodych, problem wykluczenia społecznego w tym bezdomności, słaba asymilacja ludności napływowej.
2. Zjawisko patologii, alkoholizmu, bezdomności koncentrujące się w okolicach opuszczonych obiektów znajdujących się w centrum miasta.
3. Niewykorzystane zasoby kulturowe i historyczne, które w połączeniu ze starzeniem się społeczeństwa, mogą prowadzić do zatracenia części lokalnej kultury.
4. Niska aktywność społeczna, zarówno w wymiarze społecznym jak i zawodowym. Zmodernizowano Spółdzielczy Dom Kultury, mimo to oferta instytucji stymulujących mieszkańców do integracji i podejmowania działań wciąż jest ograniczona.
5. Stale rosnące potrzeby w zakresie wsparcia dla osób starszych i niepełnosprawnych. Konieczność rozwoju oraz dostosowania infrastruktury publicznej, w celu niwelacji wykluczenia społecznego wymienionych grup.
6. Niewystarczająca oferta sportowo-rekreacyjna oraz edukacyjna dla różnych grup wiekowych oraz wzrost udziału osób w wieku poprodukcyjnym w lokalnej społeczności.
7. Emigracji ludzi młodych, czego głównym powodem jest brak perspektyw zawodowych oraz niska atrakcyjność obszaru jako miejsca zamieszkania.

Sfera techniczna

1. Niedostosowana infrastruktura transportowa, słaba jakość dróg oraz duże natężenie ruchu w centrum miasta, z których wynikają problemy środowiskowe miasta, zanieczyszczenia komunikacyjne oraz duża liczba kolizji drogowych.
2. Trwające prace nad utworzeniem kampusu studenckiego w miejscu starego szpitala mogą odpowiedzieć na część potrzeb młodych ludzi i zatrzymać ich na terenie obszaru rewitalizacji.

3. Stale prowadzona modernizacja obiektów mieszkalnych skutkuje systematyczną poprawą standardu życia w obszarze wsparcia. Wciąż jednak istnieje wiele budynków w złym stanie technicznym, które negatywnie wpływają na podobszary, a także sprzyjają utrzymywaniu się negatywnych zjawisk społecznych – bezdomności, alkoholizmu, bezrobocia.
4. Niedostosowana infrastruktura obiektów i przestrzeni użyteczności publicznej do potrzeb seniorów i osób z niepełnosprawnościami na terenie centrum miasta oraz w pozostałych dzielnicach.
5. Przebudowa i konserwacja zabytkowego budynku dworca kolejowego w Nowym Targu podniosła walory architektoniczne i użytkowe obiektu.
6. Pomimo podjętych działań modernizacji infrastruktury technicznej jej stan wciąż jest niezadowalający.

Sfera gospodarcza

1. Niewykorzystane zasoby kulturowe i historyczne w zakresie rozwoju turystyki, oferty rozrywkowej, produktów lokalnych itp. skutkujące słabością lokalnego rynku pracy i w rezultacie migracją ludzi młodych.
2. Brak inwestycji w modernizację i rozbudowę infrastruktury i oferty turystycznej miasta, skutkująca odpływem turystów do innych miejscowości Podhala.
3. Niski poziom aktywności mieszkańców podobszaru, pomimo wysokiej liczby działalności prowadzonych w obszarze centrum miasta zjawisko bezrobocia wciąż najbardziej dotyczy mieszkańców obszaru rewitalizacji.
4. Niewykorzystane tereny i obiekty inwestycyjne.

Sfera przestrzenno-funkcjonalna

1. Słaba jakość oferty kulturalnej, rozrywkowej oraz dostosowanych do aktualnych potrzeb i standardów przestrzeni publicznych. W szczególności, pamiętać należy o znaczny odsetku osób starszych, których potrzeby powinny być priorytetowe podczas rozwijania możliwości rekreacji i integracji w obszarze wsparcia.
2. Brak miejsc/instytucji wspierających i oferujących wsparcie dla osób starszych, niepełnosprawnych i grup osób zagrożonych marginalizacją lub wykluczeniem społecznym (osób ubogich, bezdomnych, z problemami alkoholowymi itp.).
3. Niedostosowanie obiektów i infrastruktury zlokalizowanej na terenie Osiedla do potrzeb i możliwości osób starszych i niepełnosprawnych, utrudniające możliwość dostępu i korzystania z tych obiektów.

Sfera środowiskowa

1. Zanieczyszczenie powietrza, w szczególności w okresie jesienno-zimowym.
2. Zanieczyszczenie środowiska i duże natężenie hałasu wynikające z ruchu kołowego, którego znaczna część odbywa się w centrum miasta – w tym także ruch tranzytowy.

Przeprowadzona analiza pogłębiona każdego z podobszarów rewitalizacji wykazała poważne problemy, które w pełni uzasadniają konieczność podjęcia działań naprawczych zarówno w sferze społecznej, jak i pozaspołecznej.

Główne problemy podobszarów rewitalizacji kumulują się wokół konieczności rewitalizacji obiektów i przestrzeni zabytkowych, poprawy warunków bytowych mieszkańców, tworzenie miejsc rekreacji, wypoczynku (zawłaszcza w oparciu o tereny zielone), stworzenie przemysłanej i kompleksowej oferty turystycznej opartej na historii i dziedzictwie Nowego Targu, bezpieczeństwa publicznego oraz poprawa stanu technicznego i funkcjonalności gminnych obiektów użyteczności publicznej, które tworzą podstawy do budowania społeczności lokalnej.

Jednakże o powodzeniu procesu rewitalizacji decydować będzie przede wszystkim podejmowanie wszelkich działań na rzecz przezwyciężenia problemów społecznych grup społecznych na podobszarach rewitalizacji. Jest to o tyle ważne z uwagi na fakt, że Nowy Targ jest miastem w sposób szczególny odczuwającym skutkami transformacji politycznej i społeczno-gospodarczej (deindustrializacja, skurczenie się bazy ekonomicznej, depopulacja), a w konsekwencji wypłukiwanie funkcji miejskich.

Poniżej w formie tabelarycznej zestawiono zidentyfikowane problemy wraz z przypisanym im symbolem – PS jako problem społeczny oraz PP jako problem pozaspołeczne.

Tabela 31 Zidentyfikowane główne problemy występujące na obszarze rewitalizacji.

Symbol	Zdiagnozowane problemy społeczne	Symbol	Zdiagnozowane problemy pozaspołeczne
PS1	Natężenie zjawiska starzenia się społeczeństwa lokalnego	PP1	Niedostosowanie przestrzeni publicznych do potrzeb i oczekiwań społecznych
PS2	Funkcjonowanie grup / osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	PP2	Deficyty w zakresie dostępności obiektów użyteczności kulturalnej i edukacyjnej
PS3	Niski poziom udziału mieszkańców w życiu społeczno-kulturalnym	PP3	Zdegradowana i niedostosowana do potrzeb mieszkańców infrastruktura mieszkalna
PS4	Niewykorzystany potencjał w zakresie przedsiębiorczości	PP4	Niewykorzystany potencjał miasta pod względem turystycznym

Źródło: opracowanie własne

Analiza SWOT

Przeprowadzona analiza obszaru rewitalizacji wskazała na główne problemy i potencjały występujące na poszczególnych podobszarach rewitalizacji. Co istotne znaczna część zdiagnozowanych zjawisk kryzysowych powtarza się na obu wytypowanych podobszarach. W procesie rewitalizacji kluczową rolę pełnią czynniki społeczne, jednak wpływ na poprawę w sferze społecznej mają też działania podejmowane w pozostałych sferach, w związku z tym faktem analiza SWOT ma dwudzielny charakter. W pierwszej tabeli odnosi się do sfery społecznej, natomiast w drugiej do pozostałych sfer i czynników rozwojowych.

Tabela 32 Analiza SWOT dla obszaru rewitalizacji – sfera społeczna

MOCNE STRONY (sfera społeczna)	SŁABE STRONY (sfera społeczna)
<ul style="list-style-type: none"> • Imprezy promocyjne i krzewiące kulturę lokalną, m.in.: Jarmark Podhalański, Bieg Podhalański im. Jana Pawła II czy też Międzynarodowy Spływ Kajakowy na Dunajcu; • Dobra współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi w sferze ekonomii społecznej; • Funkcjonowanie jarmarku jako miejsca dającego zatrudnienie; • Realizacja przez OPS programów aktywizacji zawodowej w ramach grantów unijnych; • Funkcjonowanie magazynu odzieży używanej oraz stołówki prowadzonej przez PKPS dla osób bezdomnych, najuboższych i niezaradnych życiowo; • Działalność PKPS i koła ZWR Rodzina Trzy Plus w zakresie pozyskiwania środków spożywczych z żywnościowych programów ministerialnych i dystrybucji ich osobom potrzebującym. • Funkcjonowanie dwóch Środowiskowych Domów Samopomocy; • Działalność animatorów sportowych na kompleksach „Orlik”; • Organizowanie dla mieszkańców Nowego Targu imprez promujących zdrowy styl życia (koncerty, festyny, zajęcia pozalekcyjne). 	<ul style="list-style-type: none"> • Przypadki małej świadomości mieszkańców co do potencjałów Nowego Targu, blokujące rozwój turystyczny i gospodarczy; • Niska aktywność gospodarcza – przewaga wyrejestrowanych firm nad nowo zarejestrowanymi; • Niska aktywność społeczna mieszkańców – słabe zainteresowanie sprawami miasta; • Wysoki odsetek osób długotrwale bezrobotnych; • Obniżająca się aktywność czytelnicza (kulturalna); • Niska świadomość mieszkańców dotycząca ekologii i ochrony środowiska skutkująca zanieczyszczeniem wód, powietrza – niska emisja; • Znaczny odsetek mieszkańców borykających się z ubóstwem, • Niewielka liczba dużych przedsiębiorstw; • Niewystarczająca liczba ofert pracy; • Niskie kwalifikacje osób bezrobotnych; • Relatywnie wysoka liczba osób bezdomnych.

SZANSE (sfera społeczna)	ZAGROŻENIA (sfera społeczna)
<ul style="list-style-type: none"> • Zatrzymanie osób młodych w Nowym Targu dzięki utworzeniu kampusu studenckiego na terenie dawnego Szpitala; • Pojawienie się nowych inwestorów; • Rozwój strefy aktywności gospodarczej; • Wspieranie działalności dla osób starszych – kluby seniora przy jadłodajni PKPS; • Wzrost liczby turystów odwiedzających miasto w wyniku powstawania nowych produktów turystycznych (trasy piesze, ścieżki rowerowe, narciarskie, edukacyjne, konne, wyciąg narciarski itp.); • Udział klientów OPS w programach unijnych mających na celu reintegrację zawodową; • Dostosowanie oferty mieszkaniowej do zmieniających się potrzeb mieszkańców, • Poprawa jakości przestrzeni publicznych, wzrost liczby miejsc odpoczynku, spędzania czasu wolnego, • Zwiększenie oferty społecznej u kulturalnej dedykowanej mieszkańcom. 	<ul style="list-style-type: none"> • Narastający wandalizm – brak poszanowania dla własności publicznej i prywatnej; • Kryzys ekonomiczno - gospodarczy. Utwierdzenie się spadkowego trendu koniunktury gospodarczej w kraju i na świecie; • Duża konkurencja ze strony okolicznych miejscowości położonych bliżej szlaków i atrakcji turystycznych; • Starzenie się społeczeństwa; • Postępujący proces ubożenia mieszkańców i zmniejszanie się poziomu aktywności zawodowej; • Uzależnienie się od pomocy społecznej; • Wzrost liczby osób z niepełnosprawnościami; • Wzrastająca liczba pacjentów uzależnionych od alkoholu i narkotyków.

Źródło: opracowanie własne

Tabela 33 Analiza SWOT dla obszaru rewitalizacji – pozaspołeczne aspekty rozwojowe

MOCNE STRONY (sfera pozaspołeczna)	SŁABE STRONY (sfera pozaspołeczna)
<ul style="list-style-type: none"> Położenie geograficzne: sąsiedztwo popularnych atrakcji turystycznych i przyrodniczych, m.in. Gorce, Pieniny, Jez. Czorszyńskie, Tatry, parki narodowe, Dunajec, Ludźmierz; Położenie przy jednym z najważniejszych szlaków drogowych w Polsce (popularna „Zakopianka”), łączącym Tatry i Podhalę z Krakowem oraz resztą kraju, Połączenie drogowe ze Słowacją, Centrum komunikacyjne subregionu; Istniejące lotnisko sportowe; Funkcja siedziby powiatu oraz „stolicy” Podhala – istotna rola ośrodka administracyjnego; Potencjalne tereny do zabudowy; Funkcjonująca baza sportowo-rekreacyjna; Dostępne tereny rekreacyjne; Wysoki poziom rozwoju niektórych dyscyplin sportowych – tradycje, wpływ na wizerunek miasta; Silny regionalizm – działalność organizacji krzewiących regionalizm; Zabytki sakralne na terenie miasta, w tym obiekty na Szlaku Architektury Drewnianej; Rozwinięta infrastruktura mieszkaniowa na terenie miasta; Pozyskane zewnętrzne środki finansowe przez samorząd lokalny; Ogromne doświadczenie szkoleniowe w hokeju na lodzie – zaplecze olimpijskie; Realizowane dotychczas działania władz miasta w zakresie redukcji zanieczyszczeń powietrza (dotacje na wymiany nieekologicznych źródeł ciepła, realizacja programu Ograniczenia Niskiej Emisji). Rozwinięty zbiorowy przewóz osób w obrębie miasta i okolicy; Siedziba Sądu Rejonowego i Krajowej Administracji Skarbowej. 	<ul style="list-style-type: none"> Trudność w pozyskiwaniu gruntów pod inwestycje – duże rozdrobienie nieruchomości, nieuregulowane kwestie własnościowe gruntów, itp.; Niewydolność układu drogowego miasta i zbyt mała ilość miejsc parkingowych; Duże rozproszenie zabudowy – wysokie koszty inwestycji infrastrukturalnych; Zbyt wąskie ulice północnej części miasta; Duży udział budynków o wysokim zapotrzebowaniu energetycznym; Wysoka liczba gospodarstw domowych wykorzystujących węgiel na cele ogrzewania; Niska aktywność przedsiębiorców w zakresie integrowania środowiska gospodarczego – brak wyraźnego lidera; Brak firm z branży wysokich technologii; Niewystarczająca baza lokalowo – sportowa szkół; Brak wyraźnej wizytówki miasta, charakterystycznej dla identyfikacji zewnętrznej; Brak skoordynowanej promocji subregionu podhalańskiego (gmin i powiatu), brak jednolitego wizerunku, brak spójnej oferty turystycznej, itp. Brak miejsc hotelowych o średnim i wyższym standardzie; Brak skoordynowanej informacji turystycznej.

MOCNE STRONY (sfera pozaspołeczna)	SŁABE STRONY (sfera pozaspołeczna)
<ul style="list-style-type: none"> Siedziba Euroregionu Tatry; Silne tradycje handlowe, ściśle uwidocznione w nazwie miasta, w tym tradycyjne jarmarki nowotarskie; Przedsiębiorczość mieszkańców; Rozwinięte rzemiosło – duża liczba wytwórców, wielowiekowa tradycja, fachowość. Rozwinięta sieć punktów handlowych i usługowych; Atrakcyjne ceny gruntów w relacji do innych dużych miast w Małopolsce i subregionie; Duża ilość instytucji „otoczenia biznesu”: banki, towarzystwa kredytowe, ubezpieczeniowe, leasingowe; Nowotarskie Lody Tradycyjne – produkt wpisany na ministerialną listę produktów tradycyjnych; Rozwinięta baza działalności kulturalnej. Brak dużych, uciążliwych dla środowiska przedsiębiorstw; Centrum edukacyjne subregionu – Akademia Nauk Stosowanych w Nowym Targu 	

SZANSE (sfera pozaspołeczna)	ZAGROŻENIA (sfera pozaspołeczna)
<ul style="list-style-type: none"> Budowa drogi ekspresowej z Krakowa do Nowego Targu wraz z obwodnicą; Możliwość pozyskania funduszy strukturalnych Unii Europejskiej na rozwój lokalny; Budowa lotniska komunikacyjnego w Nowym Targu. Transgraniczne położenie miasta; Rozwój terenów rekreacyjnych i inwestowanie w rekreację oraz aktywny wypoczynek; Nowy Targ miastem papieskim; Zmiana miejsca odbywania się Jarmarków Nowotarskich; Rozbudowa Małopolskiego Systemu Informacji turystycznej; 	<ul style="list-style-type: none"> Ograniczenie rozwoju miasta spowodowane przepisami związanymi z funkcjonowaniem Gorczańskiego Parku Narodowego i obszarów Natura 2000; Niedostateczny system monitoringu miejskiego; Brak regulacji sprzyjających rozwojowi infrastruktury w terenach górskich; Coraz większy zakres nakładanych zadań na samorządy bez przekazywanych środków finansowych; Ograniczona dostępność i zasoby środków UE i środków własnych; Niestabilność przepisów prawno-administracyjnych;

SZANSE (sfera pozaspołeczna)	ZAGROŻENIA (sfera pozaspołeczna)
<ul style="list-style-type: none"> • Nowa perspektywa unijna 2021-2027 jako wsparcie na rozwój turystyki i promocję dziedzictwa kulturowego, • Nowa perspektywa unijna 2021-2027 jako wsparcie dla inwestycji w OZE, modernizacja sieci ciepłowniczej, fundusze zewnętrzne i rządowe na działania na rzecz efektywności energetycznej i redukcji emisji; • Wyprowadzenie ruchu tranzytowego z centrum miasta i ochrony tzw. centrum po oddaniu drogi „obwodowej”, zmniejszenie emisji hałasu i spalin; • Możliwości techniczne w zakresie podłączenia większej liczby mieszkańców do sieci gazowej; • Działania samorządu województwa w zakresie ochrony powietrza; • Wzrost zainteresowania żywnością tradycyjną, regionalną, ekologiczną; • Rozbudowa Akademii Nauk Stosowanych w Nowym Targu; • Rozwój sportowej bazy szkoleniowej oraz marketingu sportowego ze szczególnym wykorzystaniem hokeja na lodzie; • Wzrastające zainteresowanie turystyką kwalifikowaną, w tym agroturystyką, turystyką regionalną, krajową, pielgrzymkową, itp.; • Realizacja projektu „Utworzenie Strefy Aktywności Gospodarczej w Nowym Targu” ma na celu stworzenie korzystnych warunków dla lokowania, prowadzenia i rozwoju działalności gospodarczej oraz poszerzenia lokalnego rynku pracy. 	<ul style="list-style-type: none"> • Brak systemowych, skutecznych rozwiązań w stosunku do trucicieli środowiska naturalnego.

Źródło: opracowanie własne

8. Wizja stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji

Wizja stanu obszaru kryzysowego po przeprowadzeniu działań rewitalizacyjnych jest wynikiem pogłębionej analizy problemowej Nowego Targu, ze szczególnym uwzględnieniem dwóch podobszarów rewitalizacji, a także wypracowanych koncepcji planowanych i pożądaných efektów zakładanych działań. Poniżej prezentowana wizja skupia się na pięciu połączonych ze sobą aspektach skupiających się na ograniczaniu zidentyfikowanych negatywnych zjawisk kryzysowych w różnych sferach: społecznej, przestrzenno-funkcjonalnej, gospodarczej, technicznej, środowiskowej, a także wzmocnieniu istniejących potencjałów wewnętrznych obszaru rewitalizacji w celu zapewnienia zrównoważonego rozwoju całego miasta i zapobiegania negatywnym zjawiskom w przyszłości. W rezultacie przeprowadzonych działań rewitalizacyjnych w podobszarach, w których zaplanowano interwencję, dąży się do zapewnienia dogodnych warunków życia dla mieszkańców, wspierania aktywności społecznej i rozwoju działalności gospodarczej, a także wzmocnienia potencjału turystycznego, rekreacyjnego i kulturotwórczego Nowego Targu jako ośrodka o ponadlokalnej randze społeczno-gospodarczej.

Realizacja założeń przyświecających Gminnemu Programowi Rewitalizacji Miasta Nowy Targ na lata 2017-2030 - aktualizacja pozwoli na osiągnięcie oczekiwanego stanu rozwoju miasta jako innowacyjnego centrum subregionu Podhala. W wyniku rewitalizacji obszar wsparcia charakteryzować się będzie wysoką jakością kapitału ludzkiego, społecznego i gospodarczego. Nastąpi integracja mieszkańców, ze szczególnym naciskiem na osoby zagrożone wykluczeniem i marginalizacją społeczną. Ulegnie polepszeniu jakość życia seniorów oraz zostaną podjęte kroki w celu podniesienia ich aktywności. Dzięki poprawie kompetencji zawodowych mieszkańców polepszy się konkurencyjność kapitału społecznego. Rewitalizacja wzmocni świadomość własnego dziedzictwa kulturalnego i regionalnego. Tym samym, nastąpi zwiększenie spójności społecznej, która wpłynie na pozytywny wizerunek miasta, wykreuje wizytówkę przyciągającą inwestorów, młodych ludzi i turystów. Działania wpływające na współpracę różnych grup interesariuszy zainicjują długofalowy rozwój. Poprawi się przestrzeń publiczną, dzięki czemu Nowy Targ będzie przyciągał inwestorów i stanie się atrakcyjnym miejscem dla mieszkańców, którzy będą korzystać z innowacyjnej infrastruktury społecznej i technicznej. Wprowadzone zmiany przyczynią się do osiągnięcia spójności zarówno społecznej, przestrzennej i funkcjonalnej, a przede wszystkim zagwarantują mieszkańcom oczekiwaną wysoką jakość życia.

W związku z powyższymi uwarunkowaniami i przedstawionym kontekstem, wykorzystując przeprowadzoną analizę sformułowano wizję obszaru rewitalizacji dla Nowego Targu oraz jej deklarację operacyjną.

Grafika 10 Wizja stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji

Nowy Targ centralnym ośrodkiem przemysłów kreatywnych dla Podhala i jednym z wiodących miast regionów górskich. Przestrzeń komunikacyjna, potencjał gospodarczy, edukacyjny, sportowy oraz akademicki wykreują Nowy Targ na stolicę subregionu Podhala o wysokim komforcie życia, bezpiecznym miejscu do zamieszkania oraz inwestowania, a także inicjowania i lokowania kapitału innowacyjnego, szczególnie w obszarze związanym z gospodarką turystyczną i tradycyjną kulturą podhalańską”

Źródło: opracowanie własne

Grafika 11 Misja

Wyprowadzony z kryzysu obszar rewitalizacji będzie tworzył dodatkową przestrzeń do aktywizacji publicznej, społecznej i gospodarczej dla mieszkańców miasta Nowy Targ, podnosząc jego atrakcyjność społeczną, kulturową i inwestycyjną oraz jakość życia mieszkańców. Jako subregion Podhala i wiodące miasto regionów górskich, Nowy Targ będzie także promotorem innowacyjności i rozwoju, turystyki i sportu, przedsiębiorczości i wysokiej standaryzacji usług publicznych, obywatelskiej aktywności i transparentności dialogu publicznego

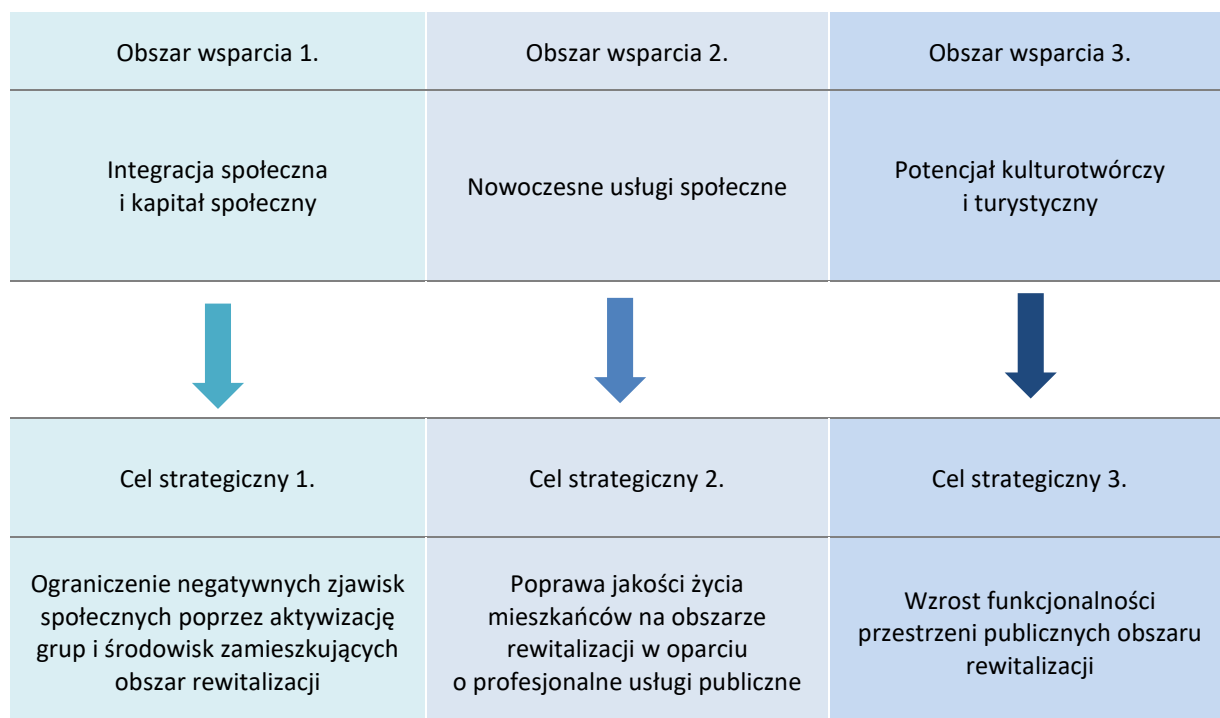
Źródło: opracowanie własne

9. Cele rewitalizacji, kierunki działań i przedsięwzięcia rewitalizacyjne

9.1 Cele strategiczne i kierunki działań

W poprzednim rozdziale zaprezentowano wizję rozumianą jako docelowy efekt interwencji zaplanowanej na wskazanym obszarze rewitalizacji w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Nowy Targ na lata 2017-2030 - aktualizacja. Dla skutecznej realizacji wizji kluczowe jest precyzyjne zdefiniowanie celów strategicznych, przypisanych im kierunków działań oraz przypisanych im konkretnych i wzajemnie uzupełniających się przedsięwzięć. Zapisy rozdziału są wypadkową przeprowadzonej szczegółowej diagnozy obszaru wsparcia, której efektem było wyróżnienie obszaru rewitalizacji składającego się z dwóch podobszarów wsparcia, zdefiniowanych jako Centrum i Osiedle, a także identyfikacji potrzeb wyrażających się konkretnymi przedsięwzięciami zgłaszanymi przez podmioty zaangażowane w proces planowania rewitalizacji w Nowym Targu.

W ramach Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Nowy Targ na lata 2017-2030 – aktualizacja wyznaczone zostały trzy główne cele rewitalizacji odnoszące się do trzech zasadniczych i podstawowych dziedzin wsparcia: integracja społeczna i kapitał społeczny, nowoczesne i profesjonalizowane usługi publiczne, potencjał kulturotwórczy i turystyczny. Wskazane obszary każdorazowo łączą się z zagadnieniami technicznymi i przestrzenno-funkcjonalnymi, niemniej logika interwencji ukierunkowana jest na skuteczność społecznych przeobrażeń terenów kryzysowych i problemowych stanowiących obszar rewitalizacji oraz wykorzystanie endogenicznych potencjałów Nowego Targu ze szczególnym uwzględnieniem zdelimitowanych stref. Tym samym w strukturze interwencji zaplanowanej w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Nowy Targ na lata 2017-2030 - aktualizacja wyróżniono trzy zasadnicze cele strategiczne, które są względem siebie komplementarne i stanowią odpowiedź na zdiagnozowane deficyty i problemy zidentyfikowane w obszarze rewitalizacji.

Każdy z powyższych celów strategicznych (wynikających z przyjętych domen planowania strategicznego tworzących obszary wsparcia) jest dopełniany przez dedykowane kierunki działań. Założenia interwencji rewitalizacyjnej w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Nowy Targ na lata 2017-2030 - aktualizacja zaprezentowano poniżej.

Cel strategiczny 1.	Ograniczenie negatywnych zjawisk społecznych poprzez aktywizację grup i środowisk zamieszkujących obszar rewitalizacji
1.1	Wykorzystanie istniejących budynków i nadanie im nowych funkcji społecznych
1.2	Wzmacnianie działań profilaktycznych wspierających rodzinę
1.3	Realizowanie programów i projektów aktywizacji zawodowej i społecznej osób w trudnej sytuacji
1.4	Wykorzystanie narzędzi ekonomii społecznej do rozwiązywania problemów społecznych
1.5	Rozwijanie oferty dedykowanej seniorom oraz osobom z niepełnosprawnościami
1.6	Modernizacja i dostosowywanie przestrzeni publicznych umożliwiających spędzanie wolnego czasu dzieci, młodzieży i dorosłych
1.7	Poprawa warunków życiowych mieszkańców obszaru rewitalizacji

Cel strategiczny 2. Poprawa jakości życia mieszkańców na obszarze rewitalizacji w oparciu o profesjonalne usługi publiczne	
2.1	Budowa oferty spędzania czasu wolnego poprzez rewitalizację placów zabaw, boisk oraz tworzenie monitorowanych stref bezpieczeństwa
2.2	Rozbudowa placówek oświatowych i wykorzystanie ich potencjału do rewitalizacji obszaru wsparcia
2.3	Tworzenie ogólnodostępnych centrów aktywności (kultura, tradycja, integracja) na bazie istniejącego zasobu budynków
2.4	Wspieranie rozwoju podmiotów gospodarczych w oparciu o zintegrowany system wsparcia

Cel strategiczny 3. Wzrost funkcjonalności przestrzeni publicznych obszaru rewitalizacji	
3.1	Propagowanie dziedzictwa kulturowego miasta i regionu
3.2	Wsparcie i rozwijanie instytucji kultury
3.3	Dostosowanie infrastruktury społecznej do potrzeb mieszkańców
3.4	Integracja mieszkańców i aktywizacja społeczna w oparciu o potencjał kulturotwórczy
3.5	Ożywienie gospodarcze na bazie potencjału turystycznego
3.6	Stworzenie szerokiej oferty sportowo-rekreacyjnej
3.7	Rozwój infrastruktury w celu przystosowania obszaru rewitalizacji do obsługi regionalnego ruchu turystycznego

Cele rewitalizacji zostały zdefiniowane zgodnie z założoną wizją, na podstawie przeprowadzonej analizy społeczno-gospodarczej, a tym samym wynikają z określonych zjawisk i kwestii problemowych. Cele strategiczne są zatem komplementarne z występującymi na obszarach miasta problemami.

Kierunki działań wskazują na sposób osiągnięcia celów strategicznych w zakresie planowanych przedsięwzięć służących wychodzeniu z sytuacji kryzysowej poszczególnych podobszarów rewitalizacji. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne są odpowiedzią na zdiagnozowane problemy oraz identyfikowane potencjały. Skupiają się na celach i kierunkach działań rewitalizacji w obrębie trzech podsystemów. Logika interwencji rewitalizacyjnej dla poszczególnych podsystemów została przedstawiona w tabeli poniżej.

Tabela 34 Logika interwencji.

Obszar wsparcia	Cel strategiczny	Kierunki działań	Diagnozowane problemy
Integracja społeczna i kapitał społeczny	Ograniczenie negatywnych zjawisk społecznych poprzez aktywizację grup i środowisk zamieszkujących obszar rewitalizacji	1.1. Wykorzystanie istniejących budynków i nadanie im nowych funkcji społecznych 1.2. Wzmacnianie działań profilaktycznych wspierających rodzinę 1.3. Realizowanie programów i projektów aktywizacji zawodowej i społecznej osób w trudnej sytuacji 1.4. Wykorzystanie narzędzi ekonomii społecznej do rozwiązywania problemów społecznych 1.5. Rozwijanie oferty dedykowanej seniorom oraz osobom z niepełnosprawnościami 1.6. Modernizacja i dostosowywanie przestrzeni publicznych umożliwiających spędzanie wolnego czasu dzieci, młodzieży i dorosłych 1.7. Poprawa warunków bytowych mieszkańców obszaru rewitalizacji	PS1 PS2 PS3 PS4 PP1 PP3
Nowoczesne usługi społeczne	Poprawa jakości życia mieszkańców na obszarze rewitalizacji w oparciu o profesjonalne usługi publiczne	2.1 Budowa oferty spędzania czasu wolnego poprzez rewitalizację placów zabaw, boisk oraz tworzenie monitorowanych stref bezpieczeństwa 2.2 Rozbudowa placówek oświatowych i wykorzystanie ich potencjału do rewitalizacji obszaru wsparcia 2.3 Tworzenie ogólnodostępnych centrów aktywności (kultura, tradycja, integracja) na bazie istniejącego zasobu budynków 2.4 Wspieranie rozwoju podmiotów gospodarczych w oparciu o zintegrowany system wsparcia	PS3 PS4 PP1 PP2 PP4
Potencjał kulturowy i turystyczny	Wzrost funkcjonalności przestrzeni publicznych obszaru rewitalizacji	3.1 Propagowanie dziedzictwa kulturowego miasta i regionu 3.2 Wsparcie i rozwijanie instytucji kultury 3.3 Dostosowanie infrastruktury społecznej do potrzeb mieszkańców 3.4 Integracja mieszkańców i aktywizacja społeczna w oparciu o potencjał kulturowy 3.5 Ożywienie gospodarcze na bazie potencjału turystycznego 3.6 Stworzenie szerokiej oferty sportowo-rekreacyjnej 3.7 Rozwój infrastruktury w celu przystosowania obszaru rewitalizacji do obsługi regionalnego ruchu turystycznego	PS2 PS3 PS4 PP2 PP4

Źródło: opracowanie własne

9.2 Przedsięwzięcia rewitalizacyjne

W niniejszym rozdziale zaprezentowano przedsięwzięcia rewitalizacyjne uwzględniające podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne oraz pozostałe przedsięwzięcia o charakterze uzupełniającym. Jednocześnie rozdział zawiera podział terytorialny na projekty realizowane na podobszarze 1 Centrum, podobszarze 2 Osiedle oraz projekty nieznajdujące się na obszarze rewitalizacji niemniej wpisujące się w cele rewitalizacji w Nowym Targu wynikające z treści Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Nowy Targ na lata 2017-2030 - aktualizacja (są to przedsięwzięcia zlokalizowane poza obszarem rewitalizacji, ale w istotny sposób wpływające na osiągnięcie zakładanych celów rewitalizacji i z punktu widzenia ich zasadności zostały opatrzone dodatkowymi uzasadnieniami).

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne przedstawione zostały w formie fiszki projektowej (ze względu na ramowy i często koncepcyjny charakter przedsięwzięć, zawierają one podstawowe informacje umożliwiające identyfikację kwalifikowania się projektów do objęcia przedmiotowym GPR).

Poza projektami podstawowymi kluczowymi z punktu widzenia osiągnięcia celów rewitalizacji w przedmiotowej części opracowania umieszczono również pozostałe projekty, które mają komplementarny charakter w stosunku do interwencji podstawowej, niemniej z punktu widzenia kwalifikowalności nie można ich definiować jako projekty podstawowe.

Należy zaznaczyć, że przedsięwzięcia rewitalizacyjne zostały wypracowane wraz z interesariuszami procesu rewitalizacji. Nabór przedsięwzięć do GPR był otwarty tak, aby zapewnić każdej grupie interesariuszy złożenie propozycji projektów, które następnie zostały omówione na spotkaniu warsztatowym. Każdemu z projektodawców zapewniono możliwość dostosowania/aktualizacji projektu do uwag, opinii i sugestii zgłoszonych w ramach warsztatów.

W ramach aktualizacji Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Nowy Targ, na podstawie raportu z ewaluacji dokumentu zaktualizowany został wykaz przedsięwzięć rewitalizacyjnych. W ramach prac w tym zakresie dokonano inwentaryzacji projektów pod kątem zasadności pozostawienia projektów niezrealizowanych w poprzedniej perspektywie, których realizacja w dalszym ciągu jest konieczna z uwagi na znaczący wpływ na poprawę sytuacji społeczno-gospodarczej Miasta Nowy Targ, a w szczególności wyznaczonych podobszarów rewitalizacji. W przypadku fiszek projektów, których realizacja rozpoczęła się w poprzedniej perspektywie programowej uwzględniono zakres dotychczas podjętych prac oraz zaktualizowano zakres dalszych prac niezbędnych do sfinalizowania poszczególnych projektów rewitalizacyjnych. Ponadto w ramach procesu aktualizacji Gminnego Programu Rewitalizacji ogłoszony został nabór przedsięwzięć rewitalizacyjnych podczas trwania

którego interesariusze rewitalizacji mogli zgłaszać projekty rewitalizacyjne na wskazanych obszarach rewitalizacji.

Jednym z powodów podjęcia prac aktualizacyjnych Gminnego Programu Rewitalizacji była konieczność dostosowania jego zapisów do wytycznych wynikających z nowej perspektywy finansowej UE – Fundusze Europejskie dla Małopolski 2021-2027. W wyniku prac nad aktualizacją dokonano zmian w formie przedstawienia przedsięwzięć rewitalizacyjnych, która została dostosowana do tego by GPR pełnił funkcję Strategii IIT. Dodatkowo w wyniku zmian ustawy o rewitalizacji od 2020 r. zgodnie z zapisami art. 15 ustawy konieczne jest wskazanie opisu działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami⁷, w ramach aktualizacji zaprezentowane fiszki projektowe/wiązki projektów zostały uzupełnione o obligatoryjne elementy. W poprzednio obowiązującym dokumencie zdecydowano się na przedstawienie osobnych kart projektów dla każdego z planowanych przedsięwzięć. W ramach aktualizacji część przedsięwzięć została połączona w wiązki projektowe. Dodano także zestawienie tabelaryczne projektów, które spełniają warunki wskazane w Celu Szczegółowym 5(i) Programu FEM 2021-2027, który jest przypisany projektom rewitalizacyjnym w województwie małopolskim.

Ponadto w ramach aktualizacji zrezygnowano z kilku projektów zamieniając je w wiązki projektów skupiających się na tym samym zakresie zadań oraz będące odpowiedzią na te same zjawiska problemowe.

Dla zwiększenia przejrzystości poniżej wylistowano przedsięwzięcia/wiązki projektów wchodzące w skład projektowanej interwencji, a następnie w kolejnych podrozdziałach umieszczono komplety uzupełnionych fiszek/wiązek projektowych

Tabela 35 Lista przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Podobszar rewitalizacji Centrum	
1.1	Miejska Biblioteka Publiczna w Nowym Targu – adaptacja zabytkowego budynku przy ul. Rynek 4
1.2	Wykorzystanie potencjału Miejskiego Centrum Kultury w Nowym Targu celem aktywizacji i integracji mieszkańców.
1.3	Poprawa jakości życia mieszkańców podobszaru rewitalizacji Centrum: <ul style="list-style-type: none"> • Kompleksowa modernizacja części wspólnych budynków wielorodzinnych znajdujących się wraz z otoczeniem zlokalizowanych w podobszarze Centrum, będących w zarządzie Nowotarskiej Spółdzielni Mieszkaniowej w Nowym Targu.

⁷ Art. 15 ust. 5 ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 28 z późn. zm.)

	<ul style="list-style-type: none"> Modernizacja placu zabaw na terenie osiedla Topolowe.
1.4	Przebudowa istniejącej klatki schodowej wraz z wymianą pokrycia dachowego nad całością zabytkowego budynku Sokoła w Nowym Targu,
1.5	<p>Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez podniesienie jakości usług edukacji zawodowej oraz usług opiekuńczych dla seniorów:</p> <ul style="list-style-type: none"> Kompleksowa rewitalizacja terenu Starego Szpitala poprzez wykonanie prac budowlanych, rozbiórkowych wraz z całościowym zagospodarowaniem terenu na potrzeby Akademii Nauk Stosowanych w Nowym Targu; Poprawa jakości życia seniorów w Nowym Targu poprzez wdrożenie specjalistycznego programu aktywizująco-opiekuńczego oraz wsparcie placówki dziennego pobytu seniora
1.6	Remont sieci wodociągowej na ul. Rynek
1.7	Aktywizacja społeczna i gospodarcza mieszkańców podobszaru rewitalizacji Centrum
Podobszar rewitalizacji Osiedle	
2.1	Przebudowa, rozbudowa, modernizacja i adaptacja budynku, w którym prowadzone są kompleksowe działania na rzecz osób niepełnosprawnych wraz z zagospodarowaniem terenu funkcjonalnie związanego z obiektem
2.2	<p>Aktywizacja i integracja społeczności lokalnej:</p> <ul style="list-style-type: none"> Aktywizacja i integracja społeczności lokalnej poprzez organizację i rozszerzenie oferty zajęć spędzania czasu wolnego. Rozwój działalności regionalnego zespołu Mali i Młodzi Hyrni.
2.3	<p>Poprawa warunków bytowych i jakości życia mieszkańców podobszaru rewitalizacji Osiedle:</p> <ul style="list-style-type: none"> Kompleksowa modernizacja części wspólnych budynków wielorodzinnych znajdujących się wraz z otoczeniem zlokalizowanych w podobszarze Osiedle, będących w zarządzie Nowotarskiej Spółdzielni Mieszkaniowej w Nowym Targu Modernizacja placów zabaw, boisk oraz tworzenie monitorowanych stref bezpieczeństwa
2.4	<p>Remont sieci wodociągowej na podobszarze rewitalizacji Osiedle:</p> <ul style="list-style-type: none"> Remont sieci wodociągowej przy ul. Wojska Polskiego/ Podtatrzańskiej Remont sieci wodociągowej przy ul. Podtatrzańskiej/Szaflarskiej Remont sieci wodociągowej przy ul. Józefczaka
Poza obszarem rewitalizacji	
3.1	Przebudowa rozbudowa i nadbudowa istniejącego budynku Zespołu Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego im. Augustyna Suskiego w Nowym Targu wraz z infrastrukturą otaczającą budynek
3.2	Utworzenie Miejsca Pamięci w budynku przy ul. Jana Kazimierza 20 w Nowym Targu
3.3	Utworzenie Centrum Aktywności Lokalnej na bazie budynku przy ul. Kolejowej 162
Przedsięwzięcia realizowane na obu podobszarach rewitalizacji	
3.4	<p>Aktywizacja zawodowa mieszkańców obszaru rewitalizacji:</p> <ul style="list-style-type: none"> Aktywny w każdym wieku w Nowym Targu

-
- Kształcenie ustawiczne drogą do sukcesu zawodowego
-

Źródło: opracowanie własne

9.2.1. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne wpisujące się w założenia CS 5 (i) FEM 21-27

W poniższej tabeli zestawiono przedsięwzięcia rewitalizacyjne zaplanowane do realizacji w ramach GPR miasta Nowy Targ, które wpisują się w wypracowany w Programie Fundusze Europejskie dla Małopolski na lata 2021-2027 Cel szczegółowy 5(i) *wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich*. W Programie został on wskazany w ramach Celu polityki 5 *Europa bliższa obywatelom dzięki wspieraniu zrównoważonego i zintegrowanego rozwoju wszystkich rodzajów terytoriów oraz inicjatyw lokalnych* i odnosi się bezpośrednio do wspieranych w ramach funduszu regionalnego działań rewitalizacyjnych. Alokacja przeznaczona na projekty rewitalizacyjne zawarta została w Działaniu 07.04 IIT – rewitalizacja. Tabela (zgodnie z zaleceniami Marszałka Województwa Małopolskiego) przedstawia wartości wskaźników wynikających z FEM 21-27 zakładane do osiągnięcia, wskazanie zgodności danego projektu z Programem FEM 21-27 (w szczególności CS 5(i)), szacunkową wartość wkładu UE (euro). W tabeli uwzględniono te projekty, których jako potencjalne źródło finansowania zakłada się dofinansowanie z programu regionalnego z alokacji przeznaczonej na działania rewitalizacyjne. W tabeli zrezygnowano z przedstawienia zakresu rzeczowego przedsięwzięć, z uwagi na jego zaprezentowanie w kolejnym podrozdziale w poszczególnych fiskach projektowych.

Tabela 36 Lista przedsięwzięć rewitalizacyjnych planowanych do finansowania z FEM 21-27.

Przedsięwzięcie (wiązka projektów)											
Skrócona nazwa przedsięwzięcia (wiązki projektów)	Wskazanie i uzasadnienie realizacji celu Strategii IIT przez przedsięwzięcie (wiązkę projektów) ze wskazaniem podejścia zintegrowanego	Szacowana, skumulowana wartość wskaźnika dla przedsięwzięcia (wiązki projektów) (wskaźnik z FEM 2021-2027)	LP	Tytuł projektu	Nazwa Beneficjenta	Planowany zakres projektu – najważniejsze elementy projektu	Wskazanie zgodności projektu z programem FEM 2021-2027	Planowane źródło finansowania	Szacunkowa wartość wkładu UE (euro)	Planowana <u>maksymalny</u> okres realizacji (w latach)	Powiązanie z Innymi projektami
Miejska Biblioteka Publiczna w Nowym Targu	Cel strategiczny 2 Poprawa jakości życia mieszkańców na obszarze rewitalizacji w oparciu o profesjonalne usługi publiczne gdyż zwiększy dostępność do usług kulturalnych, a także przyczyni się do integracji mieszkańców. Przedsięwzięcie ma charakter zintegrowany ponieważ koreluje ze zrealizowanym w poprzedniej perspektywie projektem modernizacji Miejskiego Centrum Kultury.	Liczba wspartych obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach– 1 szt. Liczba ludności zamieszkującej obszar rewitalizacji - 8 936	1.	Miejska Biblioteka Publiczna w Nowym Targu – adaptacja zabytkowego budynku przy ul. Rynek 4	Urząd Miasta Nowy Targ	Adaptacja budynku na potrzeby Miejskiej Biblioteki Publicznej w Nowym Targu. <ul style="list-style-type: none">Stworzenie przestrzeni i układu funkcjonalnego budynku zgodnie z obowiązującymi przepisami dotyczącymi budynku użyteczności publicznej oraz specyficznymi wymogami dotyczącymi budynku biblioteki, przystosowanym do gromadzenia, opracowywania i udostępniania zbiorów bibliotecznych.Stworzenie czytelni komputerowej oraz czytelni głównej, sali do spotkań dla czytelników, sali konferencyjnej,stworzenie odpowiedniego zaplecza dla pracowników biblioteki, wydzielenie części administracyjnejspełnienie ogólnych wymagań bhp, sanitarnych i p/pożarowych.	Cel szczegółowy 5(i), działanie 7.4. IIT – rewitalizacja, typ A Odnowa miast <ul style="list-style-type: none">wsparcie inwestycyjne istniejącemu zdegradowanemu obiektowi budowlanemu, któremu zostaną nadane nowe funkcje społeczne, kulturalne i edukacyjne (infrastruktura związana z integracją społeczną, aktywizacją społeczną, centra aktywności lokalnej dla dzieci i młodzieży ze środowisk najuboższych zagrożonych dziedziczeniem ubóstwa) wraz z zakupem wyposażenia niezbędnego i bezpośrednio związanego z funkcją, która zostanie wprowadzona w ramach realizacji projektu.Przedsięwzięcie infrastrukturalne będzie uzupełnione działaniami z pozostałych CP, ze szczególnym uwzględnieniem działań finansowanych ze środków EFS+ (w tym z zakresu aktywizacji społecznej cs 4(h)),Realizowane w jednym z uprawnionych z 18 miastach średnich i małych będących jednocześnie miastami powiatowymi,niedochodowy a pożądany z punktu widzenia lokalnej społeczności i realizowane przez instytucje publiczną i co do zasady nie generujące dochodów,wynikające bezpośrednio z potrzeb mieszkańców obszaru rewitalizacji,uwzględniające dostosowanie realizowanych inwestycji do potrzeb osób z niepełnosprawnościami,działanie mające na celu poprawę dostępności do usług społecznych będą zgodne z Regionalnym Planem Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji Województwa Małopolskiego na lata 2023 - 2025 z perspektywą do 2030,zapewniające ogólnodostępność.	FEM 2021-2027, CS 5i, działanie 7.4 Środki publiczne, budżet gminy	964 287,33	2024-2027	Wykorzystanie potencjału Miejskiego Centrum Kultury w Nowym Targu Aktywizacja i integracja społeczności lokalnej poprzez organizację i rozszerzenie oferty zajęć spędzania czasu wolnego
Poprawa jakości życia mieszkańców podobszaru rewitalizacji Centrum	Cel 1 Ograniczenie negatywnych zjawisk społecznych gdyż przyczyni się poprawy warunków bytowych i jakości życia mieszkańców Oraz Cel 2 Poprawa jakości życia mieszkańców na obszarze rewitalizacji w oparciu o profesjonalne usługi publiczne poprzez zwiększenie oferty miejsc spędzania czasu wolnego	Liczba wspartych budynków mieszkalnych zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach - 7 szt. Liczba ludności zamieszkującej obszar rewitalizacji - 8 936	3.	Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez kompleksową odernizację części wspólnych budynków wielorodzinnych oraz modernizację wspólnej przestrzeni czasu wolnego zlokalizowanych w podobszarze Centrum,	Nowotarska Spółdzielnia Mieszkaniowa w Nowym Targu Al. Kopernika 12 34 - 400 Nowy Targ Zakład Gospodarki Mieszkaniowej w Nowym Targu sp. z o.o.	Kompleksowa modernizacja części wspólnych budynków wielorodzinnych (ul. Tysiąclecia 44a, 44b, 36, 38, 30, 32, 34, ul. Królowej Jadwigi 5) oraz wspólnej przestrzeni czasu wolnego w podobszarze Centrum, w tym: <ul style="list-style-type: none">przebudowa dachu,wymiana lub montaż nasad kominowych i wentylacyjnych,Wymiana instalacji elektrycznej i odgromowej, oświetlenia, naprawa tynków, malowanie ścian i sufitów,Remont izolacji piwnic z dociepleniem,Wymiana pionów kanalizacyjnych i wodnych, wymiana instalacji c.o.Nowe ekologiczne źródła ogrzewaniaRemont ciągów komunikacyjnych,	Cel szczegółowy 5 (i), działanie 7.4. IIT - Rewitalizacja <ul style="list-style-type: none">poprawa warunków technicznych w częściach wspólnych wielorodzinnych budynków mieszkalnych, w tym elementy poprawiające dostępność dla osób z niepełnosprawnościami wraz z zagospodarowaniem i wyposażeniem bezpośredniego otoczenia budynków,roboty budowlane i modernizacja liniowej infrastruktury technicznej stanowiącej nieodłączny element projektu, zapewniającej dostęp do podstawowych usług komunalnych, jako mniejszościowy element projektu. Wydatki na infrastrukturę techniczną do 30% kosztów kwalifikowalnych projektu,realizowane w jednym z uprawnionych z 18 miastach średnich i małych będących jednocześnie miastami powiatowymi,wynikające bezpośrednio z potrzeb mieszkańców obszaru rewitalizacji,	krajowe środki publiczne, środki prywatne, FEM CS 5i, działanie 7.4.	3 161 303, 16	2025-2028	Poprawa jakości życia mieszkańców podobszaru rewitalizacji Osiedle Kompleksowa modernizacja części wspólnych budynków wielorodzinnych znajdujących się wraz z otoczeniem zlokalizowan

Przedsięwzięcie (wiązka projektów)											
Skrócona nazwa przedsięwzięcia (wiązki projektów)	Wskazanie i uzasadnienie realizacji celu Strategii IIT przez przedsięwzięcie (wiązkę projektów) ze wskazaniem podejścia zintegrowanego	Szacowana, skumulowana wartość wskaźnika dla przedsięwzięcia (wiązki projektów) (wskaźnik z FEM 2021-2027)	LP	Tytuł projektu	Nazwa Beneficjenta	Planowany zakres projektu – najważniejsze elementy projektu	Wskazanie zgodności projektu z programem FEM 2021-2027	Planowane źródło finansowania	Szacunkowa wartość wkładu UE (euro)	Planowany <u>maksymalny</u> okres realizacji (w latach)	Powiązanie z Innymi projektami
						<ul style="list-style-type: none">– Modernizacja miejsca segregacji odpadów- poprawa stanu wspólnych przestrzeni czasu wolnego (plac zabaw na ul. Topolowej).	<ul style="list-style-type: none">– uwzględniające dostosowanie realizowanych inwestycji do potrzeb osób z niepełnosprawnościami,– projekt uwzględnia rozwiązania energooszczędne oraz odpowiada wyzwaniom zielonej gospodarki, a w przypadku modernizacji i wymiany oświetlenia zewnętrznego wykorzystane zostaną metody minimalizujące zanieczyszczenie sztucznym światłem,– wsparcie uzupełniające dotyczące bezpośredniego otoczenia wspieranych budynków i obiektów będzie uwzględniało potrzebę adaptacji miast do zmian klimatycznych, poprzez co najmniej zachowanie zielonego charakteru tych obszarów i rosnących na nich drzew, w całym cyklu projektowym, w tym poprzez stosowanie standardów ochrony zieleni przy jednoczesnym dążeniu do zwiększenia powierzchni biologicznie czynnych i unikaniu tworzenia uszczelnionych powierzchni.– przebudowa i uporządkowanie przestrzeni publicznych w celu przywrócenia i rozszerzenia funkcji, w tym działania wpływające na podniesienie poczucia bezpieczeństwa u użytkowników tych przestrzeni, w tym pieszych i rowerzystów, instalacja monitoringu, oświetlenia, małej architektury, rozwój zielonej i zielono- niebieskiej infrastruktury, a także dostosowanie przestrzeni publicznej do wymagań i oczekiwań osób o zróżnicowanych potrzebach.				ych w podobnym Centrum,

Przedsięwzięcie (wiązka projektów)						Planowany zakres projektu – najważniejsze elementy projektu	Wskazanie zgodności projektu z programem FEM 2021-2027	Planowane źródło finansowania	Szacunkowa wartość wkładu UE (euro)	Planowany maksymalny okres realizacji (w latach)	Powiązanie z Innymi projektami
Skrócona nazwa przedsięwzięcia (wiązki projektów)	Wskazanie i uzasadnienie realizacji celu Strategii IIT przez przedsięwzięcie (wiązkę projektów) ze wskazaniem podejścia zintegrowanego	Szacowana, skumulowana wartość wskaźnika dla przedsięwzięcia (wiązki projektów) (wskaźnik z FEM 2021-2027)	LP	Tytuł projektu	Nazwa Beneficjenta						
Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez podniesienie jakości usług edukacji zawodowej oraz opiekuńczych dla seniorów	Cel strategiczny 1 Ograniczenie negatywnych zjawisk społecznych oraz Cel strategiczny 2 Poprawa jakości życia mieszkańców na obszarze rewitalizacji w oparciu o profesjonalne usługi publiczne poprzez stworzenie nowych miejsc pełniących funkcje edukacyjne oraz społeczne.	Liczba wspartych obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach – 1 szt. Liczba ludności zamieszkującej obszar rewitalizacji - 8 936	5.	Kompleksowa rewitalizacja terenu Starego Szpitala poprzez wykonanie prac budowlanych, rozbiórkowych wraz z całościowym zagospodarowaniem terenu na potrzeby Akademii Nauk Stosowanych w Nowym Targu oraz mieszkańców Nowego Targu, wdrożenie specjalistycznego o programu aktywizującego-opiekuńczego oraz wsparcie palcówki dziennego pobytu seniora.	Akademia Nauk Stosowanych w Nowym Targu wraz z Polskim Komitetem Pomocy Społecznej – Zarząd Miejski w Nowym Targu, Stowarzyszenie Charytatywne	Wykonanie prac budowlanych, rozbiórkowych wraz z całościowym zagospodarowaniem terenu na potrzeby Akademii Nauk Stosowanych oraz mieszkańców Nowego Targu. Projektuje się przebudowę, rozbudowę i zmianę sposobu użytkowania budynku tzw. „Starego Szpitala”, poprzedzoną robotami rozbiórkowymi. Rozbudowę projektuje się jako dobudowę dwóch skrzydeł w narożnikach: północno-wschodnim i północno-zachodnim. Projektuje się je jako obiekty 4-ro kondygnacyjne (parter, I piętro, II piętro, poddasze), podpiwniczone, z dachem powiązanym konstrukcyjnie z istniejącą częścią, o tożsamym kącie nachylenia połaci dachowych. Wnętrze obiektu poddane zostanie przebudowie, w celu dostosowania obiektu do założonych funkcji społecznych (dom dziennego pobytu dla osób starszych oraz na potrzeby Akademii). W ramach projektu nastąpi realizacja działań związanych z opracowaniem i realizacją programu aktywizującego-opiekuńczego przez specjalistów pracowników Akademii Nauk Stosowanych oraz wsparcie utworzonej na kampusie „Starego Szpitala” palcówki dziennego pobytu seniora. Działania te zostaną uzupełnione o inne przewidziane w dokumentacji konkursowej.	<ul style="list-style-type: none"> – Cel szczegółowy 5 (i), działanie 7.4. IIT - Rewitalizacja – wsparcie inwestycyjne istniejących zdegradowanych obiektów budowlanych, którym zostaną przywrócone lub nadane nowe funkcje m.in. społeczne, kulturalne, edukacyjne wraz z zakupem wyposażenia niezbędnego i bezpośrednio związanego z funkcją, która zostanie wprowadzona w ramach realizacji projektu. Tworzenie przestrzeni udostępnianej organizacjom i przedsiębiorstwom społecznym, – roboty budowlane i modernizacja liniowej infrastruktury technicznej stanowiącej nieodłączny element projektu, zapewniającej dostęp do podstawowych usług komunalnych, jako mniejszościowy element projektu. Wydatki na infrastrukturę techniczną do 30% kosztów kwalifikowalnych projektu, – Realizowane w jednym z uprawnionych z 18 miastach średnich i małych będących jednocześnie miastami powiatowymi, – wynikające bezpośrednio z potrzeb mieszkańców obszaru rewitalizacji, – uwzględniające dostosowanie realizowanych inwestycji do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, – projekt uwzględnia rozwiązania energooszczędne oraz odpowiada wyzwaniom zielonej gospodarki, a w przypadku modernizacji i wymiany oświetlenia zewnętrznego wykorzystane zostaną metody minimalizujące zanieczyszczenie sztucznym światłem, – działania animujące, aktywizujące lokalną społeczność, wpływające na zwiększenie identyfikacji z miejscem zamieszkania, zaangażowanie mieszkańców w sprawy najbliższej okolicy, w tym w prowadzenie procesu rewitalizacji. Prowadzone działania będą związane z realizowanym projektem jako element uzupełniający projektu. 	środki prywatne, FEM CS 5i, działanie 7.4.	6 075 010, 21	2025-2028	Aktywizacja społeczna i gospodarcza mieszkańców podobszaru rewitalizacji Centrum Aktywizacja zawodowa mieszkańców obszaru rewitalizacji Aktywizacja i integracja społeczności lokalnej Przebudowa rozbudowa i nadbudowa istniejącego budynku Zespołu Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego im. Augustyna Suskiego w Nowym Targu wraz z infrastrukturą otaczającą budynek
Adaptacja budynku na potrzeby prowadzenia działań na rzecz osób z niepełnosprawnościami	Cel strategiczny 1 Ograniczenie negatywnych zjawisk społecznych poprzez wykorzystanie istniejącego budynku na pełnieniu funkcji społecznych/zdrowotnych.	Liczba wspartych obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na	6.	Przebudowa, rozbudowa, modernizacja i adaptacja budynku, w którym prowadzone są kompleksowe działania na rzecz osób niepełnosprawnych	Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelレクトualną – Koło w Nowym Targu	Przebudowa, rozbudowa, modernizacja i adaptacja istniejącego budynku wraz z przyłączami, instalacjami zewnętrznymi, zagospodarowaniem terenu w zakresie ogrodu, placu zabaw, miejsc postojowych, utwardzonych ścieżek, dojść, dróg (w tym pożarowych), urządzenia zieleni o charakterze parkowym. Osiągnięcie standardu budynku pasywnego oraz poprawy funkcjonalnego i racjonalnego zagospodarowania dostępnych pomieszczeń i	<ul style="list-style-type: none"> – Cel szczegółowy 5 (i), działanie 7.4. IIT - Rewitalizacja – wsparcie inwestycyjne istniejących zdegradowanych obiektów budowlanych, którym zostaną przywrócone lub nadane nowe funkcje m.in. społeczne, kulturalne, edukacyjne wraz z zakupem wyposażenia niezbędnego i bezpośrednio związanego z funkcją, która zostanie wprowadzona w ramach realizacji projektu, – roboty budowlane i modernizacja liniowej infrastruktury technicznej stanowiącej nieodłączny element projektu, zapewniającej dostęp do podstawowych usług komunalnych, jako 	FEM 21-27 CS 5(i), działanie 7.4., krajowe środki publiczne, środki prywatne	2 453 146, 98	2024-2027	Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez podniesienie jakości usług edukacji zawodowej oraz usług opiekuńczych dla seniorów.

Przedsięwzięcie (wiązka projektów)						Planowany zakres projektu – najważniejsze elementy projektu	Wskazanie zgodności projektu z programem FEM 2021-2027	Planowane źródło finansowania	Szacunkowa wartość wkładu UE (euro)	Planowany maksymalny okres realizacji (w latach)	Powiązanie z Innymi projektami
Skrócona nazwa przedsięwzięcia (wiązki projektów)	Wskazanie i uzasadnienie realizacji celu Strategii IIT przez przedsięwzięcie (wiązkę projektów) ze wskazaniem podejścia zintegrowanego	Szacowana, skumulowana wartość wskaźnika dla przedsięwzięcia (wiązki projektów) (wskaźnik z FEM 2021-2027)	LP	Tytuł projektu	Nazwa Beneficjenta						
		rewitalizowanych obszarach – 1 szt. Liczba ludności zamieszkującej obszar rewitalizacji - 8 936		ych wraz z zagospodarowaniem terenu funkcjonalnie związanego z obiektem		dostosowanie ich do aktualnych i planowanych potrzeb ze szczególnym uwzględnieniem niepełnosprawności wychowanków i podopiecznych Koła PSONI.	<p>mniejszościowy element projektu. Wydatki na infrastrukturę techniczną do 30% kosztów kwalifikowalnych projektu,</p> <ul style="list-style-type: none"> Realizowane w jednym z uprawnionych z 18 miastach średnich i małych będących jednocześnie miastami powiatowymi, wynikające bezpośrednio z potrzeb mieszkańców obszaru rewitalizacji, uwzględniające dostosowanie realizowanych inwestycji do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, projekt uwzględnia rozwiązania energooszczędne oraz odpowiada wyzwaniom zielonej gospodarki, a w przypadku modernizacji i wymiany oświetlenia zewnętrznego wykorzystane zostaną metody minimalizujące zanieczyszczenie sztucznym światłem, działania animujące, aktywizujące lokalną społeczność, wpływające na zwiększenie identyfikacji z miejscem zamieszkania, zaangażowanie mieszkańców w sprawy najbliższej okolicy, w tym w prowadzenie procesu rewitalizacji. Prowadzone działania będą związane z realizowanym projektem jako element uzupełniający projektu. 				Kompleksowa rewitalizacja terenu Starego Szpitala
Poprawa warunków bytowych i jakości życia mieszkańców podobszaru rewitalizacji Osiedle	Cel 1 Ograniczenie negatywnych zjawisk społecznych gdyż przyczyni się poprawy warunków bytowych i jakości życia mieszkańców Oraz Cel 2 Poprawa jakości życia mieszkańców na obszarze rewitalizacji w oparciu o profesjonalne usługi publiczne poprzez zwiększenie oferty miejsc spędzania czasu wolnego	Liczba wspartych budynków mieszkalnych zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach – 7 szt. Liczba ludności zamieszkującej obszar rewitalizacji - 8 936	7..	Poprawa jakości życia mieszkańców podobszaru rewitalizacji poprzez kompleksową modernizację części wspólnych budynków wielorodzinnych wraz z modernizacją i dostosowaniem wspólnych przestrzeni czasu wolnego (place zabaw, boiska, części rekreacyjne) zlokalizowanych w podobszarze Osiedle,	Nowotarska Spółdzielnia Mieszkaniowa w Nowym Targu	<p>Kompleksowa modernizacja części wspólnych budynków wielorodzinnych oraz wspólnej przestrzeni czasu wolnego w podobszarze Osiedle, w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> przebudowa dachu, wymiana lub montaż nasad kominowych i wentylacyjnych, Wymiana instalacji elektrycznej i odgromowej, oświetlenia, naprawa tynków, malowanie ścian i sufitów, mycie i malowanie elewacji, Remont izolacji piwnic z dociepleniem, Wymiana pionów kanalizacyjnych i wodnych, wymiana instalacji c.o. Nowe ekologiczne źródła ogrzewania Remont ciągów komunikacyjnych, Modernizacja miejsca segregacji odpadów wymiana nawierzchni placów zabaw na nawierzchnię bezpieczną w całości lub w części w zależności od wymagań, wymianę nawierzchni boisk, wymianę urządzeń zabawowych, wymianę urządzeń sportowych na boiskach, montaż siłowni i innych urządzeń "na świeżym powietrzu", montaż ławek, koszy na odpady komunalne 	<p>Cel szczegółowy 5 (i), działanie 7.4. IIT - Rewitalizacja</p> <ul style="list-style-type: none"> poprawa warunków technicznych w częściach wspólnych wielorodzinnych budynków mieszkalnych, w tym elementy poprawiające dostępność dla osób z niepełnosprawnościami wraz z zagospodarowaniem i wyposażeniem bezpośredniego otoczenia budynków, roboty budowlane i modernizacja liniowej infrastruktury technicznej stanowiącej nieodłączny element projektu, zapewniającej dostęp do podstawowych usług komunalnych, jako mniejszościowy element projektu. Wydatki na infrastrukturę techniczną do 30% kosztów kwalifikowalnych projektu, Realizowane w jednym z uprawnionych z 18 miastach średnich i małych będących jednocześnie miastami powiatowymi, wynikające bezpośrednio z potrzeb mieszkańców obszaru rewitalizacji, uwzględniające dostosowanie realizowanych inwestycji do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, projekt uwzględnia rozwiązania energooszczędne oraz odpowiada wyzwaniom zielonej gospodarki, a w przypadku modernizacji i wymiany oświetlenia zewnętrznego wykorzystane zostaną metody minimalizujące zanieczyszczenie sztucznym światłem, wsparcie uzupełniające dotyczące bezpośredniego otoczenia wspieranych budynków i obiektów będzie uwzględniło potrzebę adaptacji miast do zmian klimatycznych, poprzez co najmniej zachowanie 	krajowe środki publiczne, środki prywatne, FEM CS 5i, działanie 7.4.	14 202 805,36	2025-2028	Modernizacja budynku handlowo-usługowego przy Al. Kopernika 12 Modernizacja budynku handlowo-usługowego przy ul. Podtatrzańsk a 74 Rewitalizacja placów zabaw, boisk oraz tworzenie monitorowanych stref bezpieczeństwa
			8.								Kompleksowa modernizacja części wspólnych budynków

Przedsięwzięcie (wiązka projektów)						Planowany zakres projektu – najważniejsze elementy projektu	Wskazanie zgodności projektu z programem FEM 2021-2027	Planowane źródło finansowania	Szacunkowa wartość wkładu UE (euro)	Planowana maksymalna okres realizacji (w latach)	Powiązanie z Innymi projektami
Skrócona nazwa przedsięwzięcia (wiązki projektów)	Wskazanie i uzasadnienie realizacji celu Strategii IIT przez przedsięwzięcie (wiązkę projektów) ze wskazaniem podejścia zintegrowanego	Szacowana, skumulowana wartość wskaźnika dla przedsięwzięcia (wiązki projektów) (wskaźnik z FEM 2021-2027)	LP	Tytuł projektu	Nazwa Beneficjenta						
							<p>zielonego charakteru tych obszarów i rosnących na nich drzew, w całym cyklu projektowym, w tym poprzez stosowanie standardów ochrony zieleni przy jednoczesnym dążeniu do zwiększenia powierzchni biologicznie czynnych i unikaniu tworzenia uszczelnionych powierzchni.</p> <ul style="list-style-type: none"> Przebudowa i uporządkowanie przestrzeni publicznych w celu przywrócenia i rozszerzenia funkcji, w tym działania wpływające na podniesienie poczucia bezpieczeństwa u użytkowników tych przestrzeni, w tym pieszych i rowerzystów, instalacja monitoringu, oświetlenia, małej architektury, rozwój zielonej i zielono- niebieskiej infrastruktury, a także dostosowanie przestrzeni publicznej do wymagań i oczekiwań osób o różnicowanych potrzebach, 				wielorodzinnych
Utworzenie Miejsca Pamięci	Cel strategiczny 3 Wzrost funkcjonalności przestrzeni publicznych obszaru rewitalizacji gdyż poprawi wizerunek miasta, a także Cel 2 Poprawa jakości życia mieszkańców na obszarze rewitalizacji w oparciu o profesjonalne usługi publiczne.	Liczba wspartych obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach– 1 szt. Liczba ludności zamieszkującej obszar rewitalizacji - 8 936	9.	Utworzenie Miejsca Pamięci w budynku przy ul. Jana Kazimierza 20 w Nowym Targu	Powiat Nowotarski	<p>Adaptacja części pomieszczeń budynku na potrzeby utworzenia miejsca pamięci m.in.: <ul style="list-style-type: none"> stworzenie przestrzeni i układu funkcjonalnego budynku zgodnie z obowiązującymi przepisami dotyczącymi tego typu budynku użyteczności publicznej, wykonanie odrębnego wejścia do budynku do części przeznaczonej na miejsce pamięci, remont ścian i posadzek, wymiana instalacji wewnętrznych, dostosowanie do wymagań sanitarnych i p/pożarowych, wyposażenie pomieszczeń niezbędne do prezentacji zgromadzonych materiałów historycznych oraz prowadzenia działań edukacyjnych. <p>Realizacja inwestycji w obiekcie użyteczności publicznej przyczyni się do wszechstronnego rozwoju społeczno-kulturalnego miasta oraz wzmocnienia więzi społecznych.</p> </p>	<p>Cel szczegółowy 5 (i), działanie 7.4. IIT - Rewitalizacja</p> <ul style="list-style-type: none"> wsparcie inwestycyjne istniejących zdegradowanych obiektów budowlanych, którym zostaną przywrócone lub nadane nowe funkcje m.in. społeczne, kulturalne, edukacyjne wraz z zakupem wyposażenia niezbędnego i bezpośrednio związanego z funkcją, która zostanie wprowadzona w ramach realizacji projektu, roboty budowlane i modernizacja liniowej infrastruktury technicznej stanowiącej nieodłączny element projektu, zapewniającej dostęp do podstawowych usług komunalnych, jako mniejszościowy element projektu. Wydatki na infrastrukturę techniczną do 30% kosztów kwalifikowalnych projektu, Realizowane w jednym z uprawnionych z 18 miastach średnich i małych będących jednocześnie miastami powiatowymi, uwzględniające dostosowanie realizowanych inwestycji do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, projekt uwzględnia rozwiązania energooszczędne oraz odpowiada wyzwaniom zielonej gospodarki, a w przypadku modernizacji i wymiany oświetlenia zewnętrznego wykorzystane zostaną metody minimalizujące zanieczyszczenie sztucznym światłem. 	krajowe środki publiczne, FEM CS 5i, działanie 7.4.	541 410,00	2025-2027	Miejska Biblioteka Publiczna w Nowym Targu – adaptacja zabytkowego budynku przy ul. Rynek 4
Utworzenie Centrum Aktywności Lokalnej	Cel 2 Poprawa jakości życia mieszkańców na obszarze rewitalizacji w oparciu o profesjonalne usługi publiczne.	Liczba wspartych obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach– 1 szt.		Utworzenie Centrum Aktywności Lokalnej na bazie budynku przy ul. Kolejowej 162	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Targu	<p>W ramach przedsięwzięcia planuje się opracowanie dokumentacji projektowej oraz wykonanie niezbędnych prac dotyczących modernizacji całego budynku, w tym dostosowanie pomieszczeń do pełnienia funkcji CAL, termomodernizacja budynku. Projekt zakłada także zagospodarowanie terenu związanego z budynkiem na potrzeby działalności CAL.</p> <p>Całkowity zakres projektu zostanie przedstawiony po opracowaniu dokumentacji projektowej.</p>	<p>Cel szczegółowy 2, działanie 2.1 Poprawa efektywności energetycznej - Instrumenty finansowe</p> <ul style="list-style-type: none"> Typ projektu B. Głęboka modernizacja energetyczna budynków użyteczności publicznej W ramach projektu finansowana będzie inwestycja w budynki publiczne, których właścicielem jest samorząd terytorialny Zakres rzeczowy inwestycji będzie wynikać z audytu energetycznego, Planowana, uzyskana oszczędność energii pierwotnej w budynku będzie na poziomie min. 30% 	krajowe środki publiczne, FEM CS 2, działanie 2.1., CS 5i, działanie 7.4.	1 542 859,74	2025-2027	Miejska Biblioteka Publiczna w Nowym Targu – adaptacja zabytkowego budynku przy ul. Rynek 4

Przedsięwzięcie (wiązka projektów)											
Skrócona nazwa przedsięwzięcia (wiązki projektów)	Wskazanie i uzasadnienie realizacji celu Strategii IIT przez przedsięwzięcie (wiązkę projektów) ze wskazaniem podejścia zintegrowanego	Szacowana, skumulowana wartość wskaźnika dla przedsięwzięcia (wiązki projektów) (wskaźnik z FEM 2021-2027)	LP	Tytuł projektu	Nazwa Beneficjenta	Planowany zakres projektu – najważniejsze elementy projektu	Wskazanie zgodności projektu z programem FEM 2021-2027	Planowane źródło finansowania	Szacunkowa wartość wkładu UE (euro)	Planowana <u>maksymalny</u> okres realizacji (w latach)	Powiązanie z Innymi projektami
		Liczba ludności zamieszkującej obszar rewitalizacji - 8 936					Cel szczegółowy 5 (i), działanie 7.4. IIT - Rewitalizacja <ul style="list-style-type: none">– wsparcie inwestycyjne istniejących zdegradowanych obiektów budowlanych, którym zostaną przywrócone lub nadane nowe funkcje m.in. społeczne, kulturalne, edukacyjne wraz z zakupem wyposażenia niezbędnego i bezpośrednio związanego z funkcją, która zostanie wprowadzona w ramach realizacji projektu,– niedochodowy a pożądaný z punktu widzenia lokalnej społeczności i realizowane przez instytucje publiczną i co do zasady nie generujące dochodów,– wynikające bezpośrednio z potrzeb mieszkańców obszaru rewitalizacji,– uwzględniające dostosowanie realizowanych inwestycji do potrzeb osób z niepełnosprawnościami,– działanie mające na celu poprawę dostępności do usług społecznych będą zgodne z Regionalnym Planem Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji Województwa Małopolskiego na lata 2023 - 2025 z perspektywą do 2030,– zapewniające ogólnodostępność,– projekt uwzględnia rozwiązania energooszczędne oraz odpowiada wyzwaniom zielonej gospodarki, a w przypadku modernizacji i wymiany oświetlenia zewnętrznego wykorzystane zostaną metody minimalizujące zanieczyszczenie sztucznym światłem.				

Źródło: Opracowanie własne.

9.2.2. Przedsięwzięcia rewitalizacyjna zlokalizowane na podobszarze rewitalizacji Centrum

Tabela 37 Fiszka projektowa dla przedsięwzięcia 1.1

Opis przedsięwzięcia rewitalizacyjnego	
	Nazwa przedsięwzięcia
	Miejska Biblioteka Publiczna w Nowym Targu – adaptacja zabytkowego budynku przy ul. Rynek 4
	Nazwa wnioskodawcy – realizatora przedsięwzięcia
	Gmina Miasto Nowy Targ
	Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja projektu
	Miejska Biblioteka Publiczna w Nowym Targu istnieje od 75 lat i do tej pory nie posiada swojej własnej siedziby. Zarówno główna biblioteka, jak i poszczególne filie prowadzą swoją działalność w wynajętych lokalach. Wynajmowane obiekty/pomieszczenia nie są przystosowane do prowadzonej przez Miejską Bibliotekę Publiczną działalności. Pomieszczenia są нефункционалне, nienadające się do gromadzenia, przechowywania i udostępniania zbiorów księgowych, nie ma w nich przestrzeni ani miejsca na organizację spotkań autorskich i zajęć edukacyjno-animacyjnych z czytelnikami. Zbiory biblioteki są obecnie umieszczone w wielu za małych i trudno ustawnych pomieszczeniach. Czytelnia oraz czytelnia komputerowa nie mogą w pełni zaspokajać potrzeb czytelników ze względu na brak odpowiedniego miejsca zarówno dla komputerów jak i użytkowników. Wypożyczalnia książek dla dorosłych i młodzieży częściowo zajmuje przestrzeń korytarza, co jest uciążliwe dla czytelników oraz pracujących bibliotekarzy. Nowoczesna biblioteka to jednocześnie miejsce integrujące lokalną społeczność, miejsce spotkań i edukacji kulturalnej, wykorzystujące nowe technologie i innowacyjne metody współpracy z czytelnikami. Żeby taką rolę mogła spełniać muszą istnieć odpowiednie do tego warunki lokalowe.
	Cel ogólny (cele) projektu
	Funkcjonalna, w pełni wyposażona Miejska Biblioteka Publiczna w Nowym Targu.
	Zakres zadań
	<p>Adaptacja budynku na potrzeby Miejskiej Biblioteki Publicznej w Nowym Targu.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Stworzenie przestrzeni i układu funkcjonalnego budynku zgodnie z obowiązującymi przepisami dotyczącymi budynku użyteczności publicznej oraz specyficznymi wymogami dotyczącymi budynku biblioteki, przystosowanym do gromadzenia, opracowywania i udostępniania zbiorów bibliotecznych. • Stworzenie czytelni komputerowej oraz czytelni głównej, sali do spotkań dla czytelników, sali konferencyjnej, • stworzenie odpowiedniego zaplecza dla pracowników biblioteki, wydzielenie części administracyjnej • spełnienie ogólnych wymagań bhp, sanitarnych i p/pożarowych.
	Opis zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami
	Przedsięwzięcie zapewnia dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami, bez względu na płeć, wiek, niepełnosprawność, rasę, pochodzenie etniczne, wyznawaną religię lub światopogląd, orientację seksualną. Osoby ze szczególnymi potrzebami, w tym z różnymi typami niepełnosprawności nie będą wykluczone z możliwości korzystania z produktów i rezultatów przedsięwzięcia. Przeprowadzone roboty budowlane uwzględniły będą zasady uniwersalnego projektowania w obiektach dla zapewnienia ich dostępności. Obiekt zostanie pozbawiony barier architektonicznych.
	Miejsce realizacji danego przedsięwzięcia ze wskazaniem podobszaru rewitalizacji
	ul. Rynek 4, Nowy Targ, częściowo na podobszarze rewitalizacji Centrum

	Szacowana (orientacyjna) wartość projektu
	5 000 000,00 zł
	Planowany maksymalny okres realizacji (w latach)
	2024 - 2027
	Potencjalne źródła finansowania
	krajowe środki publiczne, środki prywatne, EFRR, FEM 21-27 CS 5(i), działanie 7.4. IIT - Rewitalizacja
	Prognozowane wskaźniki rezultatu wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji
	<p>Wskaźniki produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> Liczba nowych obiektów użyteczności publicznej - 1 szt. <p>Wskaźniki rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> Wzrost atrakcyjności kulturalnej miasta Poprawa jakości usług świadczonych przez bibliotekę Wzrost uczestników wydarzeń organizowanych przez bibliotekę - o 30% <p>Wskaźniki z FEM 21-27:</p> <ul style="list-style-type: none"> Liczba wspartych obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach – 1 szt. Liczba ludności zamieszkującej obszar rewitalizacji - 8 936
	Powiązanie z celami rewitalizacji
	Cel strategiczny 2. Poprawa jakości życia mieszkańców na obszarze rewitalizacji w oparciu o profesjonalne usługi publiczne

Źródło: opracowanie własne

Tabela 38 Wiązka projektowa dla przedsięwzięcia 1.2.

Opis przedsięwzięcia rewitalizacyjnego	
	Nazwa przedsięwzięcia
	Wykorzystanie potencjału i poprawa dostępności Miejskiego Centrum Kultury w Nowym Targu
	Nazwa wnioskodawcy – podmioty realizujące
	Gmina Miasto Nowy Targ
	Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja projektu

	<p>Podobszar Centrum, w granicach którego leży Miejskie Centrum Kultury w Nowym Targu cechuje się nagromadzeniem licznych problemów społecznych, zarówno w zakresie kwestii związanych z liczbą osób korzystających z pomocy społecznej, bezrobociem, a także kwestiami dotyczącymi bezpieczeństwa oraz oferty czasu wolnego. Projekt ma za zadanie rozwiązać problem niedostatecznej oferty spędzania czasu wolnego.</p> <p>Realizacja przedsięwzięć pozwoli na wykorzystanie zasobów Miejskiego Centrum Kultury w Nowym Targu, który w ramach poprzedniej perspektywy GPR został poddany kompleksowej przebudowie oraz rozbudowie.</p>
	Cel ogólny (cele) projektu
	<p>Aktywizacja społeczna i rozbudowa oferty czasu wolnego dla mieszkańców, poprzez realizację działań aktywizujących (spotkania, warsztaty, szkolenia, kursy, wydarzenia dla różnych grup wiekowych, koncerty itp.) z wykorzystaniem nowo zmodernizowanego budynku Miejskiego Centrum Kultury w Nowym Targu. Poprawa dostępności Miejskiego Centrum Kultury dla pieszych oraz samochodów. Podniesienie atrakcyjności i poprawa ładu przestrzennego. Stworzenie przestrzeni nowoczesnej, współgrającej z charakterem okolicy.</p>
	Zakres zadań
	<p>Wykorzystanie potencjału Miejskiego Centrum Kultury w Nowym Targu celem aktywizacji i integracji mieszkańców.</p> <p>Zakres przedsięwzięcia obejmuje następujące zadania:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Prowadzenie szerokiej działalności kulturalnej na bazie zrewitalizowanej technicznie i funkcjonalnie infrastruktury MCK w Nowym Targu. – Rozbudowa oferty zajęć. – Animowanie czasu wolnego. – Wykorzystanie zrewitalizowanej przestrzeni publicznej do prowadzenia działań w terenie. – Cykliczne prezentowanie powstających prac w przestrzeni publicznej oraz organizacja występów upowszechniających działalność MCK m.in. na nowotarskim rynku.
	Opis zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami
	<p>Przedsięwzięcie zapewnia dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami, bez względu na płeć, wiek, niepełnosprawność, rasę, pochodzenie etniczne, wyznawaną religię lub światopogląd czy orientację seksualną. Osoby ze szczególnymi potrzebami, w tym z różnymi typami niepełnosprawności nie będą wykluczone z udziału w organizowanej ofercie społeczno-kulturalnej, na które wstęp będzie otwarty dla wszystkich grup odbiorców. Przedsięwzięcie zakłada dostosowanie przestrzeni do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.</p>
	Miejsce realizacji danego przedsięwzięcia ze wskazaniem podobszaru rewitalizacji
	<p>Al. Tysiąclecia 37, 34-400 Nowy Targ (nr działek: 19584 , 12582/2, 12584/10, 12584/11, 12584/9)</p>
	Szacowana (orientacyjna) wartość projektu
	500 000, 00 zł
	Planowany maksymalny okres realizacji (w latach)
	2024 - 2027
	Potencjalne źródła finansowania
	Krajowe środki publiczne, środki prywatne, środki własne, dotacje

	Prognozowane wskaźniki produktu i rezultatu wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji
	Wskaźniki produktu: – Liczba spotkań, koncertów, wydarzeń kulturalnych - 30 szt./rok – Liczba uczestników biorących udział w wydarzeniach organizowanych w MCK - 1000 os./rok
	Powiązanie z celami rewitalizacji
	Cel strategiczny 1. Ograniczenie negatywnych zjawisk społecznych Cel strategiczny 2. Poprawa jakości życia mieszkańców na obszarze rewitalizacji w oparciu o profesjonalne usługi publiczne

Źródło: opracowanie własne

Tabela 39 Wiązka projektowa dla przedsięwzięcia 1.3.

Opis przedsięwzięcia rewitalizacyjnego	
	Nazwa przedsięwzięcia
	Poprawa jakości życia mieszkańców podobszaru rewitalizacji Centrum
	Nazwa wnioskodawcy – realizatora przedsięwzięcia
	Nowotarska Spółdzielnia Mieszkaniowa w Nowym Targu; Zakład Gospodarki Mieszkaniowej w Nowym Targu sp. z o.o.;
	Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja projektu
	<ol style="list-style-type: none"> Wybudowane w większości w latach '60, '70 i '80 ubiegłego wieku budynki w ogóle nie były dostosowane do warunków Podhala, ani architektonicznie, ani funkcjonalnie; wymagają dokończenia termomodernizacji, malowania elewacji oraz na większości budynków przebudowy dachu (obecnie na większości budynków jest płaski) i dodatkowego docieplenia części dachowych, a ponadto modernizacji części wspólnych - głównie klatek schodowych w zakresie wymiany okładzin, balustrad, malowania itp. Wymiany wymagają też instalacje wewnętrzne wodno-kanalizacyjne, centralnego ogrzewania, elektryczne i wentylacyjne oraz w wypadku wykonania modernizacji instalacji wewnętrznych wymagany przepisami jest montaż instalacji telekomunikacyjnej światłowodowej. Wskazana jest budowa instalacji gazowej, gdyż obecnie mieszkańcy mogą korzystać jedynie z gazu płynnego w butlach. Użytkowanie praktycznie bez nadzoru indywidualnych instalacji zasilanych z butli stwarza zagrożenie, co zostało potwierdzone tragicznym w skutkach wybuchem gazu i pożarem w roku 2015 w jednym z budynków wielorodzinnych. Ogromne również były straty materialne w mieszkaniach i w częściach wspólnych. Rosnące koszty ogrzewania powodują konieczność rozważenia zmiany systemu ogrzewania budynku na bardziej ekologiczny, np. z wykorzystaniem pomp ciepła i paneli fotowoltaicznych oraz pieca gazowego jako szczytowego, w tym z wykorzystaniem ciepła także do celów c.c.w. w miejsce ciepłej wody uzyskiwanej dotychczas z tzw. „bojlerów” elektrycznych, co także zmniejszy zapotrzebowanie na energię zewnętrzną. Wskazana jest też budowa tzw. „wiatrołapów” dla zwiększenia bezpieczeństwa mieszkańców oraz dla zmniejszenia utraty ciepła z klatek schodowych, a ponadto odpowiednio modernizacja lub montaż instalacji domofonowej oraz przeniesienie do wiatrołapów skrzynek pocztowych. Przy wielu budynkach remontu wymagają ciągi komunikacyjne do budynków (drogi, chodniki, opaski). W budynkach lub pionach budynków pozbawionych balkonów wskazana jest dobudowa balkonów. Od połowy lat dziewięćdziesiątych ubiegłego wieku prowadzone są w miarę posiadanych środków prace obejmujące rewitalizację budynków, które to prace wymagają coraz większych nakładów finansowych, a bez zewnętrznego wsparcia przekraczają możliwości finansowe mieszkańców. Plac zabaw znajduje się w centrum osiedla złożonego z 8 budynków mieszkalnych posiadających 220 lokali. Obecnie na terenie przeznaczonym do zabawy i rekreacji jest wyasfaltowany ogrodzony teren z lat 90-tych oraz mały plac zabaw na którym znajdują się:

	piaskownica murowana metalowa karuzela, dwie huśtawki wahadłowe, dwa bujaki sprężynowe, które nie posiadają właściwych certyfikatów ze względu na fakt ich montażu w latach 90-tych. Wymagana jest bezwzględna modernizacja placu zabaw poprzez wykonanie nowej nawierzchni terenu wymianie urządzeń oraz doposażenie placu zabaw w nowe urządzenia.
	Cel ogólny (cele) projektu
	<p>Celem projektu jest:</p> <ul style="list-style-type: none"> – uatrakcyjnienie wizerunku miasta, – wzmocnienie rozwoju funkcji turystycznej, – podniesienie wartości architektonicznej i użytkowej, – zwiększenie jakości życia mieszkańców, – zwiększenie bezpieczeństwa użytkowania budynków i przestrzeni publicznych, – zwiększenie dostępności do szerokopasmowego dostępu do Internetu, – zmniejszenie zużycia energii elektrycznej, – zmniejszenie zużycia ciepła, – zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do atmosfery, zwiększenie udziału O.Z.E., – zmniejszenie kosztów utrzymania budynków, w tym zmniejszenie ilości awarii i kosztów usuwania awarii instalacji, – zwiększenie bezpieczeństwa ruchu.
	Zakres zadań
	<p>I. Kompleksowa modernizacja części wspólnych budynków wielorodzinnych znajdujących się wraz z otoczeniem zlokalizowanych w podobszarze Centrum, będących w zarządzie Nowotarskiej Spółdzielni Mieszkaniowej w Nowym Targu</p> <p>Prace w ramach niniejszego projektu będą odpowiednio obejmowały:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Przebudowę dachu budynku z dachu płaskiego na jednospadowy np. z blachy z dociepleniem części dachowych i stropodachu oraz wymianę wyłazów na dach. – Wymianę lub montaż nasad kominowych i wentylacyjnych. – Wymianę instalacji odgromowej, wymianę barierok, wymianę instalacji elektrycznej, w tym także do oświetlenia i sygnalizacyjnej (z redukcją napięcia zasilającego), montaż lamp LED, naprawę tynków, malowanie ścian i sufitów) oraz mycie i malowanie elewacji. – Remont izolacji pionowej piwnic z dociepleniem stropu nad piwnicami lub z dociepleniem ścian piwnic i remont opaski - Budowę wiatrołapów z montażem dodatkowej stolarki oraz montażem skrzynek pocztowych oddawczych w wiatrołapach. – Modernizację lub montaż instalacji domofonowej. – Montaż nowych tablic informacyjnych. – Wymianę wspólnych pionów i poziomów kanalizacyjnych. – Wymianę wspólnych pionów i poziomów wodnych z przeniesieniem pionów na klatki schodowe i montaż liczników. – Wymianę instalacji c.o. (tam gdzie to możliwe z przeniesieniem pionów na klatki schodowe i montaż liczników ciepła) w pozostałych przypadkach montaż na grzejnikach podzielników ciepła). – Wymianę pionów instalacji elektrycznej i tablic głównych oraz wymianę instalacji elektrycznej i oświetleniowej (montaż lamp LED) w nieruchomości wspólnej obejmującej części piwniczne, montaż instalacji gazowej, montaż instalacji telekomunikacyjnej światłowodowej. – Zmianę systemu ogrzewania z dotychczasowego np. z montażem pomp ciepła + ewentualnie piec gazowy szczytowy+ panele fotowoltaiczne na dachu. Zmiana i rodzaj sposobu ogrzewania w zależności od wyników analizy ekonomicznej w stosunku do obecnego źródła ciepła. – Budowę instalacji c.c.w. - z wykorzystaniem budynkowej kotłowni do c.o. po jej wybudowaniu. – Remont ciągów komunikacyjnych do budynku. – Modernizacja altan śmietnikowych służących nieruchomości dla dostosowania do wymogów segregacji odpadów. – Wymianę przyłączy kanalizacyjnych.

	<ul style="list-style-type: none"> – Montaż oświetlenia terenu (montaż słupów oraz lamp typu LED sterowanych z wykorzystaniem czujników ruchu.). – W budynkach lub pionach budynków pozbawionych balkonów na wniosek mieszkańców dobudowa balkonów.
II.	Modernizacja placu zabaw na terenie osiedla Topolowe
	<ul style="list-style-type: none"> – bezwzględna modernizacja placu zabaw poprzez wykonanie nowej nawierzchni terenu wymianie urządzeń oraz doposażenie placu zabaw w nowe urządzenia. Powierzchnia placu zabaw przewidziana do przebudowy – 100 m².
Opis zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami	
<p>W rewitalizowanych wielorodzinnych budynkach mieszkalnych zastosowane zostaną udogodnienia dla osób z niepełnosprawnościami, m.in. oznaczenia wypukłe, poręcze i barierki, listwy antypoślizgowe. Wejścia do budynków będą odpowiednio widoczne i oświetlone, a ich szerokość zapewni dostęp do budynku osobom ze specjalnymi potrzebami. Roboty budowlane będą przeprowadzone zgodnie z zasadą uniwersalnego projektowania.</p> <p>Przedsięwzięcie dot. przebudowy placu zabaw zakłada dostosowanie przestrzeni do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. W ramach inwestycji zagospodarowania terenu zostaną stworzone elementy dostosowania do potrzeb osób poruszających się na wózkach inwalidzkich, zlikwidowane zostaną nierówności jezdni, a przestrzeń zostanie odpowiednio doświetlona.</p>	
Miejsce realizacji danego przedsięwzięcia ze wskazaniem podobszaru rewitalizacji	
<p>Podobszar rewitalizacji Centrum</p> <p>Modernizacja budynków:</p> <p>przy Al. Tysiąclecia 44b, nr działki (powierzchnia): 19434 (0.1788 ha); 19435 (0.0793 ha); 13165/2 (0.0464 ha) <u>łącznie pow.: 0.3045 ha</u></p> <p>przy Al. Tysiąclecia 44a, nr działki (powierzchnia): 19433 (0.1788 ha); 19435 (0.0793 ha); 13165/2 (0.0464 ha); <u>łącznie pow.: 0.3045 ha</u></p> <p>przy al. Tysiąclecia 36,38, nr działki (powierzchnia): 13180/5 (0.1751 ha); 13180/6 (0.1918 ha); 13180/8 (0.0005 ha); 13180/9 (0.0032 ha); 13180/10 (0.0051ha); <u>łącznie pow.: 0.3757 ha</u></p> <p>przy al. Tysiąclecia 30,32,34, nr działki (powierzchnia): 13200/55 (0.0983 ha); 13200/56 (0.0937 ha); 13200/63 (0.1435 ha); 13200/58 (0.0402 ha); 13200/65 (0.0131 ha); 13200/66 (0.0164 ha); 13200/67 (0.0367 ha); 13200/61 (0.0056 ha); 13200/62 (0.0062 ha); <u>łącznie pow.: 0,4357 ha</u></p> <p>ul. Królowej Jadwigi 5 wraz z otoczeniem 12594 (0.0525 ha)</p> <p>Modernizacja placu zabaw Os. Topolowe 7</p>	
Szacowana (orientacyjna) wartość projektu	
<p>Łączna wartość: 16 391 914,80 zł, a w tym:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kompleksowa modernizacja części wspólnych budynków wielorodzinnych znajdujących się wraz z otoczeniem zlokalizowanych w podobszarze Centrum, będących w zarządzie Nowotarskiej Spółdzielni Mieszkaniowej w Nowym Targu, wartość zadania: 16 361 914,80 zł; 2. Modernizacja placu zabaw, wartość zadania: 30 000,00 zł 	
Planowany maksymalny okres realizacji (w latach)	

	2025 - 2028
	Potencjalne źródła finansowania
	krajowe środki publiczne, środki prywatne, FEM CS 5i, działanie 7.4.
	Prognozowane wskaźniki rezultatu wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji
	<p>Wskaźniki produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> – liczba zmodernizowanych budynków – 9 szt. – liczba zmodernizowanych przestrzeni publicznych, rekreacyjnych – 1 szt. <p>Wskaźniki rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> – poprawa jakości życia mieszkańców, – zmniejszenie zużycia energii pierwotnej w budynkach publicznych, – ilość zaoszczędzonej energii elektrycznej, – ilość zaoszczędzonej energii cieplnej, – oszczędność kosztów, – redukcja zanieczyszczeń ze spalania węgla w związku z redukcją zapotrzebowania na energię z kotłowni węglowej.
	Powiązanie z celami rewitalizacji
	<p>Cel strategiczny 1. Ograniczenie negatywnych zjawisk społecznych</p> <p>Cel strategiczny 2. Poprawa jakości życia mieszkańców na obszarze rewitalizacji w oparciu o profesjonalne usługi publiczne</p>

Źródło: opracowanie własne

Tabela 40 Fiszka projektowa dla przedsięwzięcia 1.4.

Opis przedsięwzięcia rewitalizacyjnego	
	Nazwa przedsięwzięcia
	Przebudowa istniejącej klatki schodowej wraz z wymianą pokrycia dachowego nad całością zabytkowego budynku Sokoła w Nowym Targu
	Nazwa wnioskodawcy – realizatora przedsięwzięcia
	Powiat Nowotarski, ul. Bolesława Wstydlwego 14, 34-400 Nowy Targ
	Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja projektu
	Niezadowolający stan zachowania budynku Sokoła w Nowym Targu, utrudniony dostęp do infrastruktury edukacyjnej.
	Cel ogólny (cele) projektu
	Realizacja inwestycji przyczyni się do poprawy ładu przestrzennego w centrum Nowego Targu. Wykonanie przedsięwzięcia wpłynie na poprawę dostępności do infrastruktury edukacyjnej. Siedziba powiatowej jednostki organizacyjnej wpisana jest do gminnej ewidencji zabytków.
	Zakres zadań
	Przebudowa istniejącej klatki schodowej, zgodnie z obowiązującymi przepisami w zakresie bezpieczeństwa pożarowego - wymiana pokrycia dachowego nad całością budynku - nadzór inwestorski.
	Opis zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami

	W rewitalizowanym budynku Sokoła zastosowane zostaną udogodnienia dla osób z niepełnosprawnościami. Wejścia do budynków będą odpowiednio widoczne i oświetlone, a ich szerokość zapewni dostęp do budynku osobom ze specjalnymi potrzebami. Roboty budowlane będą przeprowadzone zgodnie z zasadą uniwersalnego projektowania,
	Miejsce realizacji danego przedsięwzięcia ze wskazaniem podobszaru rewitalizacji
	Nowy Targ, plac Słowackiego 13, 34-400 Nowy Targ Podobszar rewitalizacji Centrum
	Szacowana (orientacyjna) wartość projektu
	1 100 000,00 zł
	Planowany maksymalny okres realizacji (w latach)
	2025 - 2028
	Potencjalne źródła finansowania
	krajowe środki publiczne, środki prywatne, dofinansowanie UE (z wyłączeniem FEM)
	Prognozowane wskaźniki rezultatu wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji
	Wskaźniki produktu: – liczba obiektów, które uległy poprawie w zakresie dostępności i estetyki w wyniku działań rewitalizacyjnych: 1 szt. – liczba przebudowanych zabytków – 1 szt. Wskaźniki rezultatu: – poprawę dostępności do infrastruktury edukacyjnej, – poprawy ładu przestrzennego, – zmniejszenie zużycia energii pierwotnej w budynkach publicznych, – ilość zaoszczędzonej energii cieplnej, – oszczędność kosztów.
	Powiązanie z celami rewitalizacji
	Cel strategiczny 2. Poprawa jakości życia mieszkańców na obszarze rewitalizacji w oparciu o profesjonalne usługi publiczne

Źródło: opracowanie własne

Tabela 41 Wiązka projektowa dla przedsięwzięcia 1.5.

Opis przedsięwzięcia rewitalizacyjnego	
	Nazwa przedsięwzięcia
	Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez podniesienie jakości usług edukacji zawodowej oraz usług opiekuńczych dla seniorów
	Nazwa wnioskodawcy – realizatora przedsięwzięcia
	Akademia Nauk Stosowanych w Nowym Targu Polski Komitet Pomocy Społecznej – Zarząd Miejski w Nowym Targu, Stowarzyszenie Charytatywne.
	Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja projektu
	W związku z rosnącymi wymaganiami rynku pracy, istnieje potrzeba modernizacji i ulepszenia systemu kształcenia zawodowego. Starzejąca się populacja Nowego Targu wymaga rozwinięcia usług opiekuńczych. Projekt przewiduje zwiększenie dostępności i jakości opieki dla osób starszych. Poprzez poprawę usług edukacyjnych i opiekuńczych, projekt ma na celu zwiększenie integracji społecznej, zapobieganie wykluczeniu społecznemu oraz wzmacnianie więzi międzypokoleniowych.
	Cel ogólny (cele) projektu
	Kompleksowa rewitalizacja terenu Starego Szpitala na potrzeby Akademii Nauk Stosowanych oraz mieszkańców Nowego Targu. Zwiększenie dostępności do specjalistycznych społecznych i medycznych usług dla osób starszych. Zapewnienie wsparcia osobom starszym poprzez dzienny dom pobytu seniora. Wzrost świadomości społecznej poprzez naukę prozdrowotnego trybu życia. Wsparcie opiekunów i opiekunów nieformalnych osób starszych poprzez działania edukacyjno-doradcze.
	Zakres zadań
I.	Kompleksowa rewitalizacja terenu Starego Szpitala poprzez wykonanie prac budowlanych, rozbiórkowych wraz z całościowym zagospodarowaniem terenu na potrzeby Akademii Nauk Stosowanych mieszkańców Nowego Targu <ul style="list-style-type: none"> – Projektuje się przebudowę, rozbudowę i zmianę sposobu użytkowania budynku tzw. „Starego Szpitala”, poprzedzoną robotami rozbiórkowymi. Rozbudowę projektuje się jako dobudowę dwóch skrzydeł w narożnikach: północno-wschodnim i północno-zachodnim. Projektuje się je jako obiekty 4-ro kondygnacyjne (parter, I piętro, II piętro, poddasze), podpiwniczone, z dachem powiązanym konstrukcyjnie z istniejącą częścią, o tożsamym kącie nachylenia połaci dachowych. Wnętrze obiektu poddane zostanie przebudowie, w celu dostosowania obiektu do założonych funkcji społecznych (dom dziennego pobytu dla osób starszych oraz na potrzeby Akademii) Dokładne funkcje zostaną przedstawione w dokumentacji aplikacyjnej. Ponadto, w ramach projektu przewidziane jest m.in. kompleksowe zagospodarowanie terenu oraz zakup niezbędnego wyposażenia.
II.	Poprawa jakości życia seniorów w Nowym Targu poprzez wdrożenie specjalistycznego programu aktywizująco-opiekuńczego oraz wsparcie placówki dziennego pobytu seniora <ul style="list-style-type: none"> – W ramach projektu nastąpi realizacja działań związanych z opracowaniem i realizacją programu aktywizująco-opiekuńczego przez specjalistów pracowników Akademii Nauk Stosowanych oraz wsparcie utworzonej na kampusie „Starego Szpitala” placówki dziennego pobytu seniora. Działania te zostały uzupełnione o inne przewidziane w dokumentacji konkursowej.
	Opis zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami
	Przedsięwzięcie zakłada dostosowanie przestrzeni i budynków do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. W ramach inwestycji zagospodarowania terenu zostaną stworzone elementy dostosowania do potrzeb osób poruszających się na wózkach inwalidzkich, zlikwidowane zostaną nierówności jezdni, a przestrzeń zostanie odpowiednio doświetlona. W rewitalizowanych

	budynkach zastosowane zostaną udogodnienia dla osób z niepełnosprawnościami: montaż elementów dotykowych na dojściu do budynku, montaż pochwyty nad schodami wejściowymi, montaż listew ostrzegawczych na dojściach do budynków, oznaczenie stopni schodowych taśmą ostrzegawczą, montaż poręczy na schodach wejściowych do budynków, na poziomie parteru, zejść do piwnic.
	Miejsce realizacji danego przedsięwzięcia ze wskazaniem podobszaru rewitalizacji
	ul. Szpitalna 12, 34-400 Nowy Targ Podobszar rewitalizacji Centrum
	Szacowana (orientacyjna) wartość projektu
	Łączna wartość: 31 500 000,00 zł, a w tym: I. Kompleksowa rewitalizacja terenu Starego Szpitala poprzez wykonanie prac budowlanych, rozbiórkowych wraz z całościowym zagospodarowaniem terenu na potrzeby Akademii Nauk Stosowanych mieszkańców Nowego Targu, wartość zadania: 30 000 000,00 zł; II. Poprawa jakości życia seniorów w Nowym Targu poprzez wdrożenie specjalistycznego programu aktywizująco-opiekuńczego oraz wsparcie placówki dziennego pobytu seniora, wartość zadania: 1 500 000,00 zł
	Planowany maksymalny okres realizacji (w latach)
	2025 - 2028
	Potencjalne źródła finansowania
	krajowe środki publiczne, środki prywatne, FEM CS 5i, działanie 7.4.
	Prognozowane wskaźniki rezultatu wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji
	Liczba zmodernizowanych obiektów zdegradowanych, którym nadano nowe funkcje – 1 szt.
	Powiązanie z celami rewitalizacji
	Cel strategiczny 1. Ograniczenie negatywnych zjawisk społecznych Cel strategiczny 2. Poprawa jakości życia mieszkańców na obszarze rewitalizacji w oparciu o profesjonalne usługi publiczne

Źródło: opracowanie własne

Tabela 42 Fiszka projektowa dla przedsięwzięcia 1.6.

Opis przedsięwzięcia rewitalizacyjnego	
	Nazwa przedsięwzięcia
	Remont sieci wodociągowej na ul. Rynek
	Nazwa wnioskodawcy – realizatora przedsięwzięcia
	Miejski Zakład Wodociągów i Kanalizacji sp. z o.o. ul. Długa 21, 34-400 Nowy Targ
	Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja projektu
	Rynek w Nowym Targu jest miejscem spotkań towarzyskich mieszkańców miasta oraz głównych wydarzeń kulturalnych w mieście. Sieć wodociągowa wybudowana w 1962 roku, na której obecnie występują liczne awarie utrudniają jakość dostarczanej wody dla podmiotów gospodarczych oraz mieszkańców przy ul. Rynek, podczas napraw utrudniony jest również ruch komunikacyjny związany z blokowaniem ulicy na czas potrzebny do usunięcia awarii.

	Cel ogólny (cele) projektu
	Remont sieci wodociągowej usprawni działalność firm gastronomicznych, turystycznych poprzez poprawę jakości świadczonych usług w zakresie dostarczanej wody oraz ułatwi komunikację w mieście. Z wyremontowanej sieci wodociągowej dostarczona będzie woda do nowego budynku Miejskiej Biblioteki zlokalizowanej przy ul. Rynek 4, który jest przedmiotem kluczowego w nowej perspektywie GPR projektu.
	Zakres zadań
	Remont sieci wodociągowej o długości około 520 m.b. wraz z wymianą przyłączy do budynków.
	Opis zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami
	Podmioty odpowiedzialne za realizację modernizacji sieci wodociągowej zapewnią dostęp do informacji o projekcie na stronie internetowej zgodnej z WCAG 2.1.
	Miejsce realizacji danego przedsięwzięcia ze wskazaniem podobszaru rewitalizacji
	Ul. Rynek , 34-400 Nowy Targ, Podobszar rewitalizacji Centrum
	Szacowana (orientacyjna) wartość projektu
	1 000 000,00 zł
	Planowany maksymalny okres realizacji (w latach)
	2024 - 2030
	Potencjalne źródła finansowania
	krajowe środki publiczne, środki prywatne, budżet gminy,
	Prognozowane wskaźniki rezultatu wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji
	Wskaźniki produktu: – długość zmodernizowanej sieci wodociągowej – 520 m.b. Wskaźniki rezultatu: – poprawa jakości życia mieszkańców, – redukcja liczby zgłaszanych awarii, – wyprowadzenie ze stanu kryzysowego w centrum Nowego Targu, służącego integracji lokalnej społeczności, – poprawa jakości usług komunalnych.
	Powiązanie z celami rewitalizacji
	Cel strategiczny 3. Wzrost funkcjonalności przestrzeni publicznych obszaru rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne

Tabela 43 Wiązka projektowa dla przedsięwzięcia 1.7.

	Opis przedsięwzięcia rewitalizacyjnego
	Nazwa przedsięwzięcia
	Aktywizacja społeczna i gospodarcza mieszkańców podobszaru rewitalizacji Centrum

	Nazwa wnioskodawcy – realizatora przedsięwzięcia
	Urząd Miasta Nowy Targ
	Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja projektu
	<p>Projekt ma za zadanie rozwiązać problem niedostatecznej oferty gospodarczej, społecznej i turystycznej Centrum, które nie wykorzystuje w pełni potencjału centrotwórczego, unikalnego w skali całego Podhala.</p> <p>Głównymi problemami społecznymi zdiagnozowanymi w Centrum jest bezrobocie i wykluczenie społeczne. Analizując pomoc udzielaną przez MOPS można zauważyć zjawisko tzw. dziedziczenia ubóstwa, wykluczenia społecznego oraz korzystania z pomocy społecznej. W związku ze zdiagnozowanymi problemami, jednym z kluczowych elementów działania projektu będzie zawodowa i społeczna integracja osób wykluczonych.</p>
	Cel ogólny (cele) projektu
	<p>Aktywizacja gospodarcza, społeczna i turystyczna Centrum.</p> <p>Przedsięwzięcie ma na celu udzielenie kompleksowego wsparcia mieszkańcom zagrożonym wykluczeniem społecznym, dając im możliwość zatrudnienia w podmiocie ekonomii społecznej, której celem będzie m.in. umożliwienie osobom bezrobotnym aktywizacji zawodowej.</p>
	Zakres zadań
	<p>I. Program aktywizacji gospodarczej Centrum</p> <ul style="list-style-type: none"> • Program aktywizacji przedsiębiorczości skierowany do- <ul style="list-style-type: none"> – Przedsiębiorców – osób potencjalnie mogących założyć działalność <p>II. Ekonomia społeczna efektywnym narzędziem rozwiązywania problemów społecznych Centrum</p> <ul style="list-style-type: none"> • Utworzenie podmiotu ekonomii społecznej: wsparcie doradczo-szkoleniowe, wsparcie pomostowe, mentoring w zakresie prowadzenia działalności, obsługi ruchu turystycznego. • Stworzenie miejsc pracy. • Dysponowanie lokalem na działalność oraz wyposażenie stanowisk pracy. • Uznaje się, iż powstały podmiot ekonomii społecznej będzie odpowiedzialny m.in. za utrzymanie czystości i ładu na obszarze rewitalizacji oraz będzie w ramach partnerstwa włączany do działań na rzecz aktywizacji społeczno-kulturalnej obszaru wsparcia.
	Opis zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami
	Przedsięwzięcie zapewnia dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami, bez względu na płeć, wiek, niepełnosprawność, rasę, pochodzenie etniczne, wyznawaną religię lub światopogląd czy orientację seksualną. Osoby ze szczególnymi potrzebami, w tym z różnymi typami niepełnosprawności nie będą wykluczone z udziału w organizowanej ofercie społeczno-gospodarczej, na które wstęp będzie otwarty dla wszystkich grup odbiorców.
	Miejsce realizacji danego przedsięwzięcia ze wskazaniem podobszaru rewitalizacji
	podobszar rewitalizacji Centrum
	Szacowana (orientacyjna) wartość projektu
	<p><u>Łączna wartość: 2 000 000,00 zł, a w tym:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Program aktywizacji gospodarczej Centrum, wartość zadania: 1 000 000,00 zł; 2. Ekonomia społeczna efektywnym narzędziem rozwiązywania problemów społecznych Centrum, wartość zadania: 1 000 000,00 zł
	Planowany maksymalny okres realizacji (w latach)

	2024 - 2030
	Potencjalne źródła finansowania
	krajowe środki publiczne, środki prywatne, budżet gminy, budżet jednostek miejskich: OSP, MCK i powiatowych PUP
	Prognozowane wskaźniki rezultatu wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji
	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba stworzonych miejsc pracy – 30 – Liczba powstałych podmiotów ekonomii społecznej – 1 szt.
	Powiązanie z celami rewitalizacji
	Cel 1 Ograniczenie negatywnych zjawisk społecznych

Źródło: opracowanie własne

9.2.3. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne zlokalizowane na podobszarze rewitalizacji Osiedle

Tabela 44 Fiszka projektowa dla przedsięwzięcia 2.1.

Opis przedsięwzięcia rewitalizacyjnego	
	Nazwa przedsięwzięcia
	Przebudowa, rozbudowa, modernizacja i adaptacja budynku, w którym prowadzone są kompleksowe działania na rzecz osób niepełnosprawnych wraz z zagospodarowaniem terenu funkcjonalnie związanego z obiektem
	Nazwa wnioskodawcy – realizatora przedsięwzięcia
	Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną – Koło w Nowym Targu
	Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja projektu
	<p>Jak podają statystyki i prognozy wzrasta liczba osób niepełnosprawnych, a wraz z nią zapotrzebowanie na fachową pomoc. W Nowym Targu brak kompleksowego wsparcia osób zależnych i ich opiekunów (m.in. oddziaływania rehabilitacyjne, terapeutyczne, edukacyjne, opiekuńcze, doradcze), świadczonych nieodpłatnie i łatwo dostępnych - zlokalizowanych w jednym miejscu.</p> <p>Niektóre formy wsparcia w powyższym zakresie od wielu lat prowadzi Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną – Koło w Nowym Targu. Nie nastawiając się na osiągnięcie zysku, wypełnia lukę w dostarczaniu osobom z niepełnosprawnością intelektualną usług w tych obszarach, które nie są realizowane – lub są realizowane w sposób niewystarczający – przez sektor publiczny czy prywatny. Dotyczy to w szczególności działań z zakresu ochrony zdrowia i rehabilitacji, edukacji i oświaty oraz pomocy społecznej.</p> <p>W prowadzonych przez Stowarzyszenie placówkach dziennego pobytu: Ośrodka Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczym i Środowiskowym Domu Samopomocy „Chatka” codziennymi zajęciami terapeutyczno-opiekuńczymi objęte są osoby z upośledzeniem umysłowym i sprzężonymi niepełnosprawnościami, które ze względu na wiek i poziom funkcjonowania nie znajdują miejsca w innych placówkach działających w mieście. PSONI – Koło w Nowym Targu nie może udzielić wsparcia wszystkim potrzebującym, ze względu na trudne warunki lokalowe.</p> <p>W systemie wsparcia osób niepełnosprawnych - nie tylko w mieście, ale i w całym regionie, nie ma oferty skierowanej dla dorosłych osób głęboko, wielorako niepełnosprawnych, które po 25 r. ż.</p>

	<p>wypadają z systemu edukacji, a nie kwalifikują się do istniejących form wsparcia instytucjonalnego. Stowarzyszenie jest gotowe wypełnić tę lukę, jednak na przeszkodzie stoi brak odpowiedniej bazy lokalowej.</p> <p>Aby dotychczasowe działania mogły być kontynuowane, rozwijane i poszerzane o nowe formy, a także by mogła z nich korzystać większa liczba osób potrzebujących, konieczna jest przebudowa, nadbudowa i rozbudowa istniejącego budynku.</p> <p>Brak udzielenia osobom niepełnosprawnym i ich rodzinom wsparcia adekwatnego do potrzeb, może prowadzić do pogorszenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> – kondycji psychofizycznej (brak terapii, kontaktów społecznych, nadmierne obciążenie opiekunów), – sytuacji finansowej (brak możliwości podjęcia pracy, korzystanie z odpłatnych usług), – konieczności stosowania mniej korzystnych społecznie i ekonomicznie rozwiązań (hospitalizacje, oddanie osób niepełnosprawnych do domów pomocy społecznej). <p>Prowadzi to do marginalizacji i wykluczenia społecznego tej grupy.</p>
	Cel ogólny (cele) projektu
	<p>Cel ogólny: stworzenie na terenie Nowego Targu centrum kompleksowego wsparcia osób z upośledzeniem intelektualnym i ze sprzężonymi niepełnosprawnościami.</p> <p>Cele szczegółowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> – utworzenie innowacyjnej formy wsparcia osób głęboko wielorako niepełnosprawnych, – stworzenie oferty dla małych dzieci zagrożonych niepełnosprawnością; – poprawa warunków bazy lokalowej OREW i ŚDS (dostosowanie do obecnych standardów) i objęcie wsparciem większej liczby osób niepełnosprawnych w tych placówkach; – poszerzenie oferty placówek o nowe formy oddziaływań terapeutycznych, szkoleniowych, integracyjnych; – utworzenie nowych miejsc pracy; – odciążenie w opiece nad osobami niepełnosprawnymi ich rodzin i opiekunów; – udzielenie wieloprofilowego wsparcia rodzinom będącym w kryzysie z powodu niepełnosprawności członka rodziny; – stworzenie przestrzeni dla działań o charakterze edukacyjnym, kulturalnym, integracyjnym itp. – skierowanych do lokalnej społeczności.
	Zakres zadań
	<p>Przebudowa, rozbudowa, modernizacja i adaptacja istniejącego budynku wraz przyłączami, instalacjami zewnętrznymi, zagospodarowaniem terenu w zakresie ogrodzenia, placu zabaw, miejsc postojowych, utwardzonych ścieżek, dojazdów, dróg [w tym pożarowych], urządzenia zieleni o charakterze parkowym.</p> <p>Rozbudowa budynku w kierunku zachodnim i południowym o trzykondygnacyjne, podpiwniczone skrzydło budynku funkcjonalnie połączone z istniejącym budynkiem, mieszczące nowe funkcje wynikające z programu funkcjonalnego określonego przez Zamawiającego.</p> <p>Przebudowa istniejącego budynku dwukondygnacyjnego, częściowo podpiwniczonego, w zakresie minimalnym doprowadzającym do: zgodności z obecnie obowiązującymi przepisami budowlanymi, sanitarnymi, BHP, bezpieczeństwa pożarowego poprawy efektywności energetycznej, jego izolacyjności termicznej, akustycznej, sprawności instalacji wewnętrznych do osiągnięcia standardu budynku pasywnego poprawy funkcjonalnego i racjonalnego zagospodarowania dostępnych pomieszczeń i dostosowanie ich do aktualnych i planowanych potrzeb ze szczególnym uwzględnieniem niepełnosprawności wychowanków i podopiecznych Koła PSONI.</p> <p>Nadbudowa o jedną kondygnację istniejącego budynku z przeznaczeniem na pomieszczenia biurowe, administracyjne, pomieszczenia dla pracowników oraz pomieszczenia treningowe o charakterze mieszkalnym.</p>
	Opis zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami
	<p>Przedsięwzięcie zakłada dostosowanie przestrzeni i budynków do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Utworzenie kompleksu opiekuńczo-rehabilitacyjno-edukacyjnego zostanie zrealizowane z pełnym uwzględnieniem szczególnych potrzeb przyszłych użytkowników tych obiektów - osób z niepełnosprawnościami, w zakresie zastosowanych rozwiązań architektoniczno -</p>

	konstrukcyjnych oraz ich późniejszej eksploatacji, prowadzenia terapii zajęciowych, zajęć edukacyjnych, kulturalno-oświatowych, sportowo-rekreacyjnych i innych działań aktywizujących społecznie i ruchowo osoby z niepełnosprawnościami. W rewitalizowanych budynkach nastąpi poprawa dostępności dla osób z niepełnosprawnościami m. in. poprzez wykonanie podjazdów dla wózków inwalidzkich umożliwiających swobodny wjazd do nieruchomości
	Miejsce realizacji danego przedsięwzięcia ze wskazaniem podobszaru rewitalizacji
	Nowy Targ, ul. Podtatrzańska 47a, Podobszar rewitalizacji Osiedle
	Szacowana (orientacyjna) wartość projektu
	12 720 000 zł
	Planowany maksymalny okres realizacji (w latach)
	2024 - 2027
	Potencjalne źródła finansowania
	krajowe środki publiczne, FEM 21-27 CS 5(i), działanie 7.4.
	Prognozowane wskaźniki rezultatu wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji
	<p>Wskaźniki produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> – przebudowany, rozbudowany, zmodernizowany budynek – 1 szt, – wzrost liczby zatrudnionych osób – do 75 osób, – przyjmowanie na praktyki studenckie – ok.150 osób rocznie, – organizowanie szkoleń, warsztatów itp. – ok. 20 rocznie/400 osób, – organizowanie wydarzeń o charakterze integracyjnym, kulturalnym itp. dla społeczności lokalnej – ok.15 rocznie/500 osób. <p>Wskaźniki rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> – większa dostępność do kompleksowej, wieloprofilowej, specjalistycznej, a przy tym nieodpłatnej pomocy osobom niepełnosprawnym intelektualnie , – uniknięcie niepełnosprawności lub zmniejszenie jej skutków w przypadku małych dzieci, – poprawa kondycji psychofizycznej osób niepełnosprawnych i członków ich rodzin, – podniesienie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziców i opiekunów, wzrost ich świadomości w zakresie praw obywatelskich, włączenie w działania samopomocowe, – poprawa sytuacji ekonomicznej rodziny, dzięki możliwości podjęcia pracy przez rodziców, – zmiana postaw wobec niepełnosprawności w środowisku lokalnym, obalenie krzywdzących stereotypów, a tym samym zapobieżenie izolacji społecznej osób z niepełnosprawnością i ich rodzin. <p>Wskaźniki z FEM 21-27:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Liczba wspartych obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach– 1 szt. – Liczba ludności zamieszkującej obszar rewitalizacji - 8 936
	Powiązanie z celami rewitalizacji
	Cel strategiczny 2. Poprawa jakości życia mieszkańców na obszarze rewitalizacji w oparciu o profesjonalne usługi publiczne,

Źródło: opracowanie własne

Tabela 45 Wiązka projektowa dla przedsięwzięcia 2.2.

Opis przedsięwzięcia rewitalizacyjnego	
	Nazwa przedsięwzięcia
	Aktywizacja i integracja społeczności lokalnej
	Nazwa wnioskodawcy – realizatora przedsięwzięcia
	Nowotarska Spółdzielnia Mieszkaniowa w Nowym Targu
	Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja projektu
	<p>Przedsięwzięcie dotyczy terenu o istotnym znaczeniu dla rozwoju miasta. Jest wzajemnie powiązane z inwestycyjnym dotyczącym modernizacji Spółdzielczego Domu Kultury oraz z przedsięwzięciem inwestycyjnym w którego zakres wchodzi modernizacja budynku przy Al. M. Kopernika 12. Spółdzielczy Dom Kultury usytuowany jest w centrum zabudowy osiedlowej obok 2 szkół (podstawowej i ponadpodstawowej), budynek oprócz funkcji kulturalno-oświatowej skupia działalność handlowo-usługową.</p> <p>Planowane przedsięwzięcie społeczne ma na celu działania służące rozwojowi sfery społecznej na rewitalizowanym obszarze. Obszar boryka się z problemem niskiej aktywności społecznej, brakiem możliwości spędzania czasu wolnego.</p> <p>Realizacja przedsięwzięcia stanowić będzie uzupełnienie oferty kulturalnej, oświatowej miasta, prowadzonej przez inne instytucje w tym szkoły i parafie itp. Instytucje te działają w zdecydowanej większości w centrum miasta, a proponowane przedsięwzięcie realizowane będzie w południowej części Nowego Targu – stanowiąc cenne uzupełnienie oferty kulturalnej i oświatowej miasta.</p>
	Cel ogólny (cele) projektu
	<p>Wzbogacenie, rozszerzenie dotychczasowej oferty instytucji, wzmocnienie rozwoju funkcji oświatowej, kulturalnej i rekreacyjnej, aktywizacja społeczna mieszkańców, ożywienie środowiska lokalnego, rozwój form aktywności artystycznej i kulturalnej, zwiększenie aktywności ośrodka kulturalno - wychowawczego, eliminacja negatywnych zjawisk społecznych, podniesienie standardu życia społecznego.</p> <p>Celem przedsięwzięcia jest aktywizacja różnych grup wiekowych, w tym w szczególności organizacja czasu wolnego, rozwijanie aktywności kulturalnej i rekreacyjnej, rozwój form aktywności prozdrowotnej, rozwój zainteresowań dzieci, młodzieży i osób dorosłych ze szczególnym uwzględnieniem seniorów.</p>
	Zakres zadań
	<p>I. Aktywizacja i integracja społeczności lokalnej poprzez organizację i rozszerzenie oferty zajęć spędzania czasu wolnego</p> <ul style="list-style-type: none"> Przedsięwzięcie obejmuje organizację: występów lokalnych i ponadlokalnych zespołów muzycznych, spektakli teatralnych dla dzieci, młodzieży i osób dorosłych, organizację wystaw czasowych, organizację spotkań, zajęć, kursów tematycznych, m.in., muzycznych, plastycznych, tanecznych, rekreacyjnych, z zakresu fantastyki i in., organizację gier miejskich, organizację imprez cyklicznych jak np. Dzień Dziecka, Dzień Matki, Dzień Seniora i in., ferie w mieście, wakacje w mieście, organizację kursów komputerowych. Zadania odbędą się w Spółdzielczym Domu Kultury, który został zrewitalizowany w ramach poprzedniej perspektywy finansowej. <p>II. Rozwój działalności regionalnego zespołu Mali i Młodzi Hyrni</p> <ul style="list-style-type: none"> Zakres przedsięwzięcia obejmuje wynagrodzenie 2 instruktorów tańca, uczestnictwo w konkursach śpiewu i tańca w kraju i za granicą organizację występu podczas spotkania noworocznego w Spółdzielczym Domu Kultury, zakup stroi regionalnych (góralskich).

	Opis zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami
	Przedsięwzięcie zapewnia dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami, bez względu na płeć, wiek, rasę, pochodzenie etniczne, wyznawaną religię lub światopogląd czy orientację seksualną. Osoby ze szczególnymi potrzebami, w tym z różnymi typami niepełnosprawności nie będą wykluczone z udziału w organizowanej ofercie społeczno-kulturowej, na które wstęp będzie otwarty dla wszystkich grup odbiorców.
	Miejsce realizacji danego przedsięwzięcia ze wskazaniem podobszaru rewitalizacji
	Nowy Targ, nr działki: 19462, Podobszar rewitalizacji Osiedle
	Szacowana (orientacyjna) wartość projektu
	Łączna wartość: 451 000,00 zł, a w tym: <ol style="list-style-type: none"> 1. Aktywizacja i integracja społeczności lokalnej poprzez organizację i rozszerzenie oferty zajęć spędzania czasu wolnego, wartość zadania: 200 000,00 zł; 2. Rozwój działalności regionalnego zespołu Mali i Młodzi Hyrni, wartość zadania: 251 000,00 zł
	Planowany maksymalny okres realizacji (w latach)
	2024 - 2030
	Potencjalne źródła finansowania
	krajowe środki publiczne, środki prywatne, budżet gminy, budżet jednostek miejskich: OSP, MCK i powiatowych PUP
	Prognozowane wskaźniki rezultatu wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji
	Wskaźniki produktu: <ul style="list-style-type: none"> – Liczba spotkań, koncertów, wydarzeń kulturalnych - 30 szt./rok – Liczba uczestników biorących udział w wydarzeniach organizowanych w Spółdzielczym Domu Kultury - 1000 os./rok Wskaźniki będą weryfikowane na podstawie sprawozda.
	Powiązanie z celami rewitalizacji
	Cel strategiczny 1. Ograniczenie negatywnych zjawisk społecznych poprzez aktywizację grup i środowisk zamieszkujących obszar rewitalizacji.

Źródło: opracowanie własne

Tabela 46 Wiązka projektowa dla przedsięwzięcia 2.3.

Opis przedsięwzięcia rewitalizacyjnego	
	Nazwa przedsięwzięcia
	Poprawa warunków bytowych i jakości życia mieszkańców podobszaru rewitalizacji Osiedle
	Nazwa wnioskodawcy – realizatora przedsięwzięcia
	Nowotarska Spółdzielnia Mieszkaniowa w Nowym Targu; Zakład Gospodarki Mieszkaniowej w Nowym Targu sp. z o.o.;
	Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja projektu
	1. Wybudowane w większości w latach '60, '70 i '80 ubiegłego wieku budynki w ogóle nie był dostosowany do warunków Podhala, ani architektonicznie, ani funkcjonalnie; wymagają dokończenia termomodernizacji, malowania elewacji oraz na większości budynków

	<p>przebudowy dachu (obecnie na większości budynków jest płaski) i dodatkowego docieplenia części dachowych, a ponadto modernizacji części wspólnych - głównie klatek schodowych w zakresie wymiany okładzin, balustrad, malowania itp. Wymiany wymagają też instalacje wewnętrzne wodno-kanalizacyjne, centralnego ogrzewania, elektryczne i wentylacyjne oraz w wypadku wykonania modernizacji instalacji wewnętrznych wymagany przepisami jest montaż instalacji telekomunikacyjnej światłowodowej. Wskazana jest budowa instalacji gazowej, gdyż obecnie mieszkańcy mogą korzystać jedynie z gazu płynnego w butlach. Użytkowanie praktycznie bez nadzoru indywidualnych instalacji zasilanych z butli stwarza zagrożenie, co zostało potwierdzone tragicznym w skutkach wybuchem gazu i pożarem w roku 2015 w jednym z budynków wielorodzinnych. Ogromne również były straty materialne w mieszkaniach i w częściach wspólnych. Rosnące koszty ogrzewania powodują konieczność rozważenia zmiany systemu ogrzewania budynku na bardziej ekologiczny, np. z wykorzystaniem pomp ciepła i paneli fotowoltaicznych oraz pieca gazowego jako szczytowego, w tym z wykorzystaniem ciepła także do celów c.c.w. w miejsce ciepłej wody uzyskiwanej dotychczas z tzw. „bojlerów” elektrycznych, co także zmniejszy zapotrzebowanie na energię zewnętrzną. Wskazana jest też budowa tzw. „wiatrołapów” dla zwiększenia bezpieczeństwa mieszkańców oraz dla zmniejszenia utraty ciepła z klatek schodowych, a ponadto odpowiednio modernizacja lub montaż instalacji domofonowej oraz przeniesienie do wiatrołapów skrzynek pocztowych. Przy wielu budynkach remontu wymagają ciągi komunikacyjne do budynków (drogi, chodniki, opaski).</p> <p>W budynkach zasilanych gazem tj. ul. Podtatrzańska 47 oraz ul. Sikorskiego 23 wskazana jest modernizacja trzonów spalinowych dla wymiany pieców gazowych dwuobiegowych, gdyż użytkowanie pieców z otwartą komorą spalania stwarza zagrożenie (brak dopływu powietrza przy coraz bardziej szczelnych oknach).</p> <p>W budynkach lub pionach budynków pozbawionych balkonów wskazana jest dobudowa balkonów. Od połowy lat dziewięćdziesiątych ubiegłego wieku prowadzone są w miarę posiadanych środków prace obejmujące rewitalizację budynków, które to prace wymagają coraz większych nakładów finansowych, a bez zewnętrznego wsparcia przekraczają możliwości finansowe mieszkańców.</p> <p>2. Na osiedlach budownictwa wielorodzinnego zarządzanych przez Nowotarską Spółdzielnię Mieszkaniową w Nowym Targu istnieje kilka boisk i placów zabaw dla dzieci, jednak ich wyposażenie jest stosunkowo ubogie. Stare urządzenia mające po kilkadziesiąt lat, z uwagi na bezpieczeństwo zostały zlikwidowane, a nowe urządzenia są wprowadzane sukcesywnie, lecz pojedynczo. Boiska i place zabaw, czy górki saneczkowe objęte projektem zostały wybudowane w czasie realizacji osiedli wielorodzinnych tj. w większości w latach 70 i 80 ubiegłego wieku. Żaden z placów nie jest ogrodzony i nie jest w pełni wyposażony. Place zabaw nastawione są głównie na dzieci najmłodsze i są ogólnodostępne. Wymagają modernizacji, która będzie miała wpływ na zwiększenie bezpieczeństwa dzieci na placach, jak i w ich okolicy. Monitoring placów zabaw i okolicy wpłynie także na zwiększenie bezpieczeństwa na osiedlach.</p>
	<p>Cel ogólny (cele) projektu</p>
	<p>Celem projektu jest:</p> <ul style="list-style-type: none"> – uatrakcyjnienie wizerunku miasta, – wzmocnienie rozwoju funkcji turystycznej, – podniesienie wartości architektonicznej i użytkowej, – zwiększenie jakości życia mieszkańców, – zwiększenie bezpieczeństwa użytkowania budynków i przestrzeni publicznych, – zwiększenie dostępności do szerokopasmowego dostępu do Internetu, – zmniejszenie zużycia energii elektrycznej, – zmniejszenie zużycia ciepła, – zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do atmosfery, zwiększenie udziału O.Z.E., – zmniejszenie kosztów utrzymania budynków, w tym zmniejszenie ilości awarii i kosztów usuwania awarii instalacji, – zwiększenie bezpieczeństwa ruchu.

	Zakres zadań
	<p>I. Kompleksowa modernizacja części wspólnych budynków wielorodzinnych znajdujących się wraz z otoczeniem zlokalizowanych w podobszarze Osiedle, będących w zarządzie Nowotarskiej Spółdzielni Mieszkaniowej w Nowym Targu</p> <p>Prace w ramach niniejszego projektu będą odpowiednio obejmowały:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Przebudowę dachu budynku z dachu płaskiego na jednospadowy np. z blachy z dociepleniem części dachowych i stropodachu oraz wymianę wyłazów na dach. – Wymianę lub montaż nasad kominowych i wentylacyjnych. – Wymianę instalacji odgromowej, wymianę barier, wymianę instalacji elektrycznej, w tym także do oświetlenia i sygnalizacyjnej (z redukcją napięcia zasilającego), montaż lamp LED, naprawę tynków, malowanie ścian i sufitów) oraz mycie i malowanie elewacji. – Remont izolacji pionowej piwnic z dociepleniem stropu nad piwnicami lub z dociepleniem ścian piwnic i remont opaski - Budowę wiatrołapów z montażem dodatkowej stolarki oraz montażem skrzynek pocztowych oddawczych w wiatrołapach. – Modernizację lub montaż instalacji domofonowej. – Montaż nowych tablic informacyjnych. – Wymianę wspólnych pionów i poziomów kanalizacyjnych. – Wymianę wspólnych pionów i poziomów wodnych z przeniesieniem pionów na klatki schodowe i montaż liczników. – Wymianę instalacji c.o. (tam gdzie to możliwe z przeniesieniem pionów na klatki schodowe i montaż liczników ciepła) w pozostałych przypadkach montaż na grzejnikach podzielników ciepła). – Wymianę pionów instalacji elektrycznej i tablic głównych oraz wymianę instalacji elektrycznej i oświetleniowej (montaż lamp LED) w nieruchomości wspólnej obejmującej części piwniczne, montaż instalacji gazowej, montaż instalacji telekomunikacyjnej światłowodowej. – Zmianę systemu ogrzewania z dotychczasowego np. z montażem pomp ciepła + ewentualnie piec gazowy szczytowy+ panele fotowoltaiczne na dachu. Zmiana i rodzaj sposobu ogrzewania w zależności od wyników analizy ekonomicznej w stosunku do obecnego źródła ciepła. – Budowę instalacji c.c.w. - z wykorzystaniem budynkowej kotłowni do c.o. po jej wybudowaniu. – Remont ciągów komunikacyjnych do budynku. – Modernizacja altan śmietnikowych służących nieruchomości dla dostosowania do wymogów segregacji odpadów. – Wymianę przyłączy kanalizacyjnych. – Montaż oświetlenia terenu (montaż słupów oraz lamp typu LED sterowanych z wykorzystaniem czujników ruchu.). – W budynkach lub pionach budynków pozbawionych balkonów na wniosek mieszkańców dobudowa balkonów. <p>II. Modernizacja placów zabaw, miejsc spędzania czasu wolnego oraz tworzenie monitorowanych stref bezpieczeństwa</p> <ul style="list-style-type: none"> – Prace w ramach niniejszego projektu będą obejmowały wymianę nawierzchni placów zabaw na nawierzchnię bezpieczną w całości lub w części w zależności od wymagań, wymianę nawierzchni boisk, wymianę urządzeń zabawowych, wymianę urządzeń sportowych na boiskach, montaż siłowni i innych urządzeń "na świeżym powietrzu", montaż ławek, koszy na odpady komunalne. Ponadto planowany jest remont lub budowa nowych chodników w rejonie placów zabaw i boisk, montaż automatycznych toalet w rejonie placów zabaw i boisk, wykonanie podłączenia toalet do sieci energetycznej, wodociągowej i kanalizacyjnej, montaż oświetlenia terenu (montaż słupów oraz lamp typu LED z zasilaniem z zintegrowanych z lampami paneli fotowoltaicznych oraz akumulatorów. Sterowanie z wykorzystaniem czujników ruchu - w przypadku montażu monitoringu na słupach oświetleniowych zasilanie w energię elektryczną może być zastosowane jako łączne z podłączeniem do sieci energetycznej na terenie objętym inwestycją), wykonanie sieci światłowodowej do przesyłu danych z kamer (w przypadkach skrajnych, gdy nie będzie technicznej możliwości podłączenia lub względy ekonomiczne wskażą na brak racjonalności budowy sieci, przesył danych drogą

	radiową), montaż ogrodzenia wokół boisk i placów zabaw, montaż monitoringu wizyjnego 24h dla zapewnienia bezpieczeństwa w rejonie placów zabaw i boisk zarówno w dzień jak i w nocy. Zakres zadań przewiduje także utworzenie centrum obsługi monitoringu w budynku przy ul. Podtatrzańskiej 74 z wydzielonym całodobowym dostępem dla Policji (bądź straży miejskiej - jeśli zostanie powołana).
	Opis zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami
	<p>Przedsięwzięcie zakłada dostosowanie przestrzeni i budynków do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. W ramach inwestycji zagospodarowania terenu zostaną stworzone elementy dostosowania do potrzeb osób poruszających się na wózkach inwalidzkich, zlikwidowane zostaną nierówności jezdni, a przestrzeń zostanie odpowiednio doświetlona</p> <p>W rewitalizowanych wielorodzinnych budynkach mieszkalnych zastosowane zostaną udogodnienia dla osób z niepełnosprawnościami, m.in. oznaczenia wypukłe, poręcze i barierki, listwy antypoślizgowe. Budynki zostaną dostosowane do osób ze szczególnymi potrzebami, m.in. poprzez montaż pochylni przed wejściem, zastosowanie drzwi wejściowych bezprogowych. poręcze i barierki, listwy antypoślizgowe. Wejścia do budynków będą odpowiednio widoczne i oświetlone, a ich szerokość zapewni dostęp do budynków osobom ze specjalnymi potrzebami. Roboty budowlane będą przeprowadzone zgodnie z zasadą uniwersalnego projektowania.</p>
	Miejsce realizacji danego przedsięwzięcia ze wskazaniem podobszaru rewitalizacji
	<p>Podobszar rewitalizacji Osiedle</p> <p>Modernizacja budynków:</p> <p>Modernizacja placów zabaw, miejsc spędzania czasu wolnego oraz tworzenie monitorowanych stref bezpieczeństwa</p>
	Szacowana (orientacyjna) wartość projektu
	<p>Łączna wartość: 73 644 052,16 zł, a w tym:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kompleksowa modernizacja części wspólnych budynków wielorodzinnych znajdujących się wraz z otoczeniem zlokalizowanych w podobszarze Osiedle, będących w zarządzie Nowotarskiej Spółdzielni Mieszkaniowej w Nowym Targu, wartość zadania: 71 362 052,16 zł; 2. Modernizacja placów zabaw, miejsc spędzania czasu wolnego oraz tworzenie monitorowanych stref bezpieczeństwa, wartość zadania: 2 282 000,00 zł.
	Planowany maksymalny okres realizacji (w latach)
	2025 - 2028
	Potencjalne źródła finansowania
	krajowe środki publiczne, środki prywatne, FEM CS 5i, działanie 7.4.
	Prognozowane wskaźniki rezultatu wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji
	<p>Wskaźniki produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> – liczba zmodernizowanych budynków mieszkalnych – 30 szt. – liczba zmodernizowanych budynków handlowo-usługowych – 1 szt. – liczba zrewitalizowanych placów zabaw / boisk – 10 szt. <p>Wskaźniki rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> – poprawa jakości życia mieszkańców, – zmniejszenie zużycia energii pierwotnej w budynkach publicznych, – Ilość zaoszczędzonej energii elektrycznej, – Ilość zaoszczędzonej energii cieplnej, – oszczędność kosztów, – redukcja zanieczyszczeń ze spalania węgla w związku z redukcją zapotrzebowania na energię z kotłowni węglowej.

	<ul style="list-style-type: none"> – poprawa funkcjonalności i estetyki przestrzeni publicznych, uatrakcyjnienie wizerunku miasta, wzmocnienie rozwoju funkcji turystycznej i rekreacyjnej, – zwiększenie bezpieczeństwa, podniesienie wartości architektonicznej i użytkowej.
	Powiązanie z celami rewitalizacji
	Cel strategiczny 1. Ograniczenie negatywnych zjawisk społecznych Cel strategiczny 2. Poprawa jakości życia mieszkańców na obszarze rewitalizacji w oparciu o profesjonalne usługi publiczne

Źródło: opracowanie własne

Tabela 47 Wiązka projektowa dla przedsięwzięcie 2.4.

Opis przedsięwzięcia rewitalizacyjnego	
	Nazwa przedsięwzięcia
	Remont sieci wodociągowych na podobszarze rewitalizacji Osiedle
	Nazwa wnioskodawcy – realizatora przedsięwzięcia
	Miejski Zakład Wodociągów i Kanalizacji sp. z o.o. ul. Długa 21, 34-400 Nowy Targ
	Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja projektu
	Sieć wodociągowa wybudowana w latach 1960-1963 wymaga remontu ze względu na występujące awarie.
	Cel ogólny (cele) projektu
	Remont ma na celu poprawę jakości życia mieszkańców podobszaru rewitalizacji korzystających z miejskiej sieci wodociągowej oraz poprawę jakości usług świadczonych dla Zespołu Szkół Technicznych im. Stanisława Stasica oraz pawilonu handlowo-usługowego przy ul. Kopernika 12.
	Zakres zadań
	I. Remont sieci wodociągowej przy ul. Wojska Polskiego/ Podtatrzańskiej <ul style="list-style-type: none"> • Remont sieci wodociągowej o długości około 210 m.b. II. Remont sieci wodociągowej przy ul. Podtatrzańskiej/Szaflarskiej <ul style="list-style-type: none"> • Remont sieci wodociągowej o długości około 300 m.b. III. Remont sieci wodociągowej przy ul. Józefczaka <ul style="list-style-type: none"> • Remont sieci wodociągowej o długości około 225 m.b. wykonany z rur PEHD DN160 (od ulicy Wojska Polskiego do ul. Kopernika) wraz z sięgaczem do budynku przy ul. Kopernika 12 o długości 125 m.b. wykonany z rur PEHD o średnicy DN110.
	Opis zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami
	Podmioty odpowiedzialne za realizację modernizacji sieci wodociągowej zapewnią dostęp do informacji o projekcie na stronie internetowej zgodnej z WCAG 2.1.
	Miejsce realizacji danego przedsięwzięcia ze wskazaniem podobszaru rewitalizacji
	Remont sieci wodociągowej przy ul. Wojska Polskiego i ul. Podtatrzańska, Remont sieci wodociągowej przy ul. Szaflarskiej i ul. Podtatrzańska, Remont sieci wodociągowej przy ul. Józefczaka i ul. Kopernika 34-400 Nowy Targ, Podobszar rewitalizacji Osiedle
	Szacowana (orientacyjna) wartość projektu

	Łączna wartość: 1 600 000,00 zł, a w tym: 1. Remont sieci wodociągowej przy ul. Wojska Polskiego/ Podtatrzańskiej, wartość zadania: 300 000,00 zł; 2. Remont sieci wodociągowej przy ul. Podtatrzańskiej/Szaflarskiej, wartość zadania: 500 000,00 zł; 3. Remont sieci wodociągowej przy ul. Józefczaka, wartość zadania: 800 000,00 zł.
	Planowany maksymalny okres realizacji (w latach)
	2024 - 2030
	Potencjalne źródła finansowania
	krajowe środki publiczne, środki prywatne, budżet gminy,
	Prognozowane wskaźniki rezultatu wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji
	Wskaźniki produktu: – długość zmodernizowanej sieci wodociągowej – 735 m.b. Wskaźniki rezultatu: – poprawa jakości życia mieszkańców, – redukcja liczby zgłaszanych awarii, – wyprowadzenie ze stanu kryzysowego w centrum Nowego Targu, służącego integracji lokalnej społeczności, – poprawa jakości usług komunalnych.
	Powiązanie z celami rewitalizacji
	Cel strategiczny 3. Wzrost funkcjonalności przestrzeni publicznych obszaru rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne

9.2.4. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne realizowane na obu podobszarach

Tabela 48 Fiszka projektowa dla przedsięwzięcia 3.4.

Opis przedsięwzięcia rewitalizacyjnego	
	Nazwa przedsięwzięcia
	Aktywizacja zawodowa mieszkańców obszaru rewitalizacji
	Nazwa wnioskodawcy – realizatora przedsięwzięcia
	Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Targu
	Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja projektu
	Aktywizacja zawodowa osób pozostających bez zatrudnienia.
	Cel ogólny (cele) projektu
	Wzrost aktywności zawodowej osób pozostających bez zatrudnienia. Uzyskiwanie kwalifikacji lub zdobywanie i poprawa kompetencji w zakresie umiejętności cyfrowych i języków obcych dorosłych mieszkańców z terenu miasta Nowy Targ.
	Zakres zadań
	I. Aktywny w każdym wieku w Nowym Targu

	<ul style="list-style-type: none"> W ramach projektu uczestnik otrzyma: wsparcie w zakresie określenia ścieżki zawodowej (identyfikacja potrzeb, diagnoza możliwości doskonalenia zawodowego) oraz pośrednictwo pracy przy wyborze zawodu lub poradnictwo zawodowe w zakresie planowania rozwoju kariery. Przewidziano także szkolenia służące uzupełnieniu lub zdobyciu nowych umiejętności i kompetencji niezbędnych na rynku pracy w kontekście zdiagnozowanych potrzeb, warsztaty aktywnego poszukiwania pracy, 6-m-czne staże, zwrot kosztów dojazdu. <p>II. Kształcenie ustawiczne drogą do sukcesu zawodowego</p> <ul style="list-style-type: none"> Wypożyczenie osób dorosłych w wiedzę, umiejętności i kompetencje pozwalające na sprawne i efektywne odnalezienie się na współczesnych rynkach pracy poprzez podwyższanie kluczowych umiejętności w zakresie technologii informacyjno-komunikacyjnych oraz językowych. Wypożyczenie pracowni językowych oraz pracowni informatycznych w sprzęt pozwalający na realizację wyżej wymienionego projektu. Tak wzbogacona baza dydaktyczna pozwoli na efektywne i nowoczesne nauczanie z wykorzystaniem technik informatyczno-komunikacyjnych
	Opis zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami
	Przedsięwzięcie zapewnia dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami, bez względu na płeć, wiek, niepełnosprawność, rasę, pochodzenie etniczne, wyznawaną religię lub światopogląd czy orientację seksualną. Osoby ze szczególnymi potrzebami, w tym z różnymi typami niepełnosprawności nie będą wykluczone z udziału w organizowanej ofercie społeczno-ekonomicznej, na które wstęp będzie otwarty dla wszystkich grup odbiorców.
	Miejsce realizacji danego przedsięwzięcia ze wskazaniem podobszaru rewitalizacji
	podobszar rewitalizacji Centrum, podobszar rewitalizacji Osiedle
	Szacowana (orientacyjna) wartość projektu
	Łączna wartość: 380 000,00 zł, a w tym: 3. Aktywny w każdym wieku w Nowym Targu, wartość zadania: 230 000,00 zł; 4. Kształcenie ustawiczne drogą do sukcesu zawodowego, wartość zadania: 150 000,00 zł
	Planowany maksymalny okres realizacji (w latach)
	2024 - 2030
	Potencjalne źródła finansowania
	krajowe środki publiczne, środki prywatne, budżet gminy, budżet jednostek miejskich: OSP, MCK i powiatowych PUP
	Prognostowane wskaźniki rezultatu wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji
	<p>Wskaźniki produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> Liczba osób bezrobotnych (łącznie z długotrwale bezrobotnymi) objętych wsparciem w programie - 30 osób Liczba osób biernych zawodowo objętych wsparciem w programie - 10 osób Liczba osób o niskich kwalifikacjach objętych wsparciem w programie – 50 osób Liczba osób w wieku 25 lat i więcej objętych wsparciem w programie – 50 osób <p>Wskaźniki rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu - 25 osób Liczba osób o niskich kwalifikacjach, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu – 45 osób. Liczba osób w wieku 25 lat i więcej, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu – 45 osób
	Powiązanie z celami rewitalizacji

Cel strategiczny 3. Wzrost funkcjonalności przestrzeni publicznych obszaru rewitalizacji
--

9.2.5. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne zlokalizowane poza obszarem rewitalizacji

Tabela 49 Fiszka projektowa dla przedsięwzięcia 3.1.

Nazwa przedsięwzięcia
Przebudowa rozbudowa i nadbudowa istniejącego budynku Zespołu Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego im. Augustyna Suskiego w Nowym Targu wraz z infrastrukturą otaczającą budynek
Nazwa wnioskodawcy – realizatora przedsięwzięcia
Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego im. Augustyna Suskiego w Nowym Targu
Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja projektu
Inwestycja w ZSCKR Nowy Targ pozwoli na dostosowanie budynku szkoły do wymogów dydaktycznych i sanitarnych na miarę XXI w. Budynek szkoły wybudowany w latach 70 XX w. dla około 250 uczniów obecnie obsługuje 520 uczniów i słuchaczy, stąd potrzeba pracy w systemie dwuzmianowym. Warto podkreślić fakt, iż szkoła jest jedyną szkołą rolniczą na terenie powiatu nowotarskiego i tatrzańskiego. Nieustanny postęp w dziedzinie rolnictwa i zawodów około rolniczych zmusza do dostosowania warunków szkolnictwa do potrzeb wymagającego rynku pracy. Aby sprostać wymaganiom rynku pracy niezmiernie istotne było i jest nieustanne podnoszenie swoich kompetencji. Zrealizowanie projektu przyniesie pozytywny efekt w postaci wykwalifikowanej kadry zawodowej o wysokich kompetencjach i kwalifikacjach zawodowych, która gotowa będzie sprostać oczekiwaniom współczesnego rynku pracy. Rozwój jednego na dwa powiaty ośrodka edukacyjnego pozytywnie wpłynie na kształtowanie przestrzeni nie tylko miejskiej ale również zaniedbanych terenów rolnych w gminach wiejskich dwóch powiatów.
Cel ogólny (cele) projektu
<p>Celem projektu jest:</p> <ul style="list-style-type: none"> – poprawa warunków kształcenia zawodowego jako działanie zmierzające do wykształcenia wysoko wykwalifikowanej kadry zawodowej otwartej na potrzeby rynku pracy, – zmniejszenie dysproporcji społecznych pomiędzy wsią a miastem, – umocnienie tożsamości lokalnej poprzez organizowanie zajęć kulturalnych, – rozwój kształcenia w zawodach rolniczych i około rolniczych pozwoli na kształtowanie publicznej infrastruktury, związanej z rozwojem funkcji turystycznych, rekreacyjnych i terenów zielonych.
Zakres zadań
<ul style="list-style-type: none"> • Realizacja projektu w ramach programu rewitalizacji pozwoli na wybudowanie 10 nowoczesnych, specjalistycznych pracowni dydaktycznych zarówno do realizacji przedmiotów teoretycznych jak i praktycznych przedmiotów zawodowych. Oprócz sal lekcyjnych, inwestycja obejmuje dodatkowo budowę auli, siłowni, i nowoczesną bibliotekę z czytelnią. Szkoła zostanie wyposażona w windy, dzięki czemu dostosujemy budynek do potrzeb osób niepełnosprawnych i przyczynimy się do integracji zawodowej młodzieży. Niepełnosprawność nie wyklucza z rynku pracy. Ponadto w ramach realizacji projektu utworzona zostanie infrastruktura wokół placówki m.in. w postaci wodospadu, miejsca wypoczynku dla młodzieży, zielonego dachu z roślinnością i kawiarnią. • I etap projektu został zakończony, zgodnie z informacjami na czas opracowywania aktualizacji dokumentu w marcu 2023 r. ogłoszono postępowanie dot. II etapu prac (rozbudowa, przebudowa i nadbudowa). Planowane terminy zakończenia: do 31.05.2024 - planowane zakończenie robót, etap II; do 12.07.2024 - pozwolenie na użytkowanie.
Opis zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami
Przedsięwzięcie zapewnia dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami, bez względu na płeć, wiek, niepełnosprawność, rasę, pochodzenie etniczne, wyznawaną religię lub światopogląd, orientację

	seksualną. Osoby ze szczególnymi potrzebami, w tym z różnymi typami niepełnosprawności nie będą wykluczone z możliwości korzystania z produktów i rezultatów przedsięwzięcia. Przeprowadzone roboty budowlane uwzględniały będą zasady uniwersalnego projektowania w obiektach dla zapewnienia ich dostępności. Obiekt zostanie pozbawiony barier architektonicznych.
	Miejsce realizacji danego przedsięwzięcia ze wskazaniem podobszaru rewitalizacji
	34-400 Nowy Targ ul. Kokoszków 71
	Szacowana (orientacyjna) wartość projektu
	10 000 000,00 zł
	Planowany maksymalny okres realizacji (w latach)
	2024 - 2030
	Potencjalne źródła finansowania
	krajowe środki publiczne, EFRR z wyłączeniem FEM 21-27, środki z innych źródeł
	Prognozowane wskaźniki rezultatu wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji
	Wskaźniki produktu: – liczba przebudowanych / rozbudowanych obiektów – 1 budynek Wskaźniki rezultatu: – poprawa warunków kształcenia zawodowego, – zmniejszenie dysproporcji społecznych pomiędzy wsią a miastem, – umocnienie tożsamości lokalnej poprzez organizowanie zajęć kulturowych.
	Powiązanie z celami rewitalizacji
	Cel strategiczny 2. Poprawa jakości życia mieszkańców na obszarze rewitalizacji w oparciu o profesjonalne usługi publiczne

Źródło: opracowanie własne

Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego im. Augustyna Suskiego w Nowym Targu jest placówką, której ważnym elementem jest kształcenie praktyczne - zawodowe. Szkoła pozwala na nabywanie przez uczniów umiejętności w sposób szczególnie potrzebnych na rynku pracy. Na obszarach rewitalizacji diagnozuje się duże problemy społeczne związane z niedostosowaniem umiejętności do potrzeb rynku pracy. Placówka i jej oferta przyczyniają się do wzbogacenia oferty kształcenia zawodowego, które jest gwarantem uzyskania praktycznych umiejętności oraz późniejszego zdobycia pracy.

Obiekty publiczne, o charakterze edukacyjnym mają szczególne znaczenie dla powodzenia procesu rewitalizacji. Szczególna rola jaką pełnią placówki edukacyjne w rewitalizacji społecznej przyczyniają się do tego, że inwestycja jest zasadna z punktu widzenia podnoszenia jakości i wszechstronności usług społecznych z dziedziny edukacji.

Tabela 50 Fiszka projektowa dla przedsięwzięcia 3.2.

	Nazwa przedsięwzięcia
	Utworzenie Miejsca Pamięci w budynku przy ul. Jana Kazimierza 20 w Nowym Targu
	Nazwa wnioskodawcy – realizatora przedsięwzięcia
	Starostwo Powiatowe w Nowym Targu
	Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja projektu
	<p>Historyczny budynek przy ul. Jana Kazimierza 20 powstały jeszcze przed I wojną światową, znajdujący się w bliskim sąsiedztwie miejskiego rynku jest w znacznym stopniu zdegradowany. Jego historia sięga XIX w. już od tego czasu mieściło się w jego murach więzienie. Obiekt pełnił taką funkcję również w okresie międzywojennym oraz w czasie II wojny światowej, który to okres był najkrwawszy w dziejach opisywanego budynku. W świadomości zbiorowej funkcjonuje wspomnienie tego miejsca jako miejsca kaźni dla społeczności miejskiej, a także innych osób, które padły ofiarą hitlerowskiego i stalinowskiego terroru. W ostatnich latach obiekt pełnił funkcję użyteczności publicznej poprzez lokowanie w nim instytucji kultury. Jednakże miejsce to nie doczekało się nigdy godnego upamiętnienia ze względu na męczeństwo ofiar systemów totalitarnych, które były tu torturowane i ponosiły śmierć, nierzadko za swoje patriotyczne postawy (obecnie na jednej ze ścian znajduje się wyłącznie tablica pamiątkowa).</p> <p>Dotychczasowe ograniczone działania w zakresie zachowania pamięci tego miejsca implikuje problem, jakim jest zbyt niska świadomość, w szczególności młodych ludzi, znaczenia tej lokalizacji w historii miasta. Jest to związane m.in. z niewystarczającą liczbą form edukacyjnych i informacyjnych oferowanych mieszkańcom badaczom lokalnych historii przybywającym do Stolicy Podhala.</p> <p>Budynek będący przedmiotem niniejszego przedsięwzięcia będzie nadal wykorzystywany do realizacji zadań powiatu i będzie spełniał funkcje użyteczności publicznej, przy czym zakłada się, że jego część zostanie przeznaczona na cele utworzenia miejsca pamięci o ludziach i wydarzeniach, które tworzyły historię miasta i tożsamość jego mieszkańców. W tym celu niezbędne jest wykonanie kompleksowej modernizacji obiektu.</p>
	Cel ogólny (cele) projektu
	Powstanie miejsca pamięci upowszechniającego wiedzę związaną z historią budynku przy ul. Jana Kazimierza 20 w Nowym Targu.
	Zakres zadań
	<p>Adaptacja części pomieszczeń budynku na potrzeby utworzenia miejsca pamięci m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - stworzenie przestrzeni i układu funkcjonalnego budynku zgodnie z obowiązującymi przepisami dotyczącymi tego typu budynku użyteczności publicznej, wykonanie odrębnego wejścia do budynku do części przeznaczonej na miejsce pamięci, - remont ścian i posadzek, - wymiana instalacji wewnętrznych, - dostosowanie do wymagań sanitarnych i p/pożarowych, - wyposażenie pomieszczeń niezbędne do prezentacji zgromadzonych materiałów historycznych oraz prowadzenia działań edukacyjnych.
	Opis zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami
	Przedsięwzięcie zapewnia dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami, bez względu na płeć, wiek, niepełnosprawność, rasę, pochodzenie etniczne, wyznawaną religię lub światopogląd, orientację seksualną.

	Osoby ze szczególnymi potrzebami, w tym z różnymi typami niepełnosprawności nie będą wykluczone z możliwości korzystania z produktów i rezultatów przedsięwzięcia. Przeprowadzone roboty budowlane uwzględnią będą zasady uniwersalnego projektowania w obiektach dla zapewnienia ich dostępności. Obiekt zostanie pozbawiony baner architektonicznych.
	Miejsce realizacji danego przedsięwzięcia ze wskazaniem podobszaru rewitalizacji
	ul. Jana Kazimierza 20, Nowy Targ
	Szacowana (orientacyjna) wartość projektu
	3 000 000,00 zł
	Planowany maksymalny okres realizacji (w latach)
	2025-2027
	Potencjalne źródła finansowania
	Fundusze Europejskie dla Małopolski Działanie FEMP.02.01 Poprawa efektywności energetycznej - Instrumenty finansowe Typ B. Głęboka modernizacja energetyczna budynków użyteczności publicznej PFRON Program Dostępna Przestrzeń Publiczna Moduł A: likwidacja barier architektonicznych lub informacyjno-komunikacyjnych przez jednostki samorządu terytorialnego lub ich jednostki organizacyjne WFOŚiGW Kraków Pożyczka na działania Termomodernizacyjne Środki własne
	Prognozowane wskaźniki rezultatu wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji
	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem -1 szt. – Wzrost atrakcyjności kulturalnej miasta, – Wzrost atrakcyjności oferty edukacyjnej dostępnej w mieście. Wskaźniki z FEM 21-27: <ul style="list-style-type: none"> • Liczba wspartych obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach– 1 szt. Liczba ludności zamieszkującej obszar rewitalizacji - 8 936
	Powiązanie z celami rewitalizacji
	Cel strategiczny 2. Poprawa jakości życia mieszkańców na obszarze rewitalizacji w oparciu o profesjonalne usługi publiczne

Źródło: opracowanie własne

Realizacja projektu "Utworzenie Miejsca Pamięci w budynku przy ul. Jana Kazimierza 20 w Nowym Targu" ma kluczowe znaczenie dla zachowania dziedzictwa historycznego, edukacji społeczności oraz wzmacniania lokalnej tożsamości. Pomimo że projekt znajduje się poza obszarem rewitalizacji, jego realizacja przyczyni się do wszechstronnego rozwoju społeczno-kulturalnego miasta oraz wzmocnienia więzi społecznych.

Tabela 51 fiszka projektowa dla projektu 3.3.

	Nazwa przedsięwzięcia
	Utworzenie Centrum Aktywności Lokalnej na bazie budynku przy ul. Kolejowej 162
	Nazwa wnioskodawcy – realizatora przedsięwzięcia
	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Targu
	Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja projektu
	Planowane działanie ma przyczynić się do zniwelowania niekorzystnych zjawisk zdiagnozowanych na terenie miejscowości Zarzecze poprzez poprawę zaradności i zdolności w przewyżnianiu różnego rodzaju trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych rodzin zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem. Projekt stanowi odpowiedź na zdiagnozowane dla podobszaru rewitalizacji problemy takie jak: osłabienie funkcji wychowawczej rodziny, niewystarczająca oferta zagospodarowania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży, niedobór zajęć kulturalno- edukacyjnych skierowanych do osób starszych, niski poziom aktywności społecznej, niewydolność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, niski poziom integracji mieszkańców. W ramach działań planuje się również zwiększenie dostępności usług społecznych dla ludzi starszych. realizacja tego typu działań da możliwość rozwoju osobistego osób starszych, większą identyfikację ze swoją miejscowością, wzrost aktywności co przyczyni się do osiągnięcia celów rewitalizacji.
	Cel ogólny (cele) projektu
	<p>– Centrum Aktywności Lokalnej będzie służyć zwiększaniu zaangażowania społeczności lokalnych i tworzeniu poczucia przynależności do danego miejsca i grupy. Jest to sposób działania realizowany przez istniejące już organizacje pozarządowe lub instytucje samorządowe, spółdzielcze, takie jak kluby sąsiedzkie, domy kultury, szkoły, organizacje pozarządowe. Najważniejszą zasadą CAL będzie realizowanie działań na rzecz gminy przy zaangażowaniu jego mieszkańców. Centrum Aktywności Lokalnej współpracować będzie z organizacjami pozarządowymi, organizacjami pożytku publicznego, szkołami, przedsiębiorcami. Może integrować dzieci, młodzież, osoby dorosłe (w tym również niepełnosprawne), seniorów z różnych środowisk. Stwarza warunki do rozwoju i tworzenia kół, klubów zainteresowań, sekcji i zespołów. Centrum będzie także organizować wydarzenia kulturalne, takie jak: koncerty, przedstawienia, projekcje filmowe, wystawy, seminaria, konferencje. Centrum Aktywności Lokalnej prowadzić może również promocję walorów turystyczno – krajoznawczych regionu. Będzie promować wzorce zdrowego spędzania wolnego czasu. W siedzibie Centrum możliwe będzie również świadczenie usług pomocowych (poradnictwo psychologiczne, prawne, socjalne, profilaktyka prozdrowotna i inne). Zaproponowana lokalizacja CAL - w pobliżu dworca kolejowego, siedziby Wieży Wodnej, ścieżek rowerowych - jest doskonałym rozwiązaniem dla realizacji takich zadań. Na terenie wielu gmin tworzone są miejsca przyjazne mieszkańcom, pobudzające ich aktywność i służące również jako rozszerzenie już istniejących ofert kulturalnych, społecznych,</p>
	Zakres zadań
	<ul style="list-style-type: none"> W ramach przedsięwzięcia planuje się opracowanie dokumentacji projektowej oraz wykonanie niezbędnych prac dotyczących modernizacji całego budynku, w tym dostosowanie pomieszczeń do pełnienia funkcji CAL, termomodernizacja budynku. Projekt zakłada także zagospodarowanie terenu związanego z budynkiem na potrzeby działalności CAL. <p>Całkowity zakres projektu zostanie przedstawiony po opracowaniu dokumentacji projektowej.</p>
	Opis zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami

	Projekt utworzenia CAL w budynku przy ul. Kolejowej 162 w Nowym Targu obejmuje, spełnia wymogi dostępności, po realizacji projektu budynek będzie spełniał wymogi: Dostępności architektonicznej: usunięcie barier architektonicznych przy wejściach do budynku, montaż wind przystosowanych dla osób z niepełnosprawnościami. Dostępności informacyjno-komunikacyjnej: zapewnienie oznaczeń w formacie Braille'a, instalacja systemów dźwiękowych i wizualnych ułatwiających orientację w budynku. Dostępność cyfrową: udostępnienie cyfrowych narzędzi i aplikacji umożliwiających łatwy dostęp do informacji o budynku i jego usługach.
	Miejsce realizacji danego przedsięwzięcia ze wskazaniem podobszaru rewitalizacji
	34-400 Nowy Targ ul. Kolejowa 162
	Szacowana (orientacyjna) wartość projektu
	8 000 000,00 zł
	Planowany maksymalny okres realizacji (w latach)
	Do 2028
	Potencjalne źródła finansowania
	krajowe środki publiczne, środki prywatne, FEM CS 2, działanie 2.1., CS 5i, działanie 7.4., środki własne
	Prognozowane wskaźniki rezultatu wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji
	Wskaźniki z FEM 21-27: – Liczba wspartych obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach– 1 szt. – Liczba ludności zamieszkującej obszar rewitalizacji - 8 936
	Powiązanie z celami rewitalizacji
	Cel strategiczny 2. Poprawa jakości życia mieszkańców na obszarze rewitalizacji w oparciu o profesjonalne usługi publiczne

Projekt "Utworzenie Centrum Aktywności Lokalnej na bazie budynku przy ul. Kolejowej 162" jest kluczowy dla wzmocnienia społeczności Nowego Targu, pomimo że jest realizowany poza obszarem rewitalizacji. Centrum to stworzy przestrzeń dla różnorodnych inicjatyw społecznych, kulturalnych i edukacyjnych, które integrują mieszkańców i sprzyjają ich aktywności.

Lokalizacja przy ul. Kolejowej 162, choć poza obszarem rewitalizacji, oferuje dogodny dostęp dla wielu mieszkańców, dzięki czemu centrum będzie łatwo dostępne dla szerokiego grona użytkowników. Adaptacja istniejącego budynku pozwoli na wykorzystanie przestrzeni, która może być zaadoptowana na sale spotkań, warsztaty, przestrzeń wystawienniczą oraz miejsca do wspólnych działań.

Centrum Aktywności Lokalnej będzie wspierać rozwój społeczności poprzez organizowanie zajęć edukacyjnych, kulturalnych i rekreacyjnych. Dodatkowo, stworzy platformę do wymiany doświadczeń, budowania więzi społecznych oraz aktywizacji mieszkańców, co pozytywnie wpłynie na jakość życia w Nowym Targu.

9.2.6. Charakterystyka pozostałych przedsięwzięć uzupełniających

Zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 5 ppkt. b) ustawy o rewitalizacji (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 278) gminny program rewitalizacji zawiera charakterystykę pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, realizujących kierunki działań. W podrozdziale skupiono się na zidentyfikowaniu i zaplanowaniu przedsięwzięć, zarówno miękkich (społecznych) jak i infrastrukturalnych, których realizacja będzie odpowiedzią na zdiagnozowane zjawiska niepożądane.

Tabela 52 Uzupełniające przedsięwzięcia rewitalizacyjne.

	Przedsięwzięcie	Problemy, na które projekt odpowiada	Powiązanie z celami GPR
1.	Ochrona zabytków na pograniczu polsko-słowackim – badania i ekspozycja prac wykopaliskowych przy Ratuszu w Nowym Targu.	PS3 PP2 PP4	Cel strategiczny 3. Wzrost funkcjonalności przestrzeni publicznych obszaru rewitalizacji
Projekt "Ochrona zabytków na pograniczu polsko-słowackim – badania i ekspozycja prac wykopaliskowych przy Ratuszu w Nowym Targu" ma na celu ochronę dziedzictwa kulturowego oraz upowszechnienie wiedzy o średniowiecznym Ratuszu w Nowym Targu. Problematyka projektu obejmuje ochronę zabytków oraz zwiększenie świadomości społecznej na temat historycznych miejsc i obiektów. Zakres działań obejmuje m.in. opracowanie i publikację wyników badań wykopaliskowych, konserwację zabytków, oraz stworzenie podziemnej ekspozycji fragmentów murów ratusza, co uczyni miejsce bardziej dostępnym i atrakcyjnym turystycznie. Realizacja projektu przyczyni się do zwiększenia atrakcyjności turystycznej miasta, podnosząc jego walory kulturalne i historyczne.			
2.	Budowa wraz z przebudową budynku przy ul. Kościuszki 8 z przeznaczeniem na cele społeczne.	PS1 PS2 PS3	Cel strategiczny 1. Ograniczenie negatywnych zjawisk społecznych Cel strategiczny 2. Poprawa jakości życia mieszkańców na obszarze rewitalizacji w oparciu o profesjonalne usługi publiczne
Budynek przy ul. Kościuszki 8, w którym znajduje się siedziba Ośrodka Pomocy Społecznej obecnie zajmowany jest również przez Polski Komitet Pomocy Społecznej oraz Klub Abstynentów Rodzina. OPS zajmuje ponad 200 m ² . Z uwagi na stale rosnącą liczbę zadań przekazywanych do realizacji Ośrodka Pomocy Społecznej, zachodzi konieczność rozbudowy siedziby Ośrodka. Obecne warunki lokalowe Ośrodka są mało komfortowe i nieprzystosowane do obsługi zwiększającej się liczby klientów w związku z kolejnymi nowymi zadaniami realizowanymi przez OPS. W budynku brakuje pomieszczenia konferencyjnego, gdzie mogą być organizowane szkolenia dla pracowników, narady robocze, spotkania z przedstawicielami innych instytucji oraz grupy robocze czy posiedzenia zespołu interdyscyplinarnego, brak pomieszczeń socjalnych, archiwum. Infrastruktura budynku nie jest przystosowana do specjalnych potrzeb osób niepełnosprawnych.			
3.	Przebudowa drogi pomiędzy MCK a Galerią Buy&Fly.	PS1 PP1 PP2	Cel strategiczny 2. Poprawa jakości życia mieszkańców na obszarze

	Przedsięwzięcie	Problemy, na które projekt odpowiada	Powiązanie z celami GPR
			rewitalizacji w oparciu o profesjonalne usługi publiczne Cel strategiczny 3. Wzrost funkcjonalności przestrzeni publicznych obszaru rewitalizacji
	Kluczowym problemem podobszaru Centrum, w granicach którego znajduje się droga pomiędzy MCK a Galerią Buy&Fly jest poziom degradacji przestrzeni publicznej, który jest widoczny m.in. poprzez obecność niezagospodarowanych obiektów, pustostanów i miejsc o niskiej estetyce. Kryzys w sferze technicznej potwierdzają wizje lokalne i przeprowadzone spacer studyjne. Teren zdegradowany, zły stan techniczny nawierzchni, ubytki w jezdniach i chodnikach, rozwiązania sytuacyjne nie przystające do współczesnych wymagań. Realizacja przedsięwzięć pozwoli na wykorzystanie zasobów Miejskiego Centrum Kultury w Nowym Targu, który w ramach poprzedniej perspektywy GPR został poddany kompleksowej przebudowie oraz rozbudowie.		
4.	Przebudowa ul. Krzywej.	PS1 PP1 PP2	Cel strategiczny 2. Poprawa jakości życia mieszkańców na obszarze rewitalizacji w oparciu o profesjonalne usługi publiczne Cel strategiczny 3. Wzrost funkcjonalności przestrzeni publicznych obszaru rewitalizacji
	Ulica Krzywa to najkrótszy ciąg komunikacyjny prowadzący z okolic Rynku do Miejskiego Centrum Kultury. W jego części przeznaczonej wyłącznie do ruchu pieszego (odcinek od ul. Kolejowej do ul. Królowej Jadwigi) obecne rozwiązania sytuacyjne, zły stan techniczny nawierzchni, przestarzałe oświetlenie i brak elementów małej architektury powodują, że odcinek ten, nie jest przyjazny użytkownikom w tym szczególnie ludziom starszym podążającym pieszo do centrum kulturalnego miasta. Pozostałe odcinki (od Pl. Słowackiego do ul. Kolejowej oraz od ul. Królowej Jadwigi do Al. Tysiąclecia) są newralgiczne zarówno dla ruchu pieszego, jak i samochodowego. Problem stanowią tutaj rozwiązania sytuacyjne miasta, liczba miejsc postojowych, zły stan techniczny nawierzchni. Przedsięwzięcie pozwoli na korzystanie z Miejskiego Centrum Kultury wszystkim mieszkańcom miasta. Poprawi dostępność dla osób o szczególnych potrzebach.		
5.	Przebudowa drogi wraz z infrastrukturą na ul. Krzystyniaka.	PS1 PP1 PP2	Cel strategiczny 2. Poprawa jakości życia mieszkańców na obszarze rewitalizacji w oparciu o profesjonalne usługi publiczne Cel strategiczny 3. Wzrost funkcjonalności przestrzeni publicznych obszaru rewitalizacji
	Plac postojowy wzdłuż budynku mieszkalno – użytkowego jest wyłożony asfaltem, pofałdowany, zapadnięty z ubytkami nawierzchni. W nierównościach każdorazowo po opadach zbiera się woda tworząc rozległe kałuże. Utrudnia to wejście do budynku od strony miejsc		

	Przedsięwzięcie	Problemy, na które projekt odpowiada	Powiązanie z celami GPR
	postojowych. Plac wyposażony jest w otwory techniczne po dawnej kotłowni węglowej. Kotłownia od kilkunastu lat nie działa. Wystające elementy zadaszeń otworów blokują wykorzystanie i tak bardzo małej ilości miejsc postojowych mieszkańcom budynku. Wymagany jest remont nawierzchni, wymiana krawężników, modernizacja boksu śmietnikowego, poszerzenie miejsc postojowych.		
6.	Modernizacja budynku handlowo-usługowego przy Al. Kopernika 12	PS2 PS3 PS4 PP1 PP2	Cel strategiczny 1. Ograniczenie negatywnych zjawisk społecznych Cel strategiczny 2. Poprawa jakości życia mieszkańców na obszarze rewitalizacji w oparciu o profesjonalne usługi publiczne Cel strategiczny 3. Wzrost funkcjonalności przestrzeni publicznych obszaru rewitalizacji
	Budynek przy Al. Kopernika 12 stanowi ważny element gospodarczy i społeczno-kulturalny o znaczeniu lokalnym. Jest usytuowany w centrum zabudowy osiedlowej obok 2 szkół (podstawowej i ponadpodstawowej) oraz obok terenów rekreacyjnych i obejmuje lokale handlowe, usługowe, biurowe, lokale związane ze świadczeniem opieki zdrowotnej oraz lokal Spółdzielczego Domu Kultury i biura zarządu Spółdzielni. Budynek został wybudowany w latach 1976 i 1978 i konieczna jest jego modernizacja, w tym także ze względu na brak windy, co uniemożliwia w praktyce dostęp osób niepełnosprawnych do lokali położonych na piętrze budynku - m.in. do lokalu Biblioteki Publicznej i szeregu gabinetów lekarskich. Brak docieplenia oraz przestarzała stolarka powodują wysokie zapotrzebowanie na ciepło, co wpływa negatywnie zarówno na jakość powietrza atmosferycznego jak i wysokie koszty, rzutujące wprost na koszty utrzymania lokali, w tym także na wyniki działalności gospodarczej prowadzonej w poszczególnych lokalach. W zakresie rodzajów prowadzonej działalności gospodarczej wyszczególnić należy: działalność handlową - sklepy o branży spożywczej, odzieżowej, księgarską, artykuły przemysłowe i elektroniczne, aptekę - oraz działalność usługową o branży gastronomicznej, fryzjerskiej, szereg gabinetów świadczących usługi w zakresie ochrony zdrowia oraz Urząd Pocztowy, Biblioteka i Spółdzielczy Dom Kultury. Działalność gospodarcza prowadzona jest głównie przez mikro- i małych przedsiębiorców.		
7.	Modernizacja budynku handlowo-usługowego przy ul. Podtatrzańska 74	PS2 PS3 PS4 PP1 PP2	Cel strategiczny 1. Ograniczenie negatywnych zjawisk społecznych Cel strategiczny 2. Poprawa jakości życia mieszkańców na obszarze rewitalizacji w oparciu o profesjonalne usługi publiczne Cel strategiczny 3. Wzrost funkcjonalności przestrzeni publicznych obszaru rewitalizacji

	Przedsięwzięcie	Problemy, na które projekt odpowiada	Powiązanie z celami GPR
	Budynek przy ul. Podtatrzańskiej 74 (rok budowy 1981) między innymi biurowo warsztatowy Nowotarskiej Spółdzielni Mieszkaniowej w Nowym Targu. Działalność prowadzona w budynku wprost służy do obsługi nieruchomości zarządzanych przez Spółdzielnię tj. głównie do obsługi budynków mieszkalnych wielorodzinnych. Zgodnie z definicją, Spółdzielnia jest małym przedsiębiorcą. Budynek jest niedocieplony i nie był remontowany od czasu budowy. Brak docieplenia powoduje wysokie koszty ogrzewania, co rzutuje wprost na koszty utrzymania biur Spółdzielni oraz wykonywanych prac remontowych i konserwacyjnych przez Spółdzielnię, a co za tym idzie na koszty utrzymania wszystkich budynków mieszkalnych i niemieskalnych w zarządzie Spółdzielni.		
8.	Modernizacja dojazdu i placu na którym umiejscowiono boks śmietnikowy przy budynkach nr 7 i 15 na ulicy Powstańców Śląskich	PP3	Cel strategiczny 3. Wzrost funkcjonalności przestrzeni publicznych obszaru rewitalizacji
	Modernizacja altan śmietnikowych wraz z przyległym terenem. Plac znajdujący się pomiędzy budynkami mieszkalnymi nr 7 i 15 przy ulicy Powstańców Śląskich w Nowym Targu. Płyty chodnikowe i wylewka betonowa są zniszczone. Płytki jak i beton zapadnięty, spękany, zielenice obok boksu pozapadane i wydeptane. Sam boks śmietnikowy jest mały wyeksploatowany i nie spełnia wymagań dla segregacji odpadów komunalnych. Wymagany jest remont ciągu komunikacyjnego z wymiana nawierzchni i krawężników. Modernizacja boksu śmietnikowego dla potrzeb mieszkańców. Ponadto potrzebne jest poszerzenie istniejącej drogi dojazdowej do boksu a w miejscach gdzie to jest możliwe wykonanie dodatkowych miejsc postojowych.		
9.	Przebudowa, nadbudowa, rozbudowa i adaptacja zdewastowanego budynku „Starej apteki” w ramach rewitalizacji osiedla Wojska Polskiego 14	PS3 PP1	Cel strategiczny 1. Ograniczenie negatywnych zjawisk społecznych
	Obszar na którym znajduje się obszar „Starej apteki” jest w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, przestępczości, niskiego udziału w życiu publicznym, a także występowanie negatywnych zjawisk o charakterze technicznym. W związku z tym jest to okolica niebezpieczna dla osób starszych jak również rodzin z dziećmi. Obiekt mógłby zostać wykorzystany na stworzenie Centrum Kultury służące rozwojowi i integracji mieszkańców miasta Nowy Targ - grupom wykluczonym społecznie (osoby starsze, samotne, bezrobotne, rodziny patologiczne) poprzez rozwój umiejętności społecznych, kompetencji zawodowych i integrację w celu adaptacji.		
10.	Ożywienie turystyczne i gospodarcze w mieście Nowy Targ poprzez modernizację stacji narciarskiej Długa Polana	PS4 PP4	Cel strategiczny 3. Wzrost funkcjonalności przestrzeni publicznych obszaru rewitalizacji
	Kowaniec to dzielnica Nowego Targu która ze względu na walory terenowe stanowi naturalny obszar rekreacji dla mieszkańców miasta i turystów. Infrastruktura stacji narciarskiej Długa Polana pochodzi z lat 80 i nie spełnia współczesnych wymagań. Skutkiem czego niewystarczająco wpływa na pobudzenie gospodarcze związane z szeroko pojętą rekreacją i turystyką. Konieczna jest modernizacja wyeksploatowanej infrastruktury wyciągu z lat 80-tych poprzez wymianę wyciągu orczykowego na kolej linową, odbudowę dolnej stacji zniszczonej przez pożar w 2013 r., modernizację systemu naśnieżania, budowę zaplecza górnej stacji. Inwestycja ma stanowić impuls do rozwoju bazy noclegowej i usług na terenie miasta oraz stworzenia nowych miejsc pracy. Realizacja projektu to szansa ograniczenia zjawisk patologicznych oraz stworzenia ponownie miejsca integracji społeczności lokalnej.		

	Przedsięwzięcie	Problemy, na które projekt odpowiada	Powiązanie z celami GPR
11.	Liga szkolna w narciarstwie alpejskim i biegach narciarskich	PS3	Cel strategiczny 2. Poprawa jakości życia mieszkańców na obszarze rewitalizacji w oparciu o profesjonalne usługi publiczne
Narciarstwo alpejskie i bieganie to formy aktywności, które ze względu na miejsce zamieszkania powinna uprawiać większość społeczeństwa lokalnego. Nowy Targ mimo korzystnego położenia w górach, nie w pełni wykorzystuje potencjał lokalizacyjny umożliwiając rozwój sportów zimowych. Realizacja przedsięwzięcia ma niewątpliwie wpływ na promocję zdrowego stylu życia i daje możliwość realizacji zawodowych.			
12..	Kompleksowa modernizacja budynku przeznaczonego na mieszkania socjalne	PS2 PP3	Cel strategiczny 1. Ograniczenie negatywnych zjawisk społecznych
Budynek przejęty przez Gminę Miasto Nowy Targ, w którym powstały mieszkania o niższym standardzie. Zamieszkany przez rodziny o niskich dochodach często niezaradnych życiowo w którym kumulują się negatywne zjawiska ekonomiczno – społeczne ze względu na obecność i zamieszkiwania wśród rodzin, również osób ze środowisk patologicznych. Postępująca degradacja infrastruktury mieszkaniowej silnie wpływa na ogólne pogarszanie jakości życia osób w nim zamieszkujących. Dzięki realizacji inwestycji nastąpi poprawa życia mieszkańców oraz spowoduje podniesienie jakości i atrakcyjności dotychczasowego terenu na którym położony jest budynek.			
13.	Rewitalizacja przestrzeni handlowo - usługowej przy ul. Ludźmierskiej 26A z przeznaczeniem na Park Kupiectwa, Edukacji i Rozrywki	PS3 PS4 PP2	Cel strategiczny 3. Wzrost funkcjonalności przestrzeni publicznych obszaru rewitalizacji
<p>Kompleksowa rewitalizacja przestrzeni handlowo-usługowej na potrzeby mieszkańców i pozostałych interesariuszy miasta. Realizacja projektu przyczyni się do osiągnięcia szeregu wskaźników w sferze przestrzennej, gospodarczej i społecznej:</p> <ul style="list-style-type: none"> – w sferze społecznej utworzenie Parku będzie związane z rozszerzeniem i podniesieniem jakości usług publicznych na terenie miasta Nowy Targ w obszarze przemysłów kreatywnych. – w sferze przestrzennej: powstanie nowa przestrzeń w obszarze przemysłów kreatywnych, łącząca funkcje przemysłu czasu wolnego i przemysłu kultury z rzemiosłem, handlem i promocją przedsiębiorczości. – w sferze gospodarczej utrzymywanych zostanie co najmniej 150 miejsc pracy i utworzonych ok. 100 nowych miejsc pracy. Stworzone zostaną warunki do utworzenia lub rozszerzenia działalności dla ok. 30 nowych firm, których przedmiot działalności związany będzie z 3 funkcjami Parku. <p>W ramach efektu dźwigni, utworzenie Parku będzie miało wpływ na zwiększenie przychodów podatkowych do budżetu miasta Nowy Targ, zmniejszenie stopy bezrobocia, rozwoju przedsiębiorczości i budowy marki Nowego Targu, nie tylko jako stolicy Podhala, ale jako jednego z wiodących ośrodków górskich.</p>			
14.	Inkubator przedsiębiorczości dla zawodów ginących, rzemieślników i kultury Podhala połączony z organizacją i prowadzeniem ośrodka badawczo -rozwojowego	PS2 PS4 PP2	Cel strategiczny 1. Ograniczenie negatywnych zjawisk społecznych

	Przedsięwzięcie	Problemy, na które projekt odpowiada	Powiązanie z celami GPR
	<p>Niematerialne dziedzictwo kulturowe jest ze swojej natury zmienne i podlega naturalnemu cyklowi życia, w którym jego elementy mogą zanikać, dając początek nowym formom wyrazu. Jednak procesy zachodzące we współczesnym świecie powodują coraz szybszy zanik różnych jego przejawów, a tempo tego zaniku uniemożliwia twórcze przekształcenie dziedzictwa niematerialnego i jego przetrwanie. Efektem jest zubożenie kultury oraz zanik zawodów rzemieślniczych, które dawały grupom i pojedynczym osobom oparcie w postaci jasno określonej tożsamości i wspólnych wartości. Inkubator przedsiębiorczości umożliwi podtrzymanie tradycji rzemieślniczej na terenie miasta, inkubator stanie się miejscem przekazywania wiedzy i doświadczenia, pomocą w podejmowaniu działalności związanej z lokalnym rzemiosłem. Projekt przyczyni się do niwelacji diagnozowanych problemów społecznych i gospodarczych na terenie miasta. Przedsięwzięcie polegałoby na:</p> <p>1) Budowie Inkubatora Przedsiębiorczości dla zawodów ginących, rzemieślników i kultury Podhala,</p> <p>2) Budowie Ośrodka Badawczo-Rozwojowego,</p> <p>3) Budowie infrastruktury towarzyszącej (komunikacja wewnętrzna, chodniki, parkingi, architektura zieleni, monitoring).</p>		
15.	Rekultywacja starej oczyszczalni ścieków połączona z nadaniem jej nowych funkcji kulturowych, społecznych i gospodarczych	PP2	Cel strategiczny 1. Ograniczenie negatywnych zjawisk społecznych
	<p>Przywrócenie zdegradowanego obszaru do użyteczności publicznej w obszarze kulturalnym, społecznym i gospodarczym</p> <p>Kompleksowa rekultywacja terenów po starej oczyszczalni ścieków wraz z nadaniem im nowych funkcji kulturowych, społecznych i gospodarczych</p>		
16.	Przebudowa drogi wewnętrznej wraz utworzeniem nowych miejsc parkingowych na os. A. Suskiego w Nowym Targu	PP1	Cel strategiczny 3. Wzrost funkcjonalności przestrzeni publicznych obszaru rewitalizacji
	<p>Ulica przebiega wywnętrz osiedla A. Suskiego i jest drogą ślepą. Zakończeniem drogi jest zatoczka manewrowa, która przez mieszkańców wykorzystywana jest jako parking. Osiedle pozbawione jest miejsc parkingowych. Mieszkańcy notorycznie parkują wzdłuż ulicy na chodnikach utrudniając komunikację służbom technicznym, porządkowym i oczyszczania miasta. Taka sytuacja również sprawia utrudniania w dojeździe służb ratunkowych, w szczególności straży pożarnej. Nagminnie blokowany jest dojazd do boksów śmietnikowych. Rzeczowa droga służy jako dojazd do 8 budynków mieszkalnych. Wyłożona jest asfaltem który jest zapadnięty z ubytkami nawierzchni w nierównościach każdorazowo po opadach zbiera się woda tworząc rozległe kałuże. Wzdłuż drogi brak jest miejsc parkingowych. Jest możliwość pozyskania dodatkowych miejsc postojowych poprzez częściowe zagospodarowanie terenów zielonych.</p> <p>Wymagany jest remont nawierzchni drogi, wymiana krawężników, wykonanie dodatkowych miejsc postojowych wzdłuż drogi oraz na terenach zielonych z ich oznakowaniem i doświetleniem.</p>		
17.	Kompleksowa modernizacja budynku wielorodzinnego przy ul. Kolejowej 162 wraz z otoczeniem	PS2 PP3	Cel strategiczny 1. Ograniczenie negatywnych zjawisk społecznych
	<p>Budynek wielorodzinny przy ul. Kolejowej 162 zamieszkuje 6 rodzin. Budynek w którym znajdują się komunalne zasoby mieszkaniowe o obniżonym standardzie. Przejęty przez Gminę Miasto Nowy Targ od PKP. W lokalach brak jest łazienek, WC znajdują się na klatce schodowej, ogrzewany jest za pomocą indywidualnych piecy na paliwo stałe w każdym z pomieszczeń. Budynek wymaga całkowitego remontu z uwzględnieniem przebudowy mieszkań.</p>		

Źródło: opracowanie własne.

10. Komplementarność i mechanizmy integrowania działań rewitalizacyjnych

Rewitalizacja jako proces całościowej poprawy sytuacji społecznej, ale i gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej czy technicznej musi charakteryzować się wysokim poziomem komplementarności zaplanowanej interwencji, która może być rozpatrywana na kilku poziomach. Komplementarność obok szczegółowej diagnozy oraz możliwie szerokiej partycypacji społecznej stanowi istotny element budowy Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Nowy Targ na lata 2017 – 2030 – aktualizacja. Tworzenie powiązań pomiędzy poszczególnymi projektami przełoży się bezpośrednio na efektywne wykorzystanie środków finansowych przeznaczonych na rewitalizację. Komplementarność rozpatrywana jest na poziomie pięciu aspektów: przestrzennego, problemowego, proceduralno-instytucjonalnego, międzyokresowego i źródeł finansowania.

10.1 Komplementarność przestrzenna

W Gminnym Programie Rewitalizacji Miasta Nowy Targ na lata 2017-2030 - aktualizacja istnieje komplementarność przestrzenna, opierająca się na uwzględnieniu ciągłości przestrzeni oraz relacji przestrzennych z innymi częściami miasta. Kluczowym aspektem jest traktowanie przestrzeni jako integralnej całości, w której efekty działań rewitalizacyjnych oddziałują nie tylko punktowo, ale na cały obszar. Projekty rewitalizacyjne skupiają się na obszarze rewitalizacji, przez co wykazywana jest komplementarność przestrzenna. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego, a w konsekwencji obszaru rewitalizacji oparte zostało na analizie wskaźnikowej i konsultacjach społecznych.

Dzięki skutecznemu wdrożeniu działań rewitalizacyjnych, pozytywne skutki oddziałują na cały obszar, ponieważ wiele z tych inicjatyw jest związanych z projektami służącymi miejscom publicznym czy obiektom użyteczności publicznej. Tym samym, korzyści z tych inwestycji mogą czerpać nie tylko mieszkańcy obszaru rewitalizacji, lecz także cała lokalna społeczność oraz osoby odwiedzające miasto Nowy Targ.

Dodatkowo poszczególne podobszary rewitalizacji wyróżnia niekorzystna sytuacja w zakresie emisji zanieczyszczeń powietrza. Poprawa w tym zakresie, kompleksowa termomodernizacja budynków publicznych i mieszkalnych wpłynie na poprawę stanu środowiska naturalnego nie tylko w podobszarach rewitalizacji, ale również w całym mieście. Problem ten jest w mieście Nowy Targ traktowany jako szczególne wyzwanie, co wynika przede wszystkim z natężenia problemu niskiej emisji i jego dotkliwości dla mieszkańców.

Wszystkie podejmowane działania będą prowadzone tak, aby niwelować sytuacje kryzysowe, zamiast je przenosić w inne obszary gminy lub prowadzić do niepożądanych efektów, takich jak segregacja społeczna czy wykluczenie. Przejawia się to w zrównoważonym podejściu do rewitalizacji, dążącym do

wzmacniania więzi społecznych, poprawy warunków życia i tworzenia otoczenia sprzyjającego wszechstronnemu rozwojowi gminy.

10.2 Komplementarność problemowa

Spójność, a co za tym idzie komplementarność problemowa w Gminnym Programie Rewitalizacji Miasta Nowy Targ na lata 2017-2030 - aktualizacja zapewniono poprzez konsekwentne wyprowadzenie przedsięwzięć wskazanych w ramach GPR ze zdiagnozowanych problemów. Dodatkowo zwrócono uwagę na wzajemne powiązanie przedsięwzięć, a także ich komplementarność. Zadania o charakterze inwestycyjnym – zarówno realizowane przez sektor publiczny, jak i prywatny – uzupełniają działania o charakterze społecznym (aktywizującym mieszkańców, integracyjnym, kulturalnym). Poszczególne zadania zostały tak zaplanowane, by wpływać na różne funkcje poszczególnych podobszarów rewitalizacji. W szczególności działania inwestycyjne skupiają się w zdecydowanej mierze na umożliwieniu realizacji przedsięwzięć miękkich, jednocześnie porządkując przestrzeń miejską, zwiększając ład przestrzenny i, co najważniejsze, poprawiając jakość życia mieszkańców.

10.3 Komplementarność proceduralno-instytucjonalna

Kluczową, z punktu widzenia komplementarności proceduralno-instytucjonalnej, rolę operatora rewitalizacji pełnić będzie Urząd Miasta Nowy Targ, w jego obrębie jako jednostkę koordynującą wskazano Wydział Rozwoju i Urbanistyki. Wykorzystanie istniejących struktur zapewni skuteczne zarządzanie programem oraz pozwoli na kontynuację i uzupełnienie działań podejmowanych w ramach realizacji polityk publicznych. Określenie odpowiednich instrumentów zarządzania i wdrażania opisane zostało w kolejnych rozdziałach. Operator rewitalizacji będzie pełnił rolę wykonawczą i zarządczą programu, jednak w celu zapewnienia jak największej efektywności działań realizacja zadań zlecana będzie odpowiednim jednostkom i podmiotom, które posiadają odpowiednie uprawnienia i kompetencje.

10.4 Komplementarność międzyokresowa

Przedmiotowy program jest wyrazem kontynuacji polityki rozwojowej prowadzonej w Nowym Targu. Komplementarność międzyokresowa wskazuje na ciągłość polityki rewitalizacyjnej w mieście wyrazem tego jest realizacja szeregu przedsięwzięć i projektów, które wpisują się w wyznaczone cele rewitalizacji. Warty podkreślenia jest wdrażanie projektów społecznych w minionej perspektywie, które wskazują na silne ukierunkowanie działań na rzecz rozwiązywania problemów społecznych, które determinują kształt i charakter zaplanowanej interwencji rewitalizacyjnej w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Nowy Targ na lata 2017-2030 - aktualizacja. W ramach komplementarności międzyokresowej wykazano przedsięwzięcia realizowane w poprzedniej perspektywie finansowej UE (2014-2021) oraz te, których realizacja rozpoczęła się przed uchwaleniem przedmiotowej aktualizacji.

Tabela 53 Komplementarność międzyokresowa

Lp.	Tytuł	Źródło finansowania	Zakres projektu	Uzasadnienie
1.	Miejski Ośrodek Kultury w Nowym Targu – adaptacja i modernizacja budynku wraz z zagospodarowaniem otoczenia	Regionalny Program Operacyjny Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020	<p>Zakres zrealizowanych zadań:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zmiana układu funkcjonalnego budynku – generalna przebudowa sali widowiskowej z dostosowaniem do obowiązujących przepisów i wymagań – dostosowanie budynku do obowiązujących przepisów przeciwpożarowych – wymiana instalacji wewnętrznych – zagospodarowanie terenu <p>Dodatkowo w ramach projektu zrewitalizowana została przestrzeń publiczna - zieleń urządzona wraz z małą architekturą i ciągami pieszymi - fragment działki 15586/28 oraz działki 12586/26.</p>	Projekt rewitalizacyjny miał na celu przede wszystkim polepszenie warunków funkcjonowania ośrodka, nadanie budynkowi znamion współczesności z zachowaniem elementów tradycji regionu.
2.	Modernizacja dachu budynku wielorodzinnego zlokalizowanego na Al. Tysiąclecia 40	Większość funduszy pozyskano ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020	<p>Projekt objął swoim zakresem:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Przebudowę dachu budynku poprzez nadbudowę nowego dachu na dachu istniejącym z blachy z dociepleniem części dachowych oraz wymianą wyłazów na dach – Wymianę lub montaż nasad kominowych i wentylacyjnych – Wymianę instalacji odgromowej 	Celem projektu było uatrakcyjnienie wizerunku miasta, wzmocnienie rozwoju funkcji turystycznej, podniesienie wartości architektonicznej i użytkowej, zwiększenie jakości życia mieszkańców, zwiększenie bezpieczeństwa użytkowania budynku, zwiększenie dostępności do szerokopasmowego dostępu do Internetu, zmniejszenie zużycia energii elektrycznej, zmniejszenie zużycia ciepła, zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do atmosfery, zmniejszenie kosztów utrzymania budynku, w tym zmniejszenie ilości awarii i kosztów usuwania awarii instalacji, zwiększenie bezpieczeństwa ruchu.
3.	Przebudowa chodnika i zagospodarowanie	Środki publiczne	<p>Zakres zrealizowanego projektu:</p> <ul style="list-style-type: none"> – przebudowa chodnika – 700m² – zerwanie starej nawierzchni, 	Przebudowa ciągu pieszego wzdłuż budynków mieszkalno – użytkowych na Al. Tysiąclecia

Lp.	Tytuł	Źródło finansowania	Zakres projektu	Uzasadnienie
	terenu przed budynkami Aleje Tysiąclecia nr 42 i 44 strona północna		<ul style="list-style-type: none"> – wykonanie podbudowy, – ułożenie krawężników, – ułożenie kostki betonowej. 	poprawiła walory estetyczne i użytkowe miasta oraz podniosła wartość użytkową terenu.
4.	Remont oraz modernizacja Spółdzielczego Domu Kultury przy Al. Kopernika 12	Połowę kwoty wydanej na realizację projektu pozyskano ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020	Prace w ramach projektu obejmowały remont dachu: pokrycie z papy (wymiana pokrycia wraz z wykonaniem docieplenia stropodachu wełną mineralną lub wymiana pokrycia wraz z dociepleniem dachu styropianem), remont elewacji, wymiana stolarki okiennej, montaż windy dla niepełnosprawnych, modernizacja instalacji (wymiana instalacji c.o., elektrycznej i oświetleniowej z zastosowaniem lamp LED), montaż klimatyzatorów lub instalacji wentylacji mechanicznej nawiewno-wywiewnej w salach wykładowych i sali widowiskowej, modernizacja okładzin wewnętrznych (ściany, stropy i podłogi), sala widowiskowa, sala kominkowa, korytarze oraz drogi ewakuacyjne i hol, przebudowa pomieszczenia socjalnego, przebudowa schodów wewnętrznych z montażem dodatkowych balustrad, wymiana urządzeń nagłośnienia i montaż urządzeń oświetleniowych sali widowiskowej, wymiana krzeseł, wymiana monitoringu wewnętrznego, podłączenie szerokopasmowe do sieci Internet oraz budowa publicznego punktu dostępu do Internetu na 5 stanowisk (zakup komputerów, zakup oprogramowania oraz koszt podłączenia do Internetu).	Poprze realizację projektu nastąpiły takie zmiany jak: uatrakcyjnienie wizerunku miasta, wzmocnienie rozwoju funkcji kulturalnej i rekreacyjnej, podniesienie dostępności dla osób niepełnosprawnych, podniesienie wartości architektonicznej i użytkowej, eliminacja negatywnego zjawiska w postaci degradacji stanu technicznego obiektu, wzmocnienie rozwoju funkcji turystycznej, zmniejszenie zużycia energii elektrycznej i cieplnej, poprawa infrastruktury społecznej polepszającej warunki rozwoju edukacji, nauki, kultury. Integracja społeczna - tworzenie warunków dla włączenia społecznego, odnowa i modernizacja przestrzeni publicznych, działania na rzecz przedsiębiorczości w tym przedsiębiorczości społecznej..
5.	Przebudowa i konserwacja zabytkowego budynku dworca kolejowego w Nowym Targu z przełomu XIX i XX wieku	Ponad połowę kwoty przeznaczonej na inwestycję pozyskano ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020.	Przebudowa i konserwacja budynków stacji kolejowej oraz uporządkowanie terenu przyległego wraz z drogą i parkingiem	Konserwacja i przebudowa zabytkowego dworca kolejowego jest ważną inwestycją wpisującą się w cel strategiczny nr 3 - przyczyniając się do wzrostu funkcjonalności przestrzeni publicznych obszaru rewitalizacji. Zabytkowy budynek stanowi także wizytówkę Nowego Targu. Inwestycja ta niewątpliwie przyczyniła się do rozwoju turystycznego miasta.

Lp.	Tytuł	Źródło finansowania	Zakres projektu	Uzasadnienie
6.	Przebudowa boksów śmietnikowych na os. A. Suskiego	Środki publiczne	W ramach projektu powstały całkowicie nowe boksy śmietnikowe, spełniające obligatoryjne elementy dot. segregacji odpadów.	Projekt związany z przebudową boksów śmietnikowych na os. A. Suskiego pomógł w segregacji odpadów oraz podniósł walory estetyczne terenu. To ważny element w tworzeniu estetycznych i funkcjonalnych przestrzeni publicznych.

Źródło: opracowanie własne

Zaplanowane w ramach GPR przedsięwzięcia stanowią kontynuację wyżej wymienionych projektów.

10.5 Komplementarność źródeł finansowania

Przedsięwzięcia realizowane w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Nowy Targ na lata 2017 – 2030 - aktualizacja będą finansowane z różnych źródeł: środków publicznych oraz prywatnych. Jednocześnie zaplanowano finansowanie poszczególnych przedsięwzięć zgodnie z zasadą dodatkowości przy wykorzystaniu środków z funduszy strukturalnych oraz programów krajowych. Taki montaż finansowy uwzględniający różne metody pozyskiwania środków finansowych, wskazuje wprost na komplementarność przyjętych rozwiązań. Jako szczególnie ważne uznać należy zaangażowanie środków prywatnych: organizacji pozarządowych, przedsiębiorstw, spółdzielni, wspólnot mieszkaniowych. Pozwolą one na zwiększenie efektywności zaangażowanych środków publicznych, przekładając się na stopień osiągnięcia celów GPR.

10.6 Podsumowanie komplementarności

Podsumowanie komplementarności w obrębie GPR zaprezentowano na poziomie poszczególnych projektów, dzieląc ją na projekty związane bezpośrednio ze sferą społeczną oraz przedsięwzięcia infrastrukturalne ukierunkowane na osiągnięcia konkretnych i mierzalnych celów rewitalizacji (zgodnie z celami i kierunkami działań wypracowanymi w części postulatywnej). Dla pełnej prezentacji komplementarności zdecydowano się na wykorzystanie matrycy pokazującej wzajemne zależności pomiędzy poszczególnymi przedsięwzięciami na poszczególnych wyznaczonych podobszarach rewitalizacji. Poniższe matryce prezentują wzajemną komplementarność między przedsięwzięciami miękkimi realizowanymi w ramach GPR a przedsięwzięciami inwestycyjnymi. W kolumnach znajdują się przedsięwzięcia miękkie natomiast w wierszach pozostałe planowane projekty. W ramach korelacji, każdorazowo w komórkach oceniano poziom przenikania się projektów, co umożliwi docelowo ocenę kompletności i komplementarności zaplanowanej interwencji. Stopień zgodności został poddany gradacji, w zależności od jej poziom.

Tabela 54 Komplementarność GPR w podobozzarze Centrum na poziomie korelacji przedsięwzięć „miękkich” i „twardych”

Numer projektu	Wykorzystanie potencjału Miejskiego Ośrodka Kultury w Nowym Targu	Poprawa jakości życia seniorów w Nowym Targu poprzez wdrożenie specjalistycznego programu aktywizująco-opiekuńczego oraz wsparcie palcówki dziennego pobytu seniora	Aktywizacja społeczna i gospodarcza mieszkańców podobozaru rewitalizacji Centrum	Aktywizacja i integracja społeczności lokalnej poprzez organizację i rozszerzenie oferty zajęć spędzania czasu wolnego.	Rozwój działalności regionalnego zespołu Mali i Młodzi Hyrni	Aktywizacja zawodowa mieszkańców obszaru rewitalizacji
Miejska Biblioteka Publiczna w Nowym Targu – adaptacja zabytkowego budynku przy ul. Rynek 4	+++	+++	+	+++	++	+
Poprawa jakości życia mieszkańców podobozaru rewitalizacji Centrum	++	+	+++	+++	+	+
Przebudowa istniejącej klatki schodowej wraz z wymianą pokrycia dachowego nad całością zabytkowego budynku Sokoła w Nowym Targu	+	++	+++	+++	+	++
Kompleksowa rewitalizacja terenu Starego Szpitala poprzez wykonanie prac budowlanych, rozbiórkowych wraz z całościowym zagospodarowaniem terenu na potrzeby Akademii Nauk Stosowanych w Nowym Targu;	+	+++	++	++	+	++
Remont sieci wodociągowej na ul. Rynek	++	++	+	+	+	+
Przebudowa, rozbudowa, modernizacja i adaptacja budynku, w którym prowadzone są kompleksowe działania na rzecz osób niepełnosprawnych wraz z zagospodarowaniem terenu funkcjonalnie związanego z obiektem	+	++	++	++	+	++
Poprawa warunków bytowych i jakości życia mieszkańców podobozaru rewitalizacji Osiedle	+	++	++	++	+	++
Remont sieci wodociągowej na podobozzarze rewitalizacji Osiedle	+	+	+	++	+	+

Numer projektu	Wykorzystanie potencjału Miejskiego Ośrodka Kultury w Nowym Targu	Poprawa jakości życia seniorów w Nowym Targu poprzez wdrożenie specjalistycznego programu aktywizująco-opiekuńczego oraz wsparcie palcówki dziennego pobytu seniora	Aktywizacja społeczna i gospodarcza mieszkańców podobszaru rewitalizacji Centrum	Aktywizacja i integracja społeczności lokalnej poprzez organizację i rozszerzenie oferty zajęć spędzania czasu wolnego.	Rozwój działalności regionalnego zespołu Mali i Młodzi Hyrni	Aktywizacja zawodowa mieszkańców obszaru rewitalizacji
Przebudowa rozbudowa i nadbudowa istniejącego budynku Zespołu Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego im. Augustyna Suskiego w Nowym Targu wraz z infrastrukturą otaczającą budynek	+	+	++	++	++	++
Utworzenie Miejsca Pamięci w budynku przy ul. Jana Kazimierza 20 w Nowym Targu	++	++	++	++	++	++
Utworzenie Centrum Aktywności Lokalnej na bazie budynku przy ul. Kolejowej 162	+	+++	+++	+++	+	++

Źródło: opracowanie własne

10.7 Mechanizmy integracji

Dla Gminnego Programu Rewitalizacji konieczne jest przewidzenie mechanizmów zapewniających integrację poszczególnych jego elementów. Mechanizmy te tworzą logikę zaplanowanej interwencji prowadząc do uzyskania sprzężenia zwrotnego pomiędzy planowanymi przedsięwzięciami. Integrowanie poszczególnych projektów polega na połączeniu m.in. działań koncepcyjnych, organizacyjnych i finansowych. Przedmiotowy rozdział stanowi zatem uzupełnienie wykazanej komplementarności. Głównym źródłem zbudowania trzech autonomicznych poziomów integracji projektów/przedsięwzięć jest założenie, że każde z działań zwiększa swój własny potencjał czerpiąc z innych i zarazem zwiększa ich potencjał oddziałując na nie.

Mechanizmami integracji zaplanowanej w GPR interwencji są następujące czynniki:

- **Integracja na poziomie celów** – już na etapie opracowania GPR zadbano o komplementarność poszczególnych celów strategicznych oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Zostały one zweryfikowane pod kątem sposobu ich oddziaływania na obszar rewitalizacji w sferze społecznej, gospodarczej, funkcjonalno-przestrzennej, środowiskowej i technicznej, przez co możliwe było zaplanowanie kompleksowej i zintegrowanej interwencji. Ponadto, mechanizm integracji został zapewniony poprzez przeprowadzenie procesu konsultacji wyznaczonego obszaru zdegradowanego i na jego podstawie wskazanego obszaru rewitalizacji – etap ten rozpoczął mechanizm integracji poprzez rozpoczęcie procesu udziału interesariuszy rewitalizacji w tworzeniu GPR. Ponadto na etapie wdrażania mechanizm integracji będzie dotyczył procesu monitoringu - weryfikacji osiągniętych celów i formułowania zaleceń określających dalsze kroki wdrażania GPR.
- **Integracja na poziomie partycypacji społecznej** w zarządzaniu wdrażaniem GPR – mechanizm ten będzie realizowany poprzez:
 - a) Dalsze prace Komitetu Rewitalizacyjnego – podstawową funkcją Komitetu jest ocenianie postępu wdrażania GPR z punktu widzenia integracji i komplementarności podejmowanych działań przez podmioty zaangażowane w proces rewitalizacji;
 - b) współpraca z Nowotarską Radą Seniorów – jako ciałem doradczym przy Burmistrzu Miasta Nowy Targ, w zakresie działań rewitalizacyjnych podejmowanych dla osób starszych;
 - c) współpraca z Młodzieżową Radą Miasta Nowy Targ – jako ciałem doradczym przy Burmistrzu Miasta Nowy Targ, w zakresie działań rewitalizacyjnych podejmowanych dla dzieci i młodzieży;
 - d) współpraca z Miejską Komisją Urbanistyczno-Architektoniczną – jako ciałem doradczym przy Burmistrzu Miasta Nowy Targ w sprawach zagospodarowania przestrzennego w mieście;

- e) dodatkowym narzędziem integracji jest kontrola społeczna procesu realizowana dzięki publikacji i opiniowaniu sprawozdań z monitoringu GPR.
- **Integracja na poziomie zarządzania wdrażaniem** – mechanizm związany z ciągłą oceną postępu wdrażania GPR, realizowany poprzez: monitoring i ewaluację.

Monitoring oraz ewaluacja GPR zostały opisane w rozdziale 13. Na poziomie mechanizmów integracji zostaną one wykorzystane dla prowadzenia procesu zarządzania, zgodnie z zaplanowanymi celami, jednocześnie odnosząc się do mierzalnych wskaźników, co pozwoli na pomiar realizacji celów, a tym samym ocenę integracji GPR.

11. Indykatywne ramy finansowe

11.1 Ramy finansowe

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne, uwzględnione w Gminnym Programie Rewitalizacji Miasta Nowy Targ na lata 2017-2030 - aktualizacji obejmują zadania o charakterze głównym, których realizacja uzależniona została przede wszystkim od możliwości finansowych miasta oraz stopnia efektywności pozyskiwania środków na realizację poszczególnych projektów. W tym kontekście przedmiotowy plan finansowy ma charakter indykatywny i obejmuje wszystkie zidentyfikowane projekty.

W rozdziale 11.2 przedstawiono zaplanowane wydatki dla poszczególnych projektów, wraz ze wskazaniem źródeł finansowania. Wskazano jednocześnie podmioty odpowiedzialne za realizację poszczególnych zadań i tym samym zapewniające ich finansowanie. W związku z czym w przedmiotowym rozdziale zaprezentowano łączny budżet zaplanowanych przedsięwzięć oraz zestawienie kosztów poszczególnych projektów, dodatkowo wskazując poziom wydatków dla poszczególnych rewitalizowanych podobszarów.

Indykatywne ramy finansowe opisują strukturę interwencji rewitalizacyjnej na obszarze rewitalizacji w Nowym Targu. Zakłada się, iż planowane projekty i przedsięwzięcia będą realizowane w czasookresie obowiązywania przedmiotowego opracowania. Tym samym ramy czasowe zaplanowanej interwencji zawierają się w latach 2023-2030 i będą zależały od kondycji finansowej projektodawców oraz optymalizacji procesu pozyskiwania zewnętrznych środków finansowych na zaplanowane inwestycje i projekty.

Łączna wartość projektów zaplanowanych w ramach GPR zamyka się kwotą 167 286 966,96 zł.

Projekty pozostałe stanowią osobną kategorię, której nie uwzględnia się w sumarycznej kwocie projektów podstawowych ujętych w GPR. W ramach poszczególnych zidentyfikowanych podobszarów rewitalizacji wydatki kształtują się na poziomie przedstawionym w poniższej tabeli.

Tabela 55 Wartość projektów rewitalizacji według rodzaju i lokalizacji projektu

Rodzaj projektu oraz lokalizacja	Wartość projektów [zł]	W tym pochodzące ze źródeł publicznych	W tym pochodzące ze źródeł prywatnych
Projekty podstawowe Centrum	57 491 914,80 zł	49 068 127,58 zł	8 423 787,22 zł
Miejska Biblioteka Publiczna w Nowym Targu	5 000 000,00 zł	5 000 000,00 zł	
Wykorzystanie potencjału Miejskiego Centrum Kultury w Nowym Targu	500 000,00 zł	425 000,00 zł	75 000,00 zł
Poprawa jakości życia mieszkańców podobszaru rewitalizacji Centrum	16 391 914,80 zł	13 933 127,58 zł	2 458 787,22 zł
Przebudowa istniejącej klatki schodowej wraz z wymianą pokrycia dachowego nad całością zabytkowego budynku Sokoła w Nowym Targu	1 100 000,00 zł	935 000,00 zł	165 000,00 zł

Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez podniesienie jakości usług edukacji zawodowej oraz usług opiekuńczych dla seniorów	31 500 000,00 zł	26 775 000,00 zł	4 725 000,00 zł
Remont sieci wodociągowej na ul. Rynek	1 000 000,00 zł	500 000,00 zł	500 000,00 zł
Aktywizacja społeczna i gospodarcza mieszkańców podobszaru rewitalizacji Centrum	2 000 000,00 zł	1 500 000,00 zł	500 000,00 zł
Projekty podstawowe Osiedle	88 415 052,16 zł	74 660 444,34 zł	13 754 607,82 zł
Przebudowa, rozbudowa, modernizacja i adaptacja budynku, w którym prowadzone są kompleksowe działania na rzecz osób niepełnosprawnych wraz z zagospodarowaniem terenu funkcjonalnie związanego z obiektem	12 720 000,00 zł	10 812 000,00 zł	1 908 000,00 zł
Aktywizacja i integracja społeczności lokalnej	451 000,00 zł	451 000,00 zł	
Poprawa warunków bytowych jakości życia mieszkańców podobszaru rewitalizacji Osiedle	73 644 052,16 zł	62 597 444,34 zł	11 046 607,82 zł
Remont sieci wodociągowych na podobszarze rewitalizacji Osiedle	1 600 000,00 zł	800 000,00 zł	800 000,00 zł
Projekty podstawowe poza obszarem rewitalizacji	21 000 000,00 zł	18 300 000,00 zł	2 700 000,00 zł
Przebudowa rozbudowa i nadbudowa istniejącego budynku Zespołu Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego im. Augustyna Suskiego w Nowym Targu wraz z infrastrukturą otaczającą budynek	10 000 000,00 zł	8 500 000,00 zł	1 500 000,00 zł
Utworzenie Miejsca Pamięci w budynku przy ul. Jana Kazimierza 20 w Nowym Targu	3 000 000,00 zł	3 000 000,00 zł	
Utworzenie Centrum Aktywności Lokalnej na bazie budynku przy ul. Kolejowej 162	8 000 000,00 zł	6 800 000,00 zł	1 200 000,00 zł
Projekty podstawowe realizowane na obu podobszarach rewitalizacji	380 000,00 zł	285 000,00 zł	95 000,00 zł
Razem	167 286 966,96 zł	142 313 571,92 zł	24 973 395,04 zł

Źródło: opracowanie własne

11.2 Potencjalne źródła finansowania projektów rewitalizacyjnych

Źródłem finansowania projektów rewitalizacyjnych w województwie małopolskim w latach 2021-2027 są środki w ramach funduszy europejskich wydatkowanych w ramach programu *Fundusze Europejskie dla Małopolski 2021 -2027*. Jednocześnie ważnymi źródłami zapewniającymi komplementarność finansowania przedsięwzięć są: krajowe fundusze europejskie, środki celowe będące w dyspozycji Ministerstw (np. Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej), inne środki regionalne i lokalne.

Fundusze dla Małopolski 2021 - 2027

Ważnym źródłem finansowania projektów rewitalizacyjnych w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Nowy Targ na lata 2017 – 2030 - aktualizacja będzie regionalny program *Fundusze dla Małopolski 2021-2027*. W ramach tego programu przedsięwzięcia rewitalizacyjne wspierane będą przede wszystkim w ramach **Priorytetu 7 Fundusze europejskie dla wspólnot lokalnych** i wskazanego w nim celu polityki 5: **Europa bliższa obywatelom dzięki wspieraniu zrównoważonego**

i zintegrowanego rozwoju wszystkich rodzajów terytoriów i inicjatyw lokalnych. Cele szczegółowe wskazane w ramach 5 celu polityki odnoszą się do obszarów miejskich (cel 5i) i obszarów wiejskich (cel 5ii). W przypadku miasta Nowy Targ obligatoryjne są zapisy celu szczegółowego 5i: **wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich.** Zgodnie z założeniami programu zaplanowano rewitalizację zdegradowanych obszarów miejskich poprzez kompleksowe, skoncentrowane terytorialnie działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni oraz gospodarki, które realizowane będą na podstawie GPR. W ramach rewitalizacji w województwie małopolskim, zgodnie z programem Fundusze Europejskie dla Małopolski 2021-2027:

Działania rewitalizacyjne:

- będą przyczyniać się do zrównoważonego i odpornego rozwoju gospodarczego, społecznego oraz do realizacji wyzwań środowiskowych i klimatycznych i przejścia na gospodarkę neutralną dla klimatu;
- wsparcie inwestycyjne istniejących zdegradowanych obiektów budowlanych, którym zostaną przywrócone lub nadane nowe funkcje np. społeczne, kulturalne, edukacyjne;
- wsparcie może dotyczyć zagospodarowania terenu funkcjonalnie związanego z obiektem;
- przebudowa, uporządkowanie przestrzeni publicznych, zdegradowanych terenów, w celu przywrócenia lub nadania im nowych funkcji, w tym działania wpływające na podniesienie poczucia bezpieczeństwa u użytkowników tych przestrzeni, rozwój zielonej i zielono-niebieskiej infrastruktury;
- wsparcie pustostanów komunalnych oraz poprawa warunków technicznych w częściach wspólnych wielorodzinnych budynków mieszkalnych;
- działania animujące, aktywizujące lokalną społeczność, wpływające na zwiększenie zaangażowania mieszkańców w sprawy najbliższej okolicy, w tym prowadzenie procesu rewitalizacji (mniejszościowy element projektu), o wsparcie infrastruktury technicznej stanowiącej nieodłączny element większego projektu, zapewniającej dostęp do podstawowych usług komunalnych (mniejszościowy element projektu).

W projektach rewitalizacji należy szczególnie zadbać o zachowanie i rozwój zielonej infrastruktury, zwłaszcza ochronę drzew, w całym cyklu projektowym, w tym poprzez stosowanie standardów ochrony zieleni. Mając na uwadze potrzebę adaptacji obszarów miejskich do zmiany klimatu, należy dążyć do zwiększania powierzchni biologicznie czynnych i unikanie tworzenia powierzchni uszczelnionych.

W obszarze rewitalizacji, przedsięwzięcia infrastrukturalne będą uzupełnione działaniami z pozostałych CP, ze szczególnym uwzględnieniem działań finansowanych z EFS+ (w tym z zakresu aktywizacji społecznej cs 4(h)) oraz komplementarne m.in. z działaniami KPO (zielona transformacja miast) czy FEnIKS (np. poprawa efektywności energetycznej budynków).⁸

Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027

Projekty rewitalizacyjne zawarte w Gminnym Programie Rewitalizacji Miasta Nowy Targ mogą być finansowane również w ramach środków Programu *Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027* (FEnIKS), który zakłada, iż może być narzędziem wdrażania działań rewitalizacyjnych. W ramach programu nie przewidziano odrębnych działań dedykowanych projektom rewitalizacyjnym, jednak przyjęto rozwiązania promujące projekty związane z rewitalizacją poprzez wprowadzenie dedykowanych kryteriów wyboru. Preferencje dla projektów rewitalizacyjnych przewidziane zostały w następujących celach szczegółowych:

- Cel szczegółowy 2.1 Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych (W ramach sektora energetycznego interwencja powinna dotyczyć rozwoju skojarzonej produkcji energii elektrycznej i ciepła w procesie wysokosprawnej kogeneracji (w tym także energii elektrycznej, ciepła i chłodu w procesie trigeneracji) oraz rozwoju systemów ciepłowniczych i chłodniczych, w tym także magazynów energii przyczyniających się do integracji energii z OZE).
- Cel szczegółowy 2.7 Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczenie wszelkich rodzajów zanieczyszczeń (działania będą skierowane na ochronę zasobów przyrodniczych zgodnie z zapisami dokumentów planistycznych dla obszarów chronionych, jak również na kontynuowanie wsparcia ochrony wybranych gatunków i siedlisk, przede wszystkim na terenach parków narodowych, rezerwatów przyrody i obszarów Natura 2000. W ramach celu szczegółowego przewiduje się również wsparcie dla działań w zakresie rozwoju zielono-niebieskiej infrastruktury wraz z niezbędnym zapleczem).
- Cel szczegółowy 4.5 Zapewnienie równego dostępu do opieki zdrowotnej i wspieranie odporności systemów opieki zdrowotnej, w tym podstawowej opieki zdrowotnej, oraz wspieranie przechodzenia od opieki instytucjonalnej do opieki rodzinnej i środowiskowej (podejmowane działania pozwolą na zwiększenie dostępności i efektywności systemu opieki

⁸ Program Fundusze Europejskie dla Małopolski na lata 2021-2027

zdrowotnej oraz przyczynią się do niwelowania różnic regionalnych w dostępności do usług zdrowotnych).

- Cel szczegółowy 4.6 Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych (Planowana interwencja obejmuje rozwój infrastruktury kultury oraz ochronę dziedzictwa kulturowego w celu wzmocnienia ich wpływu na rozwój gospodarczy i włączenie społeczne, wpisując się również w zieloną i cyfrową transformację. Efektem planowanych działań będzie wzrost udziału społeczeństwa w życiu kulturalnym oraz podniesienie atrakcyjności turystycznej regionów. Wsparcie otrzymają projekty, które przyczyniać się będą do likwidacji barier w dostępie do kultury dla osób wykluczonych, wzrostu liczby odwiedzających oraz tworzenia nowych miejsc pracy. Priorytetowo będą traktowane inwestycje, które zakładają współpracę z lokalnym otoczeniem (m.in. społeczeństwo, ngo, przedsiębiorstwa, podmioty ekonomii społecznej).⁹

Rządowy Program na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych

Zadania do realizacji związane z zaspokojeniem potrzeb osób starszych, przewidziane w Gminnym Programie Rewitalizacji Miasta Nowy Targ mogą być dofinansowane przez wieloletni program na rzecz osób starszych „Aktywni+”. Głównym celem rządowego programu „Aktywni+” jest zwiększenie uczestnictwa osób starszych we wszystkich dziedzinach życia społecznego. Priorytetem polityki senioralnej rządu jest wsparcie seniorów na możliwie wielu obszarach. Promowane są zatem działania mające na celu podtrzymanie aktywności osób starszych i zapewnienie ich udziału w życiu społecznym oraz działania ukierunkowane na osoby o ograniczonej samodzielności. W ramach programu dofinansowanie przyznawane jest w czterech priorytetowych obszarach:

- I. **Aktywność społeczna**, która obejmuje działania mające na celu zwiększenie udziału osób starszych w aktywnych formach spędzania czasu wolnego, wspieranie niesamodzielnych osób starszych i ich otoczenia w miejscu zamieszkania, rozwijanie wolontariatu osób starszych w środowisku lokalnym oraz zwiększenie zaangażowania osób starszych w obszarze rynku pracy.
- II. **Partycypacja społeczna**, która przyczynia się do wzmocnienia samoorganizacji środowiska osób starszych oraz zwiększenia wpływu osób starszych na decyzje dotyczące warunków życia obywateli.
- III. **Włączenie cyfrowe** obejmujące działania na rzecz zwiększania umiejętności posługiwania się nowoczesnymi technologiami i korzystania z nowych mediów przez osoby starsze, a także

⁹ Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027

upowszechnianie i wdrażanie rozwiązań technologicznych sprzyjających włączaniu społecznemu oraz bezpiecznemu funkcjonowaniu osób starszych

- IV. **Przygotowanie do starości** realizowane poprzez wzmacnianie trwałych relacji międzypokoleniowych, kształtowanie pozytywnego wizerunku osób starszych oraz zwiększanie bezpieczeństwa seniorów.

Programy Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Projekty przewidziane do realizacji w Gminnym Programie Rewitalizacji Miasta Nowy Targ mogą zostać dofinansowane w ramach Programów Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Źródłem finansowania zadań zaproponowanych w niniejszym dokumencie mogą być w szczególności następujące programy:

- Infrastruktura kultury - Celem programu jest zatem stworzenie optymalnych warunków dla prowadzenia działalności kulturalnej, poprzez modernizację i rozbudowę infrastruktury instytucji kultury, a także innych podmiotów działających w tym obszarze. Projekty zaproponowane z ramach Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Nowy Targ mogą ubiegać się o dofinansowanie w ramach priorytetów:
 - Priorytet 1. Infrastruktura kultury (głównym celem priorytetu jest stworzenie optymalnych warunków dla prowadzenia działalności kulturalnej, poprzez rozbudowę oraz modernizację infrastruktury instytucji kultury, a także innych podmiotów prowadzących działalność w tym obszarze). W ramach Priorytetu 1. możliwe jest dofinansowanie projektów dotyczących m.in. budowy, przebudowy i remontu infrastruktury oraz zakup wyposażenia na potrzeby działalności kulturalnej. O dofinansowanie mogą się ubiegać m.in. samorządowe instytucje kultury (z wyjątkiem domów i ośrodków kultury oraz centrów kultury i sztuki, a także bibliotek, w skład których wchodzi powyższe instytucje), jednostki samorządu terytorialnego, organizacje pozarządowe, jak również kościoły i związki wyznaniowe oraz ich osoby prawne.
 - Priorytet 3. Infrastruktura domów kultury (zasadniczym celem priorytetu jest zapewnienie optymalnych warunków dla działalności domów i ośrodków kultury oraz centrów kultury i sztuki w zakresie edukacji kulturalnej i animacji kultury poprzez modernizację i rozbudowę ich infrastruktury). Zadania możliwe do realizacji w ramach tego priorytetu to: prace budowlane, opracowywanie dokumentacji technicznej czy zakup wyposażenia niezbędnego dla realizacji celów statutowych. O wsparcie finansowe w ramach priorytetu mogą się ubiegać domy i ośrodki kultury oraz centra

kultury i sztuki posiadające status samorządowej instytucji kultury, biblioteki posiadające status samorządowej instytucji kultury w skład których wchodzi domy i ośrodki kultury bądź centra kultury i sztuki, a także jednostki samorządu terytorialnego (wyłącznie jako organy prowadzące dla wyżej wskazanych podmiotów).

- Program Edukacja. Zasadniczym celem Programu jest rozwijanie ekspresji twórczej i kreatywności, podnoszenie kompetencji artystycznych i medialnych. Projekty przewidziane do realizacji w Gminnym Programie Rewitalizacji Miasta Nowy Targ mogą być finansowane z następujących priorytetów:
 - Priorytet 1. Edukacja kulturalna. Celem tego priorytetu jest wspieranie zadań z zakresu edukacji kulturalnej, ważnych dla rozwoju kapitału społecznego. Wsparcie finansowe kierowane będzie do dwóch rodzajów projektów: działań edukacyjno-animacyjnych, stymulujących kreatywność i aktywizujących twórczo uczestników reprezentujących wszystkie grupy wiekowe i społeczne oraz przedsięwzięć artystycznych dla dzieci i młodzieży, kształtujących potrzebę stałego uczestniczenia w życiu kulturalnym. W ramach priorytetu można ubiegać się o dofinansowanie wydarzeń artystycznych dla dzieci i młodzieży do 18 r. ż. (festiwali, koncertów, spektakli teatralnych) oraz zadań edukacyjno-kulturalnych (projektów rozwijających kreatywność i umiejętności twórcze uczestników, zadań integracji międzypokoleniowej i społecznej). O dofinansowanie w ramach priorytetu mogą ubiegać się samorządowe instytucje kultury (z wyjątkiem instytucji współprowadzonych przez ministra i jednostki samorządu terytorialnego), organizacje pozarządowe, kościoły i związki wyznaniowe oraz ich osoby prawne; podmioty prowadzące działalność gospodarczą.
 - Priorytet 4. Partnerstwo publiczno-społeczne. Celem Priorytetu 4. jest aktywizowanie lokalnych społeczności wokół bibliotek publicznych, jako ważnych instytucji kultury w gminach, a także wzmacnianie roli bibliotek publicznych jako miejsc integracji życia lokalnych społeczności. W ramach priorytetu można ubiegać się o dofinansowanie na rzecz organizowania i prowadzenie wolontariatu na rzecz biblioteki, organizację i prowadzenie działań aktywizujących lokalną społeczność wokół biblioteki. O dofinansowanie w ramach priorytetu mogą ubiegać się organizacje pozarządowe, będące podmiotami prawa polskiego, które nawiążą współpracę z biblioteką publiczną, poświadczoną umową określającą warunki współpracy umożliwiające realizację zadania.

Program Fundusz Inicjatyw Obywatelskich na lata 2021–2030

Działania społeczne, które ukierunkowane są na rozwój społeczeństwa obywatelskiego, włączanie mieszkańców we współdecydowanie i zaangażowanie ich w sprawy lokalne, które przewidziane są do realizacji w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Nowy Targ mogą być wspierane finansowo poprzez Program Funduszu Inicjatyw Obywatelskich na lata 2021– 2030. Program FIO jest programem rządowym, wspieranym ze środków budżetu państwa i adresowany jest do podmiotów sektora pozarządowego (tzw. III sektora). Celem głównym programu jest zwiększenie zaangażowania obywateli i organizacji pozarządowych w życie publiczne. W ramach Programu realizowane są cztery główne priorytety:

- Priorytet 1. Małe inicjatywy. Priorytet jest przeznaczony dla organizacji małych, o zasięgu lokalnym i młodych stażem działania oraz grupom nieformalnym. Priorytet 1. powinien umożliwić tego typu podmiotom otrzymanie dotacji na realizację planowanych działań i projektów. Działania realizowane w tym obszarze mają na celu przede wszystkim pomóc zaistnieć niewielkim, nowym przedsięwzięciom realizowanym dla wspólnot lokalnych.
- Priorytet 2. W ramach Priorytetu 2. wspierana będzie aktywność społeczna na rzecz dobra wspólnego, realizowana przez obywateli działających w strukturach organizacji obywatelskich. Projekty realizowane w ramach tego Priorytetu powinny pozwolić na zwiększanie aktywności i samoorganizacji obywatelskiej w efekcie przyczyniając się do budowania i powiększania kapitału społecznego (tworzenia więzi społecznych, budowania zaufania, aktywności wolontariackiej w organizacjach obywatelskich). W ramach Priorytetu dozwolona jest realizacja inicjatyw zawierających się we wszystkich sferach działalności pożytku publicznego.
- Priorytet 3. Organizacje obywatelskie w życiu publicznym. Projekty realizowane w ramach Priorytetu 3. powinny przyczyniać się do zwiększania obecności organizacji obywatelskich w życiu publicznym, wspierania dialogu obywatelskiego, procesów konsultacji, tworzenia forum debaty publicznej, budowania potencjału organizacji przez kształtowanie wizerunku organizacji obywatelskich w przestrzeni publicznej.
- Priorytet 4. Wzmocnienie kompetencji organizacji obywatelskich. Celem priorytetu jest poprawa zarządzania w organizacjach obywatelskich, budowanie struktur, tworzenie i doskonalenie zasobów, tworzenie i rozwijanie strategii działania organizacji, w tym strategii fundraisingowych, wypracowywanie i wdrażanie standardów działania organizacji, dotyczących np. zarządzania, oceny skuteczności działań organizacji, przejrzystości i otwartości, w tym upowszechniania w przystępny i przejrzysty sposób informacji

o prowadzonych działaniach, kosztach i źródłach finansowania, kosztach pozyskiwania funduszy.

Programy Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Krakowie

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Krakowie jest publiczną instytucją finansową, realizującą politykę ekologiczną województwa małopolskiego. W ramach funduszu wspierane są działania proekologiczne podejmowane przez administrację publiczną, przedsiębiorców, instytucje i organizacje pozarządowe.

Wydatkowanie środków finansowych Funduszu następować będzie zgodnie z niżej przedstawioną hierarchią:

- Finansowanie projektów wynikające z zawartych umów w latach ubiegłych, w tym zobowiązań z umów zawartych na dofinansowanie projektów korzystających ze środków europejskich.
- Wspomaganie projektów korzystających ze środków europejskich.
- Wspieranie inwestycji pozwalających na osiągnięcie standardów ochrony środowiska oraz wypełnienie zobowiązań akcesyjnych, wynikających z przyjętych programów i planów na szczeblu krajowym, wojewódzkim, powiatowym oraz miejskim.
- Dofinansowanie pozostałych zadań ochrony środowiska i gospodarki wodnej zgodnie z krajową i regionalną polityką ekologiczną.

Programy Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Działania dotyczące ochrony środowiska przyrodniczego oraz zapewnienia bezpieczeństwa ekologicznego, przewidziane do realizacji w ramach niniejszego dokumentu, mogą zostać dofinansowane ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. W kontekście zadań zaproponowanych w niniejszej Strategii szczególnie istotnymi źródłami finansowania wydaje się być program Edukacja ekologiczna. Głównym celem programu Edukacja ekologiczna jest „podnoszenie poziomu świadomości ekologicznej i kształtowanie postaw ekologicznych społeczeństwa poprzez promowanie zasad zrównoważonego rozwoju”. W ramach tego programu wspierane są przedsięwzięcia edukacyjne dotyczące m.in.: kształtowania postaw społeczeństwa z wykorzystaniem tradycyjnych mediów i Internetu, aktywizacji społeczeństwa dla zrównoważonego rozwoju, wsparcia systemu edukacji w zakresie ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju, a także budowy, rozbudowy, remontu i wyposażenia obiektów infrastruktury służących edukacji ekologicznej.

12. Opis struktury zarządzania

Proces wdrażania i monitoringu Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Nowy Targ na lata 2017 – 2030 - aktualizacja pozostaje w kompetencji Burmistrza Miasta Nowy Targ. Będzie on realizował swoje zadania związane z pełnieniem władzy wykonawczej we współpracy z:

- 1) Radą Miasta Nowy Targ;
- 2) Urzędem Miasta Nowy Targ;
- 3) Komitetem ds. Rewitalizacji;
- 4) Jednostkami miejskim (Ośrodek Pomocy Społecznej, Miejska Biblioteka Publiczna, Miejskie Centrum Kultury, Miejski Zakład Komunikacji, Miejski Zakład Wodociągów i Kanalizacji w Nowym Targu Sp. z o.o., Miejskie Centrum Sportu i Rekreacji, Zakład Gospodarczy Zieleni i Rekreacji, Miejskie Centrum Usług Wspólnych, Zakład Gospodarki Mieszkaniowej Spółka z o.o., Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Nowy Targ Spółka z o.o., Nowotarska Telewizja Kablowa Spółka z o.o., przedszkola i szkoły podstawowe);
- 5) Nowotarską Radą Seniorów;
- 6) Młodzieżową Radą Miasta Nowy Targ;
- 7) Miejską Komisją Urbanistyczno-Architektoniczną.

Zaprezentowany poniżej system zarządzania zapewni sprawne wykorzystanie GPR jako programu pozwalającego na koordynację procesu rewitalizacji, jednocześnie zapewniając wysoki poziom partycypacji społecznej w procesie jego wdrażania, monitorowania i ewaluacji.

12.1 Opis struktury zarządzania

Organem odpowiedzialnym za realizację Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Nowy Targ jest Burmistrz Miasta poprzez Urząd Miasta Nowy Targ, w szczególności – Wydział Rozwoju i Urbanistyki, jako operatora procesu rewitalizacji.

Zarządzanie GPR zaplanowano w ramach istniejących struktur Urzędu Miasta, przez co nie przewiduje się dodatkowych kosztów na zarządzanie programem. Ponadto kluczowymi z punktu widzenia wdrażania projektów wskazanych w GPR będą jednostki organizacyjne miasta.

Realizacja projektów miejskich nastąpi zgodnie z uchwaloną przez Radę Miasta Nowy Targ Wieloletnią Prognozą Finansową oraz zaplanowanymi na kolejne lata budżetami rocznymi. Spójność niniejszego programu z WPF zapewnić ma efektywną realizację zaplanowanych, zhierarchizowanych i ujętych w programie projektów.

W zakresie projektów, dla których planuje się pozyskanie współfinansowania z funduszy Unii Europejskiej działania będą podejmowane zgodnie z procedurą obowiązującą w UM Nowy Targ.

Procesem tym zajmuje się Wydział Funduszy Pomocowych i Inwestycji, którego pracownicy zobowiązani są do zbierania informacji o dostępnych środkach pomocowych, mogących potencjalnie być wykorzystanych przez UM i jego jednostki organizacyjne i systematycznie je informuje o tych możliwościach. Na podstawie dokumentów planistycznych oraz informacji od naczelników wydziałów oraz dyrektorów miejskich jednostek organizacyjnych Burmistrz Miasta podejmuje decyzję o rozpoczęciu procedury aplikacyjnej. Opracowanie wniosku i niezbędnych załączników, jak również terminowe złożenie dokumentacji aplikacyjnej realizowane jest w zakresie wniosków UM przez Wydział Funduszy Pomocowych i Inwestycji. W przypadku miejskich jednostek organizacyjnych ww. czynności są w gestii kierownika miejskiej jednostki organizacyjnej. Realizacja inwestycji prowadzona jest przez właściwy wydział merytoryczny lub miejską jednostkę organizacyjną. Wykonanie musi uwzględniać niezbędne elementy, które określone są w procedurach, regulujących prowadzenie inwestycji. Informacje dot. budżetu, rachunkowości i finansów są opracowywane przez Wydział Finansowy. Za koordynację realizacji projektu pod kątem wymogów programu, w ramach którego zadanie uzyskało dofinansowanie oraz za rozliczenie środków pomocowych odpowiedzialni będą Naczelnicy Wydziałów realizujących zadania lub kierownicy miejskich jednostek organizacyjnych.

Celem sprawnego zarządzania większymi zadaniami inwestycyjnymi, Burmistrz Miasta może powoływać zespoły zadaniowe, w skład których będą wchodzić przedstawiciele poszczególnych komórek odpowiedzialnych za częściowe funkcje zarządzania projektem. Ideą powołania zespołów jest właściwe przygotowanie projektu od strony technicznej i sprawne zarządzanie jego realizacją począwszy od przygotowania specyfikacji istotnych warunków zamówienia, poprzez przeprowadzenie postępowania przetargowego, realizację, kontrolę i nadzór nad robotami, zarządzania przepływem dofinansowania, sprawozdawczość i monitoring oraz ostateczne rozliczenie otrzymanej pomocy.

Realizacja zadań ujętych w GPR, przedstawionych przez jednostki zewnętrzne tj. przedsiębiorców, spółdzielnie mieszkaniowe lub organizacje pozarządowe należy w całości do wnioskodawców projektów.

13. System monitoringu i ewaluacji

Zgodnie z art. 22 ust. 1 ustawy o rewitalizacji (Dz. U. z 2023 r. poz. 28 z późn. zm.) Gminny Program Rewitalizacji podlega ocenie aktualności i stopnia realizacji co najmniej raz na 3 lata, zgodnie z systemem monitorowania i oceny określonym w ramach Programu. Monitorowanie procesu rewitalizacji ma na celu dostarczenie informacji, na podstawie których możliwa jest ocena postępu prowadzonych działań rewitalizacyjnych oraz weryfikacja tempa i kierunku zmian, do których proces ten zmierza. Pozwala on również na identyfikację trudności lub nieprawidłowości we wdrażaniu GPR. Spełnia zatem funkcje wewnętrznej kontroli, w wyniku której możliwe jest zbadanie zgodności realizacji przedsięwzięć z przyjętymi założeniami. Pozwala również na ocenę skuteczności podejmowanej interwencji i zmian zachodzących na obszarze rewitalizacji i w całej gminie w oparciu o wskaźniki monitoringu.

13.1 System monitoringu

Dla skutecznego śledzenia postępów i analizowanie stanu zaawansowania wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Nowy Targ na lata 2017 – 2030 aktualizacja konieczne jest zdefiniowanie i wdrożenie systemu monitorowania. Będzie on realizowany w formie monitoringu przeprowadzanego w całym okresie wdrażania programu w cyklach corocznych. Monitoring może być przeprowadzany przez wyznaczony do tego wydział Urzędu Miasta Nowy Targ lub przez zewnętrzną firmę ekspercką, co pozwoli na uzyskanie rzetelnych i realnych danych w kwestii stopnia realizacji założeń GPR.

Wdrożone rozwiązanie przełoży się na realizację zadań związanych z monitoringiem w sposób zgodny z regulacjami prawnymi, w szczególności ustawą o rewitalizacji. Monitoring prowadzony będzie dwupoziomowo:

- 1) Monitoring realizacji celów strategicznych w oparciu o realizację założeń wskaźnikowych. Badanie to przeprowadza się z użyciem wskaźników, które posłużyły do wyznaczenia obszaru rewitalizacji. Porównuje się stan wyjściowy wartości wskaźników kryzysowych (z poziomu delimitacji) ze stanem obecnym i wyciąga wnioski na temat stwierdzonej dynamiki zmian. Pozwoli to na monitorowanie przemian na obszarze rewitalizacji obrazujących stopień realizacji celów GPR.
- 2) Monitoring realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Projekty podlegają ocenie pod względem terminowości realizacji, zaplanowanej w harmonogramie wdrażania GPR oraz ryzykiem niedotrzymania tych terminów czy napotkanymi trudnościami w ich realizacji. Z drugiej strony należy określić skuteczność ich realizacji w stosunku do zakładanych w karcie przedsięwzięcia wskaźników produktu i rezultatu.

Raport z podsumowania monitoringu będzie składał się w szczególności:

- bieżącego monitorowania wdrażania programu rewitalizacji, na które złożony jest aktualizowany lista realizowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych z określeniem ich aktualnego statusu i podaniem zakładanych oraz poniesionych kosztów, stworzonego montażu finansowego, a także ewentualnych rezultatów wdrożenia poszczególnych projektów;
- monitorowania stopnia realizacji celów programu rewitalizacji za pomocą wskaźników do osiągnięcia przez poszczególne przedsięwzięcia oraz informacji na temat problemów i przyczyn trudności napotykanych w realizacji projektów;
- monitorowania co rok skutków realizacji programu na podstawie informacji na temat realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych i osiągniętych wskaźników w odniesieniu do wskaźników wyjściowych obliczonych na etapie wyznaczania obszaru zdegradowanego i rewitalizacji.

13.2 Ewaluacja

W ramach aktualizacji Gminnego Programu Rewitalizacji, z uwagi na poprawność przeprowadzonej już ewaluacji, w opracowaniu której wykorzystano wskazane w GPR metody postanowiono kontynuować wypracowany system ewaluacji GPR. Zgodnie z wymogami ustawy o rewitalizacji ocena aktualności i stopnia realizacji GPR będzie realizowana w cyklach trzyletnich, a jej zakończenie nastąpi do 30 listopada roku następnego po zakończeniu cyklu. Skupi się ona na całości działań zaplanowanych do realizacji w ramach GPR. Pierwsza ewaluacja, tzw. Ewaluacji on-going (śródkresowa) będzie zrealizowana w 2027 r. i umożliwi pośrednią ocenę osiągnięcia wskaźników przypisanych poszczególnym celom oraz ocenę stopnia realizacji przedsięwzięć. Kolejna będzie ewaluacja końcowa GPR, której głównym celem będzie zbadanie czy przedsięwzięcia rewitalizacyjne zostały zrealizowane poprawnie oraz czy przeprowadzona interwencja pozwoliła osiągnąć zamierzone cele strategiczne i czy nastąpiła poprawa sytuacji kryzysowej zdiagnozowanej na obszarze rewitalizacji. Raport z oceny stopnia realizacji i aktualności Gminnego Programu Rewitalizacji może zostać opracowany przez zewnętrznych ekspertów, którzy we współpracy z pracownikami Urzędu Miasta Nowy Targ i interesariuszami rewitalizacji przeprowadzą badania ewaluacyjne umożliwiające wyciągnięcie wniosków z realizacji GPR. Badania ewaluacyjne będą stanowiły odpowiedź w zakresie trwałości, zasadności i skuteczności realizowanego procesu rewitalizacyjnego. Poniżej zaprezentowano strukturę uprawnień i odpowiedzialności w ramach ewaluacji.

Tabela 56 Ewaluacja – organizacja procesu

Stanowisko	Uprawnienie	Odpowiedzialność
Burmistrz Miasta Nowy Targ	Wskazanie terminów i sposobów wykonania zadań, zatwierdzenie raportu z ewaluacji okresowej	Za zrealizowanie zadań przewidzianych na dany rok budżetowy, terminowe przekazanie raportu z ewaluacji okresowej Komitetowi Rewitalizacyjnemu i Radzie Miasta Nowy Targ
Komitet Rewitalizacyjny	Opiniowanie raportu z ewaluacji okresowej	Formułowanie zaleceń i opinii dotyczących wdrażania GPR
Naczelnik Wydziału Rozwoju i Urbanistyki Urzędu Miasta Nowy Targ	Sprawdzenie raportu	Rzetelność raportu, terminowe przekazanie raportu do zatwierdzenia Burmistrzowi do opiniowania Komitetowi Rewitalizacyjnemu,
Pracownik Wydziału Rozwoju i Urbanistyki Urzędu Miasta Nowy Targ	1. Sprawdzenie poprawności wypełnienia kart, sporządzenie raportu zbiorczego z realizacji zadań ujętych w GPR 2. Przeprowadzenie ankietyzacji podmiotów prywatnych i publicznych (innych niż jednostki miejskie) zaangażowanych we wdrażanie GPR	Skompletowanie kart zadań, skompletowanie ankiet, przygotowanie raportu zbiorczego na podstawie informacji zawartych w kartach zadań, weryfikacja wskaźników realizacji GPR
Naczelnik wydziału merytorycznego lub kierownik jednostki organizacyjnej	Realizacja zadań ujętych w GPR, sporządzenie sprawozdania z realizacji tych zadań i przygotowanie ankiety ewaluacyjnej	Efektywne (sprawne i skuteczne) wykonanie zadań, terminowe przekazanie kart zadań i ankiet do Wydziału Rozwoju i Urbanistyki
Podmioty prywatne i publicznie (inne niż jednostki miejskie)	Realizacja zadań ujętych w GPR, wypełnienie ankiet dostarczonych przez Pracownik Wydziału Rozwoju i Urbanistyki	Efektywne (sprawne i skuteczne) wykonanie zadań, terminowe przekazanie ankiet do Wydziału Rozwoju i Urbanistyki

Źródło: opracowanie własne

13.3 Harmonogram realizacji

W rozdziale zaprezentowano harmonogram wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Nowy Targ na lata 2017 – 2030 - aktualizacja Termin realizacji poszczególnych działań zostały zaprezentowane w rozdziale 9.2 Przedsięwzięcia rewitalizacyjne.

Tabela 57 Ramowy harmonogram realizacji GPR

Wyszczególnienie	Okres realizacji
Uchwalenie Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Nowy Targ na lata 2017 –2030 - aktualizacja	czerwiec 2024 r.
Wprowadzenie zaplanowanych inwestycji do Wieloletniej Prognozy Finansowej Miasta Nowy Targ	Niezwłocznie po uchwaleniu GPR

Wyszczególnienie	Okres realizacji
Posiedzenia Komitetu Rewitalizacyjnego	Od 2024 r. do 2030 r. (przynajmniej jedno posiedzenie w ciągu roku)
Realizacja przedsięwzięć zaplanowanych w ramach GPR	Od 2024 r. do 2030 r.
Monitoring	Od 2024 r. do 2030 r. (realizowany systematycznie w okresie wdrażania GPR)
Ewaluacja okresowa	Od 2027 r. do 2030 r. (realizowana w okresach trzyletnich (2027, 2030))
Komunikacja społeczna GPR	Od 2024 r. do 2030 r.

Źródło: opracowanie własne

13.4 Koszty zarządzania

Pełnienie funkcji operatora procesu rewitalizacji powierzono Urzędowi Miasta Nowy Targ. Proces wdrażania, monitoringu i ewaluacji realizowany będzie przez pracowników Urzędu Miasta w ramach obowiązków służbowych, w związku z tym nie przewiduje się ponoszenia dodatkowych kosztów w związku z obsługą procesu. Komitet Rewitalizacyjny – ciało doradcze Burmistrza Miasta Nowy Targ, funkcjonować będzie w oparciu o przedstawicieli Urzędu Miasta i miejskich jednostek organizacyjnych, jak również wyłonionych przedstawicieli podmiotów publicznych i prywatnych. Praca w ramach Komitetu Rewitalizacyjnego ma charakter społeczny, nieodpłatny.

13.5 Wskaźniki realizacji

Dla śledzenia postępu realizacji GPR zdefiniowano wskaźniki monitorowania. Umożliwia to uzyskanie obiektywnych informacji na poziomie rezultatów wdrażania GPR, a więc efektów realizacji przedsięwzięć wyszczególnionych w dokumencie. Wybór wskaźników skupiony jest na ocenie osiągnięcia celów GPR, a nie produktów projektów. Interwencja w ramach rewitalizacji, jest procesem całościowym i komplementarnym, a nie prostą sumą realizowanych projektów. Ma ona na celu osiągnięcie zmiany w obszarze rewitalizacji. Dodatkowo w ramach aktualizacji zdecydowano się na utrzymanie wskazanych w poprzedniej perspektywie wskaźników realizacji i nie nanoszenia zmian w tym zakresie. Czynnikiem determinującym jest rozpoznanie na etapie ponownej diagnozy delimitacyjnej oraz analizy pogłębionej występowania problemów, które rozpoznano wcześniej, a w niektórych przypadkach ich nasilenie. Stwierdzono zatem, że w dalszym ciągu konieczne jest badanie tych samych zachodzących zjawisk, do czego służą poniższe wskaźniki.

Wybór wskaźników skupił się przede wszystkim na zapewnieniu adekwatnych mierników poszczególnych celów strategicznych. W związku z tym wskazać należy:

- Zmniejszenie liczby osób i rodzin zamieszkujących na obszarze rewitalizacji, korzystających ze świadczeń opieki społecznej oferowanych przez OPS – wskaźnik mierzy kluczową dla GPR zmianę w obszarze poprawy sytuacji mieszkańców miasta, których sytuacja życiowa i materialna zmusza do korzystania z systemu pomocy społecznej. Zakłada się, iż zaplanowana interwencja pozwoli na poprawę jakości ich życia, zwiększy skuteczność funkcjonowania na rynku pracy itp.
- Zmniejszenie liczby odnotowanych zdarzeń drogowych na 1000 mieszkańców – wskaźnik mierzy zmianę w obszarze bezpieczeństwa mieszkańców miasta. Zakłada się, iż zaplanowana interwencja pozwoli na poprawę jakości ich życia.
- Wskaźnik aktywności gospodarczej – zakłada się, iż podjęte działania rewitalizacyjne przyczynią się do zwiększenia aktywności gospodarczej mieszkańców. Dzięki temu zyskają oni nowe miejsca pracy, wpłynie to na poprawę jakości ich życia.
- Zmniejszenie liczby osób bezrobotnych na obszarze rewitalizacji. Jednym z ważnych, zidentyfikowanych problemów w obszarze rewitalizacji jest trudna sytuacja na rynku pracy.
- Zwiększenie poziomu czytelnictwa na obszarze rewitalizacji (liczba czytelników bibliotek na 1000 mieszkańców) – zgodnie z zaplanowaną interwencją w infrastrukturę biblioteczną zwiększeniem poziomu czytelnictwa
- Zwiększenie liczby uczestników imprez i wydarzeń kulturalnych na obszarze rewitalizacji – zgodnie z polityką rozwoju regionalnego jednym z kluczowych elementów rewitalizacji jest rozwój przemysłów czasu wolnego. Zaproponowany wskaźnik pozwoli na ocenę efektywności podjętych działań w tym obszarze, pokazując przede wszystkim zwiększenie atrakcyjności turystycznej miasta w szerszym, niż dzisiaj przypisywany, kontekście.

Poniżej zestawiono wskaźniki monitoringu realizacji GPR.

Tabela 58 Wskaźniki monitoringu

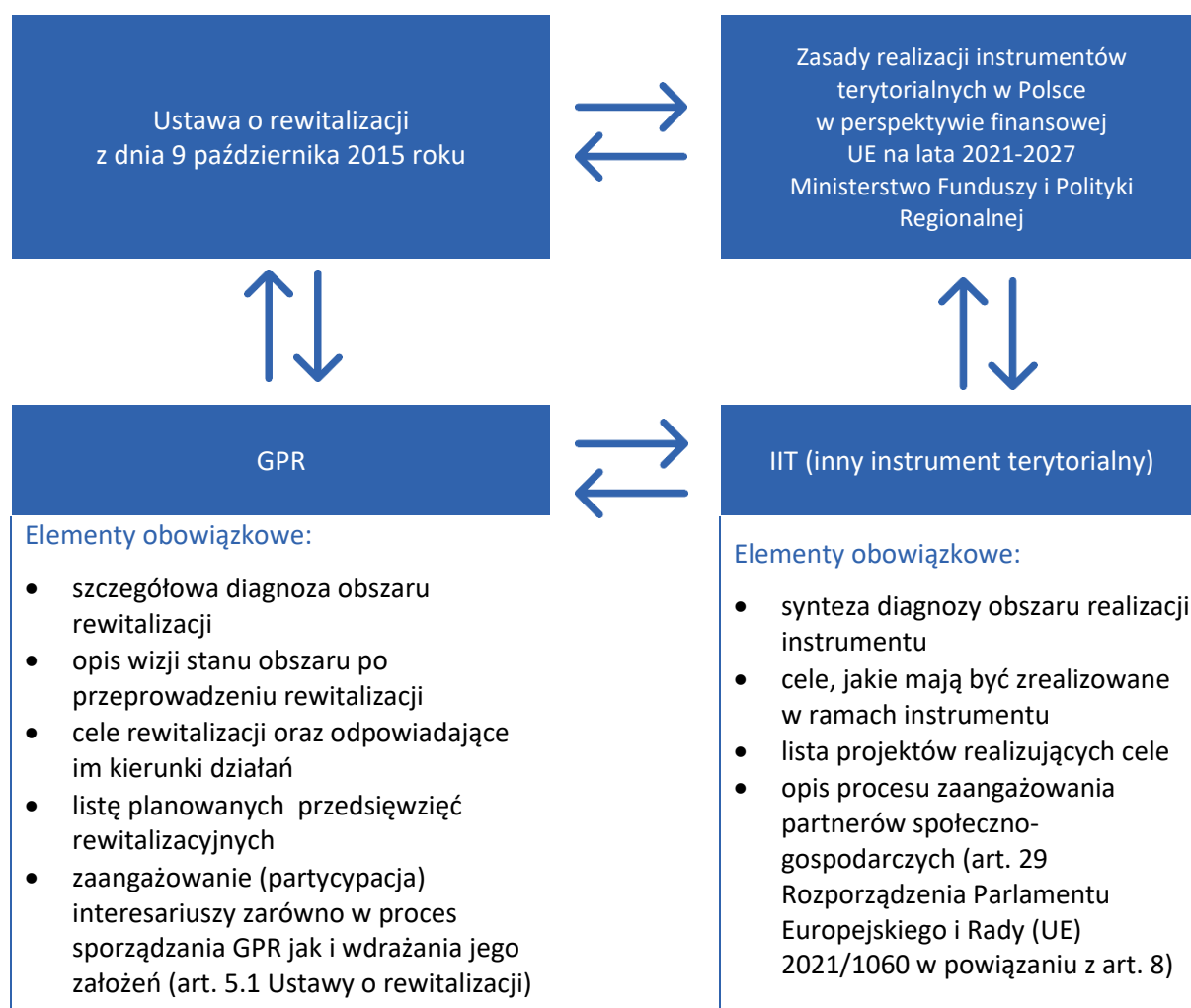
Cel	Wskaźnik	Wartość wskaźnika (2022 r.)	Źródło danych	Wartość docelowa wskaźnika (2030 r.)
CEL STRATEGICZNY 1. Ograniczenie negatywnych zjawisk społecznych poprzez aktywizację grup i środowisk zamieszkujących obszar rewitalizacji				
Zmniejszenie liczby osób i rodzin zamieszkujących na obszarze rewitalizacji, korzystających ze świadczeń opieki społecznej oferowanych przez OPS (Zasięg korzystania z pomocy społecznej to udział osób w gospodarstwach domowych korzystających z pomocy społecznej w ludności ogółem)		7%	Ośrodek Pomocy Społecznej	6%
Zmniejszenie liczby odnotowanych zdarzeń drogowych na 1000 mieszkańców		3 szt.	Policja	2

Cel	Wskaźnik	Wartość wskaźnika (2022 r.)	Źródło danych	Wartość docelowa wskaźnika (2030 r.)
CEL STRATEGICZNY 2. Poprawa jakości życia mieszkańców na obszarze rewitalizacji w oparciu o profesjonalne usługi publiczne				
	Wskaźnik aktywności gospodarczej (zarejestrowana działalność gospodarcza w stosunku do liczby ludności)	11,8%	Urząd Miasta Nowy Targ	13%
	Zmniejszenie liczby osób bezrobotnych obszarze rewitalizacji	5,8%	Powiatowy Urząd Pracy w Nowym Targu	5%
CEL STRATEGICZNY 3. Wzrost funkcjonalności przestrzeni publicznych obszaru rewitalizacji				
	Zwiększenie liczby uczestników imprez i wydarzeń kulturalnych na obszarze rewitalizacji	9 532	Urząd Miasta Nowy Targ	10 000
	Zwiększenie poziomu czytelnictwa na obszarze rewitalizacji (liczba czytelników bibliotek na 1000 mieszkańców)	114	GUS BDL	300

Źródło: opracowanie własne

14. GPR jako strategia IIT (Inny Instrument Terytorialny)

Zgodnie z zapisami dokumentu „Zasady realizacji instrumentów terytorialnych w Polsce” w perspektywie finansowej UE na lata 2021-2027 gminne programy rewitalizacji obligatoryjnie pełnią funkcję strategii IIT w odniesieniu do przewidzianych w nich działań finansowanych ze środków polityki spójności¹⁰. Przedstawiony schemat blokowy obrazuje powiązania pomiędzy gminnym programem rewitalizacji, a strategią IIT jako szczególnym narzędziem umożliwiającym pozyskiwanie środków z Funduszy Europejskich.

Regulacje wykonawcze Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej (Zasady realizacji instrumentów terytorialnych w Polsce w perspektywie finansowej UE na lata 2021-2027) wskazują, iż Gminny

¹⁰ Por. <https://www.gov.pl/web/fundusze-regiony/zasady-realizacji-instrumentow-terytorialnych-w-polsce-w-perspektywie-finansowej-ue-na-lata-2021-2027>

Program Rewitalizacji Miasta Nowy Targ stanowi jednocześnie strategię IIT ponieważ w dokumencie uwzględniono obowiązkowe elementy strategii IIT takie jak:

Tabela 59 Elementy obowiązkowe strategii IIT w odniesieniu do poszczególnych rozdziałów Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Nowy Targ

Nr rozdziału GPR	Element obowiązkowy strategii IIT
5	synteza diagnozy obszaru realizacji IIT wraz z analizą problemów, potrzeb i potencjałów rozwojowych, w tym wzajemnych powiązań gospodarczych, społecznych i środowiskowych;
7	
9.2	lista projektów realizujących cele, o których mowa w pkt 2, wraz z informacją na temat sposobu ich wskazania oraz powiązania z innymi projektami;
9	cele, jakie mają być zrealizowane w ramach IIT, ze wskazaniem wykorzystanego podejścia zintegrowanego, oczekiwanych wskaźników rezultatu i produktu powiązanych z realizacją właściwego programu;
14	opis procesu zaangażowania partnerów społeczno-gospodarczych oraz właściwe podmioty reprezentujące społeczeństwo obywatelskie, podmioty działające na rzecz ochrony środowiska oraz podmioty odpowiedzialne za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób niepełnosprawnych, równości płci i niedyskryminacji w pracach nad przygotowaniem i wdrażaniem planu działań IIT
16	

Źródło: opracowanie własne na podstawie Zasad realizacji instrumentów terytorialnych w Polsce w perspektywie finansowej UE na lata 2021-2027

Obowiązkowy element Strategii IIT jakim jest opis procesu zaangażowania partnerów społeczno-gospodarczych(..) koresponduje z obligatoryjnymi przepisami ustawy o rewitalizacji dotyczącymi uspołecznienia procesu tworzenia i wdrażania gminnego programu rewitalizacji. Ustawa o rewitalizacji definiuje katalog interesariuszy rewitalizacji, wskazuje obligatoryjne formy zaangażowania społeczności lokalnej w proces tworzenia i wdrażania GPR, a także określa katalog podmiotów uprawnionych do tworzenia komitetu rewitalizacji oraz udziału w procesie opiniowania GPR (w szczególności art. 5.1 – partycypacja społeczna, 6.1 – konsultacje społeczne, 7.1 – komitet rewitalizacji w powiązaniu z artykułem 2.2 – interesariusze rewitalizacji i artykułem 17.1 – proces opiniowania)¹¹.

W zakresie procesu zaangażowania partnerów społeczno-gospodarczych oprócz standardowych technik partycypacyjnych (konsultacji społecznych, spotkań warsztatowych, zbierania uwag w postaci papierowej, ustnej i elektronicznej¹²) dokonano również zaproszenie partnerów poprzez jego ogłoszenie na BIPie oraz bezpośrednie zwrócenie się do organizacji pozarządowych z omawianym zaproszeniem. Ponadto w ramach procesu zaangażowania partnerów społeczno-gospodarczych

¹¹ Ustawa o rewitalizacji (Dz. U. 2023 poz. 28 z późn. zm.)

¹² Szczegóły dotyczące prowadzonych działań partycypacyjnych zostały opisane w rozdziale 16

przeprowadzono również procedurę opiniowania Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Nowy Targ. Zgodnie z zapisami Ustawy o rewitalizacji (Dz. U. 2023 poz. 28 z późn. zm.) projekt dokumentu skierowano do następujących podmiotów:

- zarządu właściwego powiatu – w zakresie zgodności ze strategią rozwoju powiatu,
- zarządu właściwego województwa – w zakresie zgodności z planem zagospodarowania przestrzennego województwa i strategią rozwoju województwa,
- właściwego wojewody – w zakresie zgodności z zadaniami rządowymi służącymi realizacji celu publicznego określonego w art. 6 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami,
- właściwych organów wojskowych, ochrony granic oraz bezpieczeństwa państwa – w zakresie wymagań bezpieczeństwa i obronności,
- właściwego komendanta powiatowego (miejskiego) Państwowej Straży Pożarnej – w zakresie ochrony przeciwpożarowej,
- właściwego państwowego wojewódzkiego inspektora sanitarnego,
- właściwej gminnej komisji urbanistyczno-architektonicznej,
- operatorów sieci uzbrojenia terenu, w tym zarządców dróg oraz linii i terenów kolejowych,
- Komitetu Rewitalizacji,
- Krajowego Zasobu Nieruchomości, o którym mowa w ustawie z dnia 20 lipca 2017 r. o Krajowym Zasobie Nieruchomości (Dz. U. z 2020 r. poz. 1100 i 2127 oraz z 2021 r. poz. 11 i 223) – w zakresie sposobu zagospodarowania oraz przedsięwzięć związanych z nieruchomościami wchodzącymi w skład Zasobu Nieruchomości.

Dodatkowo na podstawie art. 29 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azylu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej w powiązaniu z art. 8. zapewniono możliwość i włączono w proces przygotowania GPR następujących partnerów: władze lokalne i miejskie oraz instytucje publiczne, partnerów społecznych i gospodarczych, podmioty reprezentujące społeczeństwo obywatelskie.

W dniu 6.05.2024 r. za pośrednictwem platformy e-puap lub wysyłając za pośrednictwem poczty tradycyjnej i elektronicznej projekt programu przekazano do 34 podmiotów.

Tabela 60 Podmioty, do których skierowano prośbę o zaopiniowanie projektu dokumentu GPR.

Lp.	Podmioty, które winny zaopiniować GPR w każdym przypadku.
1	Zarząd Powiatu Nowotarskiego
2	Zarząd Województwa Małopolskiego
3	Wojewoda Małopolski
4	Karpacki Oddział Straży Granicznej
5	Centralne Wojskowe Centrum Rekrutacji Ośrodek Zamiejscowy w Krakowie
6	Powiatowe Centrum Zarządzania Kryzysowego w Nowym Targu
7	Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego Delegatura w Katowicach
8	Komenda Powiatowa Policji w Nowym Targu
9	Agencja Wywiadu
10	Komendant Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Nowym Targu
11	Wojewódzka Stacja Sanitarно-Epidemiologiczna w Krakowie
12	Miejska Komisja Urbanistyczno-Architektoniczna
13	Burmistrz Miasta Nowy Targ (zarządca dróg miejskich)
14	Powiatowy Zarząd Dróg w Nowym Targu
15	Zarząd Dróg Wojewódzkich w Krakowie
16	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad w Krakowie
17	PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.
18	PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. Zakład Linii Kolejowych w Krakowie
19	Polska Spółka Gazownictwa sp. z o.o., Oddział Zakład Gazowniczy w Krakowie
20	Miejski Zakład Wodociągów i Kanalizacji w Nowym Targu Spółka z o. o.
21	Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Nowy Targ Spółka z o. o.
22	Tauron Dystrybucja S.A. Oddział w Krakowie
23	Urząd Transportu Kolejowego
24	Komitte Rewitalizacji Miasta Nowy Targ
25	Krajowy Zasób Nieruchomości
Lp.	Podmioty, które winny zaopiniować projekt GPR, w związku ze specyfiką obszaru
26	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Krakowie
27	Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków Delegatura w Nowym Targu
28	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Krakowie
29	Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe Nadleśnictwo Nowy Targ
30	Starosta Powiatu Nowotarskiego
31	Wyższy Urząd Górniczy, Okręgowy Urząd Górniczy w Krakowie
32	Marszałek Województwa Małopolskiego
33	Minister Klimatu i Środowiska
34	Urząd Lotnictwa Cywilnego

Źródło: opracowanie własne

Wskazane podmioty miały 21 dni na wyrażenie swojej opinii z uwzględnieniem zasady milczącej zgody. Raport z procesu opiniowania został opublikowany na internetowej stronie gminy oraz w biuletynie informacji publicznej.

15. Strategiczna Ocena Oddziaływania na Środowisko

Podstawę prawną do przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko stanowią Dyrektywa nr 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (Dz. Urz. WE L 197 z 21.7.2001, str. 30-37), Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2022 r., poz. 1029 z późn. zm.) oraz Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2022 r. poz. 916 z późn. zm.) ustawa ta dodatkowo uszczegóławia przepisy odnośnie obszarów podlegających ochronie, w szczególności obszarów Natura 2000.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska we Krakowie pismem o sygnaturze OO.410.1.45.2023.MaS z dnia 04.11.2023 r. stwierdził brak konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Nowy Targ na lata 2017-2030 - aktualizacja. W uzasadnieniu wskazano, że „Gminny Programu Rewitalizacji Miasta Nowy Targ na lata 2017-2030” (GPR) stanowi aktualizację „Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Nowy Targ na lata 2017-2023” przyjętego uchwałą Nr XXXV/335/2017 Rady Miasta Nowy Targ z dnia 28 kwietnia 2017, a analiza przedłożonych materiałów, w tym informacji o uwarunkowaniach, o których mowa w art. 49 uuoś wykazała, że zarówno pierwotne cele dokumentu jak i zadania w większości pozostają aktualne. Wskazano również, że GPR zakłada podejmowanie zadań „miękkich” (organizacyjnych, społecznych) jak i „twardych”/ inwestycyjnych. Planowane inwestycje mają głównie charakter przedsięwzięć modernizacyjno-remontowych. Realizowane one mają być w obrębie dwóch podobszarów:

1. Podobszar 1 Centrum,
2. Podobszar 2 Osiedle.

Jak ustalono wskazane w dokumencie działania dotyczą przestrzeni zagospodarowanych, przekształconych antropogenicznie oraz związane są z konkretnymi obiektami budowlanymi (np. w przypadku prac obejmujących adaptację budynków do nowych funkcji). Przedłożone informacje o uwarunkowaniach z art. 49 uuoś oraz charakter planowanych działań pozwalają stwierdzić, że realizacja postanowień aktualizacji GPR nie powinna spowodować znaczącego oddziaływania na środowisko.

Reasumując, w ocenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Krakowie projekt aktualizacji „Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Nowy Targ na lata 2017- 2030” nie wymaga przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko w związku z przepisami art. 47 uuoś.

16. Uspołecznienie dokumentu i proces partycypacji społecznej

16.1 Uspołecznienie opracowania GPR

W ramach prac nad Gminnym Programem Rewitalizacji Miasta Nowy Targ w ramach partycypacji społecznej Urząd Miasta organizował konsultacje społeczne na każdym etapie tworzenia dokumentu.

W ramach informowania mieszkańców miasta o procesie rewitalizacji przeprowadzono następujące konsultacje społeczne:

1. Dotyczące wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Miasta Nowy Targ, przeprowadzone w terminie od 11.03.2016 r. do dnia 11.04.2016 r. Konsultacje prowadzono w następujących formach:
 - a) spotkania otwartego z interesariuszami rewitalizacji, w formie zebrania z mieszkańcami, umożliwiającego omówienie i oceny propozycji wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Miasto Nowy Targ, a także wyrażenie uwag, opinii i propozycji oraz składanie ich do protokołu (w sali obrad Urzędu Miasta Nowy Targ w dniu 22.03.2016 r.);
 - b) spotkania z Radnymi, kierownikami JST, przedstawicielami miejskich jednostek organizacyjnych w formie zebrania umożliwiającego omówienie i oceny propozycji wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Miasta Nowy Targ, a także wyrażenie uwag, opinii i propozycji oraz składanie ich do protokołu (w sali obrad Urzędu Miasta Nowy Targ w dniu 22.03.2016 r.)
 - c) lekcji obywatelskich z udziałem młodzieży gimnazjalnej w Gimnazjum Nr 1 i 2;
 - d) zbierania uwag, propozycji i opinii w postaci papierowej i elektronicznej.
2. Dotyczące projektu dokumentu pn. „Gminny Program Rewitalizacji Miasta Nowy Targ”, przeprowadzone w terminie od 19.12.2016 r. do 20.01.2017 r. Konsultacje prowadzono w następujących formach:
 - a) spotkania otwartego z interesariuszami rewitalizacji, w formie zebrania z mieszkańcami, umożliwiającego omówienie i ocenę projektu ww. dokumentu, a także wyrażenia uwag, opinii i propozycji oraz składanie ich do protokołu (w sali obrad Urzędu Miasta Nowy Targ w dniu 12.01.2017 r.);
 - b) warsztatów metodycznych z mieszkańcami - interesariuszami rewitalizacji umożliwiających omówienie i ocenę projektu ww. dokumentu, a także wyrażenia uwag, opinii i propozycji oraz składanie ich do protokołu (w sali widowiskowej Spółdzielczego Domu Kultury w dniu 12.01.2017 r.);
 - c) ankiet dostępnych na stronie miasta www.nowytarg.pl.

3. Dotyczące zmiany uchwały Rady Miasta Nowy Targ Nr XXV/213/2016 z dnia 27 czerwca 2016 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Miasta Nowy Targ, przeprowadzone w terminie od 20.02.2017 r. do 22.03.2017 r. Konsultacje prowadzono w następujących formach:
 - a) spotkania otwartego z interesariuszami rewitalizacji umożliwiającego wyrażenie uwag, opinii i propozycji oraz składanie ich do protokołu (w sali obrad Urzędu Miasta Nowy Targ w dniu 15.03.2016 r.)
 - b) zbierania uwag ustnych w pok. 201 Urzędu Miasta Nowy Targ.
 - c) zbierania uwag, propozycji i opinii w postaci papierowej i elektronicznej, z wykorzystaniem formularza konsultacyjnego.
4. Dotyczące projektu dokumentu pn. „Gminny Program Rewitalizacji Miasta Nowy Targ na lata 2017 – 2023”, przeprowadzone w terminie od 27.03.2017 r. do 25.04.2017 r. Konsultacje prowadzono w następujących formach:
 - a) spotkania otwartego z interesariuszami rewitalizacji umożliwiającego wyrażenie uwag, opinii i propozycji oraz składanie ich do protokołu (w sali obrad Urzędu Miasta Nowy Targ w dniu 11.04.2017 r.);
 - b) zbierania uwag ustnych w pok. 201 Urzędu Miasta Nowy Targ;
 - c) zbierania uwag, propozycji i opinii w postaci papierowej i elektronicznej, z wykorzystaniem formularza konsultacyjnego.
5. Dotyczące naboru projektów, który prowadzony był jako towarzyszący pracą nad GPR od pierwszych konsultacji dotyczących wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Miasta Nowy Targ, przeprowadzonych w terminie od 11.03.2016 r. do dnia 11.04.2016 r. oraz następnie powtórzony jako uzupełniający w dniach 20.03.2017 r. – 27.03.2017 r. Nabór projektów prowadzono w formie: interaktywnego narzędzia internetowego, w formie tradycyjnej (papierowej) oraz za pośrednictwem poczty elektronicznej.

Celem pierwszych konsultacji było poznanie opinii mieszkańców Nowego Targu na temat planowanych do wyznaczenia obszarów rewitalizacji. 58% badanych określiło wyznaczony obszar zdegradowany jako poprawny i spełniający ich oczekiwania oraz wyraźnie zidentyfikowało istniejące zjawiska i procesy problemowe. Jednocześnie na identycznym poziomie kształtowały się oceny obszaru rewitalizacji (suma odpowiedzi pozytywnie i zdecydowanie pozytywnie). Ponadto efektem ww. konsultacji były korekty zaproponowanego obszaru w zakresie dołączenia części obszarów. W sumie formalnie uwagi do projektu zgłosiło 16 podmiotów. Ważnym elementem prowadzonych konsultacji były również lekcje obywatelskie, w których uczestniczyli uczniowie Gimnazjum nr 1 i nr 2 w sumie 84 uczniów. W trakcie konsultacji dodatkowo uzyskano informacje o 68 przedsięwzięciach rewitalizacyjnych.

W efekcie drugich konsultacji w trakcie spotkań, warsztatów metodycznych oraz w formie elektronicznej wpłynęły 2 ankiety z uwagami dotyczącymi konsultowanego projektu „Gminnego Programu Rewitalizacji dla Miasta Nowy Targ”, złożone zostały 3 karty zadań inwestycyjnych dla planowanych inwestycji na terenie obszarów przewidzianych do rewitalizacji oraz 14 kart przedsięwzięć społecznych. Zgłoszone uwagi zostały przeanalizowane i uwzględnione w GPR Miasta Nowy Targ.

W trakcie trzecich konsultacji – mających na celu zmianę obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji – w celu dostosowania ich do wymogów stawianych ustawą, uwagi formalnie wniosło 6 podmiotów. W spotkaniu konsultacyjnym uczestniczyło łącznie 35 osób, nie wniesiono uwag w formie ustnej. Uwagi dotyczące modyfikacji obszaru zostały częściowo uwzględnione.

W związku z prowadzeniem dodatkowego naboru projektów (5. proces konsultacji), wpłynęły dodatkowe 4 projekty, które uzupełniły listę 67 zebranych podczas poprzednich konsultacji. Dodatkowy nabór związany był ze zmianami zakresu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Dla uporządkowania procesu pozyskiwania projektów, zwłaszcza od partnerów społecznych oraz przedsiębiorstw, zdecydowano się na jego powtórzenie w celu zapewnienia równego dostępu do udziału w tworzeniu GPR. Projekty zbierane były w formie fiszek projektowych w wersji papierowej, formularza cyfrowego oraz poprzez narzędzie internetowe.

W ramach aktualizacji Gminnego Programu Rewitalizacji uspołecznienie miało miejsce w następujących formach:

- 1) Zaproszenie partnerów społeczno-gospodarczych jako podmioty szeroko rozumianego społeczeństwa obywatelskiego do współudziału w tworzeniu i realizacji dokumentu. Zaproszenie to przeprowadzono w dwóch formach. Pierwszą było opublikowanie na stronie internetowej miasta (www.nowytarg.pl), osoby i podmioty zainteresowane miały możliwość zgłoszenia chęci swojego udziału w procesie rewitalizacji. Druga forma rozpowszechnienia zaproszenia zrealizowana była poprzez wysyłkę zaproszenia przez Wydział Rozwoju i Urbanistyki Urzędu Miasta Nowy Targ bezpośrednio do podmiotów, w tym organizacji pozarządowych:
 - a. Fundacja „Da się”
 - b. Polski Komitet Pomocy Społecznej Zarząd Miejski Nowy Targ
 - c. Stowarzyszenie "Aktywny Senior"
 - d. Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością intelektualną- Koło w Nowym Targu
 - e. Polskie Towarzystwo Historyczne

- f. Towarzystwo Kultury Aktywnej "Ferment"
 - g. Uniwersytet Trzeciego Wieku
- 2) Nabór projektów rewitalizacyjnych w ramach aktualizacji dokumentu, który przeprowadzony został w terminie od 23 maja do 12 czerwca 2023 r. Nabór projektów prowadzono w formie: interaktywnego narzędzia internetowego, w formie tradycyjnej (papierowej) oraz za pośrednictwem poczty elektronicznej.
 - 3) Konsultacje społeczne projektu Aktualizacji Gminnego Programu Rewitalizacji, przeprowadzone w terminie od 03.08 do 4.09.2023 r.
 - 4) Konsultacje społeczne uchwały w sprawie zmiany uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. W związku z przyjęciem aktualizacji Programu uchwałą NR LVIII/652/2023 Rady Miasta Nowy Targ z dnia 27 listopada 2023 r. oraz nową perspektywą finansową 2021 -2027 pojawiła się konieczność weryfikacji i aktualizacji obowiązujących granic obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Ze względu na wymagania Instytucji Zarządzającej Programem Fundusze dla Małopolski na lata 2021-2027 związane z definiowaniem wsparcia projektów rewitalizacyjnych szczególnie tych znajdujących się w obszarze rewitalizacji. Miasto Nowy Targ przystąpiło do zmiany obszaru rewitalizacji poszerzając granice podobszaru o tereny istotne z punktu widzenia rozwoju gminy, w tym w szczególności w sferze społecznej. Zgodnie z obowiązującym prawem, zmiana obszaru rewitalizacji poprzedzona została konsultacjami społecznymi, które trwały w terminie od 9 lutego do 15 marca 2024 r. Podczas konsultacji zorganizowane zostało spotkanie, podczas którego zbierane były uwagi do projektu uchwały. Spotkanie odbyło się 28 lutego 2024 r.
 - 5) Konsultacje społeczne zmiany Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Nowy Targ na lata 2017-2030 – aktualizacja. Po opracowaniu dla zmienionego obszaru rewitalizacji Programu przeprowadzone zostały konsultacje jego projektu zgodnie z art. 17 ust. 2 pkt. 4 ustawy o rewitalizacji¹³. Konsultacje zostały przeprowadzone w terminie od 2 maja do 6 czerwca 2024 r. Podczas ich trwania, w dniu 21 maja zorganizowane zostało spotkanie konsultacyjne podczas którego zaprezentowany został plan działań rewitalizacyjnych w mieście Nowy Targ opracowany w ramach zmiany GPR. Ponadto podczas konsultacji oprócz zbierania uwag do dokumentu przeprowadzone zostało badanie ankietowe w celu poznania opinii interesariuszy na temat zaplanowanej rewitalizacji.

¹³ Ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 278).

Dodatkowo, obok opisanych wyżej przeprowadzonych konsultacji społecznych, pracownicy Urzędu Miasta na bieżąco udzielali wszelkich informacji dotyczących procesu rewitalizacji i opracowywania GPR. Mieszkańcy i interesariusze mogli zgłaszać swoje zapytania lub opinie do Wydziału Rozwoju i Urbanistyki Urzędu Miasta w trakcie całego procesu związanego z opracowaniem dokumentu.

16.2 Uspołecznienie wdrażania GPR

Celem działań związanych z uspołecznieniem Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Nowy Targ na lata 2017 – 2030 - aktualizacja jest dotarcie do jak najszerszej grupy beneficjentów i interesariuszy. Proces partycypacji społeczności lokalnej w realizacji GPR odbywać się będzie:

1. Pośrednio – poprzez informowanie przy wykorzystaniu strony internetowej miasta, w publikacjach i broszurach promocyjnych i informacyjnych, lokalnej prasie;
2. Bezpośrednio – podczas spotkań z mieszkańcami, przedstawicielami lokalnych środowisk, w tym spółdzielni mieszkaniowych, organizacjami pozarządowymi, przedsiębiorcami.

Interesariuszami, w stosunku do których prowadzona będzie polityka komunikacji i informacji będą: mieszkańcy miasta, mieszkańcy obszaru rewitalizacji (w tym także poszczególne grupy społeczne, takie jak młodzież, seniorzy, osoby niepełnosprawne itp.), lokalni przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe, związki wyznaniowe, wspólnoty mieszkaniowe i spółdzielnia mieszkaniowa.

W ramach rozpowszechniania informacji o Gminnym Programie Rewitalizacji podejmowane będą w szczególności takie działania jak:

- umieszczenie na stronie internetowej Urzędu Miasta – Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Nowy Targ;
- publikowanie informacji na stronie internetowej Urzędu o nowo realizowanych zadaniach w ramach GPR;
- współpraca z mediami: prasą lokalną, mediami internetowymi, telewizją (Nowotarska Telewizja Kablowa Spółka z o.o.) mającą na celu informowanie opinii publicznej o przebiegu realizacji i wnioskach z monitorowania GPR.

Wykorzystanie i wspieranie rozwoju współpracy pomiędzy sektorem publicznym, prywatnym i organizacjami pozarządowymi poprzez:

- przygotowywanie informacji bieżących z przebiegu wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji;
- opracowanie i realizacja ankiety internetowej skierowanej do mieszkańców i innych interesariuszy dotyczącej oceny Gminnego Programu Rewitalizacji.

- powołanie Komitetu Rewitalizacji (w terminie do 3 miesięcy od uchwalenia Gminnego Programu Rewitalizacji).

17. Określenie niezbędnych zmian w uchwałach

17.1 Określenie niezbędnych zmian w uchwałach, o których mowa w art. 21. Ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminnym i o zmianie Kodeksu Cywilnego

Wszystkie proponowane rozwiązania projektowe w Gminnym Programie Rewitalizacji Miasta Nowy Targ na lata 2017 - 2030 – aktualizacja są zgodne z obowiązującymi uchwałami, stąd też nie przewiduje się konieczności zmian lub uchylania przedmiotowych dokumentów. Planowane do realizacji przedsięwzięcia dotyczące mieszkaniowego zasobu gminy będą realizowane zgodnie z przyjętymi uchwałami.

18. Zmiany w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego

18.1 Specjalna Strefa Rewitalizacji

W Gminnym Programie Rewitalizacji Miasta Nowy Targ na lata 2017 – 2030 - aktualizacja nie przewiduje się ustanowienia Specjalnej Strefy Rewitalizacji, o której mowa w art. 25 Ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 roku.

18.2 Zmiany w dokumentach planowania i zagospodarowania przestrzennego

Niezbędne zmiany w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Nowy Targ na lata 2017 – 2030 - aktualizacja nie przewiduje wprowadzenia zmian w obecnym dokumencie Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Nowy Targ (ostatnia zmiana 22 grudnia 2021 r.).

Niezbędne zmiany w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego

Na obszarze rewitalizacji obowiązują miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego przyjęte następującymi uchwałami:

1. Uchwałą Nr XLIX/438/2014 Rady Miasta Nowy Targ z dnia 12 listopada 2014 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego NOWY TARG 12, zmienioną Uchwałą Nr L/542/2023 Rady Miasta Nowy Targ z dnia 6 lutego 2023 r.
2. Uchwałą Nr L/550/2010 Rady Miasta Nowy Targ z dnia 8 listopada 2010 r. w sprawie: uchwalenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego NOWY TARG 22 (Centrum) w tym zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego NOWY TARG 11, zmienioną następującymi uchwałami:
 - a) Uchwałą Nr XLI/349/2014 Rady Miasta Nowy Targ z dnia 3 marca 2014 roku w sprawie: zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Nowy Targ 22 (Centrum);
 - b) Uchwałą Nr XVI/138/2015 Rady Miasta Nowy Targ z dnia 7 grudnia 2015 roku w sprawie: zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Nowy Targ 22 (Centrum);
 - c) Uchwałą Nr XXIX/263/2016 Rady Miasta Nowy Targ z dnia 7 listopada 2016 roku w sprawie: zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Nowy Targ 22 (Centrum).
 - d) Uchwałą Nr L/476/2018 Rady Miasta Nowy Targ z dnia 25 czerwca 2018 roku w sprawie: zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Nowy Targ 22 (Centrum).
 - e) Uchwałą Nr XIV/147/2019 Rady Miasta Nowy Targ z dnia 18 listopada 2019 roku w sprawie: zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Nowy Targ 22 (Centrum).

- f) Uchwałą Nr LI/555/2023 Rady Miasta Nowy Targ z dnia 13 marca 2023 roku w sprawie: zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Nowy Targ 22 (Centrum).
- 3. Uchwałą Nr XLIII/373/2014 Rady Miasta Nowy Targ z dnia 12 maja 2014 roku w sprawie: uchwalenia "Miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego NOWY TARG 24 (DZIAŁ)", zmienioną następującymi uchwałami:
 - a) Uchwałą Nr XVI/139/2015 Rady Miasta Nowy Targ z dnia 7 grudnia 2015 roku w sprawie: zmiany „Miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego NOWY TARG 24 (DZIAŁ)”, przyjętego Uchwałą Nr XLIII/373/2014 Rady Miasta Nowy Targ z dnia 12 maja 2014 r.;
 - b) Uchwałą Nr XXXI/279/2016 Rady Miasta Nowy Targ z dnia 29 grudnia 2016 r. w sprawie zmiany „Miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego NOWY TARG 24 (DZIAŁ)”, przyjętego Uchwałą Nr XLIII/373/2014 Rady Miasta Nowy Targ z dnia 12 maja 2014 r. (Dz. Urz. Woj. Małopolskiego z 2014 poz. 2863 z 22 maja 2014) i zmienionego Uchwałą Nr XVI/139/2015 Rady Miasta Nowy Targ z dnia 7 grudnia
 - c) Uchwałą Nr XXII/229/2020 Rady Miasta Nowy Targ z dnia 7 września 2020 r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego NOWY TARG 24 (Dział).
 - d) Uchwałą Nr XXXVII/398/2021 Rady Miasta Nowy Targ z dnia 22 grudnia 2021 r. w sprawie zmiany „Miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Nowy Targ 24 (Dział).
 - e) Uchwałą Nr XLVIII/512/2022 Rady Miasta Nowy Targ z dnia 28 listopada 2022 r. w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego NOWY TARG 24 (Dział).
- 4. Uchwałą Nr XI/100/2019 Rady Miasta Nowy Targ z dnia 29 lipca 2019 roku w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Nowy Targ 34 (Spółdzielnie mieszkaniowe), zmienioną Uchwałą Nr LV/609/2023 Rady Miasta Nowy Targ z dnia 31 lipca 2023 r.

Na obecnym etapie nie stwierdzono konieczności zmiany lub uchwalenia nowych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Jeśli na późniejszym etapie ustalona zostanie taka konieczność wszczęte zostaną odpowiednie procedury.

Spis tabel, grafik i wykresów

Tabela 1 Opis powiązań GPR z dokumentami na poziomie krajowym i regionalnym.	12
Tabela 2 Opis powiązań GPR z dokumentami strategicznymi na poziomie lokalnym.	14
Tabela 3 Podmioty gospodarcze (stan na dzień 31.12.2022 r.)	17
Tabela 4 Wyróżnione w mieście Nowy Targ jednostki porównawcze.	22
Tabela 5 Kryteria delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji w mieście Nowy Targ	24
Tabela 6 Podsumowanie analizy obszarów - sfera społeczna - wartości wskaźników (dane za rok 2022)	28
Tabela 7 Podsumowanie analizy obszarów - sfera społeczna - wartości zestandaryzowane	29
Tabela 8 Podsumowanie analizy obszarów – pozostałe sfery	31
Tabela 9 Obszar zdegradowany w mieście Nowy Targ	33
Tabela 10 Obszar wskazany do rewitalizacji - zdiagnozowane problemy w sferze społecznej i pozaspołecznej	34
Tabela 11 Podobszary rewitalizacji w mieście Nowy Targ	35
Tabela 12 Wskaźniki sfery społecznej dla podobszaru Centrum	45
Tabela 13 Wskaźniki pomocy społecznej podobszaru Centrum	46
Tabela 14 Wskaźniki bezrobocia dla podobszaru Centrum	47
Tabela 15 Wskaźniki przestępczości dla podobszaru Centrum	47
Tabela 16 Wskaźniki gospodarcze podobszaru Centrum	49
Tabela 17 Wskaźniki funkcjonalno-przestrzenne – w przeliczeniu na 1000 mieszkańców	50
Tabela 18 Wskaźniki środowiskowe	51
Tabela 19 Wskaźniki techniczne	52
Tabela 20 Drzewo problemów zdiagnozowanych na podobszarze Centrum	54
Tabela 21 Wskaźniki demograficzne dla podobszaru Osiedle	58
Tabela 22 Wskaźniki pomocy społecznej dla podobszaru Osiedle	58
Tabela 23 Wskaźniki bezrobocia dla podobszaru Osiedle	59
Tabela 24 Wskaźniki przestępczości obszaru dla podobszaru Osiedle	59
Tabela 25 Wskaźniki aktywności obywatelskiej dla podobszaru Osiedle	60
Tabela 26 Wskaźniki gospodarcze dla podobszaru Osiedle	60
Tabela 27 Wskaźniki funkcjonalno-przestrzenne dla podobszaru Osiedle	61
Tabela 28 Wskaźniki środowiskowe dla podobszaru Osiedle	62
Tabela 29 Wskaźniki techniczne dla podobszaru Osiedle	62
Tabela 30 Drzewo problemów zdiagnozowanych na podobszarze Osiedle	63
Tabela 31 Zidentyfikowane główne problemy występujące na obszarze rewitalizacji	74
Tabela 32 Analiza SWOT dla obszaru rewitalizacji – sfera społeczna	75
Tabela 33 Analiza SWOT dla obszaru rewitalizacji – pozaspołeczne aspekty rozwojowe	77
Tabela 34 Logika interwencji	85
Tabela 35 Lista przedsięwzięć rewitalizacyjnych	87
Tabela 36 Lista przedsięwzięć rewitalizacyjnych planowanych do finansowania z FEM 21-27	90
Tabela 37 Fiszka projektowa dla przedsięwzięcia 1.1	96
Tabela 38 Wizja projektowa dla przedsięwzięcia 1.2	97
Tabela 39 Wizja projektowa dla przedsięwzięcia 1.3	99
Tabela 40 Fiszka projektowa dla przedsięwzięcia 1.4	102
Tabela 41 Wizja projektowa dla przedsięwzięcia 1.5	104
Tabela 42 Fiszka projektowa dla przedsięwzięcia 1.6	105
Tabela 43 Wizja projektowa dla przedsięwzięcia 1.7	106
Tabela 44 Fiszka projektowa dla przedsięwzięcia 2.1	108
Tabela 45 Wizja projektowa dla przedsięwzięcia 2.2	111
Tabela 46 Wizja projektowa dla przedsięwzięcia 2.3	112
Tabela 47 Wizja projektowa dla przedsięwzięcia 2.4	116
Tabela 48 Fiszka projektowa dla przedsięwzięcia 3.4	117
Tabela 49 Fiszka projektowa dla przedsięwzięcia 3.1	119
Tabela 50 Fiszka projektowa dla przedsięwzięcia 3.2	121
Tabela 51 Fiszka projektowa dla projektu 3.3	123
Tabela 52 Uzupełniające przedsięwzięcia rewitalizacyjne	126
Tabela 53 Komplementarność międzyokresowa	134
Tabela 54 Komplementarność GPR w podobszarze Centrum na poziomie korelacji przedsięwzięć „miękkich” i „twardych”	138
Tabela 55 Wartość projektów rewitalizacji według rodzaju i lokalizacji projektu	142
Tabela 56 Ewaluacja – organizacja procesu	155
Tabela 57 Ramowy harmonogram realizacji GPR	155
Tabela 58 Wskaźniki monitoringu	157

<i>Tabela 59 Elementy obowiązkowe strategii IIT w odniesieniu do poszczególnych rozdziałów Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Nowy Targ</i>	<i>160</i>
<i>Tabela 60 Podmioty, do których skierowano prośbę o zaopiniowanie projektu dokumentu GPR.</i>	<i>162</i>
<i>Grafika 1 Jednostki statystyczne analizowane w ramach GPR Miasta Nowy Targ.....</i>	<i>23</i>
<i>Grafika 2 Syntetyczny wskaźnik degradacji w sferze społecznej.</i>	<i>30</i>
<i>Grafika 3 Podobszar rewitalizacji 1 Centrum.....</i>	<i>36</i>
<i>Grafika 4 Podobszar rewitalizacji 2 Osiedle.....</i>	<i>37</i>
<i>Grafika 5 Obszary szczególnego zagrożenia powodzią o wysokim prawdopodobieństwie wystąpienia, wynoszącym 10% (czyli raz na 10 lat) na podobszarze rewitalizacji Centrum.....</i>	<i>67</i>
<i>Grafika 6 Obszary szczególnego zagrożenia powodzią o średnim prawdopodobieństwie wystąpienia, wynoszącym 1% (czyli raz na 100 lat) na podobszarze Centrum.....</i>	<i>68</i>
<i>Grafika 7 Obszary szczególnego zagrożenia powodzią o niskim prawdopodobieństwie wystąpienia, wynoszącym 0,2% (raz na 500 lat) na podobszarze Centrum.....</i>	<i>69</i>
<i>Grafika 8 Obszar szczególnego zagrożenia - tereny pomiędzy brzegiem rzeki Dunajec, a wałem przeciwpowodziowym i obszary narażone na zalanie w przypadku całkowitego zniszczenia wałów przeciwpowodziowych Dunajca.</i>	<i>70</i>
<i>Grafika 9 Legenda - objaśnienia znaków do map zagrożenia powodziowego.</i>	<i>71</i>
<i>Grafika 10 Wizja stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji.....</i>	<i>81</i>
<i>Grafika 11 Misja</i>	<i>81</i>

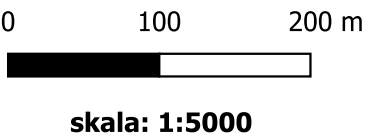
Załączniki

1. Podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji
2. Diagnoza delimitacyjna obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji w mieście Nowy Targ

PODOBSZAR
CENTRUM

PODSTAWOWE KIERUNKI ZMIAN FUNKCYJALNO-PRZESTRZENNYCH
OBSZARU REWITALIZACJI MIASTA NOWY TARG

- Podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne
(numeracja przedsięwzięć zgodna z rozdziałem 9.2)

.....

Ulice objęte przedsięwzięciem

□

Granica obszaru rewitalizacji

■

Budynki

□

Działki ewidencyjne

□

Kompleksowa modernizacja części
wspólnych budynków wielorodzinnych

□

Obszary wpisane do rejestru zabytków

■

Obiekty wpisane do rejestru zabytków

■

Obiekty chronione prawem miejscowym
- Wąły przeciwpowodziowe

Obszary szczególnego zagrożenia powodzią

□

Strefa ochrony konserwatorskiej

□

Granica strefy śródmiejskiej

□

Granica układu urbanistycznego historycznego
centrum miasta nowy targ

□

Osuwiska aktywne ciągłe

□

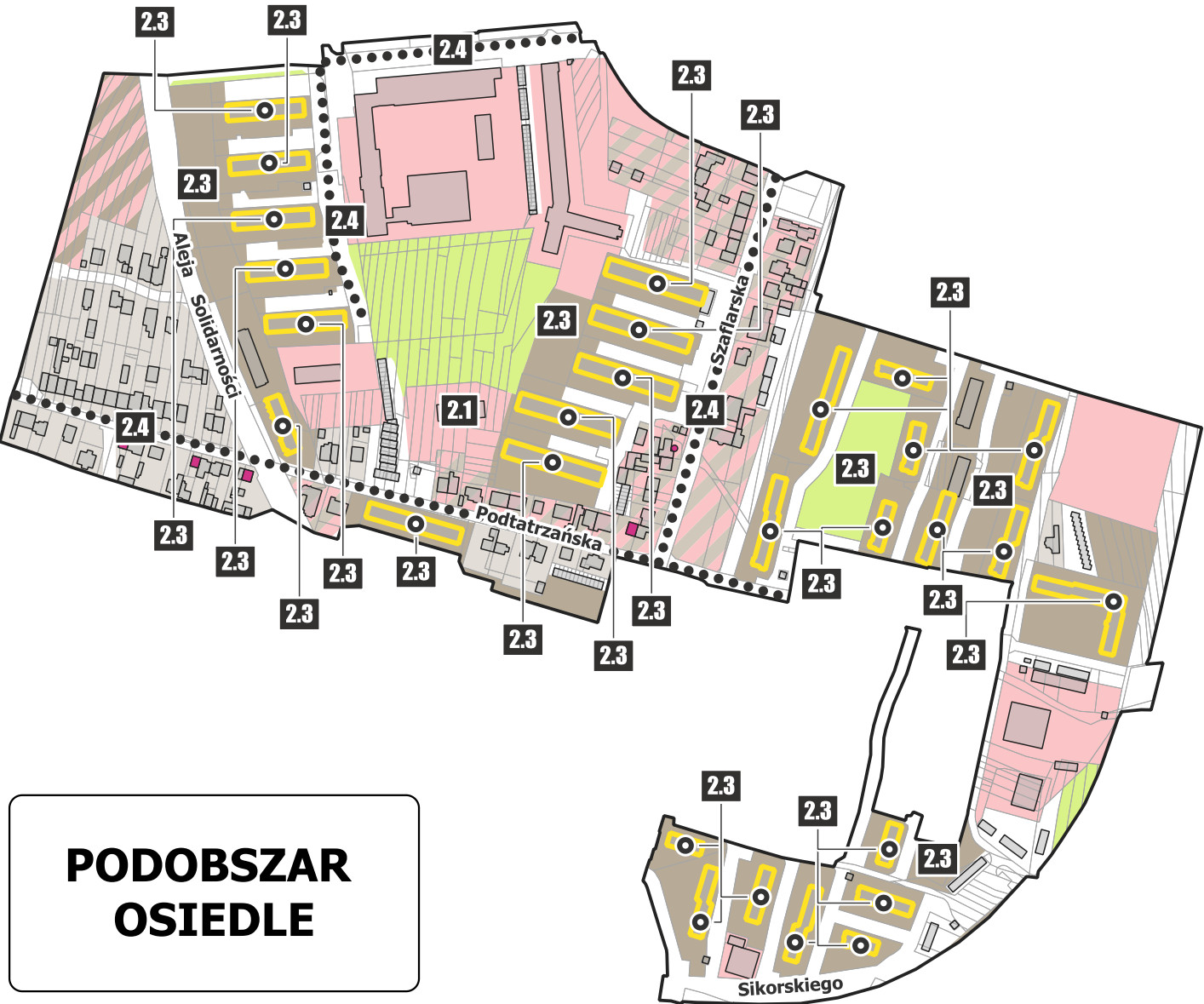
Osuwiska okresowo aktywne

□

Tereny zagrożone ruchami masowymi

Docelowa uproszczona struktura funkcjonalno-przestrzenna
wg miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego:

- Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej
- Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej
- Tereny zabudowy usługowej
- Teren zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej lub usług
- Tereny zabudowy mieszkaniowej i usługowej
- Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i usług
- Tereny zieleni urządzonej
- Tereny usług sportu i rekreacji lub usług biurowych i administracji
- Tereny zieleni urządzonej i produkcji energii ze źródeł odnawialnych
o mocy przekraczającej 100 kW wraz ze strefą ochronną
- Tereny zabudowy usługowej oraz urządzeń wytwarzających energię
ze źródeł odnawialnych o mocy przekraczającej 100 kW wraz ze strefą ochronną
- Tereny istniejącego cmentarza komunalnego
- Tereny lasów
- Tereny obudowy biologicznej rzeki Dunajec
- Tereny wód śródlądowych płynących

PODOBSZAR
OSIEDLE